Colecția

Iubiri de poveste

Heather Webb

Cum să devii împărăteasă

O femeie excepțională... un bărbat ambițios...
o relație care a uimit lumea

În 1779, Rose Tascher își părăsește Martinica natală, cu vegetația sa luxuriantă și cultura creolă impregnată de magie neagră, pentru a-și căuta fericirea și o nouă viață în cercurile aristocrației pariziene alături de soțul care i-a fost destinat, fermecătorul Alexandre de Beauharnais. Speranțele i se năruie însă rapid: Alexandre nu este nicidecum tatăl de familie ideal, iar balurilor luxoase le iau locul execuțiile publice odată cu izbucnirea Revoluției.

Rose îndură o detenție cumplită și scapă în ultimul moment de ghilotinare; sfârșitul Terorii înseamnă pentru ea o nouă șansă, pe care o exploatează cu pricepere și ambiție ca să ajungă iarăși în cercurile puterii. Cum nu mai este la prima tinerețe, știe că are nevoie de un bărbat care să-i ofere protecție și sprijin financiar. Un general în plină ascensiune pare să corespundă acestor cerințe: Napoleon Bonaparte.

Joséphine, după cum a rebotezat-o noul ei soț, îi stă alături în permanență, iar răsplata este pe măsură: după cum îi prezisese o preoteasă voodoo din Martinica, ajunge să conducă destinele unui popor.

Heather Webb narează cu talent și o bună cunoaștere a istoriei povestea unei femei ieșite din comun care, aflată în căutarea dragostei eterne și a stabilității, reușește în cele din urmă să se descopere pe sine.

Heather Webb și-a făcut debutul cu romanul *Cum să devii împărătească*, tradus până în prezent în șapte limbi. *Wall Street Journal*, *Huffington Post*, *Cosmopolitan* și *Washington Post* au prezentat foarte elogios această creație literară.

Alma®

Află mai mult pe:
www.litera.ro
ISBN 978-606-33-0029-5
9 786063 300295

HEATHER WEBB

Cum să devii împărăteasă

Becoming Josephine
Heather Webb
Copyright © 2014 Heather Webb

Alma este marcă înregistrată a Grupului Editorial Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, Bucureşti, România
tel.: 021 319 63 93; 0752 101 777

Cum să devii împărătească
Heather Webb
Copyright © 2015 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidraşcu şi fiii
Redactor: Adriana Marcu
Corector: Emilia Achim
Copertă: Florentina Tudor
Tehnoredactare şi prepress: Ioana Cristea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
WEBB, HEATHER
Cum să devii împărătească / Heather Webb.
trad.: Graal Soft. –Bucureşti: Litera, 2015
ISBN 978-606-33-0029-5
I. Soft, Graal (trad.)
821.111(73)-31=135.1

HEATHER WEBB

Cum să devii împărăteasă

Traducere din limba engleză
Cristina Barbu

Alma

Malmaison, Paris, 1814

Scrisoarea a sosit în timpul nopții. Am păşit agitată de la pat spre birou şi înapoi, oprindu-mă în cele din urmă ca să trag draperiile. Luna revărsa o lumină fantomatică asupra cornilor înfloriți şi grădinilor de trandafiri pustiite. Grădinile mele paradiziace.

Îmi fuseseră menite drept închisoare, dar aici am găsit un refugiu binemeritat. Un loc sigur după o viață întreagă petrecută pe fugă, împovărată de o coroană greoaie şi de morțile atâtor oameni dragi.

Mi-am acoperit chipul cu mâinile. Binefăcătorul meu, marea mea iubire fusese arestat. Ce avea să se aleagă de el?

Odinioară aş fi putut găsi răspunsuri, dar acele zile, la fel ca femeia care fusesem, Rose, erau de mult îngropate, mistuite de femeia puternică pe care o creasem. Totuşi, mi-am spus, poate că încă mai aveam inima de creolă.

M-am grăbit să ajung la măsuța de toaletă, unde am găsit săculețul alb şi prăfuit în care-mi țineam cărțile. Una câte una, am aranjat lumânările negre într-un cerc pe podea. Le-am aprins cu un băț de chibrit, iar flăcările lor au început să pâlpâie vioi în liniştea din încăpere.

Ce avea să aducă viitorul?

Am scos cărțile de tarot din săculeț şi am întins un rând. Ochii mi s-au încețoşat la vederea mesajului. Desenele străvechi dansau înaintea mea. Mai întâi Împărăteasa, o protectoare a oamenilor ei. Asul de Cupă – nostalgia față de trecut. Şi în cele din urmă, Cartea Judecății, un înger chemând sufletele rătăcite acasă.

Pulsul mi s-a întețit când o briză a suflat în încăpere. Ca să-mi înțeleg viitorul, trebuia să-mi revăd trecutul.

Lumânările s-au stins.

Capitolul 1

Plecarea de acasă

Martinica, 1779

Hoinăream de-a lungul unei poteci întunecate, mai departe de casă decât ne permisese vreodată *papa*.

– Pe aici. Aproape am ajuns acasă, am zis, croindu-mi drum printr-o învălmăşeală de lujeri.

Sora mea mai mică înălță privirea spre cer.

– O să primim bice pe spinare dacă nu ne grăbim.

Apusul cenuşiu se zărea prin bolta deasă a copacilor junglei, iar trilul unei păsări singuratice ne avertiza să înaintăm cu grijă.

– Nu te-aş fi convins să vii dacă nu ar fi fost nevoie. Şi a meritat.

Mi-am dus mâna la gură. Guillaume mă sărutase după ce pierduse trei mâini la rând la brelan. „Plata", spusese el. Întotdeauna îl băteam la cărți.

– *Papa* va fi furios dacă va afla.

– Doar nu ai de gând să-i spui?

– Depinde, spuse ea privindu-mă cu o expresie inocentă.

– Poți să îmi foloseşti noile creioane colorate.

– Nu ştiu...

– Poți să porți cerceii mei la ieşirea în oraş de săptămâna viitoare.

O fixam stăruitor, aşteptând să confirme.

– S-a făcut. Rochia lui Catherine se agăță într-un lujer cu ghimpi, şi ea încercă să o elibereze. Oricum, de ce insişti să te întâlneşti cu băiatul fierarului? mă întrebă peste câteva clipe.

– De ce nu? Este chipeş şi mă face să râd.

– Ai să te strici, să ştii. Dacă nu ai grijă. Cine o să te mai ia de nevastă?

– Nici nu-mi doresc să mă mărit dacă asta înseamnă o căsnicie ca a părinților noștri. Nu aveam nici cea mai mică intenție să duc o viață ca a lui *maman*. Voiam să fug în Franța, în aventurosul Paris, să mă bucur de viața grandioasă de la Curte despre care ne tot povestea *papa*. Rochiile elegante, intrigile, bărbații chipeși. Și dragostea fără limite. S-ar putea să nu-mi găsesc un bărbat nici măcar dacă mi-aș dori, i-am spus, încercând să alung o insectă înaripată care bâzâia enervant. *Papa* invită pețitori acasă pentru tine, nu pentru mine. Te susține și te preferă pe tine, am adăugat, străpunsă de un junghi de gelozie.

– Nu este adevărat, Rose.

– Știi că așa este. Mi-a spus ieri că nu voi atrage niciodată afecțiunea vreunui bărbat. Când un fulger a luminat crângul, urmat de un tunet, am prins-o de mână și i-am zis: Este timpul să ne grăbim, Catherine.

Cerul parcă se deschisese. Ploaia înmuia peisajul verde, transformând solul pădurii într-o supă de noroi și vegetație putredă. Săream peste gropi pline cu apă și frunze și alergam printre arbuști. Când, în cele din urmă, moara de zahăr – devenită casa noastră după Marele Uragan – ne ieși în cale, Mimi deschise ușa.

– Mai bine ați intra înăuntru, ne certă ea întinzându-ne niște pături. *Maman* a voastră este supărată foc. Iar tu, Catherine, ești palidă ca moartea.

Sora mea tușea și tremura când *maman* intră valvârtej în încăpere.

– Rose! se răsti ea înșfăcându-mă de braț și târându-mă spre dormitorul meu. Sora ta nu este neascultătoare dacă nu o îndemni tu la prostii. O să aduci moartea pe capul amândurora! Învață să respecți regulile, altfel vei petrece o săptămână în pivniță! Ai înțeles?

Mă împinse în cameră și trânti ușa în urma ei.

Întâmplarea făcu să aduc moartea doar uneia din noi. Catherine făcu febră și căzu la pat, iar în două săptămâni se stinse.

În după-amiaza înmormântării, ne-am întors tăcuți spre casă prin ploaie. Ploaie ca aceea din ziua în care îmi condusesem sora spre moarte.

Bananierii se plecau sub greutatea apei care cădea din cerul încărcat. Frunzele lor fluturau în vânt asemenea unor brațe care cerșesc cu disperare atenție. *Maman* și sora mea mai mică, Manette, mă susțineau de o parte și de alta. Eu priveam înainte, ignorând rochia udă leoarcă și strânsoarea disperată a mâinii lui *maman*. Regretul îmi strângea pieptul ca într-o menghină.

Mi-o aminteam pe Catherine fără vlagă în pat, cu sângele scurgându-i-se din buzele albicioase. Stomacul mi se întoarse pe dos. M-am oprit pe marginea potecii și am vomitat.

– Dacă nu ai fi fost pusă pe făcut prostii, nu s-ar fi îmbolnăvit, îmi spusese *papa* când starea lui Catherine se înrăutățise.

Dădea vina pe mine. Dar ne jucaserăm de atâtea ori în ploaie înainte. Ploua des pe insulă. De unde să fi știut că acea zi avea să fie diferită?

Palpitațiile mi se întețiră – îmi bubuiau în cap, în trup, în inimă. Sora mea era dusă, ca și cum nu ar fi existat niciodată, iar vina îmi aparținea întru totul. Mi-am reprimat un suspin.

Am intrat în umilul nostru salon și i-am întins pelerinele ude lui Mimi, după care m-am așezat parcă amorțită lângă fereastră, evitând conversația.

Ploaia se opri la fel de brusc precum începuse. Soarele strălucea pe după marginile norilor.

– Merg să aduc ceai, spuse Mimi cu o tristețe adâncă în ochii săi căprui, căci și ea o iubise pe Catherine a noastră. Și, *Monsieur*, a venit o scrisoare de la sora dumneavoastră.

– Vrei să mi-o citești? *Papa* îi dădu scrisoarea lui *maman* și își șterse peruca udă cu o cârpă.

Ea o citi cu voce tare.

După cum știi, dragă frate, scopul meu este să-mi asigur poziția lângă marchiz.

În ciuda iubirii noastre constante, soția lui refuză să rupă legătura cu el.

– Marchizul nu a divorțat încă de soția lui? pufni *maman* disprețuitor.

Papa scoase un sunet exasperat.

– Ştii prea bine că un divorţ ar aduce numele Beauharnais în centrul unui scandal. Mai degrabă marchizul ar aştepta ca soţia lui să moară şi apoi să se însoare cu Edmée.

– O iubesc pe sora ta, dar nu pot tolera faptul că trăieşte cu soţul altei femei. Este imoral, decretă *maman* ţuguindu-şi buzele subţiri.

Ştiam că *papa* nu era de acord. El se culcase cu toate femeile dornice din Fort-Royal şi cu toate sclavele frumoase de pe plantaţia noastră – dornice sau nu; o situaţie dezgustătoare şi o ruşine nesfârşită pentru *maman*. Privirea mi se îndreptă spre Mimi, care ştergea urmele de noroi de pe covor. Ea era rezultatul uneia dintre aventurile lui cu o sclavă.

Papa îşi aruncă mâinile în aer.

– Nu pune la îndoială moralitatea lui Edmée. Căsătoria nu are nimic de-a face cu dragostea.

Cuvintele lui mă făcură să tresar. Nu aş fi putut, nu aş fi acceptat să îndur o căsnicie ca a lor. Viitorul meu soţ avea să mă iubească. Asta dacă eram sortită să am unul.

– Eu m-am căsătorit cu tine din dragoste, ticălosule, clocoti *maman*. Dar flirturile şi băutura ta au distrus totul! Şi nu-mi aduce aminte de pariurile tale! Dacă nu m-aş ocupa eu de plantaţia asta, am locui cu sclavii. Şi aşa stăm într-o dărăpănătură şi tu nu faci nimic!

M-am dus s-o consolez pe Manette, care se ghemuise pe canapeaua decolorată. Cât uram certurile lor!

– Nu ridica vocea la mine! Uiţi care îţi este locul, femeie!

Urmă o tăcere îndelungată. În cele din urmă, *maman* netezi hârtia mototolită şi se apucă iarăşi să citească.

De asemenea, aş vrea să îţi asigur ajutorul financiar pe care îl doreşti. Te rog să o trimiţi pe fiica ta Catherine la Paris de îndată. Îi voi aranja căsătoria cu fiul marchizului, Alexandre. Mariajul lor ne va uni familiile, iar moştenirea lui Alexandre ţi-ar putea salva plantaţia de la pieire.

Grăbeşte-te! Suntem cu toţii nerăbdători să punem acest plan în aplicare.

– Catherine ar fi fost o mireasă perfectă, spuse *maman* cu glasul sugrumat de durere. Încântătoare pentru Edmée şi Alexandre deopotrivă.

Gelozia mă făcu să scrâşnesc din dinţi. Catherine nu fusese mai bună decât mine, şi totuşi părinţii îmi comparaseră întotdeauna defectele cu perfecţiunea ei. Un junghi brusc de vinovăţie mă făcu să mă ruşinez. Draga mea soră. Cum aş fi putut să fiu geloasă pe ea?

– Manette este prea tânără, mormăi *papa* încruntat. Iar Rose este prea bătrână şi nu ar avea prea multe să-i ofere lui Alexandre.

Cuvintele lui mă izbiseră ca o lovitură, însă mi-am recăpătat repede cumpătul şi am sărit în picioare.

– Nu am nici cea mai mică dorinţă să mă mărit cu vreun bărbat ales de tine, i-am spus, ridicând sfidător bărbia. Mă voi căsători din dragoste sau deloc!

Papa îmi cuprinse umerii în mâini.

– Te vei căsători când voi spune eu!

M-am eliberat şi am rupt-o la fugă spre uşa ce dădea în grădină, pe sub frangipani, afundându-mă printre frunzişul des. Lacrimile îmi curgeau pe obraji. Nu aveam nici o fărâmă de control, nici măcar asupra vieţii mele.

Alergam ca să-mi las gândurile în urmă, să alung durerea din trup. „O, Catherine! am gemut în gând. Cum ai putut să mă părăseşti?"

Am luat-o pe cea mai lungă potecă – cea pe care *papa* ne-o interzicea chiar şi în zilele cu soare, întrucât ducea la cea mai temută femeie de pe insulă: Preoteasa Voodoo. Deşi se temeau de ea, sclavii o plăteau ca să capete diverse poţiuni, aşa cum aveam să fac şi eu pentru a-mi afla soarta. Catherine jurase că mă va însoţi, dar se speriase când porniserăm pe potecă. De data aceasta nu aveam de gând să mă întorc din drum.

Trebuia să existe şi altceva în viaţa asta pentru mine.

Am inhalat aerul fierbinte şi umed, simţind cum inima îmi bubuia în urechi. Un scârţâit se auzi din umbre. Formele familiare ale lemnului deveneau groteşti în lumina palidă. Am început să alerg mai repede. În căutare de victime, şerpii ieşeau din

găurile lor pe măsură ce căldura zilei se domolea. Fusesem martoră la convulsiile oamenilor muşcaţi de şerpi, cu buze vinete şi umflături. Am scuturat din cap ca să alung imaginile. Nu mă puteam gândi la asta acum.

Trebuia să ştiu.

N-am încetinit pasul decât atunci când în faţa ochilor mei a apărut o poiană în mijlocul căreia se afla o colibă mică, acoperită cu paie, cu o vatră în faţă. Ştergându-mi lacrimile cu dosul palmei, am pornit spre ea.

– Te aşteptam. O femeie ieşi în pragul uşii. Păr argintiu îi curgea de pe cap în valuri dezordonate. Mărgele din lemn îi acopereau gâtul şi un fetiş al unui zeu Ibo se legăna între sânii ei lăsaţi.

– Nu am bani, dar...

– Stai jos, mi-a spus, făcând semn spre buturugile aşezate în cerc în jurul focului.

Alegând cel mai îndepărtat loc de ea, m-am aşezat, simţindu-mă teribil de incomod în rochia mea neagră de doliu, acum umedă de sudoare.

Bătrâna, legănându-se în ritmul unei melodii abia auzite, aruncă ierburi uscate şi măruntaie în foc. Gâtul mi se încleştă din pricina duhorii.

La fel de brusc cum începuse să cânte, preoteasa se opri şi îşi fixă ochii scrutători asupra mea.

Răsuflarea mi se opri în plămâni.

– Soarta ta este pecetluită, îmi spuse, cu ochii rostogolindu-i se în orbite. Vei călători departe şi te vei mărita.

Inima mi-o luă la goană. Franţa? Tânjeam după aventura şi iubire. Doamne ajută să fie dragoste adevărată! Am spus o rugăciune tăcută în gând.

– Ai grijă, copilă! Această uniune va avea un sfârşit violent. Un străin fără avere va deveni soţul tău. Preoteasa se aplecă mai inte, ochii ei reflectând flăcările focului. Iar tu vei deveni mai mult decât regină.

M-am încruntat.

– Nici o femeie nu este mai presus decât o regină.

Ochii preotesei începură să tremure. Din gât i se auziră bolboroseli. Căzu la pământ şi începu să se zbată.

Cuprinsă de spaimă, am îngenuncheat lângă ea.

– Pleacă! se răsti ea împingându-mă.

Am pornit la goană prin junglă, abia reuşind să nu-mi prind picioarele în buruieni. Plămânii îmi ardeau, iar pantofii deveniseră greoi din pricina noroiului. Nu îndrăzneam să privesc înapoi.

Umbrele serii ajunseră acasă înaintea mea. Am dat să intru prin uşa laterală, dar m-am împiedicat de prag şi am căzut cât eram de lungă. La picioarele lui *papa*.

– Eşti murdară, constată el sever. Schimbă-te imediat şi vino în salon. Am veşti pentru tine.

Capitolul 2

Étrangère[1]
Brest, Franţa, 1779

Vocea preotesei vibra în sufletul meu de parcă, prin magie neagră, ar fi devenit parte din mine. Nu îi puteam înţelege cuvintele, dar am visat-o în majoritatea nopţilor petrecute pe mare, sau cel puţin în acelea în care reuşeam să dorm. Papa mă trimise pe mine în locul lui Catherine. O căsătorie într-un ţinut îndepărtat, aşa cum promisese bătrâna.

Mi-am frecat braţele reci. Călătoria se încheiase, *merci au bon Dieu*.

Picioarele mele atinseră din nou pământul. Nu erau nisipurile cenuşii şi sărate la care mă aşteptam pe coasta Bretaniei, ci mai degrabă un port imens, înţesat cu tot felul de vase. O mulţime de bărci pluteau într-o procesiune blândă peste valuri, scârţâind când apa se izbea de pereţii lor. Marinari şi soldaţi, vâslaşi şi pasageri se împrăştiau în toate direcţiile în timp ce clopotele anunţau

[1] Străină (în limba franceză, în original) (n.red.)

lăsarea ceții. Brest era mai mare decât Fort-Royal în toate privințele, cu excepția culorilor. Ardezie albăstruie, cărbune și un cenușiu lipsit de viață dominau cerul, pământul și totul între ele.

Avea să-mi fie dor de casa mea plină de viață. Pe de altă parte, măcar aveam să scap în sfârșit de pe vasul ăla blestemat, care mă legănase pe mare. Ridicându-mi poalele rochiei murdare, am pășit pe punte cu picioarele tremurânde. Pantofii mei roz ieșeau în evidență ca niște perle pe scândurile murdare.

O greață familiară îmi învolbură stomacul și îmi urcă în gât, făcându-mă să îmi cuprind pântecele cu mâinile.

– Ești bolnavă? mă întrebă Mimi în timp ce se opintea cu bagajele. Șuvițe din părul ei creț ieșeau de sub eșarfa colorată pe care și-o legase pe cap.

– Încă sufăr de rău de mare. Un pat normal va face minuni. *Mon Dieu,* Mimi, am crezut că nu vom mai ajunge niciodată pe pământ!

Am pășit pe poteca bătătorită care ducea către câteva case plutitoare și o tavernă cu ferestre aburite. Clădirile din rândul următor erau îndreptate spre port, cu ușile deschise, ademenitoare. Femei în corsete stacojii și ciorapi din dantelă leneveau înăuntru, ademenind clienții cu unghiile lor vopsite și buzele rujate exagerat.

O amintire a lui *papa* mi se ivi în minte; chipul lui cufundat în pieptul unei mulatre pe jumătate dezbrăcate. Chiulisem de la școală cu Guillaume și într-o noapte ne-am ascuns sub lăzile goale de lângă ușa bordelului – o îndrăzneală prostească. Și acolo era *papa,* plimbându-și mâinile pe trupul unei femei care nu era mama.

Mi-am ferit ochii să nu văd târfe. Era timpul să privesc înainte, nu înapoi, așa că am cercetat nerăbdătoare șirul de birje și trăsuri. În sfârșit ajunsesem!

– Un domn ne-a aranjat transportul și cazarea. Căpitanul a spus că trebuie să aștept aici un curier.

Am mângâiat scrisoarea încrețită. Mătușa Edmée și Alexandre așteptau vești de la mine de îndată.

– Merg să îl caut, zise Mimi ștergându-și fața cu o batistă.

Am încuviințat din cap și m-am întors spre fregată, casa și închisoarea mea în acele ultime luni. Chipurile familiare ale pasagerilor dispăruseră în zeci de direcții. Un nod de neliniște îmi blocă gâtul. Aveam să-mi fac prieteni imediat, fără îndoială, dar Alexandre... Am oftat. Speram să fie un bărbat pe care să îl pot iubi.

Curierul sosi, cărându-și sacul cu scrisori. I-am dat-o pe a mea și l-am plătit, moment în care o mână îmi atinse brațul.

– Trăsura noastră așteaptă după colț. Mimi arătă spre un drum care cotea după colțul unei case plutitoare cenușii.

Am mers până la un han de la periferia orașului Brest. Pășuni cu oi și vaci grase se întindeau departe, spre orizont. Mulțimile agitate de călători și marea albastră dispăruseră, deși bolta pustie a cerului palid ne urma dinspre țărm. Cenușiul mohorât mi se strecură pe sub piele și îmi umplu golul din piept.

Papa chiar ar fi putut iubi un loc searbăd ca acesta? Cu siguranță, Parisul avea să fie mai atrăgător. Îmi imaginam curtenii chipeși ai regelui, purtând redingote și învârtind pe o podea perfect lustruită doamnele ale căror bijuterii străluceau în lumina candelabrelor. Am zâmbit. În curând, într-o bună zi, aveam să fiu prezentată la Curte împreună cu Alexandre.

M-am foit nervoasă prin hanul dărăpănat timp de trei zile, așteptând vești de la Edmée. Cât timp îi lua să răspundă? Mimi și cu mine ne plimbam prin grădina veștejită ca să treacă timpul mai ușor. În timp ce ne îndreptam spre aleea din față, o trăsură elegantă trase lângă han. Palmele îmi transpirau în mănuși.

– Ei trebuie să fie.

Am râs strident și am înșfăcat brațul lui Mimi. Nu mă așteptam să fiu atât de agitată.

– Nu îți bate căpșorul drăguț cu asta, fetițo. Va fi fascinat de tine, zise ea sărutându-mă ca să mă calmeze.

Trăsura se opri, iar din ea coborî o femeie blondă, elegantă. Mătușa Edmée porni spre mine. Rochia de un albastru pal cădea în falduri perfecte, broderia cu florii argintii licărind în lumina soarelui. Fusta voluminoasă, care se legăna pe șoldurile ei ca și cum ar fi avut ascunse dedesubt perne, îi evidția talia subțire.

Un corset din catifea îi cuprindea mijlocul pentru a-i ridica pieptul împodobit cu dantelă. Perle alungite îi atârnau din urechi, iar pe creştet trona o pălărie împodobită cu panglici.

Netezindu-mi rochia ştearsă şi murdară, am privit-o ruşinată.

– Bună, Rose, spuse Edmée îmbrăţişându-mă uşor.

Un gest prefăcut; era nemulţumită de mine?

– Bună, mătuşă Edmée, m-am bâlbâit eu.

– Erai un copil ultima oară când te-am văzut. Plecase din Martinica în urmă cu zece ani şi era la fel de frumoasă pe cât mi-o aminteam. Edmée făcu un pas înapoi pentru a mă studia, iar între noi se instală o tăcere stânjenitoare. În cele din urmă, luându-mi mâinile într-ale ei, spuse: *Chérie,* buzele îţi sunt vinete! Am câteva lucruri călduroase pentru tine. Nu am uitat primele săptămâni după ce am ajuns în Franţa. La început este greu să suporţi vremea rece.

– Mulţumesc. Tremur de când am sosit.

– Te vei obişnui, mă asigură ea bătându-mă pe umăr.

– Aceasta este servitoarea mea, Mimi.

Edmée încuviinţă din cap.

– Cum a fost călătoria?

– Niciodată nu m-am simţit atât de rău. Stomacul încă mi se întoarce pe dos, i-am răspuns, aruncând o privire spre trăsură. Unde este Alexandre? A venit şi el?

– Desigur, dragă. A adormit în trăsură. Îşi făcu mâna căuş şi strigă: Alexandre? Alexandre!

– Îl trezesc eu, *madame,* spuse birjarul.

Edmée aruncă o privire hanului dărăpănat şi observă că firma de lângă uşă atârna într-o singură balama ruginită. Ţuguie buzele, ca şi cum ar fi gustat ceva acru.

– Dumnezeule, copilă! Aici stai? Îţi vom găsi un loc mai potrivit, spuse ea, apoi se întoarse spre Mimi. Vrei să te ocupi de lucrurile lui Rose?

– *Madame.* Mimi făcu o plecăciune şi porni grăbită spre han.

– Mătuşă Edmée, eu...

Ea dădu din mână, întrerupându-mă.

– Eu voi suporta costurile, desigur.

Nu ştiam ce să mai zic, aşa că m-am foit neliniştită câteva momente.

O uşă scârţâi, dovedind că avea nevoie să fie unsă. Respiraţia mi se întretăie când viitorul meu soţ ieşi legănându-se din trăsură. Se întinse şi privi în jur cu o expresie plictisită.

Ochii ni se întâlniră.

Alexandre ridică o sprânceană neagră, formând un arc perfect.

Am rămas aproape fără suflare. Avea trăsături elegante, un nas drept şi pomeţi înalţi, buze cărnoase şi ochi luminoşi. Semăna cu un prinţ în uniforma lui albă de ofiţer cu butoni din argint, revere brodate şi pantaloni scurţi şi bufanţi de culoare albastră. Peruca albă părea perfectă. Chiar şi cizmele îi străluceau.

Am aruncat o privire furişă pantofilor mei prăfuiţi şi rochiei vechi. Când mă uitasem în oglindă de dimineaţă, văzusem pistruii şi părul decolorat din pricina timpului petrecut pe punte. Arătam ca o oarecare, aşa cum mă avertizaseră femeile mai înţelepte de la bord.

Mi-am îndreptat umerii. Eram atrăgătoare şi aveam un farmec aparte. *Maman* îmi spunea mereu asta.

Alexandre se holbă la mine, dar nu făcu nici o mişcare în direcţia mea. I-am zâmbit în semn de salut.

O emoţie trecătoare îi licări în ochi, deşi n-am putut să o identific de la depărtare. Oare fusese dispreţ?

Am tresărit şi m-am întors spre Edmée. Ea îşi feri privirea.

„Probabil că nu-i place clădirea", mi-am spus în sinea mea, încercând să-mi alung îndoielile. Alexandre şovăi parcă o eternitate, ochii lui plimbându-se peste peisaj şi cântărindu-i valoarea. Cutremurată de un fior, mi-am dat seama că acesta nu era un loc potrivit pentru a-ţi întâlni viitoarea soţie.

Porni spre mine. În timp ce-l aşteptam încordată, se opri înaintea mea şi făcu o plecăciune.

– *Mademoiselle* Marie Josèphe Rose Tascher de la Pagerie, sunt încântat să vă cunosc.

– În sfârşit, am rostit printre dinţi.

Cât de mult aşteptasem acest moment!

Surprinderea se citi în ochii lui. Confuză, m-am uitat la Edmée.

– Vă rog să mă scuzați, spuse ea. Merg să caut un alt han.

– Permiteți-mi, se oferi Alexandre.

– Mulțumesc, dragule, dar mă descurc. Vă las să vă cunoașteți, spuse ea oferindu-mi un zâmbet încordat înaintea de a pleca.

Mă jucam cu panglica banală de pe mâneca rochiei când Alexandre își drese glasul și privi în jur fără să rostească vreo vorbă.

În cele din urmă, m-am încumetat să-l întreb:

– Cum se simte marchizul?

– Tata stă în pat în cea mai mare parte a timpului, replică el nepăsător.

– Este bolnav? Îmi cer scuze... n-am știut...

– A fost o degradare lentă. Dar încă este ager la minte. Numai trupul este cel care îl trădează. Chiar și așa, cred că mai are mulți ani de trăit.

– Ei bine, asta este o ușurare.

Neîncrederea îi străbătu din nou trăsăturile, ceea ce mă făcu să mă încrunt. Ce mai spusesem acum?

El își încrucișă brațele pe piept.

– Și fratele dumneavoastră, François? am încercat din nou.

– Este bine, mulțumesc. Sper că această călătorie nu a fost prea istovitoare, spuse el, privind peste capul meu la două femei care părăseau hanul.

– A fost îngrozitor. Furtunile de pe mare aproape că ne-au scufundat. Și nu puteam să mănânc ori să beau, căci legănatul valurilor îmi provoca greață. Eu...

Expresia sceptică a lui Alexandre mă opri.

– Întotdeauna vorbești atât de deschis?

Un val de căldură îmi cuprinse gâtul și îmi urcă apoi în obraji.

– *Monsieur?* M-ați întrebat despre călătorie.

– Nu contează. Avem lucruri mult mai urgente de schimbat decât exprimarea, accentul tău și... își coborî privirea spre rochia mea.

– Poftim?

Furia mă înțepa ca mii de ace pe sub piele. Cum îndrăznea să fie atât de obraznic?

Mimi ieși din han, trăgând cuferele după ea. Edmée apăru în urma ei cu o listă în mână.

– Am găsit un alt han, nu departe de aici.

Alexandre încuviință cu o expresie sinistră pe chip. Obrajii mi se aprinseră de rușine. Prima lui impresie în ceea ce mă privea nu fusese una favorabilă.

Edmée bătu din palme, pretinzând că nu observase nimic.

– *Merveilleux!*

Am pornit spre Paris în ziua următoare, traversând pășuni și dealuri care se ridicau în valuri din covorul verde, străbătute de pâraie și acoperite de arbuști. În cea mai mare parte a timpului, norii acopereau cerul, și burnița își croia drum printre frunzele aurii, de culoarea piersicii. Mirosul aerului rece și al pământului umed nu-mi ieșea din nări – atât de diferit de parfumul dulce, afumat al insulei mele, provenit de la trestia de zahăr arsă și de la florile sălbatice. În ciuda mantiei de lână pe care mi-o dăduse Edmée, vremea aspră îmi intrase în oase.

Călătoream în liniște. Nu-mi puteam închipui gândurile celorlalți, nici ei pe ale mele. Mă amuzam studiind peisajul, clasificând copacii și puținele flori și tufișuri tomnatice.

– Cât de plină de viață trebuie să fie Martinica, spuse Alexandre. Nu mi-o amintesc foarte bine din copilărie.

Părăsise insula împreună cu Edmée pentru a căuta o viață mai rafinată la Paris.

– Nu m-am gândit niciodată la asta până acum, am murmurat. Trois-Ilets parcă are o inimă proprie. Este atât de plină de viață! Dar și aici este minunat, am adăugat degrabă, nedorindu-mi să-l jignesc.

Alexandre chicoti, iar în ochii lui albaștri apăru o licărire de veselie.

– Parisul s-ar putea să fie mai plin de viață decât poți duce, țărăncuțo! Îmi luă mâna într-a lui și o mângâie ca și cum ar fi mângâiat o pisică. Sunt convins că îl vei adora.

Degetele lui îmi lăsară o urmă fierbinte pe piele. Am roșit, speriată de reacția mea la acel gest de afecțiune. Mă plăcea. Trebuia doar să ajungem să ne cunoaștem mai bine.

– Sunt convinsă că da, am replicat zâmbind.

După o zi lungă de călătorie, ne-am oprit la un han.

– Am un cadou pentru tine, mă informă Alexandre când ni se alătură mie și lui Edmée în salon pentru un aperitiv.

Am ridicat imediat privirea.

– *De l'Esprit des Lois*. Îmi întinse o carte ponosită și se așeză într-un fotoliu cu un pahar de coniac în mână. Montesquieu. Un mare filozof. Operele lui nu au fost întotdeauna bine primite în Franța, dar este o nouă eră. Îți vor plăcea teoriile lui inspirate despre nedreptatea umană, spuse el cu o flacără pătimașă în ochi.

– Minunat! I-am zâmbit, în ciuda îndoielilor care mă rodeau. Probabil că mi-ar fi plăcut mai mult lecții de muzică, artă sau grădinărit. Nu conta. Entuziasmul lui mă încânta. Voi începe lectura în această seară, i-am promis.

A doua zi de dimineață mi-am reluat locul în trăsură, bucuroasă să petrec mai mult timp în compania lui.

– Și cum ți s-a părut cartea? m-a întrebat el zâmbind. Americanilor le plac principiile lui legate de separarea puterilor în stat.

M-am foit pe banchetă. De-abia reușisem să citesc zece pagini înainte să adorm.

– Mi-ar plăcea să aud părerile tale.

– Cred că ideile lui despre libertățile personale...

Atenția mea se spulberă în timp ce el îmi explica teorie după teorie. Buzele lui, entuziasmul din ochii săi, modul în care fruntea i se încrețea pe chipul perfect se dovediră a fi un studiu interesant. Când se oprea uneori, nu puteam ascunde cât de mult mă impresiona. Nici nu puteam rezista tentației de a încerca să-l flatez.

– Fascinant, Alexandre, am murmurat punându-mi mâna pe brațul lui. Știi atât de multe!

Admirația mea nedisimulată îl făcu să radieze. I-am zâmbit. Poate că această căsătorie avea să fie mai bună decât sperasem.

În ultima dimineață ne-am trezit devreme, nerăbdători să ajungem la destinație până la căderea nopții. Am parcurs drumul printre copacii care, din când în când, lăsau loc soarelui, iar pe înserat am zărit în fine Parisul. În timp ce intram pe porțile

orașului, apusul se desfăta într-un vârtej de roz și de portocaliu, semănând cu interiorul unui fruct de papaia. De-a lungul orizontului se ridicau cele mai multe clădiri pe care le văzusem vreodată, așa că am rămas cu gura căscată.

– Este... Este...

Alexandre afișă un zâmbet strălucitor.

– Parisul este cel mai uluitor oraș din lume.

– Incredibil! Am bătut încântată din palme.

Mulțimea mă lăsă fără cuvinte. Grupuri de oameni mergeau pe marginea drumului cărând colete, ținându-și copiii de mână sau plimbându-se braț la braț. Tot felul de miresme se năpustiră asupra simțurilor mele; sudoarea cailor și grămezile de fecale de animale mă asaltau, mirosul de cafea și de pâine caldă, precum și parfumurile florale mă îmbiau. Negustori ambulanți, cântăreți, jongleri și ropotul nesfârșit al copitelor se amestecau într-o orchestră cacofonică.

– *Mon Dieu*, uite câte trăsuri!

Caleștile și birjele grăbite evitau pietonii în ultima clipă și împroșcau noroi în toate direcțiile. Am rămas cu gura căscată văzând casele opulente din piatră și clădirile impunătoare păzite de armata regelui. Orașul bâzâia ca un roi de albine deasupra unui mănunchi de begonii.

Alexandre, încântat de uimirea mea, îmi arătă Palatul Regal și Palatul Luxembourg, explicându-mi istoria lor. Încercam să ascult, dar aglomerația îmi acapara atenția.

După o lungă călătorie prin oraș, Alexandre îmi luă mâna într-a lui.

– Am ajuns. Noisy-le-Grand, noul tău cartier.

O duhoare înțepătoare îmi arse nările.

– Alexandre, ce este mirosul ăsta? l-am întrebat, strâmbând dezgustată din nas.

– Tăbăcăriile. Mirosul n-o să te mai enerveze multă vreme. Eu deja nu-l mai simt.

L-am privit surprinsă. Desigur că aveam să-l simt. Mi-am acoperit nasul cu batista ca să blochez duhoarea groaznică.

Trăsura noastră se opri în fața unei case cu două etaje, construită în mare parte din piatră.

– Bine ai venit acasă, spuse Alexandre.

– Bine ai venit, completă Edmée sărutându-mă pe obraz.

– Mulțumesc, am răspuns, suprimându-mi un țipăt de încântare; eram conștientă că nu trebuia să par prea copilăroasă.

Am coborât din trăsură și am cercetat împrejurimile. Clădiri șubrede umpleau spațiile dintre casele mai mari, o scenă destul de ciudată. La Fort-Royal, bogătașii trăiau izolați în propriile lor *quartiers,* dar la Paris lucrurile păreau să stea altfel. Totuși, cartierul lăsa să se întrevadă o rămășiță a gloriei apuse, deși eu sperasem la mai multă eleganță din partea unui viconte.

Un servitor deschise ușa și ne conduse într-un vestibul cu tavan înalt.

– *Bonjour, Mademoiselle,* spuse el făcând o plecăciune. Vă pot servi cu ceva?

– *Non, merci.*

Am pornit spre scările ce dominau holul și mi-am plimbat mâna pe balustrada uzată.

– Rose, marchizul ne așteaptă, spuse Edmée.

– Desigur.

Am urmat-o, studiind încăperile în timp ce treceam pe lângă ele.

În ciuda luminii aurii de la lămpile cu gaz și de la lumânări, casa era rece și întunecată, precum piatra din care era construită. Lipsea complet luxul la care mă așteptasem, ambianța depresivă fiind cu totul diferită de cea din conacele din lemn ale nobililor din Fort-Royal, împodobite cu palmieri și flori sălbatice. Draperii greoaie înlocuiau perdelele delicate care fluturau în briza mării de acasă. Vântul rece se strecura pe sub pragurile ușilor, peste podelele din marmură, amestecându-se cu aerul rânced dinăuntru.

Mobilierul nu era defel impresionant, cu excepția unei mese uimitoare, placate cu straturi din lemn prețios. Finisajul ei auriu licărea în lumina flăcărilor din șemineu. Mi-am plimbat degetele peste lacul fin, încălzit de foc. Acolo mi-ar fi plăcut să joc cărți sau să ghicesc în tarot.

– Ia loc, draga mea. Ni se vor alătura în curând.

M-am așezat în fotoliul tapisat cu mătase albastră, cu fața spre Edmée. Unde plecase Alexandre? Presupuneam că voia să-și întâmpine tatăl. M-am străduit să-mi păstrez calmul.

Un servitor îl ajută pe marchiz să intre în încăpere. În urma lor venea un alt domn, probabil fratele lui Alexandre, François. Toți trei bărbații semănau unul cu celălalt; bărbiile semețe și ochii mari și albaștri dădeau de înțeles că aparțineau aceleiași familii. M-am ridicat degrabă.

– Tu trebuie să fii Rose. Marchizul se apropie și îmi luă mâna într-a lui. Bine ai venit! Ne bucurăm că te afli printre noi.

Zâmbetul îi era blând, iar ochii i se ridau la colțuri.

– Vă mulțumesc, *monsieur.* Mă bucur să fiu aici. I-am răspuns și eu cu un zâmbet.

– Iar acesta, spuse el, gesticulând spre François, este celălalt fiu al meu, viitorul tău frate.

François făcu o plecăciune, mototolindu-și hainele bățoase, cusute cu fir de aur.

– *Enchanté, mademoiselle!* Vă rog să mă iertați, dar mă tem că trebuie să plec. Am întârziat la o întâlnire. Plecă ușor capul spre mine. Dacă binevoiți să mă scuzați.

– Desigur.

Am dat aprobator din cap, iar el ieși grăbit din încăpere.

– Te rog să te simți ca acasă, Rose, spuse marchizul. La urma urmei, suntem o familie.

– Sunteți foarte amabil, am răspuns, străbătută de un val de ușurare. Edmée și marchizul erau minunați.

Când mă conduseră în camera mea ca să mă pregătesc pentru cină, am fost mulțumită că, în sfârșit, mă puteam odihni. Am luat pătura de la piciorul patului și m-am ghemuit lângă foc. Mă bucuram de căldura flăcărilor asemenea unei iguane prăjindu-se în vârful unui copac, sub soarele tropical. Acea imagine îmi încălzi sângele în vene.

Ciudat că Alexandre îi permitea lui Edmée să facă pe gazda. Presupun că o admira destul de mult, în ciuda faptului că îi era doar un fel de mamă vitregă.

După o oră de odihnă, m-am întors în salon, unde pe fața de masă de culoarea fildeșului fuseseră dispuse tacâmuri elegante. Am ocupat un scaun gol.

– Putem începe?

Edmée își așeză silueta grațioasă într-un scaun aflat vizavi de marchiz. Își schimbase rochia de călătorie, îmbrăcând una din mătase albastră, și își prinsese părul într-un coc perfect, împodobit cu perle. Sună dintr-un clopoțel de porțelan, provocând o avalanșă de servitori. Unul ne umplu paharele cu vin, în timp ce restul aduseră supa de păstârnac, friptura înăbușită de căprioară și salata de sfeclă.

Alexandre ni se alătură în ultimul moment.

– Vă rog să-mi iertați întârzierea. Sub privirea dojenitoare a lui Edmée, luă o bucată de pâine și o înmuie în supă. Își șterse gura cu șervetul, apoi se întoarse spre mine: Sper că te simți ca acasă.

– Încă nu mă simt ca acasă. Expresia lui sumbră mă îndemnă să-mi rectific vorbele: Dar sunt convinsă că în curând mă voi simți.

Se părea că nu era bine să fii prea direct. Chipul i se destinse.

– Foarte bine.

L-am privit în timp ce își îndesa mâncare în gură. Nu tocmai nepoliticos, dar grăbit.

– Alexandre, căprioara nu va fugi din farfurie, spuse Edmée, făcându-mă să zâmbesc în spatele cupei cu vin.

El puse cuțitul și furculița pe masă.

– Mă tem că mă grăbesc. Mă văd cu un prieten în seara asta.

– O! Te pot însoți?

Entuziasmul îmi învolbură stomacul. Prima mea noapte la Paris cu Alexandre!

– Mă tem că nu, zise el când termină de mestecat. Am niște treburi importante, așa că nu voi avea timp să te prezint tuturor. Oricum, nu ai nici o ținută potrivită.

– Foarte bine, am răspuns, încercând să-mi controlez dezamăgirea din glas. Nu în seara asta. Poate altă dată?

– Desigur. Se ridică brusc. Mă scuzați, tată, Edmée. Ne vedem mâine la micul dejun, Rose.

– Te vom aștepta, spuse Edmée, parcă sugerând o amenințare.

Am terminat cina în tăcere. După un digestiv servit lângă șemineu, ne-am retras în camerele noastre. M-am zvârcolit ore întregi în pat. Câteva rochii noi, lecții de muzică, poate puțină istorie, și Alexandre avea să fie mândru să mă prezinte drept logodnica lui. De-abia așteptam să-l văd în dimineața următoare, să îi spun că voiam să mă întâlnesc de îndată cu un tutore.

Alexandre nu veni însă la micul dejun. Nu l-am văzut vreme de două zile.

În cea de-a treia zi la Paris, stăteam nerăbdătoare la micul dejun, așteptând ca Edmée să termine. De-abia așteptam să explorez orașul.

– Tutorele tău va sosi la ora nouă. La două vom lua prânzul, după care vei avea lecția de muzică de după-amiază. Se opri pentru a mușca din croasant. Vom lua ceaiul în salon la ora cinci și cina la nouă. Te rog să fii punctuală. Ai avut câteva zile la dispoziție ca să te acomodezi cu regulile.

– Desigur, Edmée.

M-am foit în scaun pentru a zecea oară. Când avea de gând să termine de mâncat?

– Mă bucur că ești nerăbdătoare să ne începem plimbarea, draga mea.

– De-abia aștept să îmi cumpăr o rochie nouă! Orice, doar ca să mă simt ca o pariziană.

Edmée sorbi ultima picătură de cafea și dădu semnalul de plecare.

– Spre strada St. Honoré, îi ceru vizitiului.

Am străbătut alei și bulevarde mari. Pe apele învolburate ale Senei defilau o mulțime de ambarcațiuni. Piețe pline de viață înfloreau în mijlocul cartierelor. Bucătarii inspectau pești argintii pe tăvi de gheață și coșuri cu mirodenii roșiatice, verzi și violet. Mirosul brânzei de capră și al cărnii asalta aerul. Edmée, părând imună la toate, privea absentă pe fereastră.

Pentru fiecare bulevard elegant existau și magherniță. Îmi ascundeam fața de femeile și copiii care cerșeau pâine. Sentimentul de vină erau copleșitor și jenant. Măcar de i-aș fi putut ajuta. Dar nu puteam face nimic, astfel că mă prefăceam că nu-i văd.

Strada St. Honoré se ridica la înălțimea așteptărilor mele. Cele mai elegante buticuri din Paris prezentau o selecție uluitoare de bijuterii, pantofi și țesături. Am atins mănuși din mătase și dantelă delicată și am ținut broșe în lumină pentru a le studia fațetele sclipitoare.

– Pălăriile, Edmée! O mie nu ar fi prea multe. Pălării din paie *à la bergère,* pălării cu panglici, bonete, pălării din pâslă cu boruri largi, împodobite cu pene, bijuterii sau dantelă de orice culoare – aș da tot ce am mai scump ca să am una.

Priveam cu gura căscată la doamnele îmbrăcate cu rochii voluptuoase, care foșneau la fiecare pas, și pălării cu pene. Trebuia să scap cât mai repede de rochia mea ștearsă.

– Mai întâi corsetul și juponul, zise asistenta croitoresei ajutându-mă să le îmbrac.

– Îmi strivește coastele, am strigat când ea legă ultimul șnur.

– Nu-l atinge! urlă ea văzând că încercam să trag de material. Trebuie să fie strâns pentru a-ți ridica decolteul și a-ți micșora talia.

– Cum Dumnezeu voi purta chestia asta oribilă?

Femeia țâțâi și mă ajută să îmbrac apoi crinolina. Am făcut ochii mari la vederea ei. În Martinica te-ai fi putut sufoca purtând o asemenea rochie.

– Trebuie să-ți iau măsurile. Se mișcă rapid, notând niște cifre pe o hârtie, apoi mă anunță: Gata. Acum putem trece la rochii.

Două fete îmi prezentară diverse țesături: brocart și mătăsuri, catifea și dantelă, bumbac și lână în zeci de culori. Am probat cele câteva modele de rochii disponibile.

M-am învârtit pentru a doua oară într-o rochie din brocart galben. Cine era străina elegantă care mă privea din oglindă? Avea obrajii îmbujorați, iar silueta îi era grațioasă. Am zâmbit încântată.

– Îți place aceasta, Edmée?

– Este minunată. Vom cere să ți se facă una pe măsură. După cum vezi, nu se potrivește tocmai cum ar trebui. Și ce spui de cea verde?

– Este destul de scumpă. Deja am întrebat-o pe *madame.*

– Sunt conștientă de preț. De ce nu o probezi? Pare să fie de mărimea ta.

Madame mă ajută să îmbrac rochia din mătase și apoi mă conduse spre oglindă.

– O! Mâinile mi se duseră la gură. *C'est magnifique.*

M-am întors încet, iar fusta foșni. Am mângâiat manșetele din dantelă neagră care împodobeau mânecile. Dacă m-ar fi văzut și *maman* arătând ca o lady!

– Cred că rochia asta a fost croită pentru tine.

– Nu am purtat niciodată ceva atât de minunat.

– Ei bine, acum e a ta, draga mea. Edmée se întoarse spre *madame*. O vom lua și pe aceasta.

– O, Edmée! Vorbești serios? M-am grăbit să o îmbrățișez, însă din grabă am lovit o măsuță. Câteva figurine din porțelan începură să zăngăne, parcă prinzând viață. Le-am liniștit, suprimându-mi un chicot.

– *Attention!* Edmée îmi aruncă o privire dezaprobatoare. Trebuie să fii conștientă de persoana ta tot timpul. Am plecat rușinată capul, ceea ce o făcu să-și îmblânzească tonul: Vorbesc serios, să știi. Acum să trecem la lucrurile importante. Vei avea nevoie de o rochie pentru mâine. Nu te putem lăsa să porți încă o zi chestia asta ponosită. Ce zici?

Am țipat de bucurie și am sărutat-o pe obraz.

– Mulțumesc, mulțumesc!

Până la sfârșitul zilei îmi constituisem deja o garderobă pariziană autentică. Am ales un brocart cu fir auriu pe care erau cusute mărgele iridescente, trei rochii de zi și una croită din lână bleumarin. Pălării, pantofi și ciorapi din mătase, o poșetă de seară și mănuși. Niciodată nu mai avusesem lucruri atât de frumoase.

Mă întrebam cât de mare era averea familiei Beauharnais. Nici casa, nici mobilierul nu reflectau bogăție, și fusesem martoră când Edmée se încruntase la vederea facturilor. Am alungat acel gând. Nu era treaba mea. Lui Alexandre aveau să i se înmoaie genunchii când urma să mă vadă.

În dimineața următoare m-am trezit devreme ca să-mi fac toaleta. Am petrecut o oră întreagă doar pentru a-mi aranja părul

într-un coc perfect, ca al lui Edmée. Mi-am aplicat cu grijă noile farduri și mi-am pictat buzele cu ruj. După ce am completat cu un strop de parfum, am chemat-o pe Mimi să mă ajute să mă îmbrac.

– Mai întâi ciorapii, Yeyette, spuse ea folosindu-mi numele de alint din copilărie.

Am tras materialul subțire și mătăsos peste genunchi și peste pulpe și am prins marginile de jartierele din dantelă.

Mimi îmi strânse corsetul, din fericire cu mai puțină forță decât croitoreasa.

– Poți respira?

– De-abia, i-am răspuns, râzând.

Mă ajută apoi să-mi pun juponul și crinolina, iar în cele din urmă am îmbrăcat o rochie albă ca laptele, cu aplicații roșii în formă de căpșuni. Fusese singura care-mi venea fără mari ajustări, iar acum se număra printre preferatele mele.

Am zâmbit timid, acoperindu-mi buzele cu mâna în oglindă. O domnișoară pariziană din cap până-n picioare – o tentație pentru orice bărbat.

În salon, Alexandre tocmai se întindea peste masă pentru a lua o bucată de pâine din coș.

– Cum ți-a fost seara? l-am întrebat, atingând ușor o buclă care îmi ajunsese pe frunte.

– Destul de bună. Tocmai ce am ajuns.

Înmuie pâinea în gemul de caise și o mâncă din câteva înghițituri, fără să se așeze pe scaun.

– Sper să te pot însoți în curând. Mi-am legănat fusta rochiei înainte și înapoi în timp ce mă apropiam de el. Am fost la croitoreasă. Îți place?

El mă privi un moment în tăcere.

– Este drăguță, răspunse într-un final.

„Drăguță?" Mi-am coborât ochii pentru a-mi ascunde dezamăgirea.

– Mi-ar plăcea să arunc o privire mai de-aproape, zise el făcând un pas înainte.

Stomacul mi se învolbură din pricina tonului său insinuant.

Se apropie și mai mult și își ascunse chipul în scobitura gâtului meu. Răsuflarea lui fierbinte duhnea a țigări și a vin.

– Alexandre, am îngăimat.

El îmi sărută pielea sensibilă de sub lobul urechii.

– Miroși divin. Levănțică?

Am dat aprobator din cap în timp ce el își plimbă ușor degetele peste pieptul meu. Un val de căldură îmi inundă picioarele.

– Nu pot... nu putem... M-am rezemat de perete pentru sprijin.

– Șșt! Mă trase lângă el, iar cu limba îmi forță buzele să se deschidă. Într-o secundă, mâna îi alunecă pe trupul meu și îmi ridică fusta.

M-am predat gurii lui, iar gesturile lui deveniră tot mai insistente. Cu pricepere, îmi dădu juponul la o parte, căutându-mi pielea dezgolită.

– Alexandre! Alexandre!

Am încercat să mă eliberez împingându-mi mâinile în pieptul lui. Materialul se sfâșie.

– Nu mă vrei? Mâna lui se plimba peste coapsa mea dezgolită. Am văzut cum mă privești.

Am tras adânc aer în piept.

– Eu... nu acum...

– Știu că ai avut iubiți în Martinica. Creolele sunt cunoscute pentru senzualitatea lor. Începu să traseze cercuri pe coapsa mea cu degetele. Pielea începu să-mi ardă și valuri de căldură îmi aprinseră obrajii. Ești frumoasă în rochia asta. Nu îți pot rezista. Mă sărută pe gât, iar mâna lui începu să urce.

Cu mintea încețoșată, m-am topit pur și simplu în brațele lui, dar, când a început să pătrundă cu degetele în părțile mele intime, am țipat.

Din camera alăturată răsunară niște pași

– Rose? Tu ești? strigă tatăl lui Alexandre.

Bastonul marchizului răsună pe podeaua biroului. Mersul lui lent îmi oferi timpul necesar pentru a-mi aranja rochia.

Alexandre își șterse gura cu o batistă. Când tatăl lui deschise ușa, totul părea normal, sau cel puțin așa credeam eu.

– Ești bine, Rose? Marchizul căscă ochii când mă văzu.

Am înghițit în sec și mi-am îndreptat umerii.

– Sunt bine, *monsieur. Merci.*

Îl studie pe Alexandre cu o privire epuizată, după care se târî înapoi în biroul său. Alexandre urcă la etaj fără să spună vreun cuvânt.

M-am privit în oglinda rotundă de pe peretele opus. Buzele și gâtul îmi erau mânjite cu pete roșii, ochii îmi erau febrili, iar o panglică sfâșiată îmi atârna din talie. O singură lacrimă îmi alunecă pe obraz.

Săptămâna următoare, într-o dimineață răcoroasă, priveam mușcatele din ghivece, admirând modelele din chiciură de pe frunzele lor. Mi-am amintit pasiunea bruscă a lui Alexandre. Sărutul lui. *Mâinile* sale. Mă tratase ca pe o târfă, apoi nu mai pomenise nimic despre asta. Nu știam ce să cred despre comportamentul lui; își recăpătase imediat blândețea și atitudinea fermecătoare. Mi-am sprijinit capul de geam. Probabil că fusese mahmur în dimineața aceea. Speram că acesta era singurul motiv.

Am oftat. Îmi era foarte dor de *maman* și de Manette, chiar și de *papa*. Și de prietenele mele – ardeam de nerăbdare să îmi fac altele noi.

– *Mademoiselle,* nu veți învăța istorie privind pe fereastră, mă mustră tutorele.

Nu puteam rezista tentației de a-l numi *monsieur Ennui*[1], cel puțin în sinea mea. Lecțiile lui mă plictiseau de moarte.

– Iar postura dumitale este cumplită. Așa. Îmi trase umerii înapoi și îmi ridică bărbia.

– *Oui, monsieur,* i-am răspuns, privindu-i chipul aspru. Buzele palide erau singura pată de culoare de pe fața lui pudrată în mod exagerat. De ce nu putea Edmée să găsească pe cineva mai plăcut? Măcar lecțiile pentru acea zi erau pe terminate.

O voce necunoscută răsună în foaier.

Oaspeți? Plină de curiozitate, am uitat de maniere și am dat buzna pe coridor.

Edmée îmi aruncă o privire exasperată.

[1] Plictiseală (în limba franceză, în original) (n.red.)

– Ca o lady, Rose.

Deși avea intenții bune, eram sătulă de mustrările necontenite.

– Desigur, Edmée. Am încetinit pasul și apoi m-am oprit brusc, privind-o pe femeia extravagantă de lângă ea.

– Permiteți-mi să v-o prezint, *madame*... începu majordomul cu un aer rigid.

Folosindu-și șoldurile voluminoase, acoperite de o fustă enormă, nou-venita îl dădu la o parte. El o privi încruntat, iar eu am încercat să nu râd.

– Sunt Fanny de Beauharnais, soția lui François, fratele lui Alexandre. Dar probabil că l-ai cunoscut deja pe soțul meu. Te rog, spune-mi Fanny. Radioasă, mă sărută pe ambii obraji și adăugă: Bine ai venit la Paris. Muream de nerăbdare să te cunosc.

Stilul vestimentar al lui Fanny respecta canoanele modei, deși era cam răvășit și prea încărcat cu roșu și violet. Pastelurile în vogă nu-i veneau bine; caracterul ei nu putea fi captiv într-un corset monoton. Buclele greoaie atârnau în cârlionți pudrați, împodobiți cu pene mătăsoase, iar buzele îi erau pictate cu ruj, la fel și obrajii. Semăna cu o pasăre rară zburând printre vârfurile copacilor din jungla de acasă.

Un zâmbet mi se întinse pe față.

– Sunt foarte încântată să vă cunosc, *madame*...

– Fanny, iubire. Nimeni nu îmi spune *madame* de Beauharnais. Insist. Îmi privi chipul și rochia. Ești adorabilă. Și ce face Alexandre? Te-a scos în oraș?

– Nu, mă tem că nu l-am văzut prea des...

Edmée mă întrerupse.

– Trebuie să meargă la garnizoană și stă cu familia La Rochefoucauld când poate. Știi cât de dedicat este îndatoririlor și prietenilor lui, Fanny.

– Printre alte lucruri, răspunse Fanny, aruncându-i o privire cu subînțeles.

Inima îmi tresări în piept. Ce însemna asta?

Înainte să pot întreba, Fanny schimbă subiectul.

– Mi-ar face plăcere să mă vizitați într-o seară. Împreună cu Alexandre, desigur. Seratele mele sunt destul de faimoase, să știi.

Enumeră multe nume, nici unul de care să fi auzit eu, dar mă asigură apoi de importanța lor. Discursul ei rapid o lăsă fără suflare, așa că se opri pentru o gură de aer.

– Mi-ar face plăcere să vin! Nu prea mi-am găsit locul pe frigul ăsta. Ai dori să bei o ciocolată?

– Un *chocolat chaud* ar fi divin. Haide, spune-mi totul despre tine, îmi ceru, luându-mi mâna într-a ei.

– Te rog să mă scuzi, Fanny, eu merg să vorbesc cu doctorul, interveni Edmée. E sus, cu marchizul.

Mi-am ascuns zâmbetul cu mâna. Doctorul nu sosise încă. Edmée voia să scape. Probabil că nu-i plăcea prea mult compania lui Fanny.

– Desigur, Edmée. Transmite-i dragostea mea.

– Îl informezi tu pe tutore că lecția s-a terminat? am rugat-o.

– Pentru astăzi, da. Edmée se strecură pe ușă și ne părăsi.

Mă simțeam destul de relaxată în prezența lui Fanny. Îmi plăceau râsul ei jovial și sinceritatea.

– Povestește-mi despre casa ta, despre familia și prietenii tăi. Din câte am auzit, există și creaturi ciudate prin junglă?

Îmi punea întrebare după întrebare, iar eu nu i-am ascuns nimic. Cel mai mult o interesa însă traiul africanilor de pe plantație.

– Și sclavii? Cum o duc pe plantația voastră?

Fanny nu băgă de seamă zornăitul argintăriei din spatele ei. Am privit peste umăr și am văzut-o pe Mimi ridicând cuțitul pe care îl scăpase. I-am întâlnit ochii. Coborî privirea, concentrându-se pe sarcina de a șterge tacâmurile, ca și cum viața ei ar fi depins de asta.

– Locuiesc în colibe, asta dacă nu fac parte din gospodărie. Cei mai muncitori și mai dragi nouă mănâncă și dorm în casa principală.

Mimi nu privi în direcția noastră, dar tăcerea ei plana în aer. Știa foarte bine că țineam la ea, ba chiar o socoteam prietenă.

– Muncesc de la răsăritul soarelui și până la căderea nopții? Ce mănâncă? Ce pedeapsă primește un sclav nesupus? Am auzit povești groaznice, insistă Fanny.

Mi se părea curios faptul că subiectul o afecta într-atât. La urma urmei, sclavii nu ne erau egali. Ce putea fi atât de interesant?

– Toți bărbații și toate femeile ar trebui să aibă drepturi, indiferent de poziția lor, de sexul sau de originea lor socială, dulceață, stărui ea. Sau de culoarea pielii.

Mimi făcu ochii mari.

Dregându-mi glasul, am spus:

– Mimi, poți să ne aduci niște prăjituri, dacă mai sunt?

Ea puse cârpa pe masă și se grăbi spre bucătărie.

Ce idee grandioasă. Nu mă gândisem niciodată la libertatea unui sclav, darămite la „drepturile" femeilor. Ne acceptam rolurile fără să le acordăm vreo clipă de reflecție; sclavii aveau o altă menire decât *Les Grands Blancs*, marii proprietari de pământuri. Trestia de zahăr ar fi putrezit, de plantațiile noastre s-ar fi ales praful în lipsa africanilor. Cu toate astea, Fanny mă pusese pe gânduri.

M-am căsătorit cu Alexandre într-o bisericuță din Noisy-le-Grand. Altarul era scăldat de razele soarelui. Pete de culoare se strecurau prin vitralii și luminau pe alocuri podeaua rece din piatră. Verii și prietenii lui Alexandre umpluseră rândurile de bănci. Fanny, singurul chip familiar, mă liniști făcându-mi semn cu ochiul când am ieșit din odaia preotului. I-am zâmbit, în ciuda îndoielii care pusese stăpânire pe picioarele mele. Îl iubeam oare pe Alexandre?

Cuvintele lui *papa* îmi răsunară din nou în minte.

– Căsătoria se încheie doar pentru avere. Dragostea este o fantezie pentru fete naive.

Sunetul orgii anunță începerea ceremoniei. Cei prezenți își fixară privirile asupra mea. Am înghițit în sec și am pornit spre altar.

Maman, de ce nu poți fi aici? Mi-am închipuit ochii ei albaștri licărind printre lacrimi, mândrindu-se cu frumusețea mea. Ea mi-ar fi ondulat părul, iar Manette m-ar fi ajutat să mă îmbrac. O durere greoaie îmi apăsa pieptul.

Mergeam spre altar, spre viitorul meu.

Alexandre mă aştepta, chipeş ca întotdeauna în uniforma lui. Chipul îi era ca o mască fermă, imposibil de citit. Oare avea regrete?

Mai târziu în acea seară, am sărbătorit cu o cină elegantă, acompaniată de muzicieni, la care participă un număr restrâns de prieteni şi rude. Când apăru Fanny, un suspin de uşurare îmi scăpă printre buze.

– Felicitări, îmi spuse ea îmbrăţişându-mă.

– Mă bucur să te văd! Primul zâmbet al serii îmi apăru pe chip.

– Vom vorbi după cină.

– De-abia aştept.

Treceam printre grupuri de oaspeţi care se holbau la mine, dar nu spuneau nimic. Un spectator în propria mea casă. Deşi mă simţeam stingherită, îmi ţineam capul sus. În timpul cinei, mi-am mâncat în tăcere supa, am gustat tartele cu ciuperci şi m-am răsfăţat cu şampanie. Bulele se jucau pe limba mea, relaxându-mă încetul cu încetul.

Alexandre stătea în dreapta mea, fermecând oaspeţii cu vorbele lui. Cum puteam eu să mă alătur discuţiilor? Nu ştiam nimic despre bârfele pariziene sau despre felul în care regele abuza de privilegii. Atingerea pământului negru pe tălpi, mirosul ploii peste florile de hibiscus şi magia cărţilor de tarot – acestea erau cunoştinţele mele. Prin urmare, surâdeam sau dădeam din cap după cum mi se părea potrivit.

Când servitorul sosi cu tava cu şampanie, am mai luat două pahare. Nu după mult timp, amorţeala mi se strecură în mâini şi picioare, făcându-mă să uit de singurătate.

Când muzica începu, Alexandre mă luă de braţ.

– Draga mea soţie, spuse el sărutându-mă pe frunte, vrei să dansăm?

„Soţie." Eram o soţie. Căldura din ochii lui mă făcu să zâmbesc.

– Da! Îmi era dor să dansez.

Toată lumea formă două rânduri paralele pentru cadril, un dans pe care îl ştiam bine, slavă Domnului. Alexandre se aşeză

înaintea mea şi încuviinţă din cap. Ne-am întâlnit la mijloc, mână în mână, cu palmele înainte, şi ne-am răsucit pe ritmul muzicii.

Mi-am ţinut răsuflarea când privirile ni s-au intersectat şi mâinile ni s-au atins. Căldura pielii lui m-a făcut să roşesc.

– *Madame* de Beauharnais, aţi roşit. Şi vă stă bine. Sunteţi minunată!

Un gând brusc despre patul nupţial îmi răsări în minte. Stomacul mi se agita de nerăbdare şi gâtul îmi ardea. Poate că băusem prea multă şampanie.

Pe când mă retrăgeam la locul meu din linia din dansatori, am sughiţat. Am început să chicotesc, aşa că am ratat următorul pas al dansului. Râdeam de prostia mea.

Alexandre îmi aruncă o privire aspră.

– Rose, şopti el pe un ton furios când umerii ni se întâlniră din nou la jumătatea salonului, te rog să te porţi ca o lady. Gata cu şampania.

– Nu pentru asta este o nuntă? Ca să fim veseli? l-am întrebat, sughiţând din nou. La urma urmei, eu sunt mireasa.

– Tu eşti bufonul care se bâlbâie şi se împiedică. Nu vei participa la următorul dans.

– Nu am nevoie de o pauză, am bolborosit.

Alexandre se încordă. Când melodia se încheie, mă conduse la un fotoliu nu foarte confortabil.

– Nu am terminat de d-dansat. Limba îmi era prea amorţită ca să articuleze.

El îşi aranjă jacheta şi îşi îndreptă umerii.

– Încetează să te faci de râs. Eşti beată.

– O, prostuţule! l-am întrerupt, fluturând din mână. Nu te simţi ofensat! Sunt oaspetele de onoare. Voi face cum poftesc. Nici măcar nu ştie cineva că sunt aici. În secunda următoare, Alexandre se îndepărtă fără o vorbă.

Chiar era serios? L-am privit, nevenindu-mi să cred, cum se alătura unui grup de domni.

Învăluită de un nor de melancolie, am îndurat cu greu orele ce treceau alene. Alexandre mă ignora. Plutea pe podeaua salonului, fiind un dansator priceput, cu mişcări sprintene. Toţi bărbaţii îl priveau cu gelozie. Femeile îl admirau, adoraţia şi dorinţa

citindu-se în expresiile lor. Tâmplele începură să îmi bubuie, iar gelozia mă înnebunea. Dar eu eram *Madame* de Beauharnais. Nici una dintre ele nu putea spune că Alexandre era al ei.

Cu toate astea, nu mă mai invită la dans.

„Proasto", mă mustram în sinea mea.

Când nu i-am mai putut suporta indiferența, mi-am luat rămas-bun și am plecat în dormitor. O cămașă albă de noapte era întinsă pe marginea patului. Am mângâiat materialul fin. Aveam să-mi cer scuze, iar Alexandre avea să mă ierte și eu să îl iert pe el.

– Mimi? am strigat prin ușă. Am nevoie de ajutorul tău.

Ea intră grăbită în cameră și mă ajută să mă pregătesc pentru noapte. Falduri de satin se revărsau din cămașa împodobită cu funde și dantelă, evidențiindu-mi pieptul voluptuos.

– Doamne sfinte, Yeyette. Îl vei scoate din minți, spuse ea, legând ultimele panglici.

I-am luat mâinile într-ale mele și le-am ținut la piept.

– Mi-e teamă.

– Este firesc. Dar va fi bine. S-ar putea chiar să-ți placă, dacă va fi blând.

Am sărutat-o pe obraz. Entuziasmul îmi gâdila stomacul. Nu aveam să mai fiu fecioară. Dacă iubitul meu Guillaume din Fort-Royal ar fi obținut ce voia, m-aș fi stricat într-o seară răcoroasă, în urmă cu mult timp. În acest moment, eram bucuroasă că îi rezistasem.

M-am așezat pe marginea patului pentru a-l aștepta, rozându-mi unghiile. Ce obicei oribil, spunea *maman*. Mi-am ascuns mâinile la spate, dar începură să-mi zvâcnească picioarele.

Am început să mă plimb agitată prin cameră. De ce îi lua atât de mult să vină?

După o oră, șampania își făcu efectul, așa că mă învălui o ceață apăsătoare. M-am strecurat printre așternuturile roșii și am închis pleoapele greoaie. Mai bine să mă odihnesc în timp ce așteptam.

El avea să vină și să mă cuprindă în brațe. Totul avea să fie bine.

Alexandre nu veni în acea noapte. Nici în a doua noapte, nici în a treia.

Capitolul 3

Căsnicia

Noisy-le-Grand, 1780

Nu l-am mai văzut pe Alexandre decât o săptămână mai târziu, chiar înainte de răsărit. Se urcă în pat cu stângăcie, obrajii fiindu-i colorați de coniacul fin pe care îl adora.

– Unde ai fost? l-am întrebat, frecându-mi ochii ca să alung somnul.

– Am fost ocupat la garnizoană, draga mea. Am avut multe instrucții în ultima vreme. Dar sunt aici acum.

Voiam să-mi strig frustrarea în gura mare. Cum îndrăznise să mă lase singură în noaptea nunții? Mă îmbrăcasem cu acea cămașă în fiecare noapte de atunci, dar el nu venise. Țuguindu-mi buzele, m-am întors cu spatele.

Mâna lui îmi cuprinse umărul, coborî pe braț și se opri pe talie. O senzație delicioasă scăpără sub atingerea degetelor sale, în ciuda furiei care mă mistuia.

– Mi-a fost dor de chipul tău dulce, îmi șopti el la ureche, fără să se mai bâlbâie.

– Ai un mod foarte ciudat de a o arăta.

– Șșt! Își puse un deget pe buzele mele. Săptămâna viitoare te voi duce într-unul dintre cele mai renumite saloane din Paris.

Vocea lui mieroasă putea să farmece până și un șarpe, așa că hotărârea mea de a ține cât mai mult supărarea se topi.

– Vorbești serios? l-am întrebat, întorcându-mă spre el.

Mă reduse la tăcere cu un sărut insistent. Mâinile îi alunecară pe materialul fin al cămășii mele de noapte, până găsi o breșă. Am icnit la atingerea lui, simțind cum un foc ardea mocnit înăuntrul meu.

Alexandre, dându-şi seama că pulsul mi se înteţise, aruncă la o parte pătura.

– Vreau să te văd, zise, scoţându-mi cămaşa peste cap.

Am roşit din pricina goliciunii mele, dar am rămas nemişcată.

Alexandre îmi mângâie cu blândeţe umerii, sânii şi pântecele, iar în cele din urmă, triunghiul de păr negru.

Un geamăt îmi scăpă printre buze. Am roşit din nou, în timp ce corpul meu răspundea atingerii lui.

– Mirosul pielii tale. Trase aer în piept şi îmi luă sfârcul în gură.

M-am predat căldurii lui şi l-am cuprins cu braţele.

La un moment dat, mai târziu, am adormit, cuibărită la pieptul lui cald.

Alexandre se strecura în pat cu câteva ore înainte de ivirea zorilor, dormea mare parte a zilei şi pleca iar în timpul nopţii, fără vreun cuvânt. Asta dacă venea acasă. În timpul scurtelor sale vizite, îmi şoptea declaraţii de iubire şi îmi potolea enervarea cu daruri. Îmi plăceau fleacurile pe care mi le aducea şi arătam entuziasm faţă de cărţile pe care le împărţea cu mine. Încercam să-l iert pentru zilele în care nu se întorcea acasă.

Într-o după-amiază, stăteam în birou, la masa de lucru din lemn de cireş. O săptămână lungă de lecţii, fără companie, mă deprimase. Oftam şi frunzăream paginile unui roman plictisitor. O imagine a lui Catherine răsări în mintea mea; sora mea aplecată peste masa din dormitorul nostru comun, citind despre secolele trecute în timp ce lumânarea ardea prea repede.

Într-o asemenea seară, *papa* ciocănise la uşa noastră.

– Intră, strigasem eu, schimbându-mi poziţia în pat. Manette se foia în timp ce îi împleteam părul.

– Fetelor, este timpul să stingeţi lumânările.

– Dar, *papa*, am ajuns la partea cea mai bună, se plânsese Catherine.

El o sărutase pe cap.

– Micuţul meu şoarece de bibliotecă. Orice tată ar fi mândru de tine. Tu ai citit cât trebuia pe ziua de astăzi, Rose?

– Păi... murmurasem, în timp ce legam cosiţa lui Manette cu o fâşie de material.

El îmi aruncase o privire aspră.

– Catherine este mai mică şi totuşi te întrece când este vorba de lecţii. Nu te va vrea nici un gentleman în ritmul ăsta.

Îmi plecasem capul. Mă mustra atât de des, încât s-ar fi zis că mă obişnuisem. Dar nu era aşa. Atunci îmi dorisem să azvârl cartea surorii mele în foc.

Sentimentul de vină îmi încleştă stomacul. Mă uram pentru invidia şi răutăţile care se strecurau în mintea mea când mă gândeam la acele zile. Am coborât din nou privirea, iar paginile deveniră înceţoşate. Catherine fusese prima alegere pentru a fi soţia lui Alexandre. Am alungat acel gând, căci ea nu mai putea fi soţia nimănui.

Am închis cartea şi mi-am trecut degetul pe cotor. *La Nouvelle Héloïse.* Mă luptasem cu intriga ei complicată întreaga săptămână. Am aruncat-o nervoasă pe raft. În definitiv, Rousseau nu putea fi atât de important.

– L-ai aruncat pe Rousseau! L-ai terminat de citit?

Vocea lui Alexandre mă sperie, făcându-mă să mă întorc brusc.

– Da, am minţit. Nu văd ce este aşa de minunat la el, i-am spus cu răutate.

Avea să-l înfurie faptul că îl atacam pe scriitorul şi filozoful lui preferat; cu atât mai bine. Eram sătulă de mustrările lui necontenite şi de părerile lui trufaşe, darămite de absenţa lui permanentă.

– Eşti insuportabilă! Cum de nu-i poţi vedea geniul? Teoriile lui despre...

– Te rog, Alexandre! Tocmai ce am citit două ore din opera lui. Putem să vorbim despre altceva?

Nu aveam starea necesară pentru încă un discurs savant.

– Bine, spuse el cu maxilarul încordat. Despre ce ai prefera să vorbim?

– Despre Curtea regală. M-am aşezat pe divan şi i-am făcut şi lui loc lângă mine. Despre regina Maria Antoaneta, despre însoţitoarele ei, despre balurile sofisticate. Cât de luxos trebuie să fie

totul! Facem parte din nobilime, nu-i aşa? I-am luat mâna într-a mea când a venit să se aşeze lângă mine şi am continuat: Visez la Curte încă de când eram copil. Ai vrea... am putea să solicităm o invitaţie? Am o rochie adecvată acum. Am învăţat despre maniere cu tutorele meu. Sunt o dansatoare minunată, la fel şi tu. Am face o pereche adorabilă, nu crezi?

– Vrei să te duc la Versailles? Făcu ochii mari, asemenea unei broaşte captive în mâna unui băieţel. De parcă te-ar primi cineva la Curte! exclamă, izbucnind în râs.

Iritarea mea se întoarse.

– Ce vrei să spui?

– Nu este aşa de uşor să obţii invitaţii. Iar tu ai fi de-a dreptul hidoasă în prezenţa familiei regale.

I-am dat drumul mâinii de parcă ar fi avut lepră.

– Nu este nevoie să fii răutăcios.

– Nu ai nici cea mai vagă idee cât de mult trebuie să înveţe doamnele de la Curte pentru a deveni atât de rafinate.

Mi-am coborât privirea. Poate că nu, dar le puteam învăţa manierele. Cât de greu putea fi?

Expresia lui se îmblânzi.

– De ce nu te duci să-ţi alegi o ţinută pentru diseară? Mergem la o recepţie, aşa cum ţi-am promis. Vom pleca la ora opt. Mă sărută pe obraz şi ieşi din încăpere.

Privirea îmi rămase aţintită pe covorul mătăsos. Într-o zi aveam să merg la Curte, mi-am jurat în sinea mea. Aveam să socializez cu nobilimea, cu sau fără Alexandre. Dar mai întâi trebuia să-mi fac prieteni. Şi aveam de gând să încep din seara aceea.

Am îndurat chinuri suplimentare ca să fiu frumoasă în acea seară. Trandafiri roz şi galben-pal îmi împodobeau corsajul rochiei. Mi-am aranjat părul într-o cascadă de bucle presărate cu flori. Am privit spre ceas. Era opt fără cinci. Perfect. Am ieşit din cameră într-un nor de parfum floral, pornind în căutarea lui Alexandre.

Am ciocănit la uşa dormitorului său.

– Alexandre? Neprimind răspuns, am coborât scările cât de repede îmi permitea rochia. Alexandre? Sunt gata!

Tăcere.

Unde era toată lumea? N-am găsit pe nimeni nici în camera de zi, nici în birou, nici în salon. Am urcat din nou scările pentru a o întreba pe Edmée dacă ştia ceva.

– Stăpâna a plecat la cină cu nişte prieteni, spuse camerista ei.

– L-ai văzut pe Alexandre?

– A plecat în timp ce vă făceaţi baie, *madame* Beauharnais. A spus ceva despre flori.

Am zâmbit. Probabil că regreta cearta noastră.

Timp de o oră, am privit trăsurile trecând pe strada îngustă, cu roţile hurducăind peste pietrele pavajului. M-am înfuriat, apoi m-am îngrijorat şi înfuriat din nou.

Speranţa mi se nărui în sute de bucăţi. În cele din urmă, am alergat la etaj şi am trântit uşa dormitorului în urma mea. Mi-am aruncat pantofii în colţul opus al camerei. Mă gătisem degeaba! Florile nu fuseseră pentru mine.

Alexandre mă pedepsi cu absenţa lui, izolându-mă, condamnându-mă la o viaţă fără angajamente sociale sau prieteni. Îmi ocupam timpul cu scrisori către *maman*, plimbări prin parcuri şi cumpărături. Zilele ploioase le petreceam în casă, citindu-i lui *monsieur Ennui*, ciupind coardele harpei sau jucând cărţi cu Mimi, deşi Edmée mă mustra pentru această din urmă activitate.

– Servitorii nu le ţin companie stăpânilor, insista ea.

– Serios, Edmée, Mimi este mai mult decât o servitoare, am replicat. Ea era confidenta mea, o lumină călăuzitoare de acasă.

Edmée îmi aruncă o privire plictisită.

– Şi nu-ţi mai atinge părul. Va trebui să-l ondulezi din nou. Doamnele nu se foiesc atâta.

Am oftat exasperată când ea ieşi din încăpere. Mimi îşi înăbuşi un râset.

– Eşti mai mult decât o sclavă, draga mea prietenă, i-am zis, sărutându-i mâna maronie şi puternică.

Ochii i se umplură de dragoste.

– Ştiu. De când eram mici.

– Îi mulțumesc lui Dumnezeu că te am. Viața ar fi fost insuportabilă fără tine.

Într-o seară friguroasă de iarnă m-am cuibărit în pat, amintindu-mi poveștile lui *papa* despre Paris. Ce n-aș fi dat să fiu admirată și influentă la Curtea descrisă de el, să am o viață, o viață *reală* în oraș. Cât de diferit era Parisul... soțul meu...

Lacrimile mele udară pernele din satin. Mă rugasem cu ardoare să plec din Martinica, mă rugasem să am parte de aventură și dragoste, dar iată-mă aici, plângându-mă de o viață pe care nu o puteam suporta. Ce bărbat nu și-ar fi dorit să doarmă în brațele iubitei lui?

Doar dacă... nu dormea singur.

Toate nopțile în care era plecat... *Papa* se purtase la fel... Am scuturat din cap. Nu. Alexandre îmi spusese de multe ori că mă iubea.

O bătaie în ușă mă sperie. M-am ridicat în capul oaselor.

– Rose? Pot să intru?

Înainte să răspund, Fanny dădu buzna în cameră. Radia, o siluetă vioaie din tafta aurie, iar rujul îi era la fel de roșu ca întotdeauna.

– Fanny. Mi-am șters ochii cu podul palmei și mi-am tras nasul. Ce faci aici?

– Vei ieși cu mine în oraș, *chérie*. O prietenă de-a mea, *Madame* de Condorcet, dă o serată. Haide să te îmbrăcăm!

– Dar...

– Nu avem timp de pierdut. Sus, sus!

Mimi auzi agitația de pe coridor și intră grăbită. Deschise dulapul și cotrobăi printre rochiile mele.

– E timpul să mergi înainte, Yeyette.

Da, era timpul să merg înainte. La naiba cu Alexandre!

Am sărit din pat și mi-am aruncat brațele pe după gâtul lui Fanny.

– Îți mulțumesc din suflet!

– Gata cu lacrimile! Mă bătu ușor pe spate. Ticălosul de Alexandre nu are prea multă grijă de tine, nu-i așa, iubire? Nerod

arogant! Nu ai nevoie de un soț. Eu l-am părăsit pe al meu cu mult timp în urmă.

Am rămas cu gura căscată de uimire.

– Nu mi-am dat seama că tu și François...

– Părerile lui nu îmi sunt de nici un folos.

I-am aruncat o privire plină de admirație. Cât de curajoasă era Fanny!

– Te voi aștepta în salon, spuse, după care închise ușa în urma ei.

Mimi mă ajută să îmbrac rochia verde, sclipitoare, pe care încă nu o purtasem. Mi-am pus la punct o coafură rapidă cu ajutorul agrafelor cu perle ale lui *maman* și am ieșit afară, în noapte.

Când am ajuns la destinație, un servitor ne-a condus spre intrare printre două rânduri de arbuști împodobiți cu panglici. Casa în care locuia *Madame* de Condorcet nu impresiona prin mărime, dar avea un anumit farmec, la fel ca Sophie însăși. Îi admiram inteligența și realizările. Nu-i împărtășeam dorința de a scrie cărți pentru a le publica sau de a ține discursuri despre impozitele regelui, deși m-ar fi bucurat să fiu la fel de împlinită ca ea.

Fanny mă conduse printre grupurile de invitați. Participam cât de bine puteam la discuții, repetând păreri pe care le auzisem despre populara carte *Les Liaisons Dangereuses* sau despre ultima pălărie purtată de regină. În mare parte, observam. Femeile pariziene aveau o educație incredibilă; gesturile le erau teatrale, iar conversațiile melodramatice. O ușoară înclinare a capului, un licăr în priviri conduceau domnii spre ele. Mi-am spus în gând că trebuia să le exersez mimica.

După aperitiv, Sophie Condorcet anunță începerea unei piese. Mi-am ales un loc lângă câteva doamne cu zulufi plini de pudră. Îi compătimeam pe cei care stăteau în spatele lor: nu aveau să vadă mai nimic din pricina perucilor impunătoare.

În timp ce oaspeții își ocupară locurile, un nor de miresme amestecate umplu spațiul. Parfumuri și pomezi de liliac, apă de trandafir și flori de portocal îmi gâdilau nasul. Am strănutat. Femeia din dreapta mea nu spuse nimic, dar repulsia îi schimonosi

trăsăturile. Mi-am scos batista și mi-am ascuns ochii. Serios, de parcă ea nu strănuta niciodată!

Un grup de lângă scena teatrului improvizat îmi atrase atenția. Nou-veniții se înghesuiau și se îndreptau râzând spre locurile libere. Am observat umerii lați ai unui bărbat și peruca perfectă.

Răsuflarea mi se tăie. Alexandre.

El cercetă cu privirea încăperea înainte de a alege un loc pe rândul din fața mea, la două scaune distanță de mine.

Inima mi-o luă la goană. Nu mă văzuse.

Nu m-am putut concentra asupra pamfletului despre rege și supușii săi asupriți. Îmi fixasem privirea pe capul lui Alexandre.

Oare se cuvenea să-l abordez? Era soțul meu, la urma urmei. Sau poate, prefăcându-mă că nu-l văzusem, trebuia să mă alătur altor invitați, ca să-i arăt că mă puteam descurca singură?

Când piesa se sfârși, am sărit de pe divan și m-am îndreptat spre un grup adâncit în conversație. Două doamne mă priviră cu suspiciune și nu schițară nici un gest de salut. Un domn spunea o poveste care făcea pe toată lumea să râdă.

Râdeam și eu împreună cu ceilalți când o mână se așeză pe umărul meu.

– Rose?

M-am întors.

– Alexandre, ce faci aici?

Glasul îmi urcase cu o octavă. Ne-am sărutat pe obraji și i-am citit uimirea pe chip.

– Aș putea să te întreb același lucru. Îmi privi rochia. Arăți minunat!

Inima mi se opri în loc preț de câteva clipe.

– Voiam să arăt bine pentru prietenii mei.

– Prietenii tăi? Ei bine, mă bucur că ți-ai făcut câțiva.

„Nu datorită ție." I-am zâmbit mieros.

– Vrei să plecăm împreună acasă mai târziu?

– Ar fi minunat! Dacă voi putea să scap de aici.

– Ne vedem mai încolo. Alexandre rânji și dispăru în mulțime.

Păruse bucuros să mă întâlnească. Deodată m-am înveselit și am spus în gând o rugăciune de mulțumire.

*

Mândria mea se stinse când Alexandre traversă salonul, sărutând mâinile tuturor doamnelor drăguțe, și apoi pluti pe ringul de dans ca un prinț. Femeilor nu părea să le pese că soția lui era în aceeași încăpere.

Stomacul mi se încleștă. Am pus paharul pe tava unui servitor și am plecat în căutarea unei toalete. M-a cuprins greața când l-am văzut pe Alexandre șoptind la urechea unei brunete frumoase. Am închis ușa toaletei. Sudoarea mi se aduna în broboane pe frunte. Chipul meu palid mă privea din oglinda aurită. Probabil că peștele fusese stricat. Mi-am stropit ușor fața cu apă rece și m-am aplecat spre oglindă. Pudra mi se scurgea în dâre lăptoase pe obraji.

Odată ce stomacul mi se liniști, mi-am pudrat fața și m-am întors la petrecere, croindu-mi drum printre marea de oameni pentru a o găsi pe Fanny. Nu mai puteam suporta încă un moment de umilință. Fanny avea să înțeleagă. Zărind-o lângă masa cu răcoritoare, am pornit spre ea, însă mirosul acid de alcool mă izbi cu forță. M-am oprit brusc.

O, Dumnezeule! Mi-am acoperit gura cu mâna.

– Ești bine? Fanny veni grăbită spre mine.

– Cred că am mâncat ceva stricat.

– Te duc acasă, îmi zise, punându-și un braț în jurul meu.

– Mantiile noastre sunt în birou. Pe aici.

Am străbătut mulțimea, apoi ne-am îndreptat spre spatele casei, departe de zarva glasurilor și a râsetelor.

– Aici este biroul.

Când Fanny a deschis ușa, am observat trei cupluri ghemuite în semiîntuneric, fiecare fiind pierdut în îmbrățișarea celuilalt.

Am cotrobăit printre grămezile de haine și pelerine și, în cele din urmă, le-am găsit pe ale noastre. Pe când mă îmbrăcam, un cuplu se rupse din îmbrățișare și porni spre ușă. Domnul îmi întâlni privirea și se opri.

Alexandre.

– Tu? am șoptit, cu gura căscată. Ce... cine era ea?

– Pleci atât de devreme? Ei bine, noapte bună. Trecu pe lângă mine, conducându-și partenera.

– Alexandre!

Fără să se întoarcă, închise ușa în urma lui.

– S-scoate-mă de aici, am bolborosit înspre Fanny, simțind că mă sufocam. *Tout de suite*[1].

Mă ținuse în brațele lui, îmi spusese că mă iubea. Mă năpădi o durere sfâșietoare, apoi furia îi luă locul. De ce se mai deranjase să-mi câștige afecțiunea? Un val de greață mi se urcă în gât.

– Cred că o să vomit, am murmurat, strângându-mi pântecele cu mâinile.

Fanny mă împinse spre ușa din față, apoi în grădină. M-am sprijinit de o coloană din piatră și am început să gâfâi și să icnesc.

– Îmi pare atât de rău, draga mea, îmi spuse, ștergându-mi fruntea cu batista ei.

– Mi-a spus că garnizoana îl ține ocupat. Ar fi trebuit să știu. *Papa*...

– Alexandre este... ei bine, a fost întotdeauna așa. Întotdeauna a avut multe ibovnice. Am presupus că știi.

Durerea mă străpunse iarăși. Soțul meu petrecea atât de puțin timp acasă. Îl văzusem fermecând fiecare femeie din încăpere, și nu doar o dată. Lui îi plăceau aceste jocuri de seducție. Toată lumea știa, în afară de mine. Eram o fată oarbă, ignorantă, exact cum spusese Alexandre.

– Nu lăsa ca fericirea ta să depindă exclusiv de această căsnicie. Ochii lui Fanny îi întâlniră pe ai mei. Trebuie să-ți creezi propria viață.

Capul stătea să-mi explodeze. Furia și durerea se luptau în mine. Tot ce știusem era căsnicia mea, și nici pe aceasta nu mi-o dorisem.

Când stomacul mi s-a liniștit, am afișat un zâmbet trist și mi-am îndreptat umerii.

– Așa voi face. Îmi voi achita datoriile de soție, dar de acum înainte, viața și fericirea mea vor fi numai ale mele.

*

[1] Imediat (în limba franceză, în original) (n.tr.)

Alexandre nu-mi dădu ocazia să-l înfrunt. Trecu o lună fără să dau ochii cu el. În cele din urmă, am întrebat-o pe Edmée despre el în grădină.

– Nu l-am văzut de săptămâni bune, i-am mărturisit. M-am aplecat să observ șofranul croindu-și drum prin pământul îmbibat cu apă. Nu era nevoie ca Edmée să mă vadă supărată. Am adăugat: Știu despre legăturile lui.

Ea studia mugurii de pe o ramură din apropiere.

– A venit primăvara. Edmée eliberă ramura înmugurită, care se legănă înainte și înapoi, parcă încântată de declarația ei. Nu știu cum să-ți dau vestea, Rose. Sunt uimită că nu ți-a spus el însuși.

M-am ridicat repede. Un văl de puncte albe îmi încețoșă privirea. Mi-am dus mâna la cap în încercarea de a-mi păstra echilibrul.

– Ce s-a întâmplat?

– Alexandre a plecat în Italia în vacanță. Pentru câteva luni, cel puțin.

Alexandre îmi scria des din Italia, dar eu nu i-am răspuns niciodată. Nu voiam să-i fac pe plac. Îmi era dor de *maman*, aș fi vrut să mă strângă în brațele ei puternice. Ea nu avusese încredere în bărbați; aventurile lui *papa* o răniseră de mult prea multe ori. Ar fi avut multe de spus despre Alexandre. Ce n-aș fi dat să fiu cu ea!

Îmi veni ideea să mă întorc acasă, dar Edmée mă aduse cu picioarele pe pământ.

– Locul tău este lângă Alexandre. Se va îndrepta, iar tu îți vei face viața aici.

– El nu este aici. Eu de ce ar trebui să fiu?

– Dă-i puțin timp.

Am început să mă simt tot mai rău. Epuizată, petreceam ore întregi în pat. Îngrijorată că-mi dispăruse aproape complet pofta de mâncare, Edmée trimise după un doctor, care sosi după o oră, trăgând după el o geantă maronie din piele.

– Nu are febră sau frisoane. Nivelul fluidelor este normal.

– Nu mănâncă prea mult, iar când mănâncă, vomită, spuse Edmée.

– Și sunt atât de obosită, am adăugat.

– Ei bine, *madame* de Beauharnais, zâmbi doctorul. Am vești bune. Sunteți însărcinată.

Am căscat ochii, nevenindu-mi să cred. Am început să număr zilele înapoi... trecuseră săptămâni întregi de la ultima menstruație.

– *Mon Dieu!* Sunt însărcinată?

Menstruația fusese ultimul lucru la care să mă gândesc. În starea mea bolnăvicioasă și irascibilă, uitasem complet de ea.

– Rose este însărcinată? întrebă Edmée cu o bucurie sinceră.

– Felicitări, doamnă! Veți fi mamă.

M-am prăbușit pe spate, între perne. Mamă! Dar mă simțeam eu însămi ca un copil, iar acum aveam să fiu legată de Alexandre, să depind mereu de el, de tatăl copilului. Mi-am aruncat brațele peste ochi și am gemut.

Câteva secunde mai târziu, gândul îmi aprinse un licăr de speranță. Poate că vestea avea să-l aducă pe Alexandre acasă.

Greața mi se domoli după câteva săptămâni, la fel și uimirea mea la aflarea veștii. Când Alexandre află că urma să fie tată, scrisorile lui începură să sosească mai des.

12 aprilie 1781

Draga mea,

Am primit vorbă că ești însărcinată. De ce trebuie să aflu vestea aceasta fericită de la Edmée și nu de la iubita mea soție? Aștept poșta în fiecare zi, dar scrisorile tale nu sosesc. Vreau să aud noutăți despre camera copilului și despre darurile care sunt cumpărate pentru el. Spun „el", pentru că știu că va fi un fiu și sunt foarte bucuros!

Trebuie să continui cu studiile și lecțiile. Primesc raporturi săptămânale de la tutorele tău și sunt la curent cu progresele pe care le faci, destul de lente în opinia lui. Amintește-ți cum te-ai descurcat în prezența rudelor și a prietenilor mei. Nu îți va face bine să-ți expui ignoranța.

Voi ajunge acasă, mon amour, *pentru nașterea din toamnă. Te rog să ai grijă de tine! Știi că nimic nu este mai important pentru mine decât tu, dulcea și perfecta mea soție.*

Je t'embrasse,

Alexandre

Într-adevăr, nimic mai important. Frazele lui meșteșugite însemnau prea puțin. Tutorele meu insista să folosesc aceleași înfloriturи și dovezi false de afecțiune.

– Dovedește-ți abilitățile conversaționale, Rose. Repetă fraza. De data asta, folosește-ți ironia. Dacă nu ai așa ceva, fii dulce, mă mustră *monsieur Ennui.*

Am recitit scrisoarea. Cel puțin avea să fie acasă pentru nașterea bebelușului. *Merci à Dieu.* Nu voiam – nu puteam – să-l cresc singură, iar un copil trebuia să-și cunoască tatăl.

Edmée și marchizul erau încântați. El avea doi fii din prima căsătorie, însă Edmée nu avea copii. Îi făcea o plăcere extraordinară să cumpere jucării și hăinuțe.

Mă minunam de schimbările prin care trecea silueta mea, umflătura de sub haine părându-mi ceva bizar. La un moment dat, când îmi mângâiam abdomenul rotunjit, copilul lovi la atingerea mâinii mele.

– Am simțit asta, micuțule. Oare cine vei fi? *Maman* a ta deja te adoră.

Maman – nu mă puteam obișnui cu noul meu statut. Încă o etapă a feminității mele.

Eram foarte obosită și dormeam buștean. Visam adesea casa din Martinica, pe surorile mele și pe *maman* în grădină. Degetele îmi erau lipicioase din pricina sucului de guave și simțeam parcă în nări mirosul aerului sărat. Mă trezeam zăpăcită în multe dimineți.

Sarcina mea ajunse la sfârșit într-o chinuitoare zi de septembrie. Dormitorul meu deveni un câmp de luptă cu așternuturi îmbibate de sudoare, apă însângerată și șervete pătate. M-am zvârcolit în agonie întreaga zi, durerea fiind atât de intensă încât îmi întuneca judecata.

Un țipăt îmi scăpă printre buze.

– Scoate-l afară! Am strâns mâna moașei. *Te rog!* Nu pot să fac asta.

– Mimi, deschide fereastra, ordonă moașa cu un calm pe care nu îl puteam înțelege.

Mimi se conformă. O briză ușoară îmi ridică părul încâlcit de pe frunte, însă chiar atunci mă străbătu un alt val de durere mistuitoare.

– *Maman!* am strigat. Lacrimi disperate mi se rostogoleau pe obraji. O vreau pe mama!

Edmée îmi șterse fruntea, fața și gâtul cu o compresă rece.

– Sunt aici pentru tine, Rose.

– Încă puțin, iubire, mă încurajă moașa. I se vede capul. Poți face asta.

Am gâfâit în timp ce convulsiile îmi cuprinseră abdomenul.

– Respiră! îmi porunci moașa.

– Auuuuuuuuu! Am împins cu toată puterea, apoi m-a cuprins o criză de tuse.

– Asta este! Încă o dată, mă îndemnă femeia, împingându-mi umerii înainte.

M-am aplecat în față, trăgând vlăguită de tăblia patului.

– Asta este, Rose. Da!

M-am înecat din nou și am simțit graba unui trup cald și micuț părăsindu-l pe al meu. M-am prăbușit pe perne în timp ce sunetul binecuvântat al plânsetului unui bebeluș străpunse aerul.

– Este băiat!

– Băiat, am șoptit. Capul mi se învârtea pe umeri de oboseală.

Moașa îi înfășură trupușorul alunecos într-o pânză și merse lângă un lighean cu apă curată.

– O, Rose, este minunat, exclamă Edmée.

Un plânset răsună din capătul încăperii. Mâna amorțită mi se întinse după copilul meu. Fiul meu.

– Lăsați-mă să îl țin.

– Ai nevoie de puțină îngrijire. Ai câteva răni, spuse moașa.

– Îți aduc eu o cămașă curată, zise Edmée lăsând copilul în grija lui Mimi.

Moașa și asistenta ei îmi îngrijiră rănile și îmi răcoriră pielea febrilă cu apă rece. Când îngerașul meu îmi fu pus în cele din urmă în brațe, i-am ghidat gura mică spre sân.

– Am angajat o doică, protestă Edmée. Nu se cuvine să-l hrănești tu. Uiți care îți este statutul.

– Eu îmi voi hrăni copilul, Edmée. Nu îmi pasă de convenții în această privință. Am cunoscut și alte femei care au procedat la fel.

Edmée își țuguie buzele în timp ce eu m-am cuibărit între așternuturi cu fiul meu iubit. Eu îl născusem. Creatura aceasta perfectă. Am închis pleoapele grele.

Mi-am botezat fiul Eugène. Îi priveam fețișoara perfectă și degetele micuțe vreme de ore întregi. Inima îmi era plină de adorație.

Alexandre se întoarse la scurt timp după naștere.

– Lasă-mă să-mi țin fiul în brațe.

Îi mângâie chipul până reuși să-i smulgă un zâmbet.

La început de-abia îl scăpa pe micuț din vedere. I-am iertat toate greșelile pentru că îl copleșea pe fiul nostru cu iubire. Am luat-o de la capăt, ca și cum nici o femeie și nici un cuvânt aspru nu interveniseră între noi.

Paternitatea i se potrivea soțului meu rebel. Alexandre avea grijă de noi. Mă iubea pe mine și își iubea fiul. În timpul zilei, eram o familie. Noaptea, Alexandre mă cuprindea în brațele sale.

Lunile acelea minunate se sfârșiră când Alexandre nu mai suportă plictiseala, așa că se lansă în discursuri politice și aiureli despre onoare. Cuvântările lui milităroase mă scoteau din fire.

– Sunt un soldat onorabil în căutarea unui sens! În căutarea dreptății! Trebuie să apăr Franța de dușmani! De ce nu am fost trimis la război în Indiile de Vest împreună cu camarazii mei? Eu, care apăr cauza francezilor, strigă el, înainte să se prăbușească beat pe canapea și să înceapă să sforăie.

Refuza de fiecare dată să mă ia cu el în oraș.

– Mi-ar face plăcere să te însoțesc astă-seară. Aș vrea să-mi fac mai multe prietene, i-am spus, punând un îndrumar de horticultură pe masă.

– Nu în seara asta. Mă întâlnesc cu cineva.

Gelozia îmi furnica pielea.

– Ți-ai luat o altă ibovnică?

– Nu trebuie să faci mare caz din asta, Rose, spuse el, aruncând în foc fursecul din care abia dacă gustase. Aluatul arse cu o flacără albă și se transformă într-un bulgăre negru. Ibovnicele sunt un lucru normal. Dacă nu ai fi fost atât de ignorantă și de prost crescută, ai fi înțeles asta.

– Cum îndrăznești!

Am sărit în picioare și mi-am încrucișat brațele la piept. Înțelegeam foarte bine, dar crezusem în existența dragostei. Se părea însă că nu mi-era dat s-o trăiesc, nu cu el.

– Rose, suspină Alexandre, te-am iubit la fel de bine cum ar fi putut să te iubească oricare alt bărbat.

Am căscat gura de uimire în timp ce el se ridică din fotoliu și ieși pe ușă.

L-am evitat câteva zile, petrecându-mi o mare parte din timp cu bebelușul afară. Într-o după-amiază, după o lungă plimbare, îl pregăteam pentru un pui de somn.

– Somn ușor, micul meu îngeraș!

I-am sărutat obrazul dolofan și l-am așezat în leagăn. În timp ce mergeam pe vârful picioarelor pe coridor, am auzit voci din camera lui Edmée. M-am oprit ca să trag cu urechea.

– Se simte atât de singură. Tânjește după atenția lui, spuse Edmée.

– *La pauvre*[1], răspunse marchizul. Va trebui să-și găsească propriul drum.

– Mă simt cumva vinovată pentru că am aranjat această căsătorie. Este o fată atât de plăcută!

Glasul lui Edmée deveni o șoaptă. M-am mutat mai aproape de ușă, încercând să-i disting cuvintele.

[1] Biata de ea (în limba franceză, în original) (n.tr.)

– Alexandre are prea multe ibovnice. Se poartă ca un ticălos. Am vorbit cu el pe îndelete despre reputația pe care și-a creat-o.

Mușchii mi se încordară. Cuvintele ei mă dureau, deși știam că erau adevărate.

– Și cum rămâne cu Laure de Longpré? întrebă marchizul. Alexandre pare îndrăgostit de ea. Îl întreține pe bastardul lor fără să crâcnească. Femeia aceea îl folosește pentru tinerețea și banii lui. Dar el nu vrea să mă asculte.

– Și acum plănuiește să o ducă în Martinica, spuse Edmée. Au plecat astăzi spre port.

Simțeam cum plămânii îmi rămăseseră fără aer. M-am prăbușit la podea.

Capitolul 4

Abandonată

Paris, 1782

– Rose! Ești bine? Edmée se grăbi să mă ajute, punându-și brațul sub capul meu. Nu leșinasem, doar mă prăbușisem din cauza șocului. Am auzit o bubuitură pe coridor... a adăugat ea.

– Un copil cu altă femeie? Gâfâiam. Și călătorește împreună cu el! Ticălos afemeiat!

În ochii lui Edmée se citea compasiunea. Mă mângâie pe umăr.

– Încearcă să nu te frământi.

– Să mă frământ? Nu mă frământ! Glasul îmi deveni un țipăt. Alexandre are un copil cu altă femeie! O femeie pentru care m-a părăsit! Acum o duce acasă la mine?

Un val de durere îmi apăsă pieptul. Alexandre mă insultase de o mie de ori! Și mai rău, aveam să fiu lăsată în urmă, fără să-mi pot vizita familia.

Surprinsă, Edmée se retrase.

– Cum îndrăznești să ridici vocea la mine? Nu te-a părăsit. Regimentul lui a fost trimis în Martinica.

Plânsetul înăbușit al lui Eugène răsună pe coridor.

– *Merveilleux!* am strigat.

Laure de Longpré îi furase inima, îi purtase copilul și avea să se plimbe cu soțul *meu* înaintea familiei și a prietenilor mei. Mi-am scrâșnit dinții de furie. Cum îndrăznea?

Pași răsunară pe coridor.

– Ce s-a întâmplat? întrebă Mimi.

– Poți să ai tu grijă de Eugène? Am nevoie de puțin aer.

– Nu îți pierde capul acum, Yeyette, spuse ea, citindu-mi expresia feței.

– Este prea târziu pentru asta! Am ieșit furioasă din încăpere.

Capul îmi fierbea. Gâtul îmi ardea. Mi-ar fi plăcut să-i arunc în flăcări uniformele sofisticate și peruca și să le privesc arzând. Am deschis ușa și am ieșit în stradă, de-abia evitând noroiul împroșcat de o trăsură.

Merde! M-am oprit și am privit în lungul străzii înguste. Nu puteam să plec de capul meu, cel puțin nu pe jos. M-am întors în casă, sufocată de frustrare.

– Pregătiți trăsura! Plec la o plimbare. Repede! am strigat către nimeni în special.

– Nu poți ieși neînsoțită, spuse Edmée, coborând grăbită scările.

– Ba pot și o voi face!

Edmée închise gura când îi văzu pe servitori împrăștiindu-se în toate direcțiile. În câteva momente, trăsura mea gonea prin *quartier.*

Flacăra solitară pe care o aprinsesem – speranța că Alexandre avea să uite de celelalte femei odată cu nașterea copilului nostru – fâsâia, ca și cum ar fi fost stinsă cu apă rece ca gheața.

Am mers orbește cu trăsura pentru o oră, până când am zărit Sena. Fluviul se lăsa purtat spre mare de curenții săi învolburați, fără vreo clipă de liniște. Mă uram pentru fiecare lacrimă fierbinte pe care o vărsasem. Alexandre nu iubea pe nimeni altcineva în afară de propria persoană.

*

Iarna se apropia, întunecată și rece, intensificându-mi proasta dispoziție. Dorul îmi zvâcnea pe sub piele. Ce n-aș fi dat să fiu acasă, să îl cresc pe Eugène împreună cu părinții mei, cu prietenii și cu verii. Fiul meu creștea și mergea prin casă cu picioruşele lui dolofane. În curând nu avea să mai fie un bebeluș, iar familia mea pierduse toată această perioadă.

– Te prinde iepurașul! I-am dus animăluțul de jucărie lângă chipul dolofan. Eugène chicoti în felul lui dulce de bebeluș. Iată că vine! M-am ghemuit pe podeaua rece, urmărindu-l cu animalul maroniu până când genunchii mei începură să protesteze.

Când ieșeam din casă, îmi înecam singurătatea în pălării noi, pantofi cu catarame sclipitoare, jucării pentru Eugène sau dulciuri și prăjituri pentru Edmée. Negustorii mă cunoșteau după nume.

– *Bonjour, Madame* Beauharnais. Vă place această rochie? Imită ultima modă lansată de Rose Bertin. Regina are vreo douăsprezece, spunea monsieur Caulin.

Nu ne puteam permite rochii de la *mademoiselle* Bertin însăși. O imitație era suficientă.

– Poate pe albastru, am sugerat.

Sanctuarul unui magazin mă ajuta să uit de golul din piept, chiar și pentru câteva momente. Cheltuiam fiecare bănuț pe care mi-l dădea Alexandre și strângeam grămezi de facturi, toate pe numele lui. Sentimentul de vinovăție mă chinuia, dar nu mă puteam opri din cheltuit.

Epuizarea mi se instală în oase. Aroma de pământ a cafelei sau mirosul cărnii fripte îmi întorceau stomacul pe dos, iar după a doua săptămână de grețuri constante mi-am dat seama: eram din nou însărcinată.

– Va trebui să facem din nou ritualul nașterii, mă informă Mimi în timp ce făcea patul. Îmi unsese brațele cu argilă și aruncase ouă în foc pentru sănătatea lui Eugène.

– Astă-seară?

Am tras draperiile, scăldând camera într-o lumină aurie. Până atunci invizibil, praful se învolbură într-o rază de soare deasupra capului lui Mimi.

– *Oui.* I-ai spus soțului tău?

– Nu, am zis, în timp ce-mi puneam cerceii de forma unor margarete. Ce îi pasă lui? Nici măcar nu este aici.

– Îl iubeşte pe Eugène.

– Am înştiinţat-o pe *maman* în ultima scrisoare. Poate să afle veştile de la ea.

Să-mi ascund sentimentele, să nu-i împărtăşesc nimic, era ultima carte care îmi rămăsese de jucat.

Amabilitatea şi bunăvoinţa de care dădea Alexandre dovadă în scrisorile sale îmi întăriră hotărârea de a nu-i răspunde.

– Scuzaţi-mă, doamnă! A sosit corespondenţa.

Am încuviinţat din cap spre majordom şi am luat scrisoarea din mâinile lui.

– Este de la *papa* al tău, am zis, mângâindu-l pe Eugène pe cap. El bolborosi în felul său adorabil în timp ce eu deschideam scrisoarea oftând. Presupun că ar trebui să vedem ce are de spus.

25 octombrie 1782

Ma chère *Rose,*

Comandantul meu nu îmi permite să mă alătur flotei pornite la atac, aşa că îmi petrec zilele în casa părinţilor tăi. Uitasem de căldura înăbuşitoare şi de disconfortul din Martinica. Nu ştiu cum suportai tu insectele sau indolenţa! Aici nu se întâmplă nici un progres, niciodată. Acum înţeleg de ce erai într-o stare atât de jalnică atunci când ne-am cunoscut.

Mă simt descurajat de faptul că nu am primit nici o scrisoare de la tine. Îţi pasă atât de puţin de soţul tău? Mă chinui pe insula asta uitată de Dumnezeu şi tânjesc după veşti de la draga mea soţie, după cuvintele ei de alinare. Nu poţi găsi o fărâmă de blândeţe pentru mine în inima ta ofilită?

Al tău,

Alexandre

Am rupt scrisoarea şi am aruncat bucăţile în aer. Eugène încerca să le prindă în timp ce cădeau pe podea asemenea unor fulgi de zăpadă. *Maman* ar fi fost îngrozită să afle că Alexandre păta

reputaţia casei ei. Om nerecunoscător şi nemilos! Mi-am găsit răzbunarea în scrisorile către *maman*. Ştiam că ea avea să le citească cu voce tare.

Răspunsul ei nu mă surprinse. Era de părere că o femeie trebuia să îşi îndeplinească datoria faţă de soţul ei, indiferent de defectele şi păcatele lui.

22 ianuarie 1782

Ma chère *Rose,*

Mă bucur că aştepţi al doilea copil! Nu mi-am dat seama că nu i-ai spus lui Alexandre. L-au apucat pandaliile când ţi-am citit scrisoarea cu voce tare. Se simte ofensat de lipsa ta de comunicare. Draga mea, este soţul tău. Îi datorezi respect, în ciuda defectelor sale.

Lui Alexandre nu-i place aici, aşa că s-a mutat cu unchiul Tascher. Ca să fiu sinceră, eu şi papa *eram săturili de plângerile lui şi ne bucurăm că a plecat. Edmée mi-a spus ce s-a întâmplat între voi doi. Sper că inima ta blândă nu a suferit prea mult. Aşa sunt bărbaţii, draga mea. O mamă îşi doreşte să-şi apere fiica de aceste adevăruri, dar nu poate.*

Sclavii întreabă de tine, la fel şi sora ta. Lui Manette îi este foarte dor de tine, mai ales de când cu boala. A rămas cu cicatrice, biata de ea, şi este încă foarte slăbită. Nu va mai fi niciodată frumoasă. Mă tem că nu se va mărita niciodată. Timpul ne va spune. Ce face iubitul nostru Eugène? Sper că este bine. Am înţeles că are ochii tatălui său şi blândeţea ta.

Îmi pare rău că nu putem să-ţi trimitem mai mulţi bani. Ne luptăm să ne plătim datoriile – papa *al tău munceşte chiar pe câmp în unele zile. Sper că banii trimişi de Alexandre îţi sunt suficienţi şi duci o viaţă confortabilă.*

Ne este dor de tine şi îţi trimitem dragostea noastră.

Maman

Sprijinul lui financiar? Ha! Trimisese puţini bani, abandonându-mă pe mine şi pe fiul său în toate felurile posibile; ca tată, ca soţ, ca bărbat care are grijă de familia lui. Am legat scrisoarea

cu sfoară şi am pus-o într-un sertar. Edmée îmi plătise facturile în ultimele luni, dar situaţia nu mai putea să continue aşa mult timp. Mi-am pus obrazul pe suprafaţa fină a biroului. Ce aveam să fac?

Într-o după-amiază de primăvară, Eugène şi cu mine ne plimbam printr-un parc situat aproape de casă. Îmi priveam fiul mergând în felul lui legănat, împiedicându-se de mănunchiurile de iarbă. Sarcina greoaie mă împiedica să joc de-a v-aţi ascunselea pe după tufişuri, aşa cum voia el. Când se aşeză în iarbă pentru a privi o familie de gândaci, mi-am strecurat mâna în buzunarul paltonului din lână. Degetele mele găsiră marginile încreţite ale unei scrisori. Alexandre insista să îmi scrie, în ciuda tăcerii mele încăpăţânate. Oftând, am despăturit foaia de hârtie.

5 februarie 1783
Rose,

Cum de ai putut să îmi ascunzi fericita veste, asta doar dacă nu porţi în pântece copilul altuia? Te porţi ca o târfă în lipsa mea, în timp ce eu sunt plecat la război pentru a-ţi proteja familia şi casa ta iubită. Nu ai pic de conştiinţă? Cum te poţi numi o soţie respectuoasă? Nu ai nici o remuşcare şi eşti incapabilă de pocăinţă. Comportamentul tău este dezgustător. Eşti o creatură rece şi josnică, îţi pasă doar de tine!

Trebuie să pui de îndată capăt aventurilor tale. Datoria ta este faţă de Eugène şi de tatăl meu, de Edmée, şi mai presus de toate, faţă de mine, soţul tău! Mă voi întoarce în vara aceasta şi mă aştept să nu găsesc urme ale prezenţei altui bărbat în casa mea.

Al tău,

Alexandre

Sclifoseala lui dramatică era absurdă. Simpla idee a altui bărbat în patul meu era absurdă. Cunoşteam puţini domni şi rar participam la serate. Am ascuns misiva jignitoare înapoi în buzunar.

– *Papa* te iubeşte, Eugène. Şi mă dispreţuieşte pe mine, am adăugat în sinea mea în timp ce îi aranjam pălărioara.

Am născut o fetiţă în aprilie, cu o săptămână mai devreme decât mă aşteptam. Ochii ei violet se potriveau cu cei pe care îi văzusem în visele mele.

Micuţa mea Hortense nu era foarte puternică, iar trupul ei fragil ne îngrijora pe mine şi pe Edmée.

– Trebuie să angajezi o doică, până când copilul se va înzdrăveni şi va lua puţin în greutate, îmi recomandă doctorul.

Starea micuţei se îmbunătăţi, deşi nu era la fel vioaie precum fratele ei. Burtica ei părea încontinuu agitată, iar plânsetele ei mă ţineau adesea trează în timpul nopţii.

Primăvara lăsă loc verii. Într-o după-amiază luminoasă şi caldă, eu şi copiii ne pregăteam de un pui de somn când sosi corespondenţa. Am sărit din pat şi am coborât grăbită scările. O scrisoare de la *maman*.

1 iunie 1783
Draga mea Rose,

Sper că frumoasa Hortense este bine. Eugène s-a obişnuit cu sora lui mai mică? Mi-ar plăcea să-i cunosc pe amândoi înainte să crească mai mari. Promit să te vizitez în curând.

Cât despre harnicul tău soţ, am veşti neplăcute. Alexandre şi-a oficializat relaţia cu Laure de Longpré, în ciuda multelor lui ibovnice. Nu are pic de ruşine! Toată lumea vorbeşte despre asta aici.

Îmi pare rău să îţi spun, dar veştile proaste nu se opresc aici. Unchiul Tascher a auzit-o pe Laure punând la îndoială legitimitatea micuţei Hortense. Susţine că fiica ta este o bastardă. Unchiul tău s-a înfuriat şi le-a cerut lui Laure şi lui Alexandre să plece din casa lui.

Totuşi, Laure continuă să îţi mânjească numele. Caută dovezi ale indecenţei tale de pe vremea când locuiai aici, pentru a-ţi confirma „trecutul dezgustător" de dinainte de căsătorie. Îmi închipui că speră ca Alexandre să se despartă de tine, fără

să fie nevoit să te susțină financiar. Sunt furioasă, dar ușurată să aud că oamenii care te cunosc îți confirmă inocența.

Împotriva dorinței mele, Alexandre ne-a vizitat din nou, deși doar pentru scurt timp. Tatăl tău l-a prins încercând să-i mituiască pe sclavi ca să te vorbească de rău. Netrebnicul nu și-a dat seama că sclavii te iubesc și că ți-ar proteja în orice condiții onoarea. Papa *al tău i-a interzis să mai calce vreodată pe la noi.*

Este prima oară când mă bucur că ești departe și că ai grijă de tine.

Alexandre va pleca spre Franța în două luni, sau cel puțin așa a spus. Mă rog să te trateze cu respect la întoarcere. Nu uita că, dacă te vei decide să îl părăsești, întotdeauna vei avea o casă aici, la familia ta, care te iubește și te prețuiește.

Te rog să le transmiți nepoților mei toată dragostea mea.

Cu dragoste veșnică,

Maman

Scandalos! Obrajii îmi luară foc de rușine. Cum putea să mă umilească fără motiv, să pateze numele familiei noastre? Un râset plin de amărăciune îmi scăpă printre buze. Nu putea să se îndoiască de legitimitatea copilului nostru. Nu mai cunoșteam pe nimeni altcineva.

Mai târziu în acea seară, am recitit scrisoarea la lumina flăcărilor din șemineu, în timp ce ploaia răpăia pe streșinile casei. Hotărârea îmi prinse contur în minte. Lasă-l să o aibă pe Laure. De fapt, se meritau unul pe celălalt. Dar ce urma pentru mine? M-am întins după săculețul în care îmi țineam cărțile de tarot. Trecuse prea mult timp de când nu le mai consultasem.

Am amestecat cărțile și le-am împărțit în trei. Grămada din mijloc parcă mă chema. Le-am luat și le-am așezat una câte una pe podea, apoi le-am întors.

Bufonul – o carte spirituală. Căutarea sensului, fără nici o reținere. Doi de bâte – o călătorie, un nou început, iar cea de-a treia carte – Carul, pentru curaj.

Jăraticul ardea mocnit în șemineu. În curând, camera urma să fie cufundată în beznă.

Nu aveam de gând să mai fiu nici măcar o clipă pionul lui Alexandre.

Capitolul 5

Renaștere

Panthémont, Paris, 1783

– Trebuie să plec, Edmée, i-am spus în timp ce scotoceam printr-un rând de rochii într-o prăvălie de lângă Les Halles. Nu am făcut nimic care să justifice ura lui Alexandre. M-am săturat de abuzurile lui!

– O, Rose! Edmée uită de gulerul ei elegant din dantelă și mă strânse puternic la piept. Mirosul florilor de portocal mă învălui ca într-un nor. Trebuie să uiți de greșelile lui Alexandre. Ți-ar fi mult prea greu de una singură. Și ne va fi dor de tine și de copii.

– Sunt umilită! Îmi pătează numele. Trăiesc în izolare și suferință, am mărturisind, retrăgându-mă din îmbrățișarea ei.

Nu vedeam nici o nevoie să-i spun și că visurile mele fuseseră spulberate. Asta n-ar fi făcut decât s-o supere și mai mult.

– Legea nu protejează femeile acuzate de adulter, fie că acuzația este adevărată sau nu. Alexandre poate face apel la justiție pentru a-ți refuza sprijinul financiar. Trebuie să acționezi cu prudență, draga mea.

– Nu știu încă unde voi merge, am zis, încercând să-mi controlez teama crescândă. Banii primiți de la părinții mei nu ar fi de ajuns ca să ne întreținem.

M-am așezat pe un scăunel lângă un perete despărțitor.

– Nu trebuie să pleci. Stai cu noi. Edmée îmi strânse mâinile într-ale sale.

– Nu pot. Vă vom vizita, deși nu știu unde... Glasul mi se stinse.

– Multe femei aflate în situația ta se retrag la o mănăstire. Cel puțin până situația se mai îmbunătățește. Maicile oferă camere la prețuri reduse.

M-am gândit la ideea de a trăi printre alte femei care își iau viața de la capăt. Perspectiva prieteniei lor, a alinării pe care aș fi găsit-o la mănăstire mă atrăgea.

– Atunci, acolo voi merge și eu, am declarat ridicându-mă.

Era bizar să mă simt atât de ușurată în timp ce îmi împachetam lucrurile. Șansa de a deveni stăpâna propriei vieți îmi îmbunătățise starea de spirit. Nu aveam să mă mai predau complet nimănui, căci nu puteam risca să-mi expun abuzurilor inima sau loialitatea.

Fanny îmi veni în ajutor când auzi veștile.

– Ia asta. Îmi puse un plic în mână și îmi strânse degetele într-ale ei. Te va ajuta să te pui pe picioare.

– Ce este înăuntru? Am deschis plicul și am văzut câteva sute de livre. Fanny! Nu trebuie să faci asta!

– Vei avea nevoie de ei, iar eu am de unde să ți-i dau. Mă îmbrățișă. Ești bine-venită în casa mea oricând.

– Mulțumesc, am spus, sărutându-mi singura prietenă. Cândva te voi răsplăti înzecit.

Fu o despărțire lacrimogenă de Edmée și de marchiz; nepoții le însuflețiseră casa. Le-am promis că îi voi vizita des. După două săptămâni, copiii, Mimi și cu mine priveam pe fereastra noului nostru apartament de la etajul al treilea al mănăstirii Panthémont de pe *rue* de Grenelle.

O curte pătrată adăpostea o grădină încremenită, presărată cu bănci din piatră, pentru rugăciune sau conversație. În colțul opus al aripii noastre, o statuie a Fecioarei Binecuvântate își întindea mâinile, parcă pentru a arunca semințe porumbeilor care ciuguleau la picioarele soclului.

Mimi îmi strânse mâna într-a ei, parcă pentru a mă consola.

– O să ne descurcăm.

Am încuviințat din cap. Aveam să mă ocup de asta.

*

Mănăstirea era plină de femei de toate vârstele și rangurile – religioase, nobile și burgheze. Nu mă așteptasem să văd atât de multe căutând alinarea din pricina căsniciilor eșuate, a înstrăinării de familie sau a pierderii căminului. Până la sfârșitul primei săptămâni am devenit mai relaxată și am început să mă amestec printre celelalte. Într-o seară, i-am lăsat pe copii în grija lui Mimi pentru a mă alătura doamnelor la cină.

Am ales un loc în apropierea unui grup de femei care vorbeau cu însuflețire.

– Este evident că te adoră. Nu te gândești să petreci o seară cu el? întrebă o brunetă cu trăsături rotunjite.

Rochia ei cenușie și boneta mohorâtă nu îi puneau frumusețea prea bine în evidență, dar comportamentul ei emana vitalitate. Am plăcut-o imediat.

O femeie care atrăgea atenția prin rochia roșie din mătase își flutura evantaiul din piele de miel. Pe suprafața delicată a obiectului era pictată o scenă înfățișând niște dansatori într-un peisaj verde sub o *montgolfière* – un balon cu aer cald – de culoare roșie.

– Nu are avere, spuse ea. Nu mi-ar putea susține pasiunea pentru pantofi.

Toată lumea râse.

O servitoare sună din clopoțel, anunțând primul fel de mâncare. Alte servitoare ne umplură castroanele cu o supă limpede, care mirosea a ceapă. O priveam pe Marie-Josèphe așezându-și șervetul și sorbind grațios din lingură. Celelalte femei îi copiau mișcările. Mi-am ajustat felul în care țineam tacâmurile astfel încât să le imit stilul. „Trebuie să fii o adevărată lady" – cuvintele răsunau din gura soțului meu absent. O adevărată lady aveam să fiu.

Anne se întoarse spre mine.

– Ești nouă aici. Bine ai venit, îmi spuse, zâmbindu-mi prietenos. Eu sunt Anne, iar aceasta este Marie-Josèphe, ducesa de Beaune.

În următoarele trei seri, Anne mă invită la masa lor. În sfârșit, îmi făcusem niște prietene, deși nici că puteau fi mai diferite una de cealaltă.

Într-o zi aspră de iarnă, îmi beam ceaiul în timp ce Anne cocea tarte. Mirosul de zahăr și scorțișoară plutea în aer.

– Prune sau coacăze? Aș putea mânca una întreagă.

– Prune în unele, pere în altele. Cotrobăi prin cuptor cu o paletă lungă din lemn și scoase câteva tarte. *Parfait.*

– Ai rude în viață, Anne? am întrebat-o, adăugând o lingură de miere în ceai.

– Doar pe vărul meu, răspunse ea în timp ce scotea tartele pe tejgheaua din lemn.

Tatăl lui Anne murise de tuberculoză în urmă cu un an, lăsându-și brutăria moștenire singurei rude de sex masculin. Simțisem devastarea din glasul ei când vorbise despre asta.

– Și nu poți face nimic ca să ai mica ta afacere?

– Mai cunoști vreo femeie care să dețină o brutărie? Anne își scoase șorțul. Ei bine, eu voi fi prima! Anne cosea, spăla haine și își vindea produsele de patiserie. Economisea fiecare bănuț și păstra legătura cu potențialii clienți. Își crease până și propriul sigiliu. Hotărârea ei mă uimea. Vrei să mă însoțești astăzi? mă întrebă. Merg să împart pâine sărmanilor.

Am ezitat. Manifestările sărăciei – chipuri murdare și copii bolnăvicioși – mă aruncau într-o depresie profundă.

– Nu sunt sigură că sunt pregătită pentru asta, Anne. Ei ne urăsc pentru ceea ce avem. Eu...

– Sunt recunoscători față de cei care-i ajută, nu furioși pe ei, spuse ea cu voioșie. O să vezi.

O oră mai târziu, m-am trezit înghesuindu-mă împreună cu Anne într-o birjă, printre sacii cu resturi de mâncare. Cerul era de un argintiu-violet în timp ce soarele cobora mai aproape de linia orizontului. Un bărbat îmbrăcat în negru umbla de la un felinar la altul, deschizând ferestruicile pentru a turna țiței înăuntru. Cu o mișcare rapidă din încheietură, făcu să scapere flacăra portocalie a unui chibrit. Trăsura încetini când ajunse aproape de Pont Neuf.

– Aici coborâm, spuse Anne.

– Sub pod?

Am târât sacii cu pâine veche pe cheiul Senei. O ceată de cerșetori porni grăbită în direcția noastră.

– Dumnezeu să te binecuvânteze, Anne, strigă o femeie, ștergându-și mâinile pe haina murdară înainte de a-și îmbrățișa donatoarea.

Am pășit înapoi când mirosul putred al femeii pluti spre mine. Duhnea a gunoi rânced. Alți cerșetori își făcură apariția și, în curând, ne înconjurară. Ne smulgeau grăbiți bucatele din mâini, ca și cum le-ar fi fost teamă să nu ne răzgândim.

Cât de numeroși erau! Dacă am fi avut mai multe de dăruit, pantofi și pături, săpun și lemne de foc! Mă copleși un sentiment de neputință.

– Asta este tot ce avem pentru moment, le spuse Anne. Mă voi întoarce la aceeași oră săptămâna viitoare.

– Dumnezeu să te apere! Ești un înger! strigă o femeie.

– Putem să plecăm?

Când Anne îmi văzu expresia feței, începu să râdă și își puse brațul în jurul meu.

– Ajutăm cât de mult putem. Asta este tot ce contează.

– Dar sunt atât de mulți! Habar nu aveam. Vinovăția îmi cuprinse inima. Aveam atât de multe lucruri pentru care să fiu recunoscătoare, că suferința mea părea neînsemnată. Am roșit din pricina propriei neseriozități, hotărându-mă să o însoțesc pe Anne în fiecare săptămână și să o ajut, oricât de stingherită m-aș fi simțit.

– Îți poți închipui cum ar fi să nu avem un loc la mănăstire? spuse Anne. Am fi printre ei.

Acel gând mă înfioră. Edmée nu mă mai putea ajuta pentru mult timp cu cheltuielile. Trebuia să găsesc o modalitate de a ne întreține, și curând.

În timpul drumului spre Panthémont, capul mi se învârtea. Trebuia să-mi câștig existența. Și aveam un singur talent care ar fi putut să valoreze ceva în cercul meu social. Am zâmbit.

Mi-am pus planul în aplicare la întâlnirea de joi din salonul lui Fanny.

– Cărți de tarot? întrebă Fanny. Micuță vrăjitoare creolă! Ador ideea.

– Nu pot să cred că nu m-am gândit mai devreme la asta.

Stăteam în cel mai liniştit colţ al încăperii, ascunsă după o draperie aurie din mătase, aşteptându-i pe cei care sufereau din dragoste, pe cei bolnavi sau pe cei aflaţi în căutarea banilor.

– Voi mai întâlni vreodată dragostea? mă întrebă o tânără cu speranţă în ochi.

Doar nu vorbea serios? Frumuseţea ei senzuală înflorea din fiecare unghi din care o priveai. Ochii ei ca de smarald licăreau năzdrăvani, deşi părul blond forma un nimb angelic. Aş fi fost şocată dacă vreun parizian nu i-ar fi căzut în mreje.

– O femeie cu frumuseţea ta probabil că este deja iubită, i-am răspuns, zâmbindu-i. Dar vom consulta cărţile.

Am tras Diavolul, urmat de Îndrăgostiţi şi de Marele Preot.

– Vei avea parte de dragoste din abundenţă. Dar trebui să fii precaută, pentru că desfrâul ţi-ar putea aduce pieirea.

– Ştiam eu! strigă Claire. Jean mă iubeşte.

Am râs. Auzise doar părţile pe care îşi dorise să le audă.

– Sunt convinsă că te iubeşte.

– *Merci beaucoup,* spuse ea punând banii pe masă. Mă voi întoarce săptămâna viitoare!

Mai târziu, pe când mă pregăteam să plec la mănăstire, drumurile ni se intersectară din nou.

– Rose, tu eşti creolă? Accentul te dă de gol.

– Sunt din Martinica.

– Iar eu din Guadelupa.

– Ai o piele atât de albă, că nu mi-aş fi dat seama.

– Ne-am mutat la Paris când aveam nouă ani, ca să primesc o educaţie adecvată şi să fiu aproape de Curte.

– De curtea regală? Mi-aş dori să merg şi eu la Curte!

– Mă tem că nu am suficientă influenţă pentru a-ţi obţine o invitaţie. Dar voi participa la o serată găzduită de o ducesă, prietenă de-a mea, săptămâna viitoare. Ai vrea să mă însoţeşti?

– Mi-ar plăcea!

Am zâmbit. Era timpul să mă aventurez în cercurile cele mai înalte ale societăţii.

Claire şi cu mine am devenit rapid prietene şi mergeam deseori la recepţii în saloane destul de cunoscute. Nu o dată

am surprins-o într-o cameră închisă, îmbrăţişându-se pasional cu iubitul său, care îi explora decolteul. O tachinam adesea pentru capriciile amoroase, deşi îi admiram dezinvoltura. Cât îmi doream să îmi pot vărsa şi eu amarul! Mă oprea însă teama de a fi din nou batjocorită.

Cu ajutorul lui Claire şi al lui Marie-Josèphe, cercul meu de prieteni se extinse. Programul de seară mi se umplu, iar încrederea îmi spori. Bărbaţii începuseră să-mi dea atenţie de când îi tratam cu indiferenţa jucăuşă pe care o învăţasem de la Claire.

– Îmi permiteţi să vă aduc ceva de băut, *madame?* mă întrebă un domn la un bal.

– *Merci,* dar *monsieur* Tautou îmi aduce acum. Poate mai târziu. Am zâmbit şi am plecat de lângă el.

– Merg la operă mâine-seară, spuse un alt domn. Aş fi onorat dacă m-aţi însoţi.

– Vă voi trimite vorbă dacă voi fi disponibilă, i-am replicat pe un ton reţinut.

Urma să-mi aştepte răspunsul până în ultimul moment posibil. Eu ţineam hăţurile.

Într-o seară am asistat la o piesă împreună cu Marie-Josèphe, care făcuse rost de bilete prin intermediul actualului ei iubit, *monsieur* Cotillion, un client constant al teatrului.

– Aş vrea ca rochia să nu-mi mai scoată atât de mult în evidenţă umerii. Arăt ca un pătrat, bombăni Marie-Josèphe.

– Nu fi prostuţă, i-am spus în timp ce îmi scoteam mantia. Arăţi uimitor.

Purtam rochii din muselină, după noua modă englezească, asemănătoare cu rochiile pe care le purtasem în Martinica – tocmai stilul pentru care Alexandre mă jignise în primii mei ani în Paris. Fustele erau graţioase, fără crinolinele greoaie, şi corsetele elegante îmi puneau în evidenţă sânii şi braţele mlădioase. Doamnele nu mai suportau brocartul ţeapăn, crinolinele şi corsetele strânse. Un tablou al reginei Maria-Antoaneta purtând o rochie vaporoasă şi o pălărie de pai schimbase complet moda.

Năpădită de un sentiment de vinovăţie, mi-am adus aminte că fusesem nevoită să împrumut bani de la Edmée pentru a-mi cumpăra această ultimă rochie. Ghicitul în cărţile de tarot

nu-mi aduse atât de mulți bani pe cât sperasem, iar obiceiul meu de a cheltui mult nu mă ajuta deloc.

Marie-Josèphe nu mă întreba niciodată despre sursele mele de venit.

– Anturajul pe care ni-l facem este cheia pentru a părăsi mănăstirea. Ca să ne asigurăm un statut corespunzător și să găsim susținerea unui bărbat în afara acestor ziduri trebuie să fim frumoase și bine îmbrăcate. Este cea mai puternică armă a unei femei.

Cea mai puternică armă a unei femei era costisitoare. Remușcările se intensificau pe măsură ce sertarul biroului meu se umplea de facturi.

Ne-am așezat la locurile noastre, de unde scena se vedea perfect.

– Vrei să folosești o *lorgnette?* Marie-Josèphe îmi întinse o pereche de ochelari cu un mâner lung și subțire, confecționat din argint și sidef.

– Tu nu-i folosești? Am luat ochelarii și i-am studiat. Sunt minunați.

– Am și eu. Marie-Josèphe scoase o altă pereche, la fel de frumoasă, din poșeta sa cu perle. Refuz să merg la teatru fără ei. Cu ajutorul lor poți vedea expresiile de pe chipurile actorilor.

Am privit prin lentile și am rămas uimită.

– Pot vedea lujerii înfloriți de pe fresca tavanului! O! Și bijuteriile doamnelor din primele rânduri. Uită-te la rubinele din părul ei! Divin.

– Acum nici tu nu vei mai asista la vreun spectacol fără ei, râse Marie-Josèphe.

În timp ce așteptam ca piesa să înceapă, am studiat mulțimea. Iubiți îmbrățișați. Prieteni care bârfeau, capete blonde sau șatene legănându-se în timp ce mâinile gesticulau. Din fericire, pudra din grâu pentru peruci nu mai era *à la mode.*

– Foarte puțini bărbați mai poartă peruci în ultima vreme. Ai observat? am întrebat-o.

– Eu prefer perucile.

– Eu nu. Îmi place să le văd culorile naturale. Și sunt fericită că am scăpat de pudra pentru păr.

– Am auzit că regina încă o folosește. Marie-Josèphe se aplecă să-mi șoptească la ureche: Este criticată pentru opulența ei.

– Dar nu asta este datoria unei regine? Să se întrețină cu aristocrații expunându-și luxul? Nu înțelegeam ura adresată unei femei atât de echilibrate și de elegante. Nu făcuse nimic altceva decât să îndeplinească așteptările asociate cu statutul ei. Probabil că se simte singură, am adăugat.

– De ce ai crede un asemenea lucru? Marie-Josèphe păru surprinsă. Este înconjurată de domnițe și de servitoare.

– Într-o țară care nu este a ei, fără familie sau prieteni. Unde nimeni nu-i cunoaște sufletul.

– Dragă Rose, ești o romantică, spuse amuzată prietena mea.

Nu o romantică, ci o femeie nevoită să o ia de la capăt după ce fusese abandonată. Simțeam compasiune pentru Maiestatea Sa. Auzisem că părăsea palatul fără să stea pe gânduri de câte ori i se ivea ocazia. Să fii regină nu mai părea ceva minunat.

La finalul piesei, Marie-Josèphe și cu mine ne-am croit drum prin mulțime spre foaier, unde m-a prezentat cunoștințelor ei. Atunci l-am văzut, ținându-se de braț cu o femeie frumoasă. I-am înșfăcat cotul lui Marie-Josèphe.

– Ce s-a întâmplat? Îmi oprești circulația sângelui.

– Este soțul meu! Nu vreau să mă vadă.

Alexandre se întoarse parcă la comandă. Inima îmi bubuia în piept în timp ce el cerceta încăperea, căutând parcă pe cineva anume.

– Care dintre ei? se interesă Marie-Josèphe. Cel în negru sau cel în albastru?

– Albastru, i-am răspuns, înghițind în sec.

Ochii i se opriră pe chipul meu. Când mă recunoscu, trăsăturile i se luminară, apoi expresia i se transformă într-una de rușine și, în cele din urmă, de vinovăție. Asemenea unui copil neastâmpărat.

M-am întors spre o cunoștință masculină din dreapta mea și i-am întins mâna. Gentlemanul o sărută și zâmbi, încurajat de scurtul moment de contact. Lasă-l pe Alexandre să vadă cum mă schimbasem. Acum, datorită prietenelor mele, nu mai păream

neîngrijită sau nesigură pe mine. Le studiasem şi le adoptasem toate manierele.

Privirea lui Alexandre îmi ardea obrazul aflat spre el, aşa că m-am întors din nou. În ochii lui licărea o undă de melancolie. Nu era fericit. Foarte bine. Se înstrăinase de familie prin comportamentul său mizerabil. Îmi doream să ţip la el, să îl cert pentru că îmi frânsese inima şi îmi distrusese încrederea în propriile forţe. Cum mă umilise! Mânioasă, am aruncat o privire în direcţia lui, însă el plecase.

Vederea lui Alexandre mă zăpăcise. Împotriva voinţei mele, îi căutam chipul prin mulţime la fiecare ieşire în societate. Îmi datora nişte scuze, iar copiilor săi, o vizită. Mă uram pentru că nu-mi puteam lua gândul de la el.

Într-o zi răcoroasă de primăvară, beam o ceaşcă de ciocolată caldă în timp ce Eugène se juca cu soldăţeii lui de plumb, iar Hortense dormea. O bătaie în uşă ne întrerupse după-amiaza liniştită.

Uşa se deschise brusc înainte ca Mimi să ajungă la ea. Luată prin surprindere, mi-am vărsat ciocolata.

– Ce Dumnezeu...? Am pus jos ceaşca şi am sărit în picioare.

Soţul meu porni grăbit spre Eugène. Mirosul acru al coniacului ajungea până la mine.

– Ce înseamnă asta? l-am întrebat pe un ton poruncitor, şocată de felul în care se năpustise în cameră. Nu eşti bine-venit aici. Te rog să pleci!

– Îl duc pe fiul meu acolo unde îi este locul. Alexandre îl luă pe băiat în braţe şi porni grăbit spre uşă.

– Eşti beat, Alexandre! Pune-l jos imediat!

– *Maman, maman!* Eugène plângea, întinzând braţele spre mine.

– Are nevoie de tatăl lui, îmi zise Alexandre de pe scări.

– Îl sperii! Nu te cunoaşte! Am alergat după el, traversând curtea şi ieşind în stradă. Opreşte-te! Nu poţi lua un copil de lângă mama lui!

Când ajunse la trăsura închiriată, îl aruncă pe Eugène înăuntru. Teama îmi apăsa pieptul.

– Ce faci? L-am tras de braţ cu toată puterea. Are doar trei ani. Alexandre, te rog!

– Sunt tatăl lui. Am tot dreptul să-l duc într-un cămin stabil, mai bun decât... locul ăsta jalnic, spuse el gesticulând cu mâna liberă spre mănăstire. Dă-mi drumul! Mă împinse, trântindu-mă într-o băltoacă.

Am aterizat în fund, udându-mi rochia.

– Te urăsc! Lacrimi fierbinţi îmi înţepau ochii.

– *Maman!* plângea Eugène.

Alexandre închise uşa, iar trăsura o porni în goană pe strada aglomerată.

Am alergat după ei, însă pantofii subţiri îmi alunecau pe peticele de gheaţă. În cele din urmă, trăsura dispăru.

– Mi-a luat fiul! Te urăsc! Simţeam că mă sufoc printre lacrimi. Mi-a luat fiul!

Stăteam tremurând în stradă, în timp ce pietonii treceau pe lângă mine. Pentru numele lui Dumnezeu, ce îl determinase să facă un asemenea lucru? Cum aveam să-mi recuperez copilul?

Sora Lucile, care asistase la oribila scenă, veni grăbită lângă mine. M-am prăbuşit în braţele ei.

– Draga mea, o să răceşti de moarte. Haide să îţi găsim haine uscate. Îmi şterse lacrimile cu batista ei şi mă conduse în apartamentul meu.

Când am văzut expresia tristă a lui Mimi, am explodat de furie.

– Nenorocit egoist şi...

– Limpezeşte-ţi mintea, Yeyette! Trebuie să-l luăm înapoi pe Eugène al nostru.

– Ar face bine să mi-l aducă până la căderea nopţii, altfel...

Am trântit pe podea o vază italiană pe care mi-o dăruise Alexandre. Se sparse în bucăţi. Speriată, Hortense începu să plângă.

Alexandre nu mi-l aduse înapoi pe Eugène. Absenţa fiului meu îmi sfâşia inima. Unde îl dusese? Îl iubea pe Eugène, fiul meu era în siguranţă, încercam să mă liniştesc în sinea mea. Trebuia să fie în siguranţă.

M-am dus la Edmée ca să-i cer sfatul.

– Ce naiba l-a apucat? oftă ea închizând cartea pe care o ținea pe genunchi. Trebuie să mergi la magistrat și să depui plângere.

– Crezi că am vreo șansă?

Edmée cotrobăi prin sertarele biroului.

– Voi scrie o declarație în numele tău.

– Edmée? am murmurat în timp ce mă jucam cu nasturii mănușilor.

– Da? Își trase un scaun și începu să scrie.

– Nu îți va plăcea. Nu este convențional și înțeleg că șansele mele de reușită sunt slabe, dar...

Ea ridică privirea din scrisoarea pe care deja o începuse.

– Voi face mai mult decât să cer înapoierea lui Eugène. Vreau să cer divorțul.

– Ai motive solide, acum că Alexandre l-a luat pe Eugène, dar trebuie să fii convingătoare. Roag-o pe Fanny și pe alți cunoscuți de-ai tăi să scrie declarații în favoarea ta. Curtea ia rareori decizii în favoarea femeilor.

– Nu ești dezamăgită?

– Alexandre este fiul meu vitreg, spuse ea punând jos pana. Îl iubesc, dar s-a purtat ca un copil răsfățat. Ai tot sprijinul meu.

M-am dus lângă ea și i-am luat mâinile într-ale mele.

– Mulțumesc, Edmée. Susținerea ta înseamnă enorm pentru mine.

Aveam să-l înving pe Alexandre la propriul joc.

Claire se folosi de relațiile ei pentru a obține o întâlnire urgentă cu magistratul din Paris. După o săptămână, m-am trezit așteptând la tribunal, însoțită de Claire. Mă foiam în scaun, frunzărind teancul de documente din brațele mele. Eram convinsă că judecătorul va da sentința în favoarea mea. Aveam dovada neglijenței lui Alexandre. Mă rugam să fie suficient.

– *Madame* de Beauharnais? Un secretar îmi strigă, în sfârșit, numele.

– Da. M-am ridicat.

– Urmați-mă.

– *Courage*. Claire îmi trimise un sărut.

Bărbatul mă conduse printr-o serie de coridoare, până am ajuns la biroul judecătorului. Am tras adânc aer în piept înainte să intru. Trebuie să inspir curaj și tărie.

– *Bonjour*. Luați loc, mă întâmpină judecătorul.

I-am descris fiecare detaliu al căsniciei noastre, infidelitatea soțului meu, acuzațiile lui, puținul timp petrecut acasă și lipsa sprijinului financiar. În cele din urmă, i-am povestit despre răpirea lui Eugène. Magistratul citi declarațiile cunoștințelor mele, luând notițe la biroul său elegant.

– *Madame* de Beauharnais, se pare că ați suferit foarte mult, dar este esențial să aud relatările ambelor părți. Îl voi convoca pe soțul dumneavoastră de azi în două săptămâni. Este în interesul dumneavoastră să participați la audiere.

Strânse hârtiile într-un teanc și își puse mâinile ridate peste ele.

– *Merci, monsieur*. Am fost profund îndurerată de comportamentul lui Alexandre.

– Este plăcerea mea să ajut o tânără nevinovată, spuse el, zâmbindu-mi de sub mustața stufoasă.

Îndrăzneam să afirm că mă plăcuse. În timp ce eu și Claire urcam în trăsura care ne aștepta, o scânteie de speranță se aprinse în sufletul meu. Era timpul ca norocul să mi se schimbe.

Zilele de dinaintea procesului trecură foarte încet. Nu-mi ieșea din minte imaginea chipului îngrozit al lui Eugène. De-abia așteptam să îl aduc acasă. Ziua cea mare sosi într-o dimineață rece de martie.

Alexandre își făcu apariția chiar când numele noastre fură strigate. În clipa aceea, furia mi se reaprinse.

– Mă bucur că ai putut ajunge, i-am spus, controlându-mi ura din glas, dar având grijă să o simtă.

– Haide să terminăm o dată pentru totdeauna, da? Voi fi fericit să scap de tine.

Mi-am încordat pumnii în manșoanele verzi din lână. Nu aveam să îi dau satisfacția de a mă vedea supărată. Învățasem să-mi păstrez cumpătul, să am mereu atitudinea unei doamne.

– Urmați-mă! Secretarul ne conduse printr-o ușă deschisă.

Magistratul ni se adresă fără să ridice ochii din hârtiile sale.

– *Bonjour, madame* de Beauharnais. *Bonjour, monsieur*. Vă rog să luați loc, ne invită, gesticulând spre scaunele dinaintea biroului masiv din lemn de stejar. Alexandre se așeză cât mai departe de mine posibil, iar judecătorul își fixă privirea asupra lui. Voi trece la subiect. Am discutat cu *madame* de Beauharnais acum două săptămâni. I-am citit scrisorile de la rude și de la prieteni. Cu toții îi susțin nevinovăția, în ciuda acuzațiilor dumneavoastră cu privire la infidelitatea domniei sale. Îmi este greu să o găsesc vinovată când există atâtea mărturii contrare. Aveți dovezi împotriva doamnei? Dacă da, vă rog să mi le prezentați.

Soțul meu cel atât de priceput la retorică își plecă privirea.

– *Monsieur* Le Jouron, vă asigur că soția mea nu mi-a fost devotată, așa cum cere legea. Am auzit multe zvonuri cât am fost plecat pentru a-mi servi regimentul și țara. După cum vă puteți imagina, am fost jignit de asemenea vești crunte.

Cumva, Alexandre reuși să-și stoarcă niște lacrimi.

Mă holbam la el, uimită de atâta fățărnicie.

– S-a strecurat afară din casă pentru a se întâlni cu amanții ei, ca o târfă de rând, continuă el ștergându-și ochii cu mănușa. Eu sunt cel care merită toate drepturile în această despărțire. Ea nu a fost niciodată o soție respectabilă...

– *Monsieur* de Beauharnais, spuse magistratul, acesta nu este un loc pentru insulte și zvonuri născocite, ci doar pentru fapte. Ați stat mai puțin de un an alături de soția dumneavoastră într-o căsnicie de cinci ani. Mi se pare absurd că invocați infidelitatea când ați petrecut atât de puțin timp acasă. Care au fost sursele dumneavoastră?

– Mi-am pus încrederea în sfaturile mătușii mele, Edmée, și ale tatălui meu, marchizul de Beauharnais. Nu îmi pot divulga celelalte surse. Trebuie să înțelegeți delicatețea poziției mele.

– E absurd, pufni judecătorul. Tatăl dumneavoastră, la fel ca și mama vitregă, și-au exprimat în scris susținerea față de *madame* de Beauharnais. Vă sugerez să încetați cu minciunile, *monsieur*, altfel vă voi acuza de sfidare. Acestea sunt singurele lucruri pe care le puteți spune împotriva soției?

Maxilarul lui Alexandre se încordă, dar nu făcu nici un comentariu.

Fusese redus la tăcere. Un lucru miraculos, într-adevăr. Am studiat chipul judecătorului în timp ce inima îmi bubuia în așteptarea verdictului.

– Dacă nu aveți dovezi, toate acuzațiile împotriva doamnei de Beauharnais sunt declarate false și neîntemeiate. *Madame*, onoarea domniei voastre este nepătată. Vă acord divorțul solicitat, inclusiv sprijinul financiar care se cuvine unei soții.

Am răsuflat ușurată aerul pe care nu îmi dădusem seama că-l țineam în piept. Am zâmbit, recunoscătoare pentru încrederea judecătorului în nevinovăția mea.

– Inacceptabil! strigă indignat Alexandre. Nu-i voi da nici măcar un sfanț.

Sări din scaun și ieși furios din încăpere. Am rămas cu gura căscată în timp ce trântea ușa în urma lui.

Capitolul 6

Mai departe
Fontainebleau, 1786

Judecătorul se ridică furios.

– Pentru numele lui Dumnezeu, ce înseamnă asta? Nimeni nu pleacă din sala mea fără permisiune! Opriți-l pe bărbatul acela în uniformă de ofițer! porunci.

Câteva momente mai târziu, două gărzi îl împinseră pe Alexandre înapoi în sală și se postară la ușă, pentru a-l împiedica să mai plece.

– Nu v-am dat permisiunea să plecați! răcni magistratul. Vă voi amenda dacă mai încercați o asemenea stratagemă ridicolă. Este limpede?

– *Oui, monsieur,* răspunse Alexandre plecând spăsit capul.

– Luați loc. Când Alexandre se așeză fără să scoată vreun cuvânt, judecătorul continuă: Nu aveți nici o dovadă împotriva soției dumneavoastră, așadar numele domniei sale este curat. Îi veți plăti suma lunară care i se cuvine.

Alexandre își feri privirea.

– Desigur. Îmi cer iertare. Am fost luat prin surprindere. Eu...

– Suficient, îl întrerupse judecătorul ridicând mâna.

Mi-am acoperit gura cu palma pentru a-mi ascunde zâmbetul. Lui Alexandre îi plăcea să se dea în spectacol, dar asta nu-i fusese de nici un folos acum.

– Îmi permiteți să văd declarațiile date de Edmée și de tatăl meu?

Magistratul îi întinse scrisorile, iar Alexandre le citi în timp ce-l urmăream într-o tăcere stingheritoare.

De-abia așteptam să discutăm despre Eugène. Băteam nerăbdătoare din picior, privind portretul unui nobil de pe peretele opus. Nasul cârn și ochii de oțel îmi trimiseră un fior pe șira spinării. Un tablou sinistru, fără nici o îndoială.

Într-un final, Alexandre strânse scrisorile într-un teanc.

– Se pare că am greșit. Se întoarse spre mine. Rose, îți datorez cele mai sincere și fierbinți scuze, mi se adresă el pe tonul mieros pe care îl folosea în dormitor.

M-am abținut să nu râd. Nimeni nu-i cunoștea ipocrizia mai bine decât mine.

Alexandre, simțindu-mi reticența, îngenunche lângă scaunul meu.

– Acuzațiile mele au fost nemeritate și nefondate. Sunt rușinat de felul în care m-am purtat. Bărbatul de care mă îndrăgostisem ieși din nou la suprafață, chiar și pentru o secundă. Te rog, spune-mi că mă vei ierta, mă imploră.

Imaginea lui Eugène mă făcu să mă încordez de furie.

– Îți voi putea ierta calomniile, dragul meu soț, când îmi vei înapoia fiul.

– L-am luat pentru binele lui. Eu...

– Acesta este următorul subiect de discuție, îl întrerupse judecătorul. Ați încălcat legea în această privință. Fiul dumneavoastră va rămâne în custodia mamei sale până când va împlini cinci ani,

așa cum este obiceiul. La cinci ani, va fi trimis la școală pe cheltuiala dumneavoastră. Verile le va petrece cu mama sa. Îi veți aduce copilul înapoi de îndată. Dacă încercați să îl răpiți din nou, veți fi arestat.

– Am înțeles.

Gâtul îmi ardea. Slavă Domnului! Iubitul meu fiu avea să se întoarcă acasă.

Judecătorul îi aruncă lui Alexandre o privire aspră.

– Îi veți oferi doamnei de Beauharnais sprijin financiar, inclusiv bani pentru servitorii fiului său și pentru educația sa. De asemenea, va primi și dota pe care i-a oferit-o familia domniei sale la căsătorie, căci menirea ei nu este să acopere nevoile dumneavoastră. Ați înțeles? Peste o clipă se întoarse spre mine: *Madame,* mai doriți să discutați și alte chestiuni?

– Nu, *monsieur.*

L-am urmat pe Alexandre spre ușă. Câștigasem pe toată linia: o despărțire legală, pensie lunară și pe fiul meu! Nu mă puteam recăsători, dar puteam să-mi continui viața în demnitate, și chiar să am un ibovnic dacă voiam. Îmi venea să sar în sus de bucurie. Cu banii aceia îmi puteam permite să închiriez un apartament în oraș. La revedere, mănăstire. La revedere, Alexandre!

Alexandre mă opri la ieșirea din tribunal.

– Sper că vom putea fi prieteni de dragul copiilor noștri. Certurile noastre mi-au divizat familia.

– Comportamentul tău ți-a divizat familia, am izbucnit eu. Dacă ai fi fost tatăl și soțul care ai promis că vei fi, toate astea nu s-ar fi întâmplat.

Urechile i se înroșiră.

– Dacă ai fi fost o soție dezirabilă, nu am fi fost în situația asta.

Am tras adânc aer în piept. Nu aveam de gând să-i permit să mă umilească din nou.

– Tu nu ai recunoaște un lucru bun nici dacă te-ar lovi în față. Îți pasă doar de tine.

– I-am fost un tată bun lui Eugène, zise el ignorându-mi insulta. S-ar putea să nu mai vrea să se întoarcă la tine.

– Eu voi decide acest lucru! Adu-l acasă până diseară.

– Doar dacă îmi pot vedea și fiica. Întrucât uimirea mă împiedica să găsesc o replică, adăugă: Nu fi atât de șocată! Îmi iubesc copiii, pe amândoi.

– Din câte îmi amintesc, ai afirmat despre Hortense că este o bastardă.

– Lucru pe care îl regret, spuse el plecându-și ochii. Părea a fi sincer.

– Mi-ar plăcea ca Hortense să își cunoască tatăl, i-am zis, privindu-l bănuitoare. Dacă te vei purta civilizat cu mine și nu vei încerca să o furi.

Alexandre miji ochii.

– Asta s-ar putea să fie dificil. Să mă port civilizat cu tine, adică.

Mi-am încleștat furioasă pumnii și am pornit spre o birjă.

Alexandre sosi la mănăstire mai târziu în acea seară, tocmai când începusem să îmi fac griji că nu avea de gând să-mi aducă fiul.

– *Bonsoir,* spuse el politicos, dând drumul mâinii băiatului.

– *Maman!*

Eugène alergă spre mine. Își puse brațele pe după gâtul meu și se bucură de sărutările mele nesfârșite.

– O, dragul meu! Mi-a fost tare dor de tine. L-am strâns la piept și i-am mângâiat părul. Am privit peste capul lui spre Alexandre, care rămăsese în pragul ușii cu o expresie sfioasă, părând să regrete că se purtase ca un nebun. Ce ai făcut cu *papa* al tău, *chéri*?

– Am călărit căluți și am aruncat pâine la păsări, iar *papa* mi-a citit povești. Am mâncat mult gem! adăugă micuțul fericit.

– Mă bucur că ți-a plăcut vacanța. I-am aruncat lui Alexandre o privire aspră.

– Te așteptai să mă port urât cu fiul meu? Dă-i lui *papa* un sărut.

Băiatul se eliberă din brațele mele și alergă spre taică-său.

Alexandre îl tratase excelent. Era limpede că își iubea fiul. Mă ura doar pe mine.

– Hortense doarme. Putem stabili o altă zi pentru a vă cunoaște.

– Voi veni peste două zile, la prânz, spuse el punându-l jos pe Eugène. E în regulă?

– Nu. Am o întâlnire. Poți veni joi la ora două.

Nu aveam să scap niciodată de el, dar vizitele lui aveau să respecte condițiile mele.

Alexandre ne vizita regulat și își copleșea copiii cu iubire. Ei adorau vizitele lui. Începusem să-l iert pentru că îmi răpise fiul.

Cum mă grăbeam să-mi încep noua viață, am cerut ajutorul prietenilor pentru a-mi găsi un apartament în Paris. După ce am vizitat zeci de clădiri dărăpănate, mi-am dat seama că nu-mi permiteam o locuință în oraș. Alocația oferită de Alexandre era mai mică decât îmi închipuisem. Trebuia să ne mutăm în altă parte.

Într-o dimineață de vară, am urcat copiii într-o trăsură închiriată.

– Unde mergem, *maman?* întrebă Eugène pe când ne îndepărtam de Panthémont.

– La noua noastră casă din Fontainebleau. Unde locuiesc mătușa Fanny și Edmée. Greutățile financiare le forțaseră să se mute acolo cu câteva luni în urmă. Și nu vă faceți griji, am adăugat atingându-i în joacă vârful nasului. Îl vom vedea în continuare pe *papa.* Nu vom fi departe de Paris.

Când am ajuns pe aleea noii noastre case, am privit cu admirație grădina modestă de legume și ghivecele cu petunii. Eugène sări de la locul lui.

– Pot să mă joc?

– Haide!

Noului nostru apartament îi lipsea mobilierul luxos, dar ne trezeam în fiecare dimineață cu ciripitul păsărilor și orăcăitul brotacilor. Totuși, în ciuda aerului revigorant și al calmului din Fontainebleau, mă plictiseam. Câte plimbări puteam face prin livadă? Mi-era dor de agitația orașului.

Într-o după-amiază, îi legam panglicile din păr lui Hortense după ce se jucase în grădină.

– De atâta zburdălnicie ți s-a ciufulit părul, i-am spus, gâdilându-i burtica. Exact așa cum trebuie, dulceață. Și *maman* a ta alerga și se rostogolea prin grădină când era mică.

Hortense se urcă pe genunchii mei.

– Vreau să stau cu *maman*.

I-am sărutat căpșorul. Cât de repede creștea! Iar Eugène fusese trimis la școală cu o lună în urmă. Mi se puse un nod în gât. De-abia așteptam să-l vizitez, deși nu știam de unde aveam să iau banii pentru călătorie. Venitul meu mizerabil mă îngrijora. Să fii independent era mult mai greu decât mă așteptasem. Am ridicat privirea când Fanny intră valsând în salon.

– Ce fac fetele mele preferate? Se opri ca s-o sărute pe Hortense, lăsându-i urme de ruj pe obraji. Ah! Stai să te șterg, râse ea, după care începu să șteargă urmele cu batista.

– Suntem bine, i-am răspuns.

– Familia regală este în oraș! Zâmbi. Știi ce înseamnă asta? Odată cu ei vin și lingușitorii și servitorii lor, susținătorii și dușmanii. Vânătoarea va începe din nou, la fel și seratele mele, dragă!

Am sărit în sus de bucurie.

Seratele lui Fanny impresionară la fel de mult ca la Paris; la ele participau cele mai strălucite minți, cele mai creative și cele mai distinse personalități din afara curții regale. Chiar și Claire sosi pentru o vizită prelungită.

Într-o seară de toamnă, Claire făcea o piruetă în noua ei rochie.

– Cum arăt? Paietele iridescente licăreau în lumina lumânărilor.

– Proaspătă ca o piersică în toiul verii, am zis, admirându-i tenul catifelat.

– Tocmai bună de cules. Am râs amândouă.

Mi-am pus o pereche de mănuși de culoarea fildeșului.

– Îți mulțumesc pentru mantie. Este minunată!

Claire se săturase de o mantie din muselină, de culoarea mentei, după ce o purtase de două ori. Eu nu aveam posibilitatea să-mi cumpăr una. Nu știam de unde să fac rost de bani pentru chiria

apartamentului sau pentru tutorele lui Hortense. Alexandre trimitea alocația tot mai rar.

După ce am ajuns la Fanny, ne-am despărțit pentru a ne amesteca în mulțime. Pe când traversam salonul, am auzit conversații care mă șocară. Toată lumea vorbea urât despre regină.

– *L'Autri-chienne*[1]! hohoti un bărbat solid.

– O cățea, într-adevăr. Regina trece de la unul la altul în haremul ei de parcă ar fi o cățea în călduri! adăugă un tip zvelt, cu ochelari cu rame aurite. Râsetul lui răsună în încăpere.

– Delfinul, fiul moștenitor, este bolnăvicios. Bietul bastard! Plătește prețul pentru destrăbălarea maică-sii.

Cât tupeu, să o jignească astfel pe regină în public! Idioții! Cineva ar fi putut să-i reclame, după care riscau să fie arestați sau mai rău.

M-am îndreptat spre Claire, care se afla în capătul celălalt al salonului, flirtând cu un bărbat pe care nu-l mai văzusem până atunci.

– Rose, draga mea! *Monsieur* Jacques, permiteți-mi să v-o prezint pe Rose de Beauharnais.

– Tocmai plecam să caut o țigaretă, răspunse el. *Mademoiselle* Pellier, a fost o plăcere.

Claire afișă un zâmbet perfect, iar licărul din ochii ei era ademenitor.

Dumnezeule, știa cum să se descurce cu bărbații!

– *À plus tard*, spuse ea mieros.

– Deja ai cunoscut pe cineva? am tachinat-o.

– Desigur. Zâmbi, arătându-și gropițele din obraji. Vorbind de gentlemeni, domnul îmbrăcat în bleumarin te privește.

Mi-am deschis evantaiul și m-am prefăcut că mă uitam dincolo de domnul cu părul negru. Îmi întâlni privirea și, încurajat de surâsul meu, porni în direcția mea.

Claire mă înghionti în coaste.

– Poate că de data asta ar trebui să faci mai mult decât să flirtezi. Este timpul, *mon amie*.

[1] Joc de cuvinte: în franceză, *L'Autrichienne* = „austriaca" (aluzie la obârșia reginei Maria Antoaneta); *chienne* = „cățea" (n.red.)

Am studiat bărbia scobită şi nasul coroiat al bărbatului.

– Nu este tocmai chipeş, dar are ceva atrăgător. Pare... sigur pe sine.

– Păi, da. E bogat, şi multe femei se luptă pentru a-i atrage atenţia.

– Cine este?

– Ducele de Bordeaux. Nu e însurat.

– Poate că nu-l interesează femeile.

– Ha! Mă îndoiesc.

– *Bonsoir,* doamnelor. Ducele făcu o plecăciune. Nu m-am putut abţine să nu le observ pe cele mai frumoase femei din încăpere.

– Ne flataţi, *monsieur,* i-am replicat, fluturându-mi evantaiul.

– Voiam să vă invit la vânătoare şi la o serată dansantă săptămâna viitoare. La castelul pe care l-am închiriat în oraş.

– Poate ne vom vedea acolo. I-am aruncat o privire sfioasă.

– Splendid, spuse el zâmbind. Acum, vă rog să mă scuzaţi, trebuie să mă ocup de nişte afaceri. Vă urez distracţie plăcută!

– N-am mai fost de secole la vânătoare, exclamă Claire.

– Nu ştiu ce-a fost în capul meu. M-am întins după un pahar cu şampanie. Eu nu pot să omor un animal!

– Te asigur că nu vei vedea deloc prada. Vom rămâne în urma celorlalţi. Este foarte distractiv, mă asigură Claire luându-şi şi ea un pahar de vin. Şi mai este şi ducele acolo. Viclenia licărea în ochii ei.

– Nu-ţi face speranţe! Nu am de gând să mă culc cu ducele.

Am participat la prima mea vânătoare într-un costum de călărie de culoarea albăstrelelor, cu fustă strâmtă şi epoleţi. Punctul de atracţie al ţinutei era pălărioara superbă, dintr-un satin albastru strălucitor, cu o pană azurie şi arogantă care flutura ca un drapel în briza uşoară.

– E fantastic, nu-i aşa? Claire se bucura de entuziasmul meu. Cu mănuşi din piele de căprioară şi cizme înalte, arăţi ca o expertă într-ale vânătorii. Arătând spre bărbatul care ducea un corn imens din alamă, adăugă: Este timpul să începem.

Ne-am urcat, cu ajutorul unui grăjdar, în şeile cu două mânere, care ne permiteau să călărim pe o parte. Un şuvoi vesel de voci

şi nechezaturi plutea în briza tomnatică. Energia zvâcnea printre cercurile de participanţi nerăbdători. Cu toţii aşteptau să audă cornul sunând, semnalul de start. Nu aveam nici un eveniment asemănător în Martinica, darămite caii şi călăreţii lor nobili. Pulsul mi-o luă la goană din pricina emoţiilor.

Am cercetat atent mulţimea, însă nu se zărea nici urmă de duce. Emoţionată, îmi ţineam răsuflarea. Iapa mea, Sable, dansa nerăbdătoare sub mine.

În jur izbucniră urale când se auzi sunetul cornului. Caii şi câinii de vânătoare o rupseră la goană spre pădure. Sable ţâşni la rândul său la galop. Aplecându-mă în faţă în şa, m-am concentrat asupra cărării. Călăream prin desişuri de stejari, arţari şi nuci, iar vântul îmi sufla fusta.

– *Va, Sable, va!* am strigat. Bucăţi de pământ zburau de sub copitele ei aprige. Mirosul pieii lustruite şi ritmul muşchilor mei mă ameţeau.

Dintr-odată am zărit un izvor învolburat din pricina ploilor abundente din ultimele zile. Mă cuprinse neliniştea. Oare trebuia să trag de hăţuri? Copitele lui Sable goneau înainte fără ezitare. Când am ajuns pe malul pârâului, am închis ochii.

Stomacul mi se încleştă. Mă simţeam atât de uşoară. Într-un salt agil, Sable sări peste cursul de apă.

Un râset îmi izbucni din gât.

– *Magnifique!* I-am dat pinteni lui Sable să meargă mai repede. Să lase totul în urmă. Înainte!

În acea seară am purtat o rochie din catifea roşie, cu broderie aurie şi panglici din satin crem. Costase o avere, dar Claire insistase să mă ajute să o plătesc. Am coborât scările pentru a aştepta trăsura lui Fanny, care avea să ne însoţească. Imediat ce cupeul opri în faţa casei, uşa se deschise.

– Urcaţi! Aproape am întârziat, strigă Fanny.

M-am lovit cu capul de cadrul uşii în grabă.

– Au! Mi-am frecat fruntea, încercând să nu-mi ating părul. Îmi luase mai mult de o oră să-l aranjez. Buclele mi se desprindeau dintr-un pieptene împodobit cu o floare roz, accesoriul perfect pentru o rochie atât de elegantă.

– Ești perfectă, dragă. Nu îți face griji, spuse Claire, fermecătoare în rochia ei de mătase galbenă și cu parura de diamante.

– De ce ne grăbim? am întrebat-o.

– Mă văd cu niște prieteni ca să discutăm despre reformă, zise Fanny încrucișându-și mâinile pe genunchi.

– Reformă? Ce fel de reformă? vru Claire să știe.

– În vistieria regală nu mai e nici un sfanț. Vom avea parte de o creștere a taxelor în curând.

– Am auzit că regele nu va mai găzdui petreceri la Fontainebleau după încheierea acestui sezon. Cât de plictisitor va fi totul, se plânse Claire.

– O creștere a taxelor? am spus eu îngrijorată. Și fără această creștere a trebuit să mă împrumut ca să supraviețuiesc în ultimele luni.

– Vremurile sunt instabile. Nu vrem să ne asociem cu tabăra care va pierde. Fiți prudente cu părerile voastre, ne avertiză Fanny. Mulți se tem de revoltă.

Am încuviințat din cap în tăcere. Gândul unei revoluții îmi întoarse stomacul pe dos.

Fanny nu avea nevoie să fie discretă. Toată lumea dezbătea subiectul reformei.

– Regele ar trebui să-l concedieze pe ministrul de Finanțe. E tot mai nepopular, spuse un gentleman.

– Regele Ludovic este un bufon arogant. Este prea ocupat să meargă la vânătoare și o lasă pe regină să cheltuiască avuția națională pe zorzoane, bombăni un altul.

Să rămân neutră era tendința mea firească; ambele părți aveau argumentele lor și mă îngrijora faptul că trebuia să-mi aleg o tabără. Mi se părea absurd să pierd o prietenie din pricina părerilor despre rege. El avea să fie rege pentru posteritate.

L-am căutat pe duce în timpul cinei, dar nu l-am zărit în marea de chipuri. Pe măsură ce vinul curgea, discuțiile oaspeților deveniră mai animate, iar ambianța se degradă. M-am scuzat pentru a merge să iau o gură de aer, întrucât mă pândea o durere de cap.

Printre coridoarele întortocheate am zărit o ușă ce dădea spre grădinile principale. Aerul rece îmi înțepa nasul și degetele. Stelele licăreau pe un cer negru, catifelat. Torțele luminau straturile care erau înflorite, în ciuda chiciurii tomnatice. Am coborât o scară ce ducea la o terasă cu arbuști ornamentali și fântâni.

– Doamnă, vă este frig? O voce mă sperie. Tremurați.

Am mijit ochii, încercând să disting silueta din întuneric.

– Cine este acolo?

– Vă rog, luați haina mea. Mie îmi este bine.

Silueta păși într-un nimb de lumină emanat de un felinar din apropiere, dezvăluind un chip familiar. Ducele. Am zâmbit.

– Mulțumesc mult, *monsieur*. Sunteți foarte amabil.

Își scoase haina și îmi acoperi umerii cu ea.

– Sunteți foarte frumoasă în această seară, *madame*. Ducele se aplecă și îmi luă mâna înmănușată într-a sa, apoi mi-o atinse cu buzele, declanșând un fior care mă străbătu până la umăr. Este o noapte minunată, dar puțin cam rece. Sunt surprins să văd o doamnă afară.

– Discuțiile serioase mă deprimau. Se pare că am făcut alegerea corectă, i-am spus surâzând.

– Îmi permiteți? mă întrebă, oferindu-mi brațul său.

– Vă rog. Mi-am pus mâna pe antebrațul lui și am pornit împreună în pas de plimbare prin grădină.

– Vremurile se schimbă, spuse el. Cu toții simțim tensiunea. Dar nu trebuie să zăbovim asupra discuțiilor serioase într-o noapte atât de perfectă.

– *Merci*. Am auzit suficient pentru o singură seară.

– V-a plăcut să călăriți azi?

– Foarte mult. Libertatea și pericolul mi-au dat o energie aparte. Mă simțeam de parcă aș fi zburat, i-am răspuns, aproape gâfâind.

El trase cu ochiul la pieptul care mi se ridica și cobora.

– Și mie mi-a plăcut. Dar îmi place mai mult compania unei femei frumoase, murmură ducele, iar dorința din privirea lui îmi aprinse un foc în vintre. Poate ați vrea să călăriți cu mine mâine după-amiază, dacă avem vreme bună.

Puteam auzi cuvintele de avertizare ale lui Marie-Josèphe: „Să nu pari prea dornică. Dacă îi cedezi repede, nu îi vei câştiga afecţiunea."

– Am un alt angajament mâine.

– Şi poimâine? Am putea călări până la unul dintre locurile mele preferate.

Am făcut o pauză înainte de a răspunde. Îmi plăcea să călăresc şi îl plăceam pe el. Am privit înapoi spre castelul impunător. Un amant bogat ar fi fost divin, chiar şi pentru puţin timp.

– Este o propunere tentantă.

– Voi trimite o trăsură după dumneavoastră. Acum, aţi vrea să ne alăturăm petrecerii? Va începe un concert în câteva momente.

Am zâmbit în semiîntuneric.

După două săptămâni am ajuns în patul ducelui – primul bărbat, în afară de flirturile nevinovate, de după Alexandre. Să fiu din nou admirată mă făcu să mă simt plină de viaţă. Charles poseda o perfecţiune adorabilă, dar cu atât de multe femei dornice pe care încă nu le sedusese, pasiunea i se stinse rapid. I-am urmat exemplul şi m-am prezentat următorului gentleman interesat, apoi următorului. Să mă simt dorită, chiar şi pentru scurt timp, îmi dădea puteri noi, la fel şi darurile lor scumpe.

Necazurile mele financiare sporeau pe măsură ce se scumpeau făina, zahărul şi uleiul, aşa că m-am mutat cu Edmée şi marchizul pentru a reduce din cheltuieli. Le făcea mare plăcere să locuim din nou împreună. Amândurora le lipsiseră vizitele noastre şi ale lui Alexandre.

Într-o după-amiază de vară, Alexandre veni să-i vadă pe copii, aducându-le cadouri.

– Sunt minunate, dar pensia mea lunară unde este? l-am întrebat.

Eugène stătea pe podea, înconjurat de soldăţei. Hortense îşi strângea noua păpuşă la piept şi îşi privea curioasă tatăl.

– Ţi-o voi trimite săptămâna viitoare prin poştă, spuse Alexandre.

– Altfel nu vom avea ce mânca.

– Nu e nevoie să dramatizezi. Îţi voi trimite banii.

– Aşa cum faci întotdeauna? În glasul meu se simţi sarcasmul.

Se încruntă la mine şi apoi ieşi împreună cu Hortense în grădină.

Cum Alexandre nu mi-a trimis banii promişi, m-am gândit să-i fac o vizită judecătorului, sperând că l-ar fi putut obliga pe soţul meu delincvent să plătească.

Hortense mă trase de mână după ce sări din trăsură.

– Aş vrea ca Eugène să fi fost aici. De ce trebuie să meargă la şcoală?

– Ca să înveţe şi să devină bărbat.

– Voi merge şi eu la şcoală?

– Da. La o şcoală pentru fetiţe. Deşi nu îmi puteam închipui cum aveam să mi-o permit. Priveşte! Un iepure în tufişuri. Am început să vorbesc în şoaptă: Vrei să-l prindem?

– Voi fi şi eu un iepure. Hortense ţopăi după animal, speriindu-l.

Ne-am întors către drum la auzul copitelor pe pietriş.

– Roag-o pe Mimi să pună apă pentru ceai la fiert, draga mea.

Hortense intră în casă chiar atunci când un domn impunător, îmbrăcat elegant, coborî din trăsură.

– *Madame* de Beauharnais, presupun?

– Da. Iar dumneavoastră sunteţi?

– *Monsieur* Boucher. Vizitatorul sufla greu în timp ce vorbea. Sunt aici să iau o sumă de bani în contul datoriilor soţului dumneavoastră. El este acasă?

Fularul lui semăna cu un bandaj în jurul gâtului său gros.

– Soţul meu? l-am întrebat, confuză. Dar el nu locuieşte aici. Suntem despărţiţi de ceva vreme.

Bărbatul tuşi în batistă, scoţând un sunet oribil. Poate că trebuia să-i ofer un scaun. El se clătină şi veni mai aproape.

– Reşedinţa lui figurează la adresa aceasta.

Am căscat ochii mari.

– Vă asigur, *monsieur*, am zis, încercând să îmi controlez furia crescândă, că el nu locuieşte aici. Îl puteţi găsi la Paris, deşi nu-i cunosc domiciliul de acolo.

Bărbatul tuşi din nou; puteam să aud mucozităţile horcăindu-i în gât.

– Data viitoare când îl vedeți, vă rog să îi spuneți că l-am căutat. Poftiți adresa mea, adăugă el întinzându-mi o carte de vizită.

– Desigur. O zi bună.

Monsieur Boucher încuviință din cap, apoi își urcă trupul greoi în trăsură.

Îmi venea să-l strâng de gât pe Alexandre. Cum îndrăznea să trimită creditori la ușa noastră? M-am repezit furioasă înăuntru ca să-i scriu o misivă usturătoare.

Creditorii lui Alexandre începură să sosească în cârduri, așa am aflat că își pariase la jocuri de noroc aproape toată moștenirea. După câteva cercetări, am descoperit că din această cauză Edmée și tatăl lui fuseseră nevoiți să se mute la Fontainebleau. Egoismul lui mă enerva la culme. Cum bugetul lui Edmée fusese redus drastic, mi-am vândut bijuteriile și harpa pentru a-i ajuta să plătească facturile, însă știam că trebuia să fac o schimbare. O scrisoare sosită într-o după-amiază de primăvară m-a ajutat să iau decizia mai repede.

13 martie 1788
Dragă Rose,

Am vești neplăcute. Manette și tatăl tău sunt foarte bolnavi și nu au dat prea multe semne de ameliorare în ultimele zile. Mă tem că sfârșitul lor este aproape. Sper că vei lua în considerare ideea de a ne face o vizită. Nu îți pot trimite bani, dar poate că un prieten de-al tău va înțelege urgența călătoriei și te va ajuta să suporți cheltuielile.

Sper că nepoții mei sunt bine.

Je t'aime.

Maman

Trebuia să ajung în Martinica, indiferent care era prețul. Am verificat data scrisorii. Trecuseră șase săptămâni de când *maman* o trimisese. *Dieu,* speram să nu fie prea târziu. I-am cerut ajutorul singurei persoane care mi-l putea oferi fără ezitare și fără să aștepte o restituire grabnică a împrumutului: Fanny.

Trei săptămâni mai târziu, Hortense, Mimi și cu mine am pornit pe mare. Mă întorceam în sfârșit acasă.

Capitolul 7

Întoarcerea pe insulă

Martinica, 1788

Trecuseră nouă ani de când nu mai pusesem piciorul pe pământul natal. Plecasem un copil și mă întorsesem femeie și mamă. Bucuria îmi clocotea în vene.

– Hortense, am ajuns! am exclamat fericită, îmbrățișând-o și sărutând-o.

Copila mea părea confuză.

– Dar este o pădure mare, *maman.*

– Da, i-am răspuns, râzând. Este. Am privit-o apoi pe Mimi, care avea lacrimi în ochi. Suntem acasă.

Ea îmi luă mâna și mi-o sărută.

– Nu știu dacă sunt fericită sau tristă.

Mimi avea să-și regăsească prietenii și rudele, dar revederea plantației putea fi un șoc pentru ea. Se obișnuise cu viața mai ușoară din Franța, desigur. Îi înțelegeam confuzia, dar nu puteam face nimic în privința ei.

Trois-Ilets arăta la fel, înghețată în timp, precum amintirile mele, deși mă simțeam o străină. O femeie dintr-o altă lume. Sălbăticia năpădise insula, înghițind semnele civilizației. Pădurea era vie, cu nuanțe de jad, măsliniu și galben, iar pământul copt în soarele tropical, florile sălbatice și vegetația luxuriantă emanau mirosuri înnebunitoare pentru simțuri. Am tras adânc aerul în piept. Nici un parfum franțuzesc nu se putea compara cu acesta.

Nostalgia mă invadă în timp ce mi se trezire niște amintiri de mult adormite. Catherine căutând să se adăpostească de o ploaie torențială de amiază sub frunzișul bogat, eu furând bucăți

de trestie de zahăr şi rozându-le până sucul dulce îmi curgea în gură, sau noi două ascunzându-ne în peşteri secrete. Dumnezeule, îmi lipsiseră toate atât de mult!

Fascinaţia amintirilor se stinse la vederea casei în care copilărisem. Moara de zahăr părea atât de departe de lumea civilizată! Lichenii acopereau faţada din piatră, iar tufişurile încâlcite ocupaseră toată grădina.

Încă nu ajunsesem la uşă când *maman* ieşi în fugă din casă.

– Rose!

Mă îmbrăţişă strâns. Mirosul de zahăr şi frunze umede îmi umplu nările. Ea nu se schimbase.

– O, *maman!*

Mi-am îngropat chipul în umărul ei. Un val de emoţii mi se revărsa din piept. Greutăţile anilor în care fuseserăm despărţite mă zdrobeau acum. Suferinţă, singurătate, efortul de a găsi un cămin. Naşterea copiilor mei, fiecare moment pe care l-am petrecut departe de braţele ei protectoare. Un şuvoi de lacrimi mi se prelingea pe obraji.

– Şşt... Ştiu. Ştiu, murmură ea dezmierdându-mi creştetul. Eşti acasă acum.

– Îmi pare r-rău, am rostit printre lacrimi şi suspine. Îţi stric rochia.

– Prostii, dulceaţă, spuse ea, aruncând o privire furişă spre mâneca ruptă a rochiei sale din bumbac.

Hortense mă trase de poale; pe trăsăturile ei delicate se citea teama.

– *Maman,* ce s-a întâmplat?

– Mi-a fost dor de *grand-mère,* i-am explicat, sărutând-o pe cap. Atâta tot.

Maman coborî la nivelul ochilor lui Hortense, ţinând o păpuşă.

– Bună, Hortense. Mă bucur atât de mult să te cunosc, draga mea. Mama ta mi-a spus totul despre tine.

– Bună, *grand-mère,* replică fetiţa cu un zâmbet timid.

– Am un cadou pentru tine.

Hortense se înveseli.

– Un cadou?

Maman legănă păpuşa din cârpe înainte şi înapoi, parcă pentru a o face să danseze.

– Poftim.

– Mulţumesc, *grand-mère!* strigă Hortense luându-i-o din mână.

– Cu plăcere, spuse *maman,* radiind de fericire. Şi unde este fratele tău?

– E la şcoală. *Papa* nu a vrut să-l lase să plece.

– Alexandre a considerat că este mai bine să nu-i întrerupem educaţia. Eu nu am fost de acord, dar nu am nici un cuvânt de spus în această chestiune.

Nu-mi fusese uşor să-mi las fiul în urmă, de cealaltă parte a oceanului. Chipul angelic al lui Eugène se schimonosise de supărare când ne despărţiserăm. Am tras adânc aer în piept, încercând să-mi opresc lacrimile. Deja îmi era dor de el.

– Desigur. Tatăl lui decide ce este mai bine pentru el, zise *maman,* însă dezamăgirea i se simţea în glas.

– Sper ca într-o zi să ne faci o vizită la Paris.

Invitaţiile mele din scrisori fuseseră ignorate. Credeam că perspectiva de a-şi vedea nepoţii ar fi trebuit să o aducă la uşa mea. Mi-am alungat însă resentimentele.

– Şi să las în urmă tot luxul ăsta? râse *maman.*

– *Bonjour, Madame* Tascher, spuse Mimi, făcând o plecăciune.

– Mimi, ne bucurăm să te avem iarăşi printre noi. Lui Jeanette i-ar prinde bine o mână de ajutor, mai ales de când ne-am întors la casa de pe plantaţie. În sfârşit, o reconstruim! maman gesticulă spre copacii de pe deal. Ce aţi spune de o baie şi de nişte cafea? Vreau să aud totul! De la început.

Ne conduse spre casa noastră.

După cum presupuneam, *papa* şi Manette erau ţintuiţi la pat. I-am citit lui Manette şi i-am umplut capul cu poveşti despre Paris. Când se simţi destul de bine, i-am făcut baie.

Reîntâlnirea cu tatăl meu, pe de altă parte, nu fu tocmai cum mă aşteptasem.

– *Bonjour, papa.* Am pus tava cu ceai pe masă şi am mers lângă patul său, remarcând că părea foarte slăbit. I-am mângâiat părul umed de pe frunte. Mă bucur tare mult să te văd!

El se foi agitat și miji ochii.

– Catherine? Fata mea dragă! Glasul îi era o șoaptă forțată.

Străbătută de un junghi dureros, i-am strâns mâna, aplecându-mă mai aproape de el.

– *Papa,* sunt eu, Rose. Am venit să vă văd din Franța.

Confuzia îi lumină ochii albaștri.

– Franța? Nu suntem în Franța. Unde este Catherine? Ce ai făcut cu ea?

Ochii mi se umplură de lacrimi. Întotdeauna o preferase pe ea, iar de mine se părea că uitase complet, ca și cum nu aș fi existat niciodată. Fără a-mi putea reține plânsul, l-am sărutat pe obraji.

– Îi voi spune lui *maman* că ești gata de baie.

– Nu. Încercă să se ridice în șezut, însă chipul palid i se schimonosi de durere.

– Nu te ridica, *papa.*

Când mi-am strecurat mâna pe sub brațul lui osos, și-l smuci de sub atingerea mea.

– Nu o trimite pe mama ta. Jeanette o să mă ajute.

Jeanette, amanta lui mulatră. Își punea familia mai prejos decât sclavii.

– Dacă insiști, *papa.* Am pornit spre ușă în timp ce Jeanette întră în încăpere.

– *Bonjour, madame.* Dinții ei albi străluceau în contrast cu pielea de culoarea cafelei.

Cu un zâmbet forțat, m-am grăbit să ies în grădină. M-am așezat pe banca mea preferată, aproape de marginea junglei. *Papa* avusese o ibovnică de când îl știam eu. *Maman* le disprețuise pe toate, iar eu uram să o văd suferind.

De data aceasta era diferit, mi-am spus, ascunzându-mi chipul în palme. De data aceasta simțeam și eu suferința și o retrăiam pe a mea.

Nu m-am adaptat vieții pe plantație atât de repede pe cât mă așteptasem. Uitasem cum erau verile înăbușitoare. Insecte uriașe bâzâiau pe la ferestre în căutarea zahărului, iar trilurile păsărilor înainte de răsărit mă exasperară în primele câteva săptămâni. Devenisem o adevărată citadină!

Hortense adora să exploreze. Umezeala se înălța din pământ și ne invada pielea și hainele în timp ce ne plimbam pe plantație. Norii se zăreau amenințători în depărtare. Am alungat de pe braț o insectă cu picioare albastre. Carapacea ei rotundă se izbi de unghia mea.

Hortense dădu peste o broască ce țopăia spre vale.

– Pot să o ating? mă întrebă ea.

– Dacă poți să o prinzi, i-am spus, făcându-mi vânt alene.

Ea chiui și începu urmărirea; buclele blonde îi tresăltau în ritmul alergării. Am mers cât am mers în urma ei, dar în cele din urmă m-am așezat pe un buștean prăbușit. În cele din urmă, Hortense reuși să prindă creatura înainte să poată sări din nou. Am oftat. Lui Eugène i-ar fi plăcut acolo.

Când n-am mai zărit-o pe micuță, m-am ridicat și am mers după ea, pentru a o împiedica să ajungă la terenurile cultivate din vale. Nu avea voie să se apropie de colibele sclavilor. Pe supraveghetor l-ar fi enervat să o vadă călcând recoltele în picioare.

În timp ce mă apropiam de câmpuri, am auzit vocile africanilor înălțându-se în aerul înăbușitor. Imnurile lor frumoase mă intrigaseră când era mică. Trupurile lor arse de soare se iviră înaintea mea.

Unde era Hortense? Am continuat coborârea, însă n-am zărit nici urmă de ea.

Am grăbit pasul. Când am ajuns la marginea locuințelor sclavilor, imnurile se opriră și un strigăt brăzdă aerul.

Pieptul mi se încordă. Hortense! Am dat buzna în curtea deschisă din mijlocul colibelor. Nu era vocea ei, mi-am spus în sinea mea. Nu trebuia să intru în panică.

De atâta zor, picioarele transpirate îmi alunecau în pantofi. M-am strecurat printre colibe, însă tot n-am văzut-o pe fiica mea.

„*Dieu,* Hortense, unde ești?"

Supraveghetorul apăru dintre colibe trăgând un sclav după el. Îi împreună mâinile și i le legă cu sfoară.

– Asta te va învăța să mai vorbești ca o moară stricată, rânji vătaful împingându-l în praf.

Știam ce urma, dar nu-mi puteam lua privirea de la ei.

– Suntem oameni. Nu bestii! Chipul sclavului se schimonosi de furie. Avem drepturi precum americanii! Ridicați-vă! Ridicați-vă, oamenilor! Nu ne pot doborî! Uniți-vă și răsculați-vă! strigă el la ceilalți sclavi care se adunaseră pe margine.

– Taci! Vătaful îl izbi în față cu talpa bocancilor din piele, apoi îl lovi în coaste și pântece. Sângele îi curgea într-un șuvoi morbid din nas și din gură.

O senzație de greață îmi învolbură stomacul. Am început să respir sacadat. Unde era Hortense? Nimeni nu avea să o rănească, încercam să mă liniștesc în sinea mea. Erau prea mulți albi prin preajmă.

Inima îmi bubuia în piept în timp ce treceam printre colibele dărăpănate. Unele nu aveau uși, altele aveau găuri în acoperișurile din paie.

Încă un țipăt se auzi de undeva de pe câmpuri. Teama se împrăștie în trupul meu asemenea unei otrăvi, stârnind gânduri cumplite. Am rupt-o la fugă.

– Nu vom cunoaște niciodată mântuirea dacă nu vă răsculați! Sclavul nu se oprea din vorbit, nici măcar cu sângele curgându-i pe față. Mă pot omorî pe mine! Dar nu ne pot opri pe toți!

– Nu ți-a ajuns? Vătaful îl ridică în picioare și îl târî la locul pentru biciuit, apoi îi legă brațele deasupra capului. Ceilalți se strânseră în jurul stâlpului.

„Dacă vrei să-ți controlezi sclavii, din când în când trebuie să dai un exemplu", spunea întotdeauna papa. Astăzi urma să se ofere un asemenea exemplu.

La câteva secunde după ce sclavul fu legat, biciul trosni, smulgând fâșii de carne de pe spatele lui dezgolit. Sângele țâșni. Bărbatul rănit țipa agonizant.

Mi-am acoperit gura cu mâna, abținându-mă să vărs.

– Hortense! am început să strig. Hortense!

Câțiva sclavi se întoarseră pentru a localiza sursa strigătului; pe chipurile lor se citeau deopotrivă curiozitatea și ura.

– Hortense! am țipat mai tare.

Atunci am văzut-o; trăgea cu ochiul din spatele unei colibe, încremenită de groază. Ușurarea îmi fu înlocuită rapid de panică.

Fetița mea văzuse cum erau bătuți sclavii. Inocența ei era spulberată.

Un țipăt inuman brăzdă aerul în timp ce biciul lovea iar și iar spatele sclavului.

– Hortense! am alergat spre ea cât de repede am putut în pantofii mei distruși.

Întoarse brusc capul când își auzi numele. Când mă văzu, începu să plângă.

– *Maman!* Îmi sări în brațe.

I-am sărutat chipul de sute de ori.

– M-ai speriat! Am strâns-o puternic în brațe. Să nu mai fugi niciodată așa de mine!

– Îmi pare rău, *maman*. Încercam să prind broasca, apoi am auzit oameni cântând. Voiam să văd... De ce îl rănește pe omul acela? întrebă Hortense, arătând spre africanul însângerat care atârna inconștient de stâlp.

– Să mergem, i-am zis, strângând-o cu putere de mâna umedă, după care am pornit printre rândurile de colibe spre dealul care ducea spre casă.

– Sângera, *maman*. De ce sunt toți oamenii maro?

– Sunt sclavi. Lucrează pe câmpurile noastre ca să putem avea recolte. Nu am avea o casă fără ei.

– De ce? Ce este un sclav?

Mințișoara ei de cinci ani nu reușea să înțeleagă. Evitând întrebarea, am tras-o după mine spre casă. Când am ajuns la poalele dealului, o voce strigă:

– Tu, de colo! Oprește-te!

– Ce caută un diavol alb aici? rosti o altă voce.

Nu aveam timp să mă înfurii pentru o asemenea insultă. Cinci sclavi, patru bărbați și o femeie, formară un zid înaintea noastră.

– Fiica mea se rătăcise, am explicat, pe când Hortense își ascundea chipul în fusta rochiei mele. Tocmai plecam.

Vocea îmi era calmă, deși trupul îmi tremura. Am aruncat o privire spre vârful dealului. Dincolo de el am fi fost în siguranță.

– Ce crezi? îl întrebă un bărbat pe altul. Ar trebui să le lăsăm să plece?

Sclavul scuipă cu obidă.

– Este vina lor că Leon e torturat. Poate ar trebui să le învățăm o lecție.

– Fiice ale unui *Grand Blanc!* Am fi eroi!

Sângele îmi îngheță în vene.

– Și fetița?

– Am eu grijă de ea, răspunse al treilea bărbat.

Plângând cu sughițuri, Hortense își puse mâinile în jurul piciorului meu. Sângele îmi pulsa în urechi. Nu puteam să le arăt că îmi era frică. Le-am studiat chipurile. Femeia părea cunoscută – da, numele ei era...

– Fiica unui *Grand Blanc?* Domnișoară Rose! Dumneavoastră sunteți? întrebă femeia cu trăsături familiare. V-ați întors?

– Da, eu sunt... Millie? Buzele îmi tremurau.

– Ea este fetița dumneavoastră?

Bărbatul solid își încrucișă iritat brațele la piept.

– Da, ea este Hortense. Hortense, salut-o pe Millie.

Cu obrajii mânjiți de lacrimi, Hortense flutură mâna a salut.

– Măi, ce frumușică ești! Băieți, domnița Rose este o persoană bună. Ei bine, cel puțin Mimi o iubea.

– Mulțumesc, Millie, am spus, apoi am schimbat subiectul, forțându-mă să zâmbesc: Văd că ți s-a deșirat rochia, îți voi trimite imediat alta.

– Vă mulțumesc frumos, domniță. Ea îmi răspunse la zâmbet, expunându-și dinții stricați.

Hortense scâncea.

– Ei bine, mai bine am lua-o din loc. Vor începe să ne caute. Trebuia să ajung să o îngrijesc pe sora mea cu mai bine de o oră în urmă, am mințit.

Bărbatul solid nu se mișcă, dar ceilalți se retraseră, destul cât să ne permită să trecem.

Picioarele îmi tremurau puternic, iar în timp ce urcam dealul m-am împiedicat. Suspinele lui Hortense deveniră mai intense.

– Șșșt, *chérie!* Mai avem puțin, i-am spus, trăgând-o după mine.

Bărbații din vale se certau cu Millie.

– Nu-mi pasă cine este!

– Le-aș fi dat o lecție...

– Grăbește-te, i-am șoptit lui Hortense.

Am luat-o la fugă când am ajuns în vârful dealului. Niciodată nu simțisem teamă printre sclavi. Îi iubisem, iar ei mă iubiseră la rândul lor. Ceva se schimbase. Devenise sinistru. Alinarea pe care mă așteptam să o găsesc acasă fusese doar o iluzie.

Un văl de răutate plutea în aer, în ciuda caniculei. Albii priveau temători peste umăr și își ferecau ușile la apusul soarelui. Sclavii distrugeau recoltele și ardeau case, privind flăcările portocalii lingând cerul asemenea unor limbi demonice. Locuințele de pe plantații se prăbușeau printre coruri de țipete. Uneori, africanii prindeau câte un *Grand Blanc* și îl făceau să plătească în chinuri pentru păcatele sale.

Proprietarii plantațiilor se puseră de acord să riposteze. Biciuirile și spânzurătorile se înmulțiră. *Maman* refuza să vorbească despre revolta sclavilor; dacă ar fi rostit cuvintele cu voce tare, l-ar fi invocat pe Ekwensu, zeul războiului. Deși era catolică, *maman* credea în supranatural, în spiritele pământului și ale cerului, mai presus de toate.

Hortense avu un somn agitat săptămâni de-a rândul. În fiecare noapte se trezea țipând. Eu o țineam în brațe, mângâindu-i părul umed de sudoare și cântându-i cântece de leagăn, dar durerea de a o vedea înspăimântată mă sfâșia. Când am primit invitația de la unchiul Tascher de a-l vizita la Fort-Royal, am acceptat imediat. O schimbare de peisaj avea să alunge demonii și speram ca atmosfera să nu fie la fel de amenințătoare și acolo.

Călătoria în oraș ne-a fost de folos, la fel și amuleta pe care am atârnat-o deasupra patului lui Hortense. La scurt timp după sosirea noastră la Fort-Royal, coșmarurile ei încetară. Zilele se scurgeau în tihnă. Ne jucam ore întregi în apa de culoarea safirului, alergând păsări sau înghiontind crabi cu un băț.

Într-o după-amiază luminoasă, am însoțit-o pe mătușa Tascher la piață.

– Astea arată bine, am zis, arătând spre grămada de mango. Am ales câteva fructe cu coaja moale și i-am plătit negustorului. Aș vrea să găsesc o jucărie pentru Eugène, am adăugat, abia reușind să pronunț numele băiatului.

Cât de tare îmi era dor de el! În scrisorile sale îmi povestea despre timpul petrecut cu Alexandre – de pildă, învățase să tragă cu puşca – şi despre prietenii de la şcoală. Mi-am dat capul pe spate şi am privit cerul pentru a-mi alunga lacrimile din ochi. Norii pufoşi pluteau asemenea semințelor de păpădie prin livezile de la Fontainebleau. Eugène adora să alerge după ele în zilele de vară, împreună cu sora lui.

– Am ajuns. Am coborât brusc privirea la auzul vocii mătuşii Tascher. Voi face o rochie nouă pentru păpuşa lui Hortense, spuse ea, ținând o bucată de material roz cu volănaşe.

– Vai, mătuşă, o vei transforma într-o răsfățată! am tachinat-o eu. Deja i-ai dat prea multe.

– Nu mă pot abține. Este un copil atât de dulce!

Am mers braț la braț spre capătul opus al pieței. Pe când intram în magazinul cu pălării, o doamnă drăguță, cu părul castaniu, ieşea. M-am retras în lateral pentru a-i permite să treacă, dar ea ne blocă intrarea.

– Bună ziua, *madame* Tascher, o salută ea pe mătuşa mea. Rose! Tu eşti?

Cea mai bună prietenă a mea de la şcoală stătea înaintea mea într-o rochie dintr-un brocart verde-pal.

– Juliette Despins!

– *Tu* eşti! strigă ea în timp ce ne îmbrățişam. Am auzit că te-ai întors din Franța, dar nu ştiam că eşti în oraş. Cum este în Franța? Ai doi copii? Sunt aici cu tine?

– Câte o întrebare pe rând, am spus eu râzând. Mă bucur atât de mult să te văd!

– De ce nu vii la noi la cafea? Am rugat-o pe bucătăreasă să pregătească un tort cu ananas de dimineață, spuse mătuşa mea.

– Mi-ar face plăcere.

Pornirăm toate trei spre casa mare şi albă din centrul oraşului. O iubisem pe Juliette ca pe o soră. Făcuserăm năzbâtii împreună la şcoala de maici, strecurându-ne noaptea afară ca să ne întâlnim cu băieții de la şcoala de la capătul celălalt al oraşului, punând sare în ciocolata caldă a țâfnoasei sore Paulette şi linguşindu-le pe măicuțe pentru a primi mai multe tarte cu fructe.

Am bârfit împreună toată după-amiaza, până când Juliette îşi ceru scuze, spunând că trebuia să plece.

– M-ar bucura dacă ai veni la cină săptămâna viitoare. Am invitat jumătate de oraş.

– Ne vedem atunci, i-am zis, sărutând-o pe ambii obraji.

Juliette se măritase destul de bine. Casa ei se înălța elegantă printre rândurile de mimoze şi frangipani. În holul de la intrare strălucea o scară grațioasă din marmură albă. Vazele erau încărcate cu flori, iar servitorii erau îmbrăcați în livrele şi purtau mănuşi. Aroma supei de crab şi a cartofilor copți pluteau din bucătărie, iar stomacul meu protestă. Nu mâncasem prea mult în ziua aceea. Nu se cuvenea să dau forme rotunjite rochiei mele.

Mă plimbam printre oaspeți, făcându-mi cunoştințe noi şi revăzând altele. Şi totuşi, în mod straniu, simțeam că locul meu nu era acolo. Rochia mea din mătase albastră nu se apropia deloc de ținutele rigide care se purtau acum la Fort-Royal. Parizienii renunțaseră la acel stil în urmă cu trei ani, aşa că aveam senzația că mă întorsesem în timp. Femeile mă priveau cu o ostilitate fățişă. Nu mai eram una de-a lor. Devenisem o *étrangère* în propria casă.

Privirile nepoliticoase se înmulțiră odată cu începerea dansului. Agenda mi se umpluse rapid şi aveam doar câteva momente scurte de pauză, spre deosebire de multe dintre fostele mele prietene. După câteva dansuri consecutive, am dat să mă aşez ca să mă odihnesc, însă am observat câteva perechi de ochi sfredelindu-mă.

– Rose, unde ai găsit o asemenea rochie? Asta este moda în Franța? Pare atât de... îndrăzneață. Nu porți lenjerie? mă întrebă Annette cu un zâmbet malițios. Decolteul acela este de-a dreptul riscant.

– Da... şi părul tău... este *au naturel*, continuă Diane, apucând brațul lui Annette, în semn de solidaritate.

Le-am privit părul presărat cu pudră albastră şi rochiile bufante.

– În ultima vreme, moda pariziană a devenit mai simplă. Mai asemănătoare cu vechile stiluri de aici. Poate că ei sunt mai

înapoiați, am glumit. Adevărul este că sunt ușurată. Nu arăt la fel de bine ca voi, doamnelor, în rochiile acestea împodobite. Dar tocmai mi-am comandat una la croitoreasă astăzi. Nimănui nu-i place să pară nelalocul lui, am adăugat, deschizându-mi evantaiul pentru a-mi răcori fața.

– Bărbații par să-ți admire rochia vaporoasă, comentă Annette dezaprobator.

Am început să îmi mișc mai repede încheietura mâinii. Invidioasa! M-am aplecat spre ele și am șoptit pe un ton conspirativ:

– Știm prea bine că bărbații nu sunt o autoritate în materie de gusturi. Acesta este domeniul rezervat doamnelor. Nu țin cont de părerea unui bărbat în această chestiune. Sunt recunoscătoare pentru faptul că vă am pe voi două, care mă puteți ajuta.

O afirmație absurdă. Știam prea bine când atrăgeam atenția unui bărbat și îmi plăcea la nebunie. Cărei femei nu îi plăcea?

Diane și Annette nu spuseră nimic, dar se priviră cu subînțeles.

– Și soțul tău ce face? întrebă Diane. Alexandre a făcut impresie în micul nostru oraș. Cât de elegant era!

– Un dansator excelent, completă Annette suspinând.

– Am cerut o despărțire legală. Mi-a fost aprobată. El o ia pe drumul lui, eu pe al meu.

– *Vraiment?* Cine a mai auzit de așa ceva? Parisul trebuie să fie foarte progresist, spuse Diane.

– Sau o cocină morală, adăugă Annette.

N-am apucat să răspund, că Diane lovi din nou.

– Vorbind de moralitate, Alexandre le-a avut pe Georgette, femeia în albastru, Pauline, blonda, și pe Elodie, cea în violet, drept amante. Diane își aplecă ușor capul în direcția lor. A defilat pe aici cu ele de parcă ar fi fost niște prostituate. Nu păreau să fie deranjate de faptul că era căsătorit și că avea o ibovnică oficială.

Obrajii mi se înfierbântară. Nu aveam nevoie să mi se reamintească de păcatele soțului meu. Sau de umilința mea.

– Și lucrurile oribile pe care le spunea despre tine, Rose. El...

– După cum am spus, suntem despărțiți. Nu văd nici un rost să mă aplec asupra unor chestiuni din trecut. Cum îndrăzneau să fie atât de răutăcioase? am bombănit în gând în timp ce mă ridicam de pe scaun. Acum, vă rog să mă scuzați...

– *Mesdames, messieurs,* acesta va fi ultimul dans al serii.

Jean-Luc, un tânăr pe care îl știam de când eram la școală, se apropie de mine.

– Rose, îmi acorzi acest ultim dans?

– Mi-ar plăcea. Am aruncat o privire peste umăr femeilor care nu fuseseră invitate. Bucurați-vă de ultimul dans, le-am spus.

Fusese cel mai nepoliticos lucru la care mă putusem gândi, fără să fiu prea rea. Câtă cutezanță la acele femei! Anii petrecuți împreună în copilărie, toate râsetele nu însemnau nimic pentru ele. De ce mă aflam aici? Îmi era dor de fiul meu, plantația devenise un loc prea periculos, iar prietenele mele erau geloase și acre.

Căminul meu nu mai era acolo.

Găsirea banilor pentru trei bilete spre Franța se dovedi imposibilă. I-am scris lui Claire, sperând că avea să-mi împrumute suma necesară. În lunile în care i-am așteptat răspunsul am căzut pradă disperării. Mi se părea de nesuportat să mai fiu departe de Eugène.

Din fericire, seratele săptămânale organizate de mătușa mea făceau timpul să treacă mai ușor. Guvernatorul le onora adesea cu prezența, aducându-i și pe membrii gărzii regale sosiți din Franța. Într-o seară răcoroasă, i-am invitat la cină.

– Bună seara, domnilor. Unchiul Tascher îi conduse înăuntru.

Cele câteva doamne prezente făceau ochi dulci grupului în timp ce domnii își scoteau pălăriile. Nimic nu era mai romantic decât un soldat.

– Doriți ceva de băut?

Mimi se plimba printre ei cu o tavă, iar domnii își aleseră paharele. Unchiul Tascher își puse mâna pe spatele meu.

– Permiteți-mi să v-o prezint pe nepoata mea, Rose de Beauharnais.

– Cum stau lucrurile în Paris? am întrebat. Vreo noutate?

– Da, dar mă tem că toate sunt neplăcute, răspunse un bărbat mai plinuț, cu mustață.

Ceilalți dădură aprobator din cap.

– Vă rog, continuați, l-am rugat. Nu ne țineți în suspans.

– Lui Rose i-a plăcut întotdeauna bârfa, mă tachină unchiul Tascher.

– Sunt mai mult decât bârfe. Bărbatul luă o gură de vin. Am avut o iarnă crâncenă, care ne-a distrus majoritatea recoltelor de cereale, așa că făina a fost puțină. La brutării au izbucnit răzmerițe. Și Sena a înghețat! Închipuiți-vă fluviul acela năvalnic acoperit de un strat de gheață! Proviziile nu au putut fi transportate în oraș. Mulți au murit de foame, iar trupurile lor împânzeau străzile. Chiar și cei bogați au flămânzit.

Am spus o rugăciune tăcută de mulțumire că Eugène era bine hrănit la școală.

– Dumnezeule, omule! exclamă unchiul Tascher. Și regele ce are de spus?

– El nu face nimic, mormăi un soldat.

– Crește taxele pentru a-și plăti războaiele, răspunse altul. Se zvonește înlocuirea guvernului.

– Cu o Constituție și un corp legislativ. Cum au americanii și englezii.

Încăperea se cufundă în tăcere. În cele din urmă, guvernatorul rosti întrebarea la care toată lumea voia să știe răspunsul.

– Și regele?

– El va rămâne pe tron, dar cu puteri limitate, explică bărbatul robust.

– Asta este doar o teorie. Unii își doresc abolirea monarhiei în totalitate.

Încă un moment îndelungat de tăcere.

– Este imposibil să evităm schimbarea, spuse un domn. Țara este divizată. Fie ești monarhist, fie ești republican.

Nu-mi păsa de politică, dar nici măcar eu nu o puteam evita. O schimbare atât de drastică ar fi afectat întreaga ordine a lucrurilor.

Clinchetul unui clopoțel ne întrerupse discuția.

– Cina este servită, anunță un servitor.

M-am așezat între unchiul meu și cel mai atrăgător dintre militari, căpitanul Scipion du Roure. Ochii lui de culoarea caramelului și părul său auriu mă atrăgeau irezistibil.

– Este delicios, spuse el, luând o mușcătură din peștele stropit cu vin.

– Divin. I-am zâmbit, închipuindu-mi că îl sărutam pe obrajii îmbujorați.

– Domnule căpitan, care este părerea dumitale despre această monarhie constituțională? se interesă unchiul.

– Eu sunt un slujitor al lui Dumnezeu și al țării mele. În această ordine. Expresia îi deveni aprigă. Dacă regele Ludovic alege o constituție, și eu aleg una. Dar prevăd că în curând vom intra într-un război civil.

– Deja suntem în război civil, remarcă bărbatul corpolent.

– Cel puțin în stadiu incipient, aprobă căpitanul.

M-am oprit din mâncat. Război civil? Nu-mi puteam închipui Parisul divizat.

– S-au dat lupte pe pământul francez? întrebă unchiul Tascher.

– Sunt câteva detalii neplăcute. Nu se cuvine să le amintim în prezența doamnelor, răspunse căpitanul du Roure.

– Nu suntem slabe de inimă, *monsieur*, l-am asigurat.

– Vă rog, continuați, îl încurajă mătușa.

– Foarte bine. Închisoarea regală a fost arsă din temelii. Gărzile elvețiene au fost decapitate, iar mulțimea frenetică a masacrat oameni nevinovați pe stradă. O tăcere șocantă puse stăpânire pe încăpere; după câteva clipe, militarul continuă, gesticulând cu cuțitul: Chiar înainte să plecăm, un grup de femei au mărșăluit spre Versailles, cerându-i regelui să le asculte dorințele. Maiestatea Sa și regina au domiciliu forțat la Tuileries.

Un icnet colectiv îl întrerupse. Răscoale? Masacre? Eugène! Era în siguranță? Evident, Alexandre m-ar fi informat dacă fiul nostru ar fi fost în pericol. M-am agățat de brațul căpitanului.

– Încă mai sunt violențe pe străzi? Fiul meu este la școală în Paris.

– Violențele sunt rare. Nu vă îngrijorați, *madame*, orașul este foarte bine păzit. Mulțimea caută arme și mâncare. Copiii sunt ultimul lucru care îi interesează. Băiatul este în siguranță, zise căpitanul punându-și mâna peste a mea. Nu aveți pentru ce să vă faceți griji.

Vorbele lui m-au calmat într-o oarecare măsură, deși nu am mai putut mânca.

Discuțiile aprinse continuară până când bărbații se retraseră în birou să fumeze. Am luat un pahar cu șampanie și m-am strecurat în grădină pentru a-mi limpezi mintea. Nu îl puteam proteja pe Eugène de la o distanță atât de mare. Trebuia să ajung la el. Dar cum? Cerusem bani tuturor celor pe care îi cunoșteam.

În spatele meu se deschise o ușă.

– Presupun că amândoi aveam nevoie de o pauză de la acea discuție. Căpitanul du Roure se sprijini de un zid îmbrăcat de iederă.

– Într-adevăr. Ochii îmi căzură pe pielea dezgolită care i se zărea între gulerul jachetei și maxilarul ferm.

– Înfiorător, nu-i așa?

– Nu vreau să știu ce s-a întâmplat.

– Și eu mi-aș dori să nu știu, râse el. Aș prefera să vorbesc despre rochia minunată pe care o purtați.

– Un dar din partea unchiului meu, i-am răspuns, privindu-mi rochia din satin alb. Domnule căpitan, sunt îngrijorată pentru fiul meu. Nu mă pot gândi la nimic altceva.

El se așeză lângă mine pe banca protejată de țânțari cu o plasă transparentă.

– Regele a trimis în capitală sute de dragoni, elvețieni și francezi deopotrivă. După cum am spus, școlile nu au nici o valoare pentru rebeli. Soțul dumitale și familia sa v-ar fi trimis de îndată vorbă.

Aveam să le scriu de dimineață. Pentru orice eventualitate.

– Vă mulțumesc pentru cuvintele liniștitoare. O mamă își face întotdeauna griji.

– Ar fi nefiresc dacă nu v-ați îngrijora. De cât timp sunteți aici?

Am mai stat de vorbă un timp, apoi ne-am alăturat celorlalți la un joc de cărți.

Când oaspeții își luară rămas-bun, căpitanul se întoarse spre mine:

– V-ar plăcea să mă însoțiți la o plimbare pe plajă?

– Desigur.

Ne-am plimbat până la o peșteră secretă, ascunsă după niște mangrove și palmieri. Sub cupola protectoare a copacilor, căpitanul mă cuprinse în brațele sale.

– A trecut atât de multă vreme de când nu am mai simțit atingerea unei femei, murmură el, sărutându-mă neîncetat pe linia maxilarului.

– Și eu a unui bărbat, i-am spus, ghidându-i mâna pe pieptul meu.

Ne-am sărutat până când, copleșiți de un val de pasiune, am făcut dragoste pe nisip.

M-am întâlnit de multe ori cu căpitanul între vizitele scurte la plantația familiei mele. Îmi plăcea să petrec timpul cu el, dar nu îmi făceam iluzii despre iubire. Compania lui era suficientă, pentru moment. Nu ar fi fost prudent să mă îndrăgostesc iarăși de un militar.

Timpul pe insulă deveni din ce în ce mai greu de suportat pe măsură ce soseau noi vești despre revoluție. Perspectiva emancipării îi determina pe sclavi să se răscoale, iar stăpânii îi biciuiau ca să nu piardă controlul asupra lor. Capete tăiate și trupuri spânzurate putrezeau în piața publică. Îmi era teamă să ies din casă fără o escortă înarmată. Speranțele mele de a regăsi un Paris stabil și dorul de Eugène mă făceau să-mi doresc cu disperare să plec. La insistențele mele, unchiul Tascher îmi aranjă o întâlnire cu guvernatorul la Fort-Royal. Poate că el mi-ar fi putut împrumuta suma de care aveam nevoie pentru călătorie.

În ziua stabilită, Hortense, Mimi și cu mine am pornit spre biroul guvernatorului. Am cercetat cu privirea drumul dinaintea noastră. Nici un cadavru, nici un pericol nu părea să pândească, nu astăzi. Escorta mea înarmată plecase cu mătușa Tascher la piață, lăsându-mă singură, dar refuzasem să ratez ocazia de a mă întâlni cu guvernatorul. El era ultima mea speranță.

Aproape ajunseserăm la destinație când șuieratul inconfundabil al focurilor de armă răsună în depărtare. Am încremenit.

– Ce se întâmplă, *maman?* Hortense mă trăgea de fustă.

Mimi îmi întâlni privirea.

– Se trage cu arma.

– Trebuie să ne grăbim, i-am spus.

Și mai multe focuri de armă, apoi voci care se apropiau. Voci nervoase.

– Vin în direcția asta! Am strâns mâna lui Hortense într-a mea. Haide, înapoi spre casă!

Ne retrăgeam în grabă când se auzi o bubuitură de tun. Pământul se cutremură la aterizarea ghiulelei.

– Fugi, Hortense! Am țipat eu peste zarva vocilor, care deveneau din ce în ce mai asurzitoare pe măsură ce ne apropiam de casa unchiului Tascher.

De după colț se ivi o gloată de sclavi și albi care fluturau deasupra capetelor arme improvizate și torțe. Într-o secundă, primăria orașului fu cuprinsă de flăcări.

Un sclav târa o femeie albă pe alee, trăgând-o de păr, rugămințile ei de-abia auzindu-se în haosul general.

Mimi icni, iar Hortense începu să plângă.

– Fugi, iubito! am îndemnat-o trăgând-o cu toate puterile. Mai trebuia să trecem de piață și apoi aveam să ajungem acasă, în siguranță.

În dreptul coaforului m-am oprit, trăgând-o pe Hortense în spatele meu. *Monsieur* Bernard, bărbierul orașului, zăcea aruncat în stradă, iar capul îi fusese retezat cu un brici. Un sclav ținea în mână cuțitul din care se prelingeau sânge și bucăți de carne.

Genunchii mi se înmuiară. Hortense țipă.

– Nu te uita, i-am spus, acoperindu-i ochii, deși ai mei parcă erau lipiți de sinistra scenă.

Sclavul, fără să ne observe, porni după un grup de bărbați care alergau pe stradă.

Am luat-o pe Hortense în brațe, punându-i picioarele în jurul trupului meu. Mimi gonea și ea lângă mine.

– Grăbește-te, *maman*, grăbește-te! Vin!

Brațele îmi ardeau sub greutatea ei, plămânii urlau după aer. Groaza ne împingea înainte.

Locuitorii orașului alergau care încotro, căutând adăpost.

Mi-am croit drum printre oameni, ținând-o strâns pe Hortense. Dincolo de piață era ușa cea verde a casei unchiului Tascher. Am grăbit pasul cu ultima picătură de putere pe care o mai aveam.

Tocmai atunci am văzut un grup de sclavi, înarmați cu bâte și cuțite, dând buzna pe ușa din față.

– O, Dumnezeule! Nu! am țipat, oprindu-mă. Familia mea! *Dieu*, unde am putea merge?

Priveam disperată în jur, cu sudoarea prelingându-mi-se pe frunte. M-am străduit să-mi potolesc respirația gâfâită.

Mimi cercetă împrejurimile cu ochii bulbucați.

– Ne-am putea ascunde în bărcile din port.

– Vin! țipă Hortense.

M-am răsucit. Un grup de bărbați agresivi se apropiau de noi. Am privit iarăși spre casă. Fusese cuprinsă de flăcări, iar geamurile sparte aruncau cioburi de sticlă în toate direcțiile.

Când m-am întors disperată, m-am izbit cu toată forța de un bărbat, căzând la pământ împreună cu Hortense.

– *Maman!* țipă ea îngrozită când fu despărțită de mine.

M-am ridicat grăbită și m-am repezit s-o iau în brațe, dar ea se rostogolise câțiva pași mai încolo. Stătea la picioarele unui sclav, care ținea o furcă îndreptată spre trupul ei micuț.

Capitolul 8

Revoluție

Fort-Royal și Paris, 1790

Sclavul cu trăsăturile schimonosite de o furie sângeroasă se năpusti asupra fiicei mele.

Timpul se opri. Lumea dispăru. Rămase doar chipul suferind al lui Hortense.

– Nu mișca!

O voce masculină mă readuse în simțiri. Un militar păși în fața mea și ținti arma spre sclav. Căpitanul du Roure.

– Ahhh! Sclavul scoase un țipăt sălbatic și ridică furca deasupra capului.

– Hortense! Fugi! am țipat, sugrumată de lacrimile fierbinți.

Sclavul se avântă înainte, dar nu fu suficient de rapid. Un glonte îi explodă în piept, sfâșiindu-i pielea și împroșcând carne

și sânge în toate direcțiile. Furca acestuia căzu la pământ cu un bufnet. Trupul bărbatului se prăbuși greoi peste micuța mea.

– *Maman!*

Scipion rostogoli cadavrul de pe Hortense și o ridică în picioare.

Am strâns-o în brațe, prea uluită ca să pot vorbi, și i-am șters chipul împroșcat de sânge. Aproape o pierdusem. Aproape îmi pierdusem fetița. Cum plânsul ei devenise isteric, am strâns-o la piept.

Mimi se holba împietrită la ceea ce mai rămăsese din sclavul mort.

– Rose, trebuie să plecăm. Mă îndreptam spre fregata care ne duce spre casă, îmi spuse căpitanul arătând spre catargele din depărtare. Ești bine-venită la bord, dacă asta vrei. Este loc, dar plec spre Franța și plec acum!

Norocul nostru părea prea bun să fie adevărat. Slavă ție, Doamne!

– Nu am nici un ban... Eu... Țipetele de pe străzi îmi înecară cuvintele.

– Vino!

O luă pe Hortense din brațele mele, în ciuda protestelor ei, și porni în goană. Toți patru ne strecuram cu greu printre oamenii îngroziți și grămezile de moloz. Alergam în urma lui, ținând-o de mână pe Mimi, și făceam tot posibilul să nu mă împiedic. Aerul încărcat de fum și cenușă mă sufoca. Mirosul de lemn ars, de moarte, era copleșitor. Am aruncat o privire peste umăr.

Mon Dieu! Orașul și câmpurile din jur ardeau în flăcări. Casele se prăbușeau în mormane fumegânde. Familia mea! Gâtul mi se încordă, blocându-mi aerul.

După alți câțiva pași lungi, am ajuns la docuri și am urcat pe pasarelă.

Căpitanul du Roure mai ajută câțiva oameni să urce la bord, iar peste câteva minute vasul ridică ancora. Încă puțin și aveam să ieșim din port.

M-am dus la pupa și mi-am privit casa dispărând sub cenușă. Am ridicat-o pe Hortense în brațe, mângâind-o pe spate ca s-o calmez. Unchiul și mătușa Tascher erau în siguranță. Trebuie

să fie. Mă uitam stupefiată la haosul pe care îl lăsam în urmă. Totul se schimbase. Casa copilăriei mele, refugiul meu, nu mai exista.

– Ce fac oamenii ăia?

Hortense arătă spre un grup de sclavi care împingeau un tun spre țărm, îndreptându-l direct spre navă.

– O, Dumnezeule!

Chiar în acel moment, căpitanul ordonă:

– Coborâți sub punte!

Ne-am repezit spre cabine. Alți pasageri se înghesuiau în urma noastră, țipând și împingându-se, cu o panică de nedescris pe chipuri. Mimi, Hortense și cu mine ne-am înghesuit într-un colț pentru a evita învălmășeala de trupuri.

Tocmai la timp.

O bubuitură asurzitoare zgudui vasul, urmată de un cor de țipete. Nu se produse însă nici o pagubă, nu se zăreau trupuri sau bucăți de lemn catapultate în aer.

– Au ratat! strigă cineva.

Izbucniră urale. O femeie plângea pe umărul soțului ei.

Trecură cinci minute. Apoi zece, douăzeci.

Capul mi se învârtea în timp ce o legănam pe Hortense în brațe. Cabina era straniu de tăcută, în ciuda zecilor de trupuri înghesuite înăuntru. Ce era de spus?

Sunetul pașilor pe scară sparse tensiunea. Căpitanul du Roure intră și ne spuse:

– Am ieșit din port. Puteți merge în cabinele voastre. Și mai multe urale izbucniră în timp ce oamenii se împingeau urcând scara. Rose, sunteți bine? Își puse brațele în jurul nostru.

Darul vorbirii mă părăsise. Bărbatul care îi salvase viața fiicei mele – viața mea – mă ținea în brațe. Eroismul gestului său mă copleși. Auzindu-mi suspinele, Hortense începu și ea să plângă.

– Șșt, totul va fi bine! O mângâie pe Hortense pe cap. Sunteți în siguranță acum. Mă așteptă să mă calmez, apoi mă sărută pe obraz. Vorbim mai târziu, spuse, după care dispăru pe punte.

Mimi stătea tăcută, cu obrajii cafenii brăzdați de lacrimi. Puteam doar să-i ghicesc gândurile.

– Ce se va întâmpla cu *grand-mère* și *grand-père?* mă întrebă Hortense.

– Nu-ți face griji, draga mea, i-am spus cu o voce tremurândă. Vor fi bine. Plantația noastră este sigură.

Sprijinindu-mi capul pe umărul lui Mimi, am închis ochii și am început să mă rog.

Călătoria noastră se dovedi riscantă, fregata trebuind să evite atât nave britanice de război care înțeseau oceanul, cât și furtunile, dar am supraviețuit, astfel că peste șapte săptămâni am ajuns în portul Toulon. I-am trimis de îndată o scrisoare lui *maman* pentru a o asigura că totul era în regulă, cerându-i să-mi confirme că se puseseră la adăpost. După două zile de odihnă la Toulon, căpitanul ne escortă pe mine și pe Hortense la Fontainebleau.

Pe tot parcursul călătoriei de o săptămână, căpitanul, ținând pregătită arma încărcată, nu-și luă ochii de la drum.

– Este necesar? l-am întrebat, arătând spre Hortense. O sperii.

– Prefer să fim în siguranță, zise el, punându-și mâna pe pistol. Vagabonzii au prădat o mulțime de castele și orașe din țară. Semne ale revoluției, adăugă el arătând spre ceea ce fusese cândva o statuie a regelui, acum răsturnată și decapitată.

Drapele tricolore se legănau la fiecare ușă. Fațadele magazinelor erau acoperite cu stindarde pe care scria „Cetățeanul trăiește pentru națiune" sau „Libertate, Egalitate, Fraternitate".

– Trebuie să ai grijă cu părerile pe care le exprimi, Rose, mă avertiză el. Ne paște o mare schimbare.

– Voi fi atentă la ceea ce spun.

L-am privit cu subînțeles. Nu trebuia să o sperie pe Hortense. Văzuse și auzise deja prea multe.

Ruinele deveniră mai dese și schimbările mai drastice pe măsură ce ne apropiam de Paris. Mă rugam ca vărsarea de sânge să înceteze. Să părăsesc o zonă de război pentru alta era mai mult decât puteam suporta. Îmi ascundeam neliniștea, deși nu puteam scăpa de întrebările neîncetate ale lui Hortense. Îi răspundeam ca o mamă protectoare, cu o versiune îndulcită a adevărului.

În ziua sosirii la Fontainebleau, căpitanul își continuă drumul spre Paris pentru a da raportul comandantului său.

– Îți voi scrie, îmi promise, după care mă sărută pe obraz și urcă în trăsură.

Timpul petrecut împreună nu îi inspirase dragoste. Eram surprinsă de lipsa lui de afecțiune. Nici Alexandre nu mă iubise, nici Charles sau ceilalți. Regretul mă învălui în timp ce trăsura dispăru pe drumul mărginit de copaci.

Edmée ne întâmpină la ușă.

– Rose! Micuță Hortense! strigă ea bucuroasă. Trăsăturile ei îmbătrânite mă speriară. Se părea că prăbușirea monarhiei își lăsase amprenta. Chipul supt era o umbră a frumuseții pe care o afișase cândva, iar părul blond îi era brăzdat de șuvițe cenușii. Ne bucurăm atât de mult că v-ați întors acasă, adăugă ea, sărutându-mă. Hainele astea atârnă pe tine, dragă. Nu ai mâncat?

– Nu prea am avut poftă de mâncare. Dar spune-mi, Edmée, ești bolnavă?

– Mă recuperez. Hortense, lasă-mă să te privesc! Fetița, cu un zâmbet timid, îi întinse obrazul în așteptarea sărutului. Edmée, conformându-se, îi spuse: Vreau să stau de vorbă cu mama ta. Ne putem juca un joc mai târziu, dacă vrei?

– *Oui, grand-mère,* răspunse ea, repezindu-se spre dormitorul ei.

Am urmat-o pe Edmée până în grădină.

– Vrei să iei loc? mă invită, așezându-se pe un scaun.

– Avem multe de povestit.

Un servitor turnă ceai în cești din porțelan de Sèvres, cu toarte din aur. Priveam gardurile tunse, rândunicile zburând și frunzele multicolore, sclipitoare în soarele tomnatic. Mirosul de pământ umed și de frunze era atât de diferit aici. Am oftat. Ce ușurare să fiu înapoi!

– Ce face familia ta? mă întrebă Edmée.

I-am răspuns tuturor întrebărilor, am asigurat-o că ai mei erau bine și apoi i-am descris răscoalele violente ale sclavilor.

– *Dieu!* Nu îmi pot închipui cum trebuie să fi reacționat Hortense. Biata de ea!

– De-abia aştept să îl văd pe Eugène, i-am spus în timp ce îmi întindeam gem pe pâine. Un dor cumplit îmi zvâcnea în piept. Băiețelul meu! Am schimbat subiectul înainte ca lacrimile să mă copleșească: Ce am ratat cât n-am fost aici?

– Ai auzit despre funcția lui Alexandre? Edmée alese o bucată de pâine din coş.

– Nu am comunicat prea mult în ultimul timp. Ce face?

– Destul de bine, îmi închipui. Este preşedintele ales al Adunării Constituante.

Am pus jos cuțitul. Cum naiba reuşise una ca asta?

– Preşedinte? Ce înseamnă asta, mai exact?

– Din câte am înțeles, Adunarea alege un nou preşedinte în fiecare lună, cel puțin deocamdată. Legile se schimbă atât de repede, încât este greu de ținut pasul, spuse ea, punându-şi gem de rubarbă pe pâine. Alexandre este nesăbuit. Îşi face tatăl de ruşine. Chiar şi François îl critică.

– François se opune fratelui său, adică preşedintelui Constituantei, în public? am întrebat, nevenindu-mi a crede. El părea mai nesăbuit decât Alexandre.

– Au fost atât de diferiți încă de când erau copii. François îl va susține întotdeauna pe rege. La fel şi eu, la fel şi marchizul.

– Iar Alexandre este un constituționalist?

– Este un trădător. Îşi spun lor înşile patrioți, republicani, girondini, frați ai libertății. Când se va aşterne praful, cu toții vor plăti pentru crimele comise împotriva regelui.

O bucată de pâine îmi blocă gâtul. Risca atât de mult pentru părerile sale. „Ar trebui să fie atent", mi-am spus în sinea mea, sorbind o gură de ceai.

– Familia regală este încă la Tuileries? am întrebat în cele din urmă.

– Momentan.

– Parisul este un loc sigur?

Imaginea lui Eugène îmi trimise prin suflet un alt val de dor. Şi de teamă.

– Violențele au încetat, dar fii precaută, Rose! Fie susții legile divine sub ocârmuirea regelui Ludovic, fie nu. Regele a cerut

sprijinul aliaților săi – austriecii şi prusacii, poate şi englezii. Se vorbeşte despre un război civil.

Capul mi se învârtea din pricina veştilor.

– Am trebui să fim prudente cu părerile noastre, am zis în cele din urmă.

Da, trebuia să fim prudente.

Am închiriat o căsuță din piatră la Paris, pe *rue* Saint Dominique, numărul 43, ca să fiu aproape de Eugène şi de prieteni, s-o trimit pe Hortense la şcoală şi să-mi iau viața de la capăt. De-o parte şi de alta a uşii albastre înfloreau petunii albe şi violet, iar de la ferestrele celor două etaje nişte balconaşe frumos decorate ieşeau înspre stradă. Marie-Françoise Hosten, o creolă din St. Lucia, şi fiica ei locuiau cu noi pentru a împărți cheltuielile de chirie. Atmosfera familială le plăcea foarte mult fetelor.

– Désirée! Hortense îşi strigă noua prietenă. Haide să dăm o petrecere cu ceai.

– Doar dacă mă laşi pe mine să port pălăria albastră şi mănuşile de data asta, zise Désirée punându-şi pălăria pe cap.

Cel mai nou membru al gospodăriei noastre era Fortuné, un mops cu fața neagră şi blana roşiatică care ne lingea palmele şi ni se plimba printre picioare. L-am iubit pe loc.

Mi-am umplut programul încă din prima noapte. Să fiu din nou la Paris! Cât de mult îmi lipsiseră Claire şi Fanny, şi ceilalți prieteni, şi agitația oraşului! Dar sentimentele se schimbaseră. Energia zvâcnea la fiecare colț de stradă, în fiecare tavernă şi cafenea. Toată lumea participa la dezbateri. Cine avea să conducă țara? Ce era de făcut cu regele? Divorțul trebuia să fie legal pentru toată lumea? Sclavia trebuia scoasă în afara legii? Atât de multe lucruri de decis, şi nimeni nu ştia răspunsul.

Eram la Paris de o lună şi jumătate când l-am revăzut pe Eugène. Profesorul său nu-mi permisese o vizită înainte de vacanță, dovedindu-se insensibil la rugămințile mele. I-am scris lui Alexandre, invitându-l să ni se alăture. Îi era dor de Hortense şi părea dornic să mă vadă, sau cel puțin aşa declara. Am presupus că era nerăbdător să se laude cu noua lui funcție.

În dimineața revederii, l-am strâns pe Eugène într-o îmbrățișare puternică.

– Dragule, n-am destule cuvinte ca să-ți spun ce dor mi-a fost de tine!

Crescuse atât de mult în doi ani! Obrajii cândva rotofei erau acum supți, iar el era mai înalt, mai subțire.

– Și mie mi-a fost dor de tine, murmură el, cu vocea înăbușită în scobitura gâtului meu.

– Ai crescut, *mon amour*.

Purta o beretă, o haină cenușie și pantaloni largi și stătea drept, ca un soldat.

– Așa e, *maman*.

Zâmbetul încă îi era copilăros, angelic.

– Cum poți să ai deja nouă ani? I-am luat mâinile într-ale mele și i le-am sărutat.

Eugène privi în spatele meu, apoi își retrase repede mâinile. I-am urmărit privirea. Un grup de colegi de-ai săi mergeau spre partea opusă a curții.

Îl stânjeneam! Nu voia să-și arate dragostea pentru mama lui în fața prietenilor. Un junghi de regret mă străpunse. Trebuia să se întâmple mai devreme sau mai târziu. M-am forțat să zâmbesc.

Hortense profită de acel moment ca să sară în brațele fratelui său.

– Hortense! Eugène își îmbrățișă sora. Ai crescut.

– Sunt aproape la fel de mare ca tine!

– Ba nu! Eu sunt aproape un bărbat. Voi deveni soldat și voi lupta împotriva trădătorilor Revoluției, ca *papa*.

Chiar și Eugène fusese influențat. De către tatăl său, fără îndoială.

Ne-am întors la auzul pașilor pe aleea din piatră. Alexandre traversa curtea cu pieptul înainte și capul sus, mai chipeș decât mi-l aminteam. Zâmbetul îi strălucea. Postura lui emana trufie.

– Bună, băiete! Îi ciufuli ușor părul lui Eugène. Hortense, dă-i o îmbrățișare tatălui tău, spuse el, depărtându-și mâinile.

Hortense înaintă încet spre tatăl său pe care nu îl mai văzuse de doi ani.

– Bună, *papa*.

– Ești o frumusețe, ca mama ta. Alexandre o sărută pe frunte. Am o surpriză pentru tine, o anunță, scoțând din buzunar o brățară-talisman și o păpușă.

– Mulțumesc, *papa!* Hortense îl sărută îmbujorată de fericire.

– Rose, ce mai faci? Îmi atinse ușor obrajii cu buzele, apoi se aplecă pentru a o ajuta pe Hortense să își prindă brățara.

– Bine, mulțumesc. Mă bucur că nu ai fost afectat de răscoale.

– Afectat? Izbucni în râs. De fapt, sunt destul de afectat. Probabil vrei să spui că te bucuri că nu am fost rănit. Ei bine, sunt teafăr, dar cuprins de vâltoarea idealurilor de libertate, constituție și reprezentare populară! Vremurile s-au schimbat spre mai bine, Rose. Ai auzit? Sunt președintele Adunării Constituante. Ești măritată cu o celebritate, cu o minte strălucită a vremurilor noastre.

Am zâmbit compătimitor. Nimeni nu afișa aroganța la fel de bine ca soțul meu.

– Am auzit. Felicitări, i-am spus, strângându-i mâna. Mă bucur să te văd atât de mândru. Un grup de băieți trecu prin curte, râsetele lor răsunând în spațiul înconjurat de ziduri. Ești conștient, desigur, că tatăl tău și Edmée nu-ți împărtășesc viziunea.

– Tata nu are curajul de a îmbrățișa noile concepții. Bătrân nerod! Franța s-a schimbat, suntem în toiul iluminismului! Rousseau se zvârcolește în mormânt. Alexandre își puse brațul peste umerii mei. Ar trebui să participi la o ședință a Adunării Constituante. Locurile sunt greu de obținut, dar din postura de soție a unui membru distins, poți veni oricând dorești. Te va ajuta să înțelegi schimbările prin care trece Franța. Facem istorie.

Am ezitat, amintindu-mi de avertismentul lui Edmée. Chiar aveam să fiu nevoită să aleg una din părți? Nu îmi păsa, atâta vreme cât copiii mei erau în siguranță. În plus, eram soția președintelui! Stomacul mi se agită din pricina entuziasmului. Am zâmbit.

– Mi-ar plăcea să particip.

– Tirania celei de-a Treia Stări...

– *Maman*, vrei să-mi vezi calul? ne întrerupse Eugène.

Binecuvântat să fie pentru asta. Hortense alerga păsările, deja plictisită de conversația noastră. Un discurs politic ar fi fost prea mult. În definitiv, venisem să-mi vizitez fiul.

– Desigur, *chéri*, i-am răspuns.

– Condu-ne la grajduri, fiule. Alexandre dădu aprobator din cap.

Biletele pentru Adunarea Constituantă costau cincizeci de livre pe zi și erau mai greu de obținut decât cele pentru Opera Națională. M-am îmbrăcat după ultima modă, deși paletele limitate de roșu, alb și albastru și panglicile mă plictiseau. Femeile purtau bonete americane *à la Constitution*, semănând cu cele de noapte, și bijuterii din pietre șlefuite și fier – simboluri ale Bastiliei, simboluri ale libertății. Una peste alta, hidoase, dar nu voiam să fiu *démodée*.

Am asistat la ședința Adunării Naționale într-o după-amiază rece de ianuarie, împreună cu Fanny, care își folosise influența pentru a obține un loc.

Se ghemui lângă mine în trăsură ca să se încălzească.

– Cine știa că numele de Beauharnais avea să reprezinte un asemenea avantaj? Îndrăznesc să spun că înfumuratul nostru Alexandre l-a făcut vestit. Dumnezeu să-l binecuvânteze! Toată vorbăria aia a lui a fost bună la ceva, în cele din urmă, zise ea chicotind.

Am râs și eu, neputând să mă abțin.

– Nostim, Fanny, dar câtă dreptate ai.

Trăsura se opri în fața grajdurilor regale de la Palatul Tuileries, sediul Adunării Constituante. Deși fusese reamenajat cu bănci acoperite cu postav verde, sculpturi mari înfățișând figuri romane și noul steag revoluționar, grajdul transformat în sală de ședințe încă păstra izul de paie și de sudoare de cal. Mirosul nu-i deranja pe participanți; discursurile înflăcărate din amvon și parada rochiilor din public atrăgeau toată atenția. Josnicul Marat, cu fața lui plină de pustule, Philippe Egalité și Madame de Staël stăteau pe rândurile din față, împreună cu Robespierre și Tallien. Toată lumea le cunoștea numele și idealurile.

Am studiat sala cu atenție. Membrii erau așezați conform simpatiilor lor politice.

– Iacobinii sunt cei mai radicali, șopti Fanny. Sunt așezați în stânga podiumului, în secțiunea superioară, denumită Muntele.

Alexandre luase loc în mijlocul lor.

– Și monarhiștii? am întrebat, aplecându-mă spre urechea ei.

– Nu este atât de simplu. Mulți vor o monarhie constituțională, ca în Anglia, indiferent de alte afilieri. Alții fac propagandă pentru noul sistem american. Unii se tem că vom sfârși într-un regim militar.

Aplauze furtunoase îl întâmpinară pe Alexandre când urcă la tribună. Discursul lui coerent și înfățișarea chipeșă îi atraseră mulți susținători. Cât de elegant și de puternic arăta! Un om important, un orator influent. Disputele noastre contau prea puțin când l-am ascultat vorbind sau când, ca soție a lui, am primit o invitație de la un membru onorabil al Constituantei. O mândrie neașteptată îmi goni prin vene.

– Este extraordinar, nu-i așa? i-am șoptit lui Fanny.

– Într-adevăr.

La finalul ședinței, nu mă surprinse faptul că femeile se înghesuiau să-l cunoască pe Alexandre, însă atenția care mi se acorda mie mă uimi.

– *Madame* de Beauharnais, unde ați găsit o asemenea rochie? Trebuie să am și eu una! spuse o femeie.

– *Merci*, am răspuns, netezindu-mi rochia albastră, în dungi.

– Sunteți *Madame Liberté*, cu cocarda și rochia aceasta, zise alta.

Am râs.

– Sunteți foarte amabilă. Mulțumesc.

Alte trei doamne mă abordară, întrebându-mă despre bijuterii, rochie sau haină. Se părea că și eu eram pe o scenă, la fel ca Alexandre. Trebuia să am mai multă grijă cu toaleta mea.

Fanny fremăta de încântare.

– Madame de Staël ne-a invitat la serata ei. Cerceii ei cu fragmente din piatră de la Bastilia se legănau în timp ce gesticula.

Toată lumea va fi acolo. Robespierre şi sora lui, prinţul şi prinţesa de Salm, Talleyrand şi mulţi alţii.

– Şi noi printre cei faimoşi, am exclamat, strângându-i mâna. Trebuie să îmi cumpăr o rochie nouă.

În sfârşit, Alexandre făcuse un lucru bun.

Îmi ajustam opiniile politice odată cu extinderea cercului meu de cunoştinţe, având grijă să aflu părerile şi dorinţele fiecăruia cu privire la noul regim. Plantatori din Indiile de Vest, bancheri, aristocraţi străini, extremişti sau monarhişti – acest *mélange* de viziuni politice îmi îmbogăţea cunoştinţele.

Poate că toată treaba asta avea să se dovedească utilă.

Într-o seară, mă pregăteam să-mi primesc oaspeţii la salonul pe care hotărâsem să-l găzduiesc periodic. Mimi lustrui sfeşnicele din argint şi aranjă masa cu puţinele farfurii elegante pe care le aveam. Marie-Françoise îi explică valetului cum aveau să fie aranjaţi muzicienii. Tocmai ieşeam din bucătărie când se auzi o bătaie în uşă.

M-am grăbit să răspund.

– Madame de Beauharnais? Pentru dumneavoastră. Curierul îmi puse un colet în braţe. Scrisul caligrafic al lui *maman* era pe ambalaj.

Veşti de acasă! L-am deschis imediat. O pungă cu bani, jucării pentru copii şi corespondenţă. Acum puteam plăti guvernanta şi pe unul dintre creditorii mei. Sincronizare perfectă, *maman!*

Un teanc de scrisori legate cu sfoară era pe fundul cutiei. M-am aşezat pe un scaun şi le-am citit pe toate. Ultima transmitea un mesaj la care nu mă aşteptam.

23 martie 1791

Draga mea Rose,

Îmi pare rău să te anunţ despre moartea tatălui tău. Şi-a petrecut ultimele zile în dureri crunte. Cuvintele nu îmi pot exprima suferinţa. Viaţa nu este altceva decât un moment scurt, un vis. Preţuieşte-o!

Cât despre plantaţie, ne descurcăm bine. Agitaţia în care ai plecat s-a mai domolit. Mi-e foarte dor de tine şi de Hortense. Transmite-i dragostea mea lui Eugène.

Je t'embrasse,

Maman

Mi-am cufundat capul în mâini. Un val de durere îmi inundă inima.

Mimi apăru din bucătărie cu o supieră.

– Ce s-a întâmplat?

– *Papa* a murit.

– Ai nevoie de odihnă, zise ea mângâindu-mă uşor pe spate. Mă ocup eu de tot. Mă conduse în camera mea şi mă înveli cu pătura.

Papa! Am plâns în pernă până când mi s-au umflat ochii. Îmi doream să-l fi făcut mândru.

Când sosi timpul să mă îmbrac pentru serată, m-am forţat să cobor din pat şi am ales o rochie şi un şal din in. Mi-am pudrat obrajii pentru a-mi ascunde suferinţa şi am coborât în salon. Vazele din încăpere erau pline cu trandafiri galbeni a căror mireasmă se combina cu aroma cărnii fripte şi a legumelor. Nu scutisem nici un ban pentru cină – vin de Bordeaux, căpşuni şi *île flottante* cu cremă de vanilie şi bezea, brânzeturi din Bretania şi pâine care costase o sumă frumuşică, acum că erau atât de rare cerealele –, dar oaspeţii mei nu se aşteptau la mai puţin. Eram nevoită să dau toţi banii primiţi de la *maman* creditorilor mei, pentru a plăti suma împrumutată.

De îndată ce oaspeţii sosiră, mi-am întipărit un zâmbet pe faţă. Claire mă înveseli, ca întotdeauna.

– Dar el? Este drăguţ, spuse Claire.

Violonistul îşi încheie partitura şi toată lumea porni să-şi caute ceva de băut până la următoarea repriză muzicală.

– Este mândru şi nu îşi şterge niciodată saliva din colţurile gurii. Gândul de a-l săruta mă dezgustă, am replicat.

Am chicotit amândouă.

– Dar el? Claire îşi aranjă o agrafă în coafura blondă.

Am ridicat din umeri.

– Caut ceva... pe cineva.

Mi-am plimbat privirea de la un invitat la altul, simţind cum mi se strecura melancolia în oase. Câţiva domni gesticulau entuziast, cu obrajii îmbujoraţi din pricina strădaniei şi a căldurii trupurilor din încăpere.

– Ştiu. Dulcea tortură a iubirii. Cu toţii ne-o dorim.

– O ai în fiecare lună, am tachinat-o eu, deşi buna dispoziţie mi se stinsese.

În ciuda ambianţei vesele, râsetele păreau seci, iar clinchetele voioase ale paharelor răsunau asemenea unei monezi într-o canistră goală.

– Îl vei întâlni pe bărbatul potrivit şi nu va trebui să te măriţi cu el, mă asigură Claire cu un surâs complice.

Dintr-odată se auziră nişte voci furioase de bărbaţi. Mi-am întins gâtul pentru a găsi sursa agitaţiei. Doi reprezentanţi ai ministerelor. Am aşezat paharul de vin cu prea multă forţă, astfel că lichidul rubiniu împroşcă faţa de masă.

– Se pare că trebuie să împiedic o ceartă, am zis, grăbindu-mă să ajung la ei.

– Care este autoritatea lui? Nu are nici un drept la funcţia asta. Fratele şi tatăl său îi sunt loiali regelui. Sunt trădători ai republicii, spuse domnul înalt, Julien Lacroix.

– Nu fi absurd, replică André Mercier, un domn mai în vârstă. Alexandre este un patriot până în adâncul inimii. El luptă pentru cauza noastră.

Paşii îmi ezitară. Angajamentul lui Alexandre era pus la îndoială? Nu exista nimeni mai devotat de atât cauzei republicane.

Mi-am strecurat mâna pe sub braţul lui *monsieur* Mercier.

– Domnilor, văd că bucătăreasa mea v-a făcut sângele să clocotească. Eu aş vrea să ne distrăm puţin. Are cineva chef de un joc de *piquet*?

– Doar dacă îmi permiteţi să stau lângă dumneavoastră, spuse Julien Lacroix.

Mi-am coborât uşor genele. Un bărbat mai întâi, apoi un politician.

– Nu mi-aş închipui să fie altfel, i-am răspuns zâmbind.

– Eu voi spune pas runda aceasta. *Monsieur* Mercier ceru încă un pahar de coniac şi porni spre capătul opus al încăperii, încleştându-şi pumnii.

Aveam să mă ocup de el mai târziu.

După câteva partide de cărţi, incapabilă să-mi potolesc neliniştea, am plecat să o caut pe Fanny.

– Ce s-a întâmplat? mă întrebă ea, sesizându-mi preocuparea.

– Doi reprezentanţi ai ministerelor pun la îndoială loialitatea lui Alexandre. Am vreun motiv să mă îngrijorez?

– Alexandre este un bărbat inteligent, dar ai dreptate să fii precaută. Bărbaţii care conduc guvernul sunt schimbători. Nu te încrede în nimeni. Nici măcar în prietenele tale.

– Ar fi în stare să se întoarcă împotriva mea? am tresărit şocată.

– În împrejurările potrivite, da. Femeile au condus multe revolte şi vorbesc cu soţii lor. Nu le subestima influenţa.

– Femeile au multă putere, am conchis.

Îmi plăcea ideea. Mă bucuram de propria mea influenţă, indiferent cât de puţină aveam.

– Uneori. Fanny mă privi curioasă. Doar fii precaută! Acesta este un război al filozofiilor. Toată lumea are o şansă să câştige.

– Sau să piardă.

– Sau să piardă.

– Dar, cu siguranţă, noi avem prea multe relaţii pentru a ne face griji, nu-i aşa?

– Nu poţi şti...

O voce stridentă pătrunse din stradă prin ferestrele deschise.

– Ai auzit?

– Un vânzător de ziare, spuse Fanny.

Am mers lângă fereastră, străduindu-ne să ascultăm.

– Crezi că ar trebui să ieşim afară? am sugerat, pornind spre uşă.

În noaptea caldă de vară, luna ne privea din spatele unui nor durduliu. Am înaintat până la capătul aleii. Silueta întunecată a unui băiat care nu părea să aibă mai mult de doisprezece ani alerga în josul străzii.

– Tu, de colo! Băiete! Vino aici! Ce veşti ai? strigă Fanny.

– *Bonsoir, mesdames,* zise gâfâit puştiul, a cărui sudoare se prelingea pe chipul murdar de praf. Regele Ludovic şi regina Maria Antoaneta au fost arestaţi. Au fost prinşi la Varennes, purtând haine de servitori, încercând să părăsească Franţa. Sunt ţinuţi în arest la Tuileries.

Am rămas amândouă cu gura căscată.

– Regele şi-a abandonat oamenii, am exclamat uimită.

Fanny puse o monedă în palma murdară a băiatului.

– Vezi-ţi de drum, îi spuse, iar el îşi reluă fuga şi dispăru în noapte.

Veştile despre dezertarea regelui se răspândiră cu iuţeala gândului în Paris.

– Trebuie să fie judecat, ca orice trădător! declama Alexandre de la tribuna Constituantei. Şi-a părăsit oamenii ca un laş! Ne ameninţă Revoluţia!

– Jos cu trădătorul! strigau oamenii din mulţime, pe străzi şi în teatre.

Mulţimi furioase distrugeau simbolurile monarhiei, atacau nobilimea pe străzi şi masacrau gărzile de la Palatul Tuileries. Clopotele sunau alarma de război. Dangătele lor ne vibrau în piepturi zi după zi. Alertă maximă. Armatele prusace şi austriece ne atacau frontierele pentru a-i salva pe rege şi pe regină, ţinuţi prizonieri.

Îngrozită de ceea ce ar fi putut urma, i-am adus pe Eugène şi pe Hortense acasă. Nu voiam să fie la şcoală, departe de mine, în tot acel haos. Slavă Domnului, Eugène era prea mic pentru a putea lupta.

Într-o după-amiază înnorată de septembrie, îl plimbam pe Fortuné prin grădină, când se opri şi începu să sape furios lângă un petic de iarbă.

Un bubuit răsună din depărtare. Am ridicat privirea spre cerul albastru. Nu fusese un tunet.

Sunetul distant deveni din ce în ce mai puternic. Clopotele începură să bată.

Am scăpat lesa câinelui. O chemare la luptă. Trebuia să mă adăpostesc înăuntru. M-am aplecat să-l ridic pe Fortuné, dar el îmi scăpă din mâini şi fugi spre alee.

– Fortuné! Vino!

Câinele ieşi în stradă şi, speriat, începu să urle. Zarva deveni mai intensă. Acelea erau... voci?

Sângele îmi îngheţă în vene. Amintirea cărnii sfâşiate pe străzile în flăcări din Fort-Royal îmi apăru înaintea ochilor.

– Fortuné! am strigat, alergând după el. Fortuné!

Glasuri furioase se apropiau, acoperindu-i lătratul. Am călcat pe capătul lesei chiar înainte ca Fortuné să sară.

Un ţipăt înăbuşit brăzdă aerul. În secunda următoare, un grup de cetăţeni dădură colţul pe strada mea, agitând furci şi topoare.

Cu răsuflarea tăiată, l-am tras pe Fortuné spre casă. El se agita în lesă, nerăbdător să îi atace pe străini.

– Fortuné, opreşte-te! O voce subţire, speriată, pe care nu o recunoşteam, îmi scăpă printre buze. L-am luat în braţe şi am început să alerg spre uşă. Inima îmi bubuia în urechi.

Încă doi paşi.

Un ţipăt care îmi îngheţă sângele în vene şi urale răsunau în urma mea.

Mon Dieu! Am îndrăznit să arunc o privire în spate pe când întindeam mâna după mânerul uşii şi am văzut un bărbat alergând spre mine.

– *Le tiers état*[1]*!* strigă el. Haina îi era pătată de sânge, iar chipul îi părea înnebunit. Ţinea în mână o furcă, în vârful căreia era înfipt capul retezat al unei femei.

[1] A Treia Stare, alcătuită, până la Revoluţia Franceză, din cea mai mare parte a populaţiei, cu excepţia nobilimii şi a clerului; membrii săi, burghezi, practicanţi ai profesiilor liberale, ţărani etc., erau singurii care plăteau impozite. (n.red.)

Capitolul 9

La terreur
Paris, 1792

Am trântit şi am încuiat uşa în urma mea.

– Blocaţi ferestrele! am ţipat. Mutaţi biroul în faţa uşii.

Toţi cei din casă veniră în holul de la intrare şi, înţelegând situaţia dintr-o privire, se puseră pe treabă. Mimi, Marie-Françoise şi cu mine am blocat intrarea, apoi am trecut la ferestre.

– Ce se întâmplă? întrebă Hortense, cu trăsăturile schimonosite de frică.

Ţipete afară. Un bubuit în uşă.

– *Vive la République!* intonau vocile din curte.

– Duceţi-vă în pivniţă acum! am strigat.

– Désirée, du-te! Marie-Françoise îşi împinse fiica după Hortense.

O piatră zbură prin geam, aruncând cioburi de sticlă în aer. Marie-Françoise ţipă.

– Fugi! i-am spus, împingând-o.

Mimi alerga înaintea noastră, iar Fortuné se repezi printre picioarele ei, de parcă ar fi fost un joc. Ne îndreptam spre scările care duceau în pivniţa rece.

Am blocat uşa cu butucul gros din lemn, în timp ce Mimi şi Marie-Françoise aprinseră torţele. Copiii şi personalul stăteau încremeniţi. Cu răsuflarea şuierată, mă străduiam să-mi recapăt cumpătul.

Se auzi încă o bubuitură, de data aceasta mai aproape, probabil din interiorul casei.

– Cine ne urmăreşte? întrebă în şoaptă Eugène.

Am ridicat un deget tremurător la buze, făcându-i semn să tacă. Slavă Domnului, îi luasem pe copii de la şcoală.

Am stat cu nesiguranţa în suflet, în beznă, câteva ore bune. În cele din urmă, foamea ne-a făcut irascibili. Am îndrăznit să dau o fugă până la bucătărie. Nimeni nu încercase să deschidă uşa

pivniţei. Casa părea liniştită. Încă puteam auzi ţipete, dar la mare distanţă. Am mers pe vârful picioarelor până la cămară, unde mi-am umplut braţele cu struguri şi cârnaţi uscaţi.

M-am strecurat apoi în holul de la intrare.

Mulţimea nu spărsese uşa, nici măcar nu intrase în casă. Doar două geamuri fuseseră sparte, *merci à Dieu*. Am privit printr-o gaură din fereastră. Ghivecele mele cu flori zăceau zdrobite pe alee, iar pe peluză fuseseră împrăştiate pagini de ziar.

Dintr-odată, răsuflarea mi se opri cu totul. Sângele se prelingea din trupuri profanate, contorsionate în feluri pe care doar moartea le permitea. M-am retras îngrozită de la fereastră. Dumnezeule mare! Ce se întâmplase?

Un ţipăt străpunse aerul.

Am căutat cu privirea sursa îngrozitorului sunet. De la ferestrele mănăstirii alăturate se scurgeau şuvoaie de sânge. Urmară şi mai multe ţipete.

Iisuse! Ucideau oamenii lui Dumnezeu!

Mă izbi un val de greaţă. Auzisem zvonuri despre o conspiraţie; unii se temeau că preoţimea s-ar fi putut alia cu nobilii împotriva noastră. Absurdităţi. Nu cunoscusem niciodată vreo măicuţă căreia să îi pese atât de mult de chestiunile politice încât să-şi rişte viaţa.

O siluetă în straie negre alerga în capătul bulevardului.

M-am aplecat peste pervaz. O călugăriţă! Fugea asemenea unui cal speriat, roba fluturând în urma ei ca o coamă. Bătu la uşa casei alăturate. Nici un răspuns. Trecu la următoarea.

Un bărbat dădu colţul, ţinând în mână un ciocan.

– Fugi, fugi! am şoptit, cu inima bubuindu-mi în urechi.

Femeia alergă spre a treia casă şi se izbi cu trupul de uşă, care nu se clinti.

Bărbatul se apropia.

Cum l-aş fi putut ţine la distanţă? Am cercetat rapid încăperea. Cu un scaun? Am luat mătura şi am pornit spre uşă, dar mâna îmi ezită pe mâner.

Individul era mai masiv decât amândouă la un loc. Aveam să risc siguranţa copiilor şi a lui Marie-Françoise. Mătura îmi

alunecă din mâini. Nu îmi puteam pune copiii în pericol. Nu aveam să o fac. Învinsă, m-am întors la fereastră.

Țăranul corpolent o prinse pe călugăriță de robă și o aruncă într-o baltă sângerie în stradă.

– Nu! Mâinile mi se încleștară pe pervazul ferestrei, iar din gât îmi ieși un suspin. Femeia țipa și se zvârcolea în timp ce bărbatul îi înfășura roba în jurul capului și îi sfâșia lenjeria. Lovește-l! Lovește-l! am îndemnat-o răgușită.

Nemernicul se așeză peste ea și o lovi cu ciocanul. Sângele îi țâșni din craniu.

Stomacul mi se răscoli. M-am aplecat să vomit, moment în care Marie-Françoise alergă lângă mine.

– Rose! Ești bine? Îmi șterse fața cu un șervet, apoi îl folosi ca să acopere mizeria de pe podea. Am venit să văd de ce durează așa mult.

– Călugărița... am îngăimat, arătând spre fereastră.

Ea privi afară, apoi tresări și se retrase speriată.

– O măicuță! Am încuviințat din cap, prea uimită să pot vorbi. Marie-Françoise mă trase în brațele ei.

Încă un țipăt îngrozit sparse tăcerea. Ochii ni se întâlniră.

– Sunt la Les Carmes. Mulțimea omoară călugărițele, am spus cu glas sugrumat. Probabil că noi suntem în siguranță, dar nu cred că putem risca să aprindem luminile în seara asta. Vom mai sta câteva ore în pivniță. Putem urca pe întuneric după hrană. Fără felinare. Deocamdată așteptăm.

În următoarele două zile, ne-am aventurat afară din pivniță doar din necesitate. În a treia zi, străzile se liniștiră. Începusem o scrisoare pentru Alexandre, dar el apăru în pragul ușii înainte să o termin.

– Alexandre! Am sărit de la masa de lucru când intră în încăpere.

El mă sărută pe obraji și mă îmbrățișă strâns.

– Mă bucur că ești în siguranță! Ce fac copiii mei? Am venit cât de repede am putut.

– Suntem cu toții speriați, dar bine. Nu am putut părăsi casa. Călugărițele... am văzut o gloată de oameni... Cuvintele mi se rostogoleau de pe buze.

– Mă bucur că ai avut înțelepciunea de a sta în casă. Îmi întinse un ziar umed de transpirație.

Acel număr din *Le Moniteur* apăruse cu o zi înainte de începerea violențelor. Titlurile era evidențiate cu negru: „Prizonierii complotează împotriva patrioților", „Prăbușirea guvernului republican", „Clerul se aliază cu armatele străine".

– Zvonurile au declanșat nebunia aceea? Au murit oameni nevinovați! Am aruncat scârbită ziarul. Regele este arestat. Criminalii sunt stăpânii străzilor. Am arătat indignată spre pantalonii lui. Ne îmbrăcăm ca oamenii de rând și nu îndrăznim să ne exprimăm părerile.

Broboane de sudoare se prelingeau pe buza superioară a lui Alexandre și pe tâmple.

– Titlurile nobiliare au fost abolite. Tuturor ni se va spune de acum *Citoyen* sau *Citoyenne*.

– Cetățeni? am întrebat, nevenindu-mi a crede. Nu mai există nici o diferențiere între noi? Prietenii mei de sânge nobil nu vor fi de acord. Vor urma și mai multe lupte.

– Rangurile nobiliare ne separă. Creează bariere în calea libertății noastre. Și, fie că îți plac sau nu legile noastre, le vei respecta sau vei fi declarată trădătoare. Alexandre își trecu agitat mâna prin părul negru.

– Și cum rămâne cu toată nebunia asta? Am văzut cum a fost ucisă o călugăriță.

Mi-am acoperit ochii pentru a bloca hidoasa amintire.

– S-a terminat acum. Alexandre mă îmbrățișă din nou. Clericii încercau să ne domine cu puterea lor. Foarte bine că li s-a pus în vedere care e noul lor loc în societate.

L-am privit împietrită. Îi condamna la moarte pentru a-și susține cauza? I-am împins mâinile de pe mine. Nu-mi păsa de iubita lui revoluție.

– Nu era nevoie să moară nimeni!

– Întotdeauna există victime în război. Observându-mi grimasa, adăugă: Crezi că eu nu am suferit? Tatăl și fratele meu mă iau

în derâdere! Prietenii mei mă critică în public, şi totuşi eu continui să susţin ceea ce este drept. Nu îmi doresc să văd cum se varsă sânge francez, dar unii trebuie să moară. Fără moarte, care să-i marcheze valoarea, revoluţia nu are nici un sens. Trebuie să fie date exemple.

– Ai spune acelaşi lucru dacă ar fi în joc viaţa copiilor tăi? Sau a ta?

– Da, dacă ar fi a mea, spuse el după o clipă de gândire.

Un sunet exasperat îmi scăpă printre buze.

– Ţi-ai lăsa copiii fără tată!

– Nu dramatiza atât, Rose!

– Dramatizez? Uite cine vorbeşte!

Ne-am privit în tăcere.

– Am veşti importante, spuse el în cele din urmă. Am fost promovat General-locotenent al Armatei Rinului. Este o onoare pe care mi-am dorit-o toată viaţa. Voi avea şansa să conduc armata împotriva duşmanilor noştri.

– Felicitări! Sper să îţi poţi da seama cine sunt duşmanii.

Alexandre miji ochii.

Eugène şi Hortense intrară tăcuţi în birou. Ştiam că ascultaseră conversaţia după expresia de pe chipul fiicei mele.

– *Papa,* vei conduce o armată? Glasul lui Eugène era plin de entuziasm.

– Copii! Mi-a fost dor de voi. Îmbrăţişaţi-l pe tatăl vostru!

– Este sigur să ieşim din casă, *papa?* întrebă Hortense, ieşind din îmbrăţişarea lui Alexandre.

– Ne-am simţit ca nişte animale în cuşcă, am completat.

Alexandre îşi ţuguie buzele.

– Mai aşteptaţi vreo două zile înainte să ieşiţi. Agitaţia pare să se domolească, dar pe străzi este un carnagiu. Încă se încarcă în căruţe cadavrele pentru a fi îngropate. Nu este nevoie să fiţi martori la asta, *doucette,* spuse el, mângâindu-i părul lui Hortense. Acum, ce-ar fi să bem cafea şi să jucăm un joc?

– Mai avem doar puţin vin şi nişte brânză, i-am atras atenţia.

– Vin să fie. Alexandre îşi puse braţele pe umerii copiilor şi îi conduse la masă.

*

Toamna şi iarna stătură sub imperiul mişcărilor de stradă. Evitam să mă plimb în apropierea fluviului, unde cetăţenii prădau barjele cu cereale şi cărbune şi iscau insurecţii. Sărmanii îngheţau sau mureau de foame sub podurile oraşului. Cozi interminabile se formau în faţa prăvăliilor, cetăţenii aşteptându-şi raţiile.

– Vin de la spălătoreasă. Mimi se întoarse după o zi lungă de căutări, cu ochii lăcrimându-i din pricina frigului. Nu ne mai putem permite săpun, mă informă, aşezând pe podea pungile de cumpărături şi frecându-şi mâinile acoperite de mănuşi. Va trebui să ne descurcăm cu oţet.

Am împăturit ziarul pe care îl citeam.

– Nu putem sta fără săpun. Voi cere câtorva prieteni să ne ajute. Câte lemne ţi-au dat?

– Nu destule pentru o noapte în frigul ăsta, zise Mimi scoţând doi buşteni din traistă.

Mi-am strâns mantia de lână în jurul meu. Cea mai friguroasă iarnă din ultimii o sută de ani, spuseseră fermierii, şi chiar aşa se simţea. Gerul îngheţase apele curgătoare, iar viscolul rupea copacii şi ataca furios geamurile caselor.

– În seara asta vom arde unul dintre scaunele din pod, am decis.

Am dat lucruri la schimb şi m-am împrumutat ca să umplu cămara. Slavă Domnului pentru prietenii mei care îşi împărţeau pâinea. Uram aşa-numita pâine naţională, făcută din făina zgrunţuroasă de castane. Eugène şi Hortense îşi împărţeau porţiile cu Fortuné, care mirosea pâinea cu dispreţ şi o îngropa în curte.

Soldaţii rechiziţionaseră toţi caii, iar gărzile străine patrulau bulevardele. Nimeni nu putea pleca. O tăcere sinistră învăluise oraşul fără ropotul de copite şi de hurducăielile roţilor trăsurilor. Felinarele stradale se stingeau din pricina lipsei de gaz, aruncând străzile într-o beznă morbidă. Hoţii se înmulţiseră. Ieşeam din casă cât mai puţin posibil, deşi izolarea mă arunca pradă disperării.

Târziu, în acea iarnă, Convenția Națională[1] îl execută pe regele nostru.

Nu am participat la uciderea lui în *Place de la Révolution*.

– Ce risipă, spuse Claire, privindu-se într-o oglinjoară. Se pregătea să se întoarcă acasă înainte să se dea stingerea. Bufonii ăia habar nu au ce fac.

– Alexandre este printre ei.

– Cum spuneam, bufoni. Claire îl ura pe Alexandre, iar mie îmi era la fel de loială ca întotdeauna.

– Cât de infam să privești pe cineva mergând spre propria moarte înaintea unei mulțimi batjocoritoare. Ce sfârșit crunt! Și să fii și rege! Regina și copiii ei trebuie să fie îngroziți.

Claire își închise oglinda compactă.

– Într-adevăr, groaznic! Oamenii îi strigau insulte și aruncau cu gunoi. Un bărbat i-a tras pantalonii în vine! Dragul meu *grand-père* se răscolește în mormânt, zise ea punându-și mantia pe umeri. Dar aceeași trădători care l-au hulit s-au adunat la poalele eșafodului pentru a-și înmuia batistele în sângele regelui.

Un fior rece mă cutremură.

– Pentru ce?

– Sângele unui rege este sacru, spuse Claire în timp ce își încheia nasturii mantiei. Execuția lui îi pune în pericol pe toți cei cu sânge nobil. Își privi mâinile. Tu ar trebui să știi. O expresie macabră îi brăzdă trăsăturile fine. Eu mi-am pregătit documentele de călătorie. Plec spre Guadelupa de îndată ce le primesc.

– Pleci? Mi-am aruncat brațele în jurul gâtului ei. Nu poți pleca!

– Știu, draga mea prietenă, oftă ea îmbrățișându-mă. Dar Parisul nu mai este un loc sigur. Și tu ar trebui să te gândești la plecare. Dacă nu pentru tine, atunci pentru copii.

*

[1] Adunarea Constituantă înființată în 1789 a purtat numele de Adunare Națională Legislativă între 1 octombrie 1791 și 20 septembrie 1792 și de Convenție Națională între 21 septembrie 1792 și 26 octombrie 1795, în ultimul caz scopul fiind elaborarea unei constituții republicane. (n.red.)

Mii de oamenii plecară în Italia, Anglia, în cantoanele elvețiene sau în țările din nord; orice loc părea mai sigur decât Franța. Chiar și curajoasa mea cumnată își făcea planuri.

– Nu suntem în siguranță în republica asta uitată de Dumnezeu, Rose, mă avertiză Fanny. Trebuie să ai grijă! Chipul îi lucea portocaliu în lumina flăcărilor. Ai devenit cunoscută pentru scrisorile trimise Adunării. Bagă de seamă! Nu ar trebui să atragi prea mult atenția asupra ta!

Frați, veri și fiice, foști nobili și negustori erau întemnițați dacă exista cea mai mică urmă de îndoială cu privire la loialitatea lor față de Republică. Absurditați!

– Alexandre are multe relații, la fel și eu. Iar cei pe care îi ajut ne oferă mâncare. Mă tem că nu am putea merge înainte fără să le întorc favorurile, i-am spus, umplându-mi din nou paharul cu vin. În plus, nu-mi pot abandona un prieten, Fanny. Aș face la fel pentru tine, indiferent de riscuri.

– Desigur, murmură ea cu ochii la flăcările ce dansau peste buștenii înnegriți. Săptămâna viitoare plec spre Italia. Ești bine-venită, împreună cu copiii. În Italia este mai cald, să știi, și avem destul loc.

Fanny cea neînfricată pleca? Unul câte unul, prietenii și rudele mele plecau să se adăpostească. Mi-am tras pătura în jurul umerilor, învăluindu-mă într-un cocon de căldură. Am încercat să-mi ascund teama care îmi răscolea stomacul. Nu avea să mai rămână nimeni lângă mine.

– Eugène este la școală și nu îl pot părăsi. În plus, am anumite relații aici.

– Ești sigură că ar trebui să rămâi? Eugène își poate termina mai târziu școala.

– Cum aș putea să mă descurc în Italia fără să cunosc pe nimeni? Nu mă pot baza pe tine să-mi plătești cheltuielile. Dar îți mulțumesc, i-am spus, sărutând-o pe obraz. O să-mi fie dor de tine.

– Dacă te răzgândești, trimite-mi o scrisoare în care să menționezi „Caut un zugrav pentru salonul meu". Acesta va fi codul nostru și va însemna că vii cu mine.

– Ca şi cum am fi spioane, am râs.

– Toată lumea e cu ochii pe tine, Rose! Ai grijă, *mon amie!*

Robespierre câştiga influenţă în timp ce puterea lui Alexandre se stingea. Într-o după-amiază, reciteam o scrisoare de la soţul meu.

– Se va întoarce în curând la Paris. M-am ridicat şi am închis uşa, căci Hortense şi Désirée nu trebuiau să audă. Spune că s-a îmbolnăvit şi trebuie să se trateze aici.

– Am auzit că a fost rechemat în capitală, zise Marie-Françoise jucându-se cu aţa care îi atârna din ac. Zvonurile spun că şi-a abandonat armata, că a dezertat.

– Dacă îl cunosc bine pe Alexandre, nu sunt zvonuri.

Marie-Françoise zâmbi compătimitor.

– Este prea ocupat cu femeile pentru a se supune ordinelor Convenţiei?

– Ar putea da de necaz dacă nu are grijă, am spus, aşezându-mă pe canapeaua din faţa ei şi deschizându-mi evantaiul.

Marie-Françoise ridică faţa de pernă la care lucra.

– Îţi place movul, sau ar trebui să folosesc albastru?

– Albastru.

– Te-ai adaptat bine vremurilor, dragă prietenă, remarcă ea în timp ce derula o papiotă.

– Ce vrei să spui?

– Ai adoptat discursul sanculoţilor[1] şi te-ai împrietenit cu toată lumea, indiferent de ce parte a baricadei se află. Ai renunţat fără proteste la titlul tău. Mă uimeşti. Eu nu voi fi niciodată mai mult decât parte din nobilimea creolă, prefăcându-mă într-o rochie oribilă de in.

– Contează prea puţin dacă sunt numită vicontesă sau cetăţeană. Sub toate detaliile astea, rămân tot Rose. Pentru moment, sunt o Patrioată. Prefer să nu aduc Comitetul Salvării Publice la uşa noastră, am zis, începând să-mi flutur evantaiul pentru a alunga duhoarea de carne putredă. Gărzile oraşului aruncau

[1] Denumire dată revoluţionarilor radicali, cu origini sociale joase, în timpul Revoluţiei Franceze (n.tr.)

cadavrele în gropi comune şi în canale. Vieţile noastre nu însemnau nimic pentru marii oameni ai Revoluţiei noastre.

Un urlet răsună în depărtare. Lupii urlau la porţile oraşului, dornici să se înfrupte din leşuri. Fortuné sări de pe locul lui de pe canapea, ciulind urechile. Alte urlete sparseră liniştea. Câinele urla împreună cu ei.

– Fortuné, încetează! Animalul mă privi cu o expresie tristă, apoi începu să urle din nou. Dacă situaţia se înrăutăţeşte, trebuie să plecăm, am recunoscut.

Mă decisesem. Părăsind Parisul aveam să-i pun pe copii la adăpost şi să scap de aceste persecuţii. Şansa noastră se ivi când fostul prinţ de Salm şi sora sa, prinţesa Amélie, ne invitară la casa lor din provincie. De acolo urma să fugim în Anglia. Strânsesem în secret documentele necesare şi făcusem bagajele.

Dacă eram prinşi în timp ce încercam să fugim... Am scuturat din cap. Nu trebuia să fim prinşi. Am pus pieptenii lui Hortense în valiză.

– Marie-Françoise? am strigat-o. Plecăm.

Ea intră grăbită în încăpere.

– Te rog să te mai gândeşti, dragă prietenă! Ai putea fi arestată, iar arestul înseamnă moarte! Eşti sigură că nu te bănuieşte nimeni?

– Dacă mi se întâmplă ceva, tu trebuie să minţi. Nu ştii nimic. Nu are sens să te pui în pericol. Am îmbrăţişat-o şi am intrat în dormitorul lui Hortense care nu ştia că plecam pentru totdeauna. Este timpul să mergem, *chérie*. Trebuie să trecem să îl luăm şi pe fratele tău.

– Sunt gata, spuse ea, luându-şi păpuşile preferate în braţe.

Am luat-o grăbite spre uşa din faţă, dar în prag m-am oprit s-o privesc pe Mimi. Ochii ni se întâlniră.

Când aveam să ne întoarcem, lucrurile urmau să fie diferite.

– O zi tocmai bună de călătorit, remarcă prinţul de îndată ce eu şi Hortense ne-am ocupat locurile.

Prinţesa Amélie plecase cu o săptămână înainte şi ne aştepta la ţară.

– Nu ştiu cum să vă mulţumesc, i-am răspuns cu un nod în gât.

Ne salvase de la pericol, mai mult decât puteam spune despre tatăl copiilor mei. Acest om îşi riscase viaţa pentru noi.

– Ai face la fel pentru mine.

– Da, aş face-o. I-am strâns mâna într-a mea.

Pe măsură ce trăsura înainta prin oraş, euforia îmi gâdila venele. Să mă eliberez de teama de a face sau de a spune ceva greşit, să râd din nou – părea un vis.

Treceam pe lângă prăvălii cu ferestre blocate şi baricade făcute din moloz şi mobilă stricată. Nu am recunoscut Hôtel de Ville când am trecut pe lângă dărâmăturile lui. La întoarcere, totul avea să fie din nou normal.

Am oftat uşurată când am văzut faţa chipeşă a lui Eugène.

– De-abia aştept să plecăm în această călătorie! spuse el, urcând zâmbitor în trăsură.

– Cu toţii suntem nerăbdători, dragule, i-am replicat. Va fi plăcut să ne îndepărtăm de oraş o vreme.

Ne-a luat ceva să ajungem la porţile Parisului. Trăsura noastră opri în spatele celorlalte, care formau o coadă imensă. Nişte soldaţi cu tricornurile acoperite de zăpadă verificau atent documentele şi bagajele. Era o zi rece şi stranie pentru a pleca în vacanţă. Speram să nu observe. Priveam fulgii de nea ce acopereau bulevardul murdar cu o pătură albă. Un strop de frumuseţe în acel peisaj sumbru.

Timpul înainta de parcă ar fi mers prin nămol.

Unele trăsuri îşi vedeau de drum spre libertate, altora le era respinsă cererea. A noastră avansa, puţin câte puţin. Când am ajuns în cele din urmă la ieşire, un gardian bătu în fereastră. Hortense se sperie.

– Parcă ar fi o aventură, nu-i aşa? am râs.

– Aşa s-ar spune, mormăi prinţul în timp ce uşa trăsurii se deschise.

– Documentele de călătorie! lătră un soldat cu un accent greoi.

O gardă germană ne verifica documentele? Am scrâşnit din dinţi când îmi smulse hârtiile din mâini.

– Ce v-ar plăcea să faceţi mai întâi când ajungem la ţară? întrebă prinţul. Au cai şi alei pentru plimbări. Este puţin cam frig, dar încă putem găsi raţe pe iaz.

– Să călăresc, absolut! strigă Eugène.

– Mi-ar face plăcere să-ţi arăt împrejurimile, fiule, răspunse prinţul.

Gardianul ne studie chipurile, apoi trânti uşa trăsurii, îndreptându-se spre ceilalţi soldaţi.

– Ce face cu hârtiile noastre? şopti Eugène, de parcă gardianul l-ar fi putut auzi.

– Nu ştiu, am murmurat.

Hortense îşi strecură mâna într-a mea. Trebuia să fiu puternică pentru ei, deşi sufletul îmi tremura ca o frunză.

– Le arată altui soldat, ne explică prinţul aruncând o privire pe fereastră. Iată că vin!

Portiera se deschise din nou.

– Cetăţeană Beauharnais?

– Da?

– Soţul dumitale, cetăţeanul Alexandre Beauharnais, solicită ca dumneata, împreună cu copiii, să vă întoarceţi de îndată acasă. A dat ordin să vi se interzică trecerea, pentru vacanţă sau nu.

– Poftim? Vocea îmi deveni ascuţită. Soţul meu nu are nici un fel de autoritate asupra acţiunilor mele. Suntem despărţiţi de ani buni. Iar eu am documentele necesare pentru călătorie.

– Soţul dumitale *are* autoritate, *Citoyenne*. Este membru al Convenţiei Naţionale. Poate dicta cine vine şi cine pleacă, cel puţin în propria familie. Îmi pare rău, dar ieşirea vă este refuzată.

– Dar prinţul? Poate pleca?

– Vă voi conduce acasă, Rose, şi voi pleca în altă zi, în curând.

Privirile ni se întâlniră. Nu era atât de simplu să obţii documentele.

– Nu este nevoie. Eu...

– Vă voi conduce acasă, rosti el pe un ton ferm. Mulţumesc. Vom pleca acum.

– O zi bună, spuse soldatul, închizând uşa în urma lui.

– De ce ai făcut asta? l-am întrebat.

– Mi-au oprit certificatul de cetățenie, răspunse prințul, încruntându-se. L-am văzut pe celălalt soldat punându-l în buzunar. Este imposibil să călătorești fără el. Mi s-ar fi refuzat intrarea oriunde, inclusiv... la destinația noastră, adăugă el după o scurtă ezitare. Nu voia să-i sperie pe copii aducând vorba despre fuga noastră plănuită în Anglia.

– De ce nu i l-ai cerut înapoi? se interesă Eugène.

– M-ar fi urmărit la ieșirea din oraș. Voi depune un formular pentru a obține altul.

Când trăsura se întoarse din drum și porni din nou spre bulevard, m-au năpădit lacrimile.

– Alexandre! am izbucnit furioasă. Cum poate să le facă asta propriilor lui copii?

Hortense mă îmbrățișă.

– *Papa* nu ne-ar împiedica să plecăm în vacanță dacă nu ar avea un motiv întemeiat. Nu-i așa?

– Tatăl vostru are întotdeauna un motiv. Amărăciunea răsuna în vocea mea.

Alexandre! Îmi doream să-l lovesc cu pumnii în față. Distrusese singura noastră șansă de a scăpa.

Alexandre sosi în ziua următoare, după ce eu și copiii ne întorseserăm acasă.

– Ce-a fost în mintea ta? strigă el. Aș putea fi interogat și judecat. Am fi numiți lași! „Familia unui membru al Convenției dezertează din Republică!" Vrei să fiu executat ca un trădător? Chipul îi era roșu de furie.

– Nu-mi pasă de cauza ta! Îmi pasă de siguranța copiilor mei! Cum ai putut să-i pui în pericol?

– Nu vor fi în pericol atâta vreme cât îmi fac datoria.

– Datoria este față de familia ta! Față de cei care sunt sânge din sângele tău! Am aruncat șervetul și am pășit agitată prin încăpere. Alexandre își încrucișă brațele la piept, stând drept ca o santinelă. De ce nu mergi în vacanță cu noi? Ți-ar prinde bine o pauză.

Ochii lui albaștri se măriră, bănuitori.

– Știu că plănuiești să emigrezi. Ești transparentă precum sticla. Și te aștepți să vin cu tine? Nu voi abandona niciodată Franța!

Mai degrabă aș pieri *à la guillotine!* Ne-am privit cu ostilitate câteva clipe. Alexandre rupse în cele din urmă tăcerea: Nu înțelegi? Glasul i se îmblânzi. Nu ai mai putea să calci din nou pe pământ franțuzesc. Hortense și Eugène și-ar pierde moștenirea și onoarea. Cum ai putut să le faci una ca asta? Voi lua măsuri ca să fie în siguranță. Te rog, trebuie să înțelegi!

Cum de își schimbase cu atâta ușurință tonul? Încă îmi doream să-l strâng de gât.

– Lucrurile se vor îmbunătăți, adăugă el. Trebuie doar să așteptăm.

Argumentele lui îmi topiră apărarea.

– Alexandre...

– Nu vei regreta, îmi spuse, punându-și mâinile pe umerii mei. Îți promit!

– Pentru moment, voi rămâne, am oftat. Dar ne vei lăsa să plecăm dacă situația se agravează.

– De acord. Însă ar trebui să știi ceva, zise el bătând distrat cu bastonul în podea. Și eu sunt bănuit de când m-am retras din funcția de comandă militară. Întrucât rămăsesem cu gura căscată din pricina șocului, Alexandre continuă: M-am mișcat cu mare precauție în aceste ultime săptămâni. Și ar fi mai bine să încetezi cu apelurile în favoarea celor arestați. Atragi atenția asupra ta. Asupra noastră.

Am început să-mi rod nervoasă unghia degetului mare. Și Fanny mă avertizase în privința asta.

– Sunt oameni buni, nevinovați. Mi s-ar părea intolerabil să nu fac tot ce-mi stă în putință. Mulți au fost eliberați datorită petițiilor mele.

Alexandre oftă adânc.

– Te rog să ai grijă! Se aplecă și mă sărută pe buze.

Am făcut un pas înapoi, surprinsă.

– Ce-a fost asta?

– Un sărut al prieteniei? Îți mulțumesc pentru înțelegere. Transmite-le dragostea mea copiilor. Îi voi vizita în curând.

Regina Maria Antoaneta și-a întâlnit sfârșitul la fel precum ceilalți, sub lama ghilotinei. O femeie nevinovată își dedicase

viața țării și soțului ei și plătise pentru greșelile lui. N-am putut dormi săptămâni întregi. Imaginea capului ei desprins de trup mă bântuia. Frumusețea și farmecul reginei nu îi oferiseră siguranță. Nu era suficient să ai prieteni influenți, să fii frumoasă și fermecătoare. Trebuia să fii inteligent ca să supraviețuiești. Și curajos.

Mulți o plângeau pe regina răposată, înfuriindu-l pe Robespierre, care căuta răzbunare aruncând în temniță sute de oameni.

Într-o după-amiază am primit o scrisoare îngrijorătoare de la Fanny.

10 nivôse[1], *an II*

Chère citoyenne *Rose,*

M-am întors degrabă la Paris, întrucât Marie a fost acuzată de trădare împotriva Republicii. Este în arest! De ce-ar putea-o învinovăți pe fiica mea patriotă? Cazierul ei este impecabil, inima îi sângerează în culorile steagului nostru tricolor. Dacă tatăl ei nu ar fi un bufon monarhist!

Tu ai multe relații. Te implor, trimite o petiție Comitetului Salvării Publice în numele ei. Sunt disperată.

Citoyenne *Fanny*

Capul mi se învârtea. Marie era o Beauharnais, nepoata lui Alexandre, iar numele nu-i oferise nici un avantaj. Am înghițit în sec. Trebuia să o eliberez, altfel era posibil ca noi toți...

A doua zi am mers la biroul ministrului Azay, ducând un pachet cu scrisori de la Fanny și Marie. Ministrul avea reputația de a fi cel mai indulgent membru al Comitetului. Mă rugam ca zvonurile să fie adevărate.

– Cu ce vă pot ajuta? mă întrebă el, făcându-mi semn spre un scaun.

– Mă tem că s-a comis o greșeală teribilă, *citoyen.* Nepoata mea este o republicană înflăcărată și totuși a fost arestată fără probe.

[1] A patra lună a calendarului republican francez (21 decembrie–19 ianuarie) (n.tr.)

– Și presupun că dumneata ai dovezi în favoarea ei? mă întrebă el, scoțându-și ochelarii.

– Am aici scrisorile ei. Se poate vedea cu ochiul liber că este un cetățean devotat.

Ochii lui ageri se plimbau de pe mâini pe fața mea și înapoi.

– Le voi studia, dar nu vă pot garanta eliberarea ei.

– Sunt convinsă că veți face tot ce vă stă în putință pentru dreptate. Nu cred că ar plăcea cuiva să asiste la uciderea unei tinere fără motiv. Am făcut o pauză, permițând cuvintelor mele să fie înțelese pe deplin, apoi am urmat: Sunteți atât de amabil pentru că m-ați primit! În asemenea vremuri, probabil că sunteți foarte ocupat. V-am adus vin pentru deranjul dumneavoastră. Sper să vă placă, i-am spus, așezând sticla pe birou.

El zâmbi ezitant.

– Vă mulțumesc pentru dar. Nu cred că a fost ușor să faceți rost de el.

– Într-adevăr, nu, însă nu este mai presus de valoarea vieții unei tinere fete.

Ministrul se foi stânjenit în scaunul său.

– *Citoyenne* Beauharnais, trebuie să vă avertizez! Și dumneavoastră purtați numele ei. Aveți grijă ca nu cumva o altă persoană să vină în biroul meu pentru a vă solicita eliberarea.

Cu greu, am afișat un zâmbet.

– M-aș îngrijora dacă acțiunile mele ar fi îndoielnice, dar nu sunt.

– Ai grijă, draga mea, murmură el cu ochii plini de tristețe. Ai grijă!

Apelurile mele pentru eliberarea lui Marie Beauharnais rămaseră fără răspuns. Eram disperată din pricina suferinței lui Fanny și a lui Marie în temniță. Stăteam întinsă în pat, privind tavanul, când o bătaie în ușa de la intrare mă făcu să tresar. M-am întins după lumânarea de pe noptieră. Degetele îmi tremurau în timp ce o aprindeam.

Mimi ajunse înaintea mea la ușă.

– Da? spuse ea, strângându-și halatul de noapte în jurul trupului.

Un tânăr cu părul ciufulit stătea în prag. Fularul alb pe care îl purta la gât nu mai fusese spălat de săptămâni întregi, iar pantalonii îi atârnau largi.

– *Citoyenne* de Beauharnais, îmi pare rău că vă trezesc la această oră, dar chestiunea nu poate aştepta.

Pulsul mi-o luă la goană.

– Ce s-a întâmplat, cetăţene?

– Soţul dumitale a fost arestat.

Capitolul 10

Captivă
Les Carmes, 1794

Aveau să vină după mine. Dumnezeule, aveau să vină după mine. Un fior de teamă îşi croi drum prin braţele şi picioarele mele.

Alexandre în arest! Cum putuseră să-l bănuiască? Toată lumea era la curent cu devotamentul lui faţă de Republică. Oare era din pricina tatălui său monarhist, a pălăvrăgelii lui? Nu păreau motive suficiente pentru a acuza un Patriot atât de înfocat.

Stăteam în pat şi priveam absentă tavanul. Tatăl copiilor mei era pândit de o condamnare la moarte, iar eu eram soţia unui bărbat acuzat de trădare. Arestarea şi întemniţarea nu puteau avea decât un deznodământ: întâlnirea cu *Madame Guillotine*. Era absurd. Mi-am tras pătura peste cap. Cum aveam să le spun copiilor?

În dimineaţa următoare, când Hortense şi Eugène îşi terminară micul dejun, le-am dat vestea.

– Trebuie să vă spun ceva, am zis, dând la o parte farfuria cu mâncare neatinsă.

Eugène ridică privirea din cartea pe care o citea.

– Ce s-a întâmplat, *maman?* întrebă Hortense. Eşti bine? Pari obosită, supărată.

Am început să trasez cu degetul modelul înflorat de pe faţa de masă.

– Nu ştiu cum să încep. Chipurile lor angelice aşteptau răbdătoare. Vreau să ştiţi cât de mult vă iubeşte *papa*.

Eugène închise brusc cartea.

– Ce s-a întâmplat?

Am tras adânc aer în piept pentru a-mi opri lacrimile. Trebuia să fiu puternică pentru ei.

– *Maman?* insistă Hortense.

Mi-am pus mâinile peste ale lor.

– Tatăl vostru... a fost arestat. Este în închisoare, aşteptându-şi procesul.

– Nu! Tatăl meu nu este un trădător! strigă Eugène, furia şi disperarea schimonosindu-i chipul. Ce dovezi au împotriva lui? E membru al Convenţiei Naţionale! E un Patriot! Buza de jos îi tremura. Nu înţeleg, spuse el în cele din urmă.

– Ştiu, iubirea mea. Voi face tot ce îmi stă în putere să-l ajut. Trebuie să existe o cale de a-l elibera.

Hortense izbucni în lacrimi. M-am ridicat de la masă şi am strâns-o în braţe.

Curajosul meu fiu îşi puse capul pe umărul meu şi începu să plângă.

– Dacă îl trimit la ghilotină? Dacă îl vor ucide?

– Nu îl pot ucide pe *papa* al meu, scânci Hortense.

I-am mângâiat părul blond.

– Nu îl vor ucide, *chérie*. Voi găsi o cale de a-l elibera.

Măcar de mi-aş fi crezut propriile cuvinte.

M-am luptat să obţin eliberarea lui Alexandre, epuizându-mi toate contactele în speranţa unui miracol, dar Comitetul Salvării Publice refuza să mă primească. Coşmarurile mă bântuiau. Capetele plutitoare ale condamnaţilor şi siluetele călăilor mă vizitau în somn. Hoinăream prin *Place de la Révolution*, privind la eşafodul din care curgea sânge, şi prin grădinile Tuileries. O alee secretă apărea noapte după noapte, ca prin magie, şerpuind printre plante luxuriante, pătate cu portocaliu şi fuchsia – culori atât de vii, încât era imposibil să mai fi fost în Franţa, ci în Martinica. Acasă,

unde trestia de zahăr ardea sub soarele verii, iar jungla mă înghițea cu totul.

Sub pasajul ascuns de coroanele arborilor, o femeie bătrână și cocârjată stătea cocoțată pe un piedestal, aruncând oase de pui și cântând într-o limbă ciudată. Lipsită de inerție, pluteam ca printr-un val de ceață spre ea.

Femeia ridică privirea. Găuri negre erau acolo unde ar fi trebuit să-i fie ochii, adâncimile lor absorbind toată lumina. Am încercat să țip, dar plămânii mi se umplură cu apă de mare.

– Copilă, spuse preoteasa pe un ton melodios. Nu îți amintești? Mângâia un mănunchi de pene pătate de sânge. Este un sfârșit violent.

– Nu! Am încercat să țip, însă din gură îmi ieșeau bule de aer.

M-am trezit din vis tresărind. Părul transpirat îmi era lipit de craniu, iar rochia îmi era leoarcă din pricina sudorii.

„Un sfârșit violent." Cuvintele vibrau în pieptul meu asemenea dangătului clopotelor de alamă. Oare aceea era soarta mea sau a lui Alexandre?

Am sărit din pat și am mers direct la sertarul măsuței de toaletă, unde, ghemuit într-un așternut din catifea, era săculețul alb din mătase. Am scos pachetul de cărți de tarot și am aprins o lumânare, apoi am întors un rând de cărți.

Turnul – distrugere, o schimbare violentă. Roata Norocului – o schimbare a sorții. Împărăteasa – o femeie puternică și iubitoare, generoasă și protectoare.

Am întors apoi un rând și pentru Alexandre. Distrugere, schimbări violente. Am întors altul, apoi încă unul. Toate la fel.

Un sfârșit violent.

– Nu! Am răvășit cărțile de pe podea, mi-am pus capul în mâini și am început să plâng.

Natura nu-și opri marșul glorios din cauza Revoluției noastre. Primăvara înflorea. Totuși, vremea caldă nu-mi alungă răceala din suflet. Într-o seară, sătulă să mă zvârcolesc agitată în pat, m-am alăturat în birou lui Marie-Françoise, care dădea pasiențe la lumina flăcărilor, căci ne consumaserăm deja rația lunară de lumânări.

– Tocmai am primit bani de la *maman*, i-am spus, așezându-mă pe canapea. O voi întreba pe cetățeana de Krény dacă ne poate aduce mai multe lumânări.

O bătaie în ușă ne făcu să tresărim.

Marie-Françoise lăsă cărțile jos din mână, făcând ochii mari. Teama se încolăci ca un șarpe în pieptul meu. Ultima dată când avuseserăm un musafir atât de târziu...

– Sunt convinsă că nu e nimic, am șoptit. M-am ridicat, forțându-mă să rămân calmă.

– Rose... Marie-Françoise îmi luă mâinile într-ale ei. Indiferent cine ar fi dincolo de ușă, rămânem împreună.

Bătaia se auzi mai tare de data aceasta, iar o voce strigă:

– Cetățeană Beauharnais! Deschide imediat ușa!

Inima îmi urcă în gât. Doamne, Dumnezeule!

Mimi coborî din camera ei cu părul ciufulit.

– Ce naiba vor în toiul nopții? mormăi ea. Răsuci cheia, dar, în timp ce ușa se deschidea, o mână masivă o împinse cu putere spre perete, spărgând liniștea. De ce ați făcut asta? întrebă supărată Mimi.

– Trebuie să vorbim cu cetățenele Beauharnais și Hosten. Suntem aici din ordinele Comitetului Salvării Publice.

Trei soldați Patrioți stăteau în prag în uniforme și ghete ponosite. Păreau destul de prost hrăniți, iar ochii le erau afundați în orbite deasupra obrajilor supți.

I-am invitat înăuntru.

– Intrați, cetățeni. Ați dori câte o ceașcă cu ceai? Pot pune apă la fiert imediat.

– Amândouă sunteți bănuite de trădare împotriva Republicii, spuse liderul grupului.

– Nu aveți nici o dovadă împotriva mea! Sunt nevinovată!

Marie-Françoise izbucni în lacrimi. Mimi merse lângă ea să o consoleze.

– Vă asigur că în casa aceasta nu există nici măcar o umbră de necinste, am intervenit. Sunt o Patriotă și o *Américaine*. Cetățeana Hosten poartă și dumneaei cu mândrie tricolorul guvernului nostru. Puteți căuta cât doriți.

Nu aveam de gând să le arăt cât de mult mă călca pe nervi.

Fortuné veni alergând din bucătărie și încercă să-l muște pe cel mai masiv dintre bărbați.

– Mai bine l-ați stăpâni. Soldatul îndreptă vârful bocancului spre câinele meu.

– Fortuné, încetează! L-am luat în brațe și l-am încuiat în bucătărie, lăsându-l să latre și să urle din spatele ușii.

Soldații deschiseră sertare, cotrobăiră prin dulapuri, sub perne și prin rochiile din garderoba mea. Din fericire, nu treziră copiii. Marie-Françoise plângea pe umărul lui Mimi, suspinele devenindu-i mai isterice cu fiecare minut care trecea. Mimi o mângâia pe spate când îmi întâlni privirea. „Ce facem acum?" mă întrebau ochii ei.

M-am așezat pe marginea canapelei. Teama îmi înghețase sângele în vene.

Ceasul din bronz de pe șemineu bătu ora. Mi-am fixat privirea pe limbile lui. Ce aveau să creadă Hortense și Eugène de dimineață, când aveau să descopere că plecasem?

– Cum poți fi atât de calmă? mă întrebă Marie-Françoise, ștergându-și nasul.

Pentru că știusem în tot acel timp. Știusem că vor veni după mine. O priveam absentă, incapabilă să rostesc vreun cuvânt.

Soldații se întoarseră în salon cu expresii posomorâte.

– Doamnelor, spuse liderul, sunteți arestate.

Am împietrit deodată.

– Vă rog! Sunt mamă! începu să se vaite Marie-Françoise. Ce se va alege de fetița mea? Nu mă puteți lua de lângă ea! Vă rog! Plânse, căzând în genunchi.

– Ce dovezi aveți împotriva noastră? am întrebat. Le pot vedea?

Unul dintre bărbați ridică un teanc de scrisori. Cum îmi descuiase cutia de corespondență? Țineam cheia foarte bine ascunsă. Mă simțeam expusă, violată.

– Scrisori de la Alexandre de Beauharnais, un trădător al Republicii. Cetățeana Hosten este vinovată pentru adăpostirea soției unui trădător. Dacă nu se vor găsi dovezi pentru a-i susține nevinovăția, și dumneaei va rămâne în închisoare.

– Scrisorile lui îi dovedesc devotamentul față de națiune, am spus eu. Cum...

– Îmi pare rău, zise unul dintre soldați pe un ton mai blând. Comitetul solicită să fiți arestate.

– Cu sau fără dovezi?

Fără dovezi, și nu conta. Comisia deja ne decisese soarta.

Când soldatul încuviință cu regret din cap, Marie-Françoise se aruncă în brațele mele.

– Ce vom face cu copiii?

– Vă puteți împacheta câteva lucruri, interveni liderul grupului. Vom aștepta.

Am urcat amândouă la etaj. Am pus într-o desagă un pieptăn de la maman, o scrisoare de la Hortense și Eugène și prețioasele mele cărți de tarot. Ceva care să-mi amintească de ei.

M-am oprit pe coridor și am tras adânc aer în piept. Eugène și Hortense – nu aș fi putut suporta să le văd fețele somnoroase. Mi s-ar fi rupt inima. Am alungat sentimentul de panică și am coborât scările.

– Mimi, am șoptit, cu glasul sugrumat de emoție. Copiii...

Mă îmbrățișă, strângându-mă la pieptul ei. Cum de reușea să miroasă în continuare a soare și a nucă de cocos când era atât de departe de casă? M-am bucurat de parfumul familiar pentru ultima oară.

– Nu îți face griji, Yeyette, spuse ea. Îi iubesc de parcă ar fi ai mei. Vom găsi o cale de a-ți trimite vești. De a te scoate de acolo. O voi ruga pe guvernanta lor să facă o petiție.

I-am sărutat obrajii umezi. Ne pregătiserăm deja pentru acest moment.

– Roag-o să-i scrie lui *maman* pentru bani. Te rog, nu le permite copiilor să ne uite sau să uite că... Disperarea amenința să mă doboare. I-am strâns brațele cu putere. Nu-i lăsa să uite că-i iubesc! Mai mult decât orice! Și, dragă Mimi, te iubesc!

– Nu vei fi plecată mult timp. Ți-o mai amintești pe preoteasă? zise ea, sărutându-mi fruntea.

Da, mi-o aminteam. Distrugere, un sfârșit violent.

Marie-Françoise coborâse treptele împleticindu-se și, cu umerii încovoiați, ne aștepta în hol.

– *Citoyennes*, trebuie să plecăm, spuse liderul.

Ne-am unit brațele și am urmat gărzile spre trăsura care ne aștepta. Străzile erau straniu de calme în puterea nopții. Norii pluteau pe cer asemenea unor fantome, iar luna își ascundea chipul palid. Liliacul își emana mirosul dulce în aer în timp ce frunzele foșneau blând în adierea vântului.

Ultima mea gură de aer primăvăratic.

Am urcat în trăsură ca prin vis. Marie-Françoise stătu agățată de mine în scurtul drum spre închisoare. Spre groaza mea, ne-am oprit în apropiere, pe *rue* de Vaugirard, la Les Carmes, mănăstirea unde fuseseră masacrate călugărițele.

Cea mai atroce închisoare din Paris.

Și totuși, grădinile și fațada din piatră nu trădau nici un semn de suferință, cu excepția ferestrelor zăbrelite. Când trăsura se opri, un soldat deschise ușa.

– Vino cu mine, îi spuse prietenei mele, obligând-o să coboare.

– O să fac cumva să ieșim. Îți promit! am țipat după ea.

– Adio, dragă prietenă! Te iubesc, strigă Marie-Françoise printre lacrimi. Nu mă uita!

Curajul mi se stinse când temnicerul o conduse înăuntru. Nu putea fi adevărat. Eu nu eram o criminală sau o infractoare. Ce avea să se întâmple cu mine? Cu copiii mei? Disperată, m-am prăbușit pe pământ.

– În picioare! Un alt gardian mă ridică brutal, ca pe o păpușă din cârpă. Pe aici. Mă împinse pe ușă.

Pe când treceam pe lângă birouri și apoi în adâncul închisorii, mă izbi un miros dezgustător. O negură de excremente și putregai mă învălui ca într-un nor umed. Am tușit scârbită. Duhoarea îmi înțepa ochii. Lacrimile îmi curgeau pe obraji parcă pentru a șterge mizeria aproape tangibilă.

Pete unsuroase mânjeau podelele și pereții, iar vederea lor îmi învie o amintire din zilele de după masacru. Străzile mirosiseră a oțet săptămâni întregi. Și totuși oțetul nu curățase pietrele acestea, sau poate că fusese prea mult sânge? Stomacul mi se răscoli.

Mi-am ridicat faldurile rochiei pentru a nu atinge podelele acoperite cu mâzgă în timp ce înaintam printre celulele înghesuite. În unele se aflau mai mult de zece oameni care se chinuiau să doarmă pe saltele din paie. Sfinte Dumnezeule! Dormeau în propriile excremente, ca animalele.

Nici gratii, nici uși încuiate nu îi țineau închiși pe prizonieri în cușcile lor. Unii se plimbau liberi în timp ce alții dormeau. Ușile care făceau legătura între coridoare erau singurele bariere. Am presupus că gardienii nu aveau de ce să se teamă de o hoardă de nevinovați fără arme.

Încă nu ajunsesem la celula mea când am auzit o voce strigându-mi numele.

– Rose! Tu ești? *Mon Dieu*. Nebunia lor nu are limite!

Inima îmi tresări. Cine putea fi?

– Soția unui președinte. Acum nu mai există speranță pentru noi, spuse o altă voce.

Am mijit ochii, privind în întuneric, dar nu puteam face o legătură între glasuri și chipuri. Temnicerul mă împingea prea repede și încuiase deja ușa din spatele nostru. După alte trei coridoare, ne-am oprit.

– Aici este celula ta, mârâi el.

Treisprezece femei mă priviră cu o expresie plină de compasiune. Le-am salutat cu o mișcare amorțită a mâinii. Noile mele *camarades*, unite în acest coșmar.

Temnicerul plecă, trântind ușa în urma lui. Priveam în jur împietrită. Cuverturi subțiri, câteva saltele și grămezi de paie pe post de paturi. Un morman de zdrențe ocupa colțul de lângă peretele opus și o găleată cu excremente stătea lângă celulă.

Desaga îmi alunecă din mână și căzu pe podea cu un bufnet. Am izbucnit în plâns.

Ignoram mizeria cât de bine puteam, deși se înrăutățea pe zi ce trecea. Ce mai conta? Inima mea tânjea după copii. Gândul suferinței lor mă tortura mai rău decât orice cantitate de mizerie. Oare Hortense plângea până adormea în fiecare noapte? Mi-l închipuiam pe Eugène pășind agitat pe coridoare, întrebându-se

dacă avea să-i mai vadă vreodată pe *maman* și pe *papa*. Fețele lor chinuite nu-mi dispăreau nici o clipă din minte.

În timpul meselor, împingeam cât colo farfuria cu terci și vinul acru. Rochia atârna de pe trupul meu fragil, părul mi se rărise, iar oasele îmi deveniră proeminente până când am ajuns să arăt scheletică, asemenea celorlalte.

Sănătatea mea depindea de cele câteva ore pe zi când gardienii descuiau ușile dintre coridoare și ne îngăduiam să ne plimbăm dintr-unul în altul. Vorbeam, plângeam și mă rugam împreună cu foste cunoștințe, unele cu care petrecusem nopți pline de veselie dansând sau bârfind, altele pentru care trimisesem petiții sau femei străine de toate națiile și rangurile.

Într-o zi, m-am aplecat peste o bătrână care avea febră și zăcea în mizerie. Duhnea a urină și a puroi. Avea să se stingă, fără îndoială.

– Lasă-mă să te ajut. Mi-am strecurat brațul pe după mijlocul ei și am ridicat-o cu grijă, apoi am rezemat-o de perete, într-un loc mai curat.

– Mulțumesc pentru bunătatea ta, șopti ea zâmbind slăbită.

– Măcar atât pot să fac.

Un gardian intră în celulă, aducând apă proaspătă.

– Ai pieptănul?

– Da.

Mi-am scos pieptănul împodobit cu perle din păr și l-am mângâiat. Pieptănul lui *maman*.

– Nu capeți nimic până nu plătești! urlă el. Și vreau canistra înapoi. Am pus micuța mea comoară în mâna lui întinsă și am luat apa. Ai o oră, mormăi el, după care plecă.

Am turnat puțină apă pe un colț al rochiei mele și am șters fața femeii. Ea oftă și deschise buzele crăpate, vrând să bea. Am ajutat-o, apoi am șters gura canistrei și am băut și eu.

Măcar de mi-aș fi putut cumpăra eliberarea.

Duci, dulgheri, slujnice, nobili și clerici – cu toții erau lipsiți de valoare în ochii guvernului nostru. Mă împrietenisem cu ei,

mă rugam cu ei și le citeam în cărți. În schimb, ei îmi uscau lacrimile care-mi șiroiau necontenit.

– De ce sunt eu singura care plânge? am întrebat-o pe o femeie ascunsă în penumbra temniței.

– Ești creolă. Ai o fire plină de viață. Suferința ta este mai acută decât a noastră.

– E absurd. De parcă voi nu ați avea inimi.

Mergeam alene pe coridoare, încercând să ignor două amprente în sânge uscat pe perete, aproape șterse.

– Ah, avem, dar parizienii nu ajung așa de ușor la ele, râse ea.

Părea adevărat. Plângeam în majoritatea zilelor. Ceilalți rămâneau tăcuți, posomorâți, cu izbucniri ocazionale de mânie. Nu le puteam înțelege calmul. Mi-am ridicat poalele rochiei pentru a evita o găleată cu fecale răsturnată. „Ce este iadul ăsta crunt?" îmi doream să strig, dar furia mi se stingea într-un nou torent de lacrimi.

În cea de-a doua săptămână la Les Carmes, l-am văzut pe Alexandre. Delphine, o femeie cândva frumoasă, cu care împărțeam celula, m-a îndemnat să-l caut.

– Vrea să te vadă. M-a rugat de câteva ori să încerc să te conving.

O expresie temătoare îi brăzda chipul, urmată apoi de gelozie. Biata fată se îndrăgostise de el. Se temea că încă ne iubeam unul pe celălalt. Dacă ar fi știut! Mă întrebam dacă Alexandre simțea la fel pentru ea. Nu părea posibil.

Ceva din inocența ei mă îndemnă să-i spulber temerile.

– Te asigur că nu este nimic între noi, Delphine. Suntem căsătoriți cu numele și avem doi copii. Atâta tot. Abia dacă ne comportăm civilizat unul cu celălalt. Adevărul era că îmi doream să-l bat, la câtă durere și suferință adusese în viața mea.

Delphine mă conduse prin câteva coridoare, până când silueta familiară a lui Alexandre apăru înaintea mea. O singură privire asupra chipului său pustiit îmi fu de ajuns ca să renunț la orice încercare de a-mi ascunde sentimentele.

– Alexandre!

Trecutul se topise. Furia mi se stinsese. Situația noastră era atât de absurdă, cum puteam să-l acuz pe el? Eram amândoi nevinovați, iar eu mă pusesem singură în pericol cu scrisorile mele. Toată lumea mă avertizase.

– Rose! Mă cuprinse în brațe cu lacrimile jucându-i în ochi. Este vina mea! O, Rose, este numai vina mea! Îmi căută chipul cu privirea. Și copiii au rămas singuri! Mă strânse din nou la pieptul său. Dumnezeule, ce am făcut?

– Dragii mei, am gemut, simțind cum un torent sărat mi se scurgea pe obraji. Ce se va alege de ei?

Delphine aștepta tăcută la o parte, cu o suferință cumplită pe chip.

Alexandre îmi ridică bărbia pentru a-mi întâlni ochii.

– Vom supraviețui, iar apoi vei duce copiii în Italia și vei sta cu Fanny. Până când se va încheia nebunia asta. Deocamdată avem nevoie de o strategie ca să ne obținem eliberarea.

Mă minunam de calmul lui. Părea atât de decis, atât de convins că vom fi eliberați. Mi-am șters nasul cu mâneca aspră a rochiei.

– Trebuie să îți spun ceva. Este important. Se opri pentru a-și scărpina barba murdară care îi acoperea fața.

L-am privit cu precauție. Alexandre dădea rareori vești bune.

– Îți datorez atât de multe scuze. În aceste ultime săptămâni de încarcerare, am avut timp să mă gândesc. Doar atât am putut să fac. Scumpa mea Rose... Îmi luă mâinile și mi le duse la pieptul său. Îmi pare rău că nu te-am tratat așa cum meritai. Ești o femeie minunată, fermecătoare. Prizonierii vorbesc cu drag despre tine, despre bunătatea ta. Sunt mândru că te cunosc. Că ești mama copiilor mei. Își șterse ochii. Nu te-am meritat niciodată.

Dacă am fi fost în afara zidurilor închisorii, poate că aș fi luat în râs brusca lui schimbare de atitudine. Dar nu acolo, nu în ghearele morții. Furia mi se stinse, în ciuda disperării pe care o simțeam. Soțul meu chiar se transformase, în sfârșit.

M-am înălțat pe vârful picioarelor și l-am sărutat ușor pe buze.

– Mulțumesc. Înseamnă mai mult pentru mine decât crezi. Ai fost un tată bun și un exemplu de urmat pentru compatrioții tăi.

Alexandre îmi luă mâna și mi-o puse pe brațul său, apoi privi spre Delphine.

– Am înțeles că împarți celula cu femeia care mi-a furat inima.

Cândva, acele cuvinte m-ar fi lovit direct în suflet. Viața aceea era însă de mult apusă, și nimic din ea nu mai conta în fața morții.

Delphine părea ușurată. Am zâmbit pentru a o asigura de ceea ce îi spusesem mai devreme. Alexandre merita să fie iubit mai mult ca oricine.

– Mă bucur că Alexandre s-a îndrăgostit de o persoană atât de minunată.

În obraji îi apărură gropițe adorabile când îmi zâmbi.

– Mulțumesc, Rose.

Dangătul unui clopoțel ne întrerupse plăcuta conversație, iar teama mi se ghemui în stomac. Era ora zece. Ora morții. O tăcere mormântală se așternu peste mulțimea de prizonieri. Mi-am ținut răsuflarea în timp ce temnicerul derulă un pergament.

– În această zi, Comitetul Salvării Publice convoacă următoarele persoane pentru judecată la Conciergerie[1].

Făcu o pauză pentru un efect dramatic, apoi înșiră șase nume.

Nimeni nu vorbi. Una câte una, victimele urcau în carul morții, predându-se în tăcere.

Cum de își puteau stăpâni groaza? „Țipați!" le spuneam în sinea mea. „Cereți îndurare!" Am privit expresia sinistră a lui Alexandre.

– Bucură-te, Rose, spuse Delphine. Nu au strigat numele tău sau pe ale noastre.

– Nu mă pot bucura când nevinovații merg spre moarte.

Săptămânile trecură. Primăvara se transformă în vară. Umezeala plutea în aer și își înfigea ghearele în trupurile murdare și în ziduri. Mucegaiul creștea pe orice suprafață. Nici măcar în Martinica aerul nu era atât de umed. Prizonierii se sufocau în mizerie, stingându-se pe paturile infestate cu paraziți înainte să aibă șansa de a se întâlni cu *Madame Guillotine*.

[1] Fostă închisoare din Paris (n.tr.)

Într-o asemenea după-amiază insuportabilă, de pe alt coridor se auziră fluierături și râsete. Am mijit privirea în amurgul nesfârșit. Un ghem familiar de blană alergă vesel spre mine, lătrând vioi.

Fortuné? Un val de bucurile îmi scăldă trupul.

– Fortuné! Cățelul meu nătâng și adorabil. Vino aici, băiete! Râdeam și plângeam în același timp. El îmi sări în poală și începu să îmi lingă mâinile și fața într-un acces de entuziasm. I-am mângâiat trupul mic și pufos. Cum ai ajuns aici? Bravo!

Fortuné îmi linse din nou fața, moment în care am văzut o bucățică de hârtie prinsă în zgarda lui. Cu răsuflarea tăiată, am despăturit-o.

Guvernanta are grijă de toate, mai puțin de inimile noastre.

Caligrafia lui Eugène! Nu spunea prea multe, în caz că un gardian găsea biletul, dar știam ce însemna. Băiatul meu inteligent! Erau bine, le era dor de noi, făcuseră petiții pentru mine și Alexandre. Am ascuns biletul în rochie în timp ce prizonierii veniră să-mi mângâie câinele dezertor. Fortuné lătra bucuros.

– Cum a trecut ștrengarul ăsta mic de gardieni? întrebă un bărbat știrb în timp ce mângâia urechile mătăsoase ale lui Fortuné.

– Nu știu, dar mă bucur să-l văd!

Zâmbeam pentru prima dată după săptămâni întregi. Bucuria mea fu însă de scurtă durată. Doi gardieni dădură buzna în celulă și îmi luară câinele din brațe.

– Cum a ajuns ticălosul ăsta aici?

– Copiii l-au adus, răspunse celălalt temnicer. Cei care tot vin în vizită. Probabil că sunt ai ei, adăugă, arătând în direcția mea.

Gardienii îl luară pe Fortuné, care se zbătea și lătra în brațele lor.

Hortense și Eugène veniseră la Les Carmes? Un nod dureros îmi zvâcni în piept și se împrăștie în tot corpul. Nu îi puteam vedea sau ține în brațe. Copiii mei erau singuri. Aveau nevoie de mine. M-am prăbușit pe podeaua acoperită de mâzgă. Eu aveam nevoie de ei.

*

Luna următoare trecu insuportabil de lent. Într-o după-amiază, stăteam adormită pe un morman de paie când de undeva se auzi agitație. Oamenii țipau și se văicăreau. Proteste? Nu le puteam distinge cuvintele. Ce se petrecea?

Zarva se apropia. Ușa spre coridorul nostru se deschise. M-am alăturat mulțimii adunate lângă ușă. Peste câteva clipe, un gardian împinse un alt prizonier înăuntru, pe generalul Lazare Hoche.

Își ținea capul semeț, un zâmbet sarcastic jucându-i pe buze.

– Bunule general! strigă un bărbat întinzându-i mâna.

– Doamne, cum este posibil? Un erou de război a fost arestat! plângea o tânără șocată.

Exclamațiile continuară în timp ce temnicerul îl conduse pe generalul Hoche prin coridorul nostru spre altul. Generalul fusese imaginea Revoluției. Respectat, iubit de toată lumea. Auzisem povești nesfârșite despre curajul și bunătatea sa. Dacă generalul Hoche fusese arestat, atunci Comitetul o luase razna.

A doua zi după ce fusese încarcerat, Hoche ne abordă pe mine și pe Alexandre în timp ce, strânși unul în altul, ne plănuiam următoarea mișcare.

– Cetățene Beauharnais, cetățeană, spuse el făcând o plecăciune.

– Bună ziua, domnule general, am răspuns la unison.

– Vă rog, spuneți-mi Lazare.

Cei doi bărbați povestiră despre experiențele militare comune, despre schimbările politice și despre conspirație. În timp ce vorbeau, eu studiam înfățișarea generalului. Păr negru, cârlionțat pe fruntea mândră, un nas ușor coroiat și buze sub formă de inimă, care se țuguiau într-un mod seducător. Ciucuri și podoabe îi înfrumusețau uniforma militară. Emana energie și un optimism molipsitor. Era o gură de aer proaspăt, o gură chipeșă și veselă de aer proaspăt.

Nu l-am mai revăzut câteva zile. Când, în sfârșit, l-am zărit, era înconjurat de un grup de admiratori.

– Cât de ingrați sunt conducătorii noștri! pufni un domn. Să-l întemnițeze pe unul dintre cei mai mari generali ai lor! Niște Proști.

– Mulțumesc, amabile cetățean, spuse generalul. Îmi iubesc țara, în ciuda situației actuale. Greșelile se fac atunci când teama pândește în inimile oamenilor, și teama este cea care ne conduce acum. Asta se va schimba. Cineva va lua măsurile corecte.

– Cum puteți fi atât de sigur?

– Tirania nu durează la nesfârșit.

– Nici noi! exclamă un alt bărbat.

Râsul cald al generalul Hoche se topea ca mierea pe o brioșă caldă.

Genunchii mi se înmuiară la auzul deliciosului sunet. M-am apropiat de el și i-am atins mâneca.

– *Bonjour,* domnule general.

– *Citoyenne* Beauharnais. Vă rog să mă scuzați, li se adresă celorlalți în timp ce-mi oferea brațul său. Ați dori să mă însoțiți la o plimbare?

– Ar fi o distracție bine-venită.

– Iertați-mă că v-o spun astfel, dar accentul dumneavoastră este foarte seducător. Sunteți creolă?

L-am privit pe sub gene.

– Sunt din Martinica.

– Desigur. Părul, felul în care vă mișcați, în care vorbiți. Oftă satisfăcut.

Dumnezeule, puteam fi fericită în cele mai întunecate adâncimi ale iadului cu acest bărbat! Zâmbeam pentru prima oară de săptămâni bune.

– Alexandre mi-a spus că sunteți despărțiți de ceva vreme, adăugă el.

Nu pierdea deloc timpul. Frivolitatea puse stăpânire pe mine ca printr-o vrajă.

– De aproape zece ani. El este îndrăgostit de una dintre colegele mele de celulă, Delphine. Mă bucur pentru ei. Sunteți căsătorit, domnule general?

– Da, recent. M-am însurat cu Adelaide luna trecută. Este frumoasă, dar naivă în ale vieții. Mă privi, parcă așteptând ceva.

Ce împrejurare regretabilă. Dacă ar fi fost trimis în temniță cu o lună înainte, nu ar fi fost căsătorit. Faptul că un asemenea gând îmi putuse trece prin minte mă uimi.

– O iubiți.

– Da. Dar o voi mai vedea vreodată?

– Se pare că suntem cu toții în aceeași situație. Când se sfârșesc responsabilitățile și începe celebrarea vieții? În momentul în care poarta este încuiată în urma ta, am spus.

– *Madame,* mă salută un soldat, plecându-și ușor capul când treceam pe lângă el.

Generalul Hoche îl salută.

– Am auzit că sunteți foarte iubită.

– Îmi place să îmi fac prieteni, am zis îmbujorată.

– V-ați pus viața în pericol pentru a ajuta cel puțin alți zece oameni aici. Este un lucru onorabil, cu nimic mai prejos decât ceea ce fac militarii pe câmpul de luptă.

Am râs la auzul cuvintelor lui.

– Vă asigur că nu am nimic de-a face cu milităria. Sunt departe de a fi curajoasă. Nici măcar nu-mi pot opri lacrimile atunci când anunță numele condamnaților.

– Nu vă cunoașteți, *citoyenne,* după cum nu știți câte vieți ați influențat în bine.

– Sunteți prea amabil.

Clopotele închisorii răsunară. Prizonierii porniră spre coridoarele lor.

– Ne vedem mâine?

– Credeam că nu mai întrebați. I-am zâmbit și m-am îndepărtat pe culoarul rece și umed.

Relația mea cu generalul înainta la pas grăbit. Dorințele noastre disperate de a forma o legătură sufletească, de a căuta sensul lucrurilor ne alimentau poftele. Lazare își iubea soția. Îmi spusese limpede că faptul că fusese luat de lângă ea pentru a fi trimis la moarte era singurul motiv pentru care călca strâmb.

Își puse mâna pe fața mea murdară și-mi dezmierdă obrazul cu degetul mare.

– De ce te-am întâlnit în Infernul lui Dante?

– Lazare. Când îi rosteam numele, un val de căldură îmi inunda corpul. Este greu de crezut, dar iată-ne aici. I-am mângâiat mâna cu buzele mele.

– Mi-e dor de Adelaide. Îmi lipsește, dar prietenia ta, dulceața ta mă copleșesc. Ești atât de dulce. Se aplecă mai aproape de mine. Ador încrederea ta. Inima ta.

Pielea mi se înfioră de dorință.

Mă conduse spre celula lui – avea propria celulă, cu un pat adecvat, și primea pâine proaspătă zilnic. Generalii renumiți nu resimțeau lipsurile ca noi, ceilalți.

– Dar este aproape ca un dormitor adevărat! O masă de scris stătea într-un colț, acoperită de cărți. Soarele pătrundea printr-o fereastră destul de mare. Ai așternuturi curate! m-am minunat, trecându-mi mâna peste ele.

– Sunt foarte norocos.

– Dacă cineva poate numi ăsta noroc.

Mă trase lângă el dintr-o mișcare, punându-și gura caldă peste a mea. Începurăm să tragem de haine, tânjind după atingerea pielii dezgolite.

„O, Lazare! Salvează-mă de întuneric! Fă-mă să simt din nou că trăiesc."

– Rose, spuse el cu răsuflarea întretăiată.

L-am mângâiat până când începu să geamă. Îmi cuprinse posteriorul cu mâinile și mă trase peste el.

Dorința se dezlănțui, până când țipetele noastre explodară într-un val de ușurare și suferință.

Am rămas în brațele lui în timp ce pasiunea se stinse, iar coșmarul meu se reîntoarse. Copiii mei. Urma să mor. Am început să plâng pe pieptul lui musculos.

– Scumpa mea Rose. Șșșt! Fără gânduri îngrozitoare. Lucrurile se vor schimba. Îți promit!

Cum de putea să fie atât de optimist? Nimeni nu părăsise această închisoare pe ușa din față.

Clopotele ne întrerupseră momentul intim, însă Lazare reuși să zâmbească. Întotdeauna reușea să zâmbească.

Aventura noastră nu dură prea mult. O lună mai târziu, Comitetul Salvării Publice dădu ordin ca Lazare să fie transferat la o închisoare mai puțin sinistră. Îmi promise că avea să facă petiții

pentru eliberarea mea și că ne vom vedea dincolo de zidurile temniței. Disperarea mă sufoca. M-am îmbolnăvit în absența lui.

– Ai tusea de carceră, observă Delphine.

Îngrijorarea îi rida trăsăturile perfecte, însă murdăria nu-i ascundea frumusețea.

– Tusea morții, am spus eu, rezemându-mă de perete.

Degetele îmi alunecau pe mâzga verzuie care acoperea tencuiala.

– Nu spune asemenea lucruri, șopti Delphine strângându-mi mâna într-a ei.

Un bolborosit îmi ieși din gât, iar umerii mi se cutremurară.

– Știm – mă apucă un nou acces de tuse – știm amândouă că este adevărat.

Zilele treceau, monotone în mizeria lor. Într-o zi sufocantă, zăceam pe salteaua mea, ascultând pălăvrăgeala unui preot.

– Cel care ne condamnă la moarte se numește Saint-Just! strigă el. Ce glumă proastă face Dumnezeu? El este îngerul morții! *La Justice* îl va vizita pe Saint-Just într-o bună zi. Furia Domnului se va abate asupra sa pentru toate păcatele săvârșite. Voi privi din rai și voi trimite un blestem de răzbunare. Cu un glas tot mai înflăcărat, continuă să predice de parcă ar fi fost în amvon: Aleșii lui Dumnezeu au fost lăsați pradă lupilor rebeliunii! Voi avea grijă ca el să ardă, să ardă cu toții, ca Dumnezeu să...

– Până una-alta îmi ard urechile! mormăi un prizonier enervat. Taci, bătrâne! Nu-i pasă nimănui. Oricum vom fi cu toții morți în câteva zile.

În timp ce preotul își continua tirada, gemetele celor ce făceau dragoste răsunau prin pereți. Ar fi făcut orice ca să se simtă vii, să valideze existența noastră demnă de milă.

Am hotărât să ghicesc în tarot înainte de ora morții. Delphine pășea agitată în timp ce eu amestecam cărțile.

– Simt o teamă cumplită, spuse ea. Își încleștă pumnii, plimbându-se înainte și înapoi în spațiul mic. Trei dintre colegele noastre de celulă fuseseră deja executate. Nu știu. Simt...

– Nu vei fi tu, draga mea.

Clopotele sunară. Mi-am ascuns cărțile în săculețul lor, fără să le citesc mesajul.

Am mers să ne întâlnim cu Alexandre, care mă sărută afectuos.

– Încă o zi, doamnelor. Am trăit încă o zi.

Delphine își aruncă brațele pe după gâtul lui și îl sărută cu pasiune.

Obișnuita tăcere învăluia închisoarea când temnicerul apăru înaintea noastră și, cocoțat pe piedestalul său din lemn, își derulă lista.

Rosti șase nume, dar nu se opri acolo. Continuă să citească. Nerăbdarea îmi pulsa în mâini și picioare. Lista devenea din ce în ce mai lungă în fiecare zi.

Temnicerul făcu o pauză, pentru efect, apoi rosti următorul nume.

– Prințul de Salm.

M-am întors șocată spre Alexandre.

– Prințul? Nu se poate! Nu știam că a fost arestat! Nu l-am văzut. Am izbucnit în lacrimi. Nu! Este vina mea! Ar fi putut scăpa spre un loc sigur!

– Nu este vina ta, îmi șopti el îmbrățișându-mă. Guvernul găsește dușmani acolo unde nu sunt.

Temnicerul continuă. Mai multe nume. În cele din urmă, lista se sfârși. Bărbatul își drese glasul.

– Și ultimul pe ziua de azi, Alexandre de Beauharnais.

Picioarele mi se înmuiară. Delphine deveni palidă și se clătină. Ne-am prăbușit amândouă la pământ.

– Nu! Nu! Convulsiile îmi zguduiau trupul. Alexandre... prieten drag!

Delphine se aruncă în brațele lui. El îi mângâia chipul, părul, buzele.

– Dragele mele, nu plângeți pentru mine, ne ceru el calm, resemnat. Aș muri de o mie de ori pentru țara mea. Delphine, dragostea mea, ia inelul meu ca simbol al iubirii noastre. Nu mă uita. Îi strecură inelul pe degetul mic în timp ce ea plângea. Rose, spune-le copiilor că îi iubesc. Mă sărută blând pe cap.

– Unde este dreptatea? am strigat printre suspine. Criminalilor!

Câțiva prizonieri priveau nefericita scenă.

– Dumnezeu fie cu tine, îmi șopti Alexandre strângându-mă la piept.

Am privit în ochii lui triști.

– Și cu tine.

Când i-am mângâiat buclele umede de pe frunte, el îmi strecură o scrisoare în mână.

– Dă-le asta lui Eugène și lui Hortense. Am scris-o pentru orice eventualitate. Mă bucur că am făcut-o.

– În care! strigă un gardian.

– Rămas-bun, dragă soție și prietenă. Rămas-bun, iubirea mea.

O sărută din nou pe Delphine și se ridică. Ținându-și fruntea sus, se alătură celorlalți. Moartea nu avea să îl transforme într-un laș.

M-am prăbușit din nou, legănând în brațe o Delphine isterică. Cine avea să le spună copiilor? Cine avea să le șteargă lacrimile?

– Nu pot suporta!

În agonie, abia mai puteam să respir. „Un sfârșit violent", prevestise bătrâna vrăjitoare, iar acum un sfârșit violent se abătuse asupra mea.

După aceea, nici eu, nici Delphine nu am mai ieșit din celulă. Toate fărâmele de speranță se stinseseră. Starea de sănătate mi se înrăutăți. O boală infecțioasă bântuia prin temniță. Aveam să mor într-un fel sau altul. Foarte curând.

O viziune a lui *maman* îmi apărea adesea în minte. Ochii ei fermi, buclele negre plutindu-i în jurul feței ca niște lujeri unduitori. De ce nu mă vizitase? Însemnam atât de puțin pentru ea? La fel și nepoții ei?

O dezamăgisem și îmi dezamăgisem și tatăl. Lacrimile îmi curgeau din ochii obosiți. Nu aveam cu ce să mă laud în afară de o căsnicie ratată și nenumărate datorii. Eșuasem în viață, eșuasem în dragoste.

Pielea mi se întindea transparentă peste oasele fragile. Aproape că nu mai rămăsese nimic din mine.

Un vârtej de senzații îmi perturba creierul. Tobele bubuindu-mi în piept, pietrele inegale sub picioare, duhoarea metalică a sângelui. Sângele meu. Sângele lui *papa* și al surorii mele moarte.

O pereche familiară de ochi negri îmi răsări în minte.

„Vei deveni mai mult decât o regină" – cuvintele rostite în urmă cu atât de mult timp răsunau din trecut pentru a mia oară. Am pufăit dezgustată. Nici măcar nu eram om, putrezeam în mizerie. Revoluție pentru libertatea noastră. Am râs amar, speriindu-mi tovarășele de detenție, măcinate de boală. Le-am ignorat ochii întrebători. Cât de mult mai puteam îndura?

M-am trezit la o oră necunoscută din pricina clopotelor și a zarvei unei mulțimi.

Mi-am îndreptat privirea spre doi bărbați din celula alăturată. Unul îl ridica pe celălalt pe umerii săi ca să poată arunca o privire pe fereastră. Un șobolan gras alergă pe pietrele de lângă capul meu. M-am străduit să mă ridic, pentru a evita să îi simt blana și ghearele. Creaturi dezgustătoare. Nu aveam să mă obișnuiesc niciodată cu ele.

Am început să tușesc incontrolabil, de parcă aș fi putut să-mi vomit măruntaiele. Am tras aer în piept și m-am rezemat de perete. Mi-am trecut mâna peste pielea dezgolită a gâtului. Cu câteva zile înainte, Delphine îmi ciuntise părul cu un cuțit împrumutat de la un gardian. Nu aveam să le permit dușmanilor mei să mă radă în cap în fața unei mulțimi batjocoritoare.

Lovisem cu piciorul grămăjoara de la picioarele mele.

– Nu am știut niciodată că am atât de mult păr.

– E mai bine să dispară acum, spusese Delphine. Cel puțin vom merge la eșafod cu demnitate. Îmi dăduse cuțitul. Acum este rândul meu.

Demnitate? Nu avea să fie deloc demn. Luasem cuțitul ruginit din mâinile ei și îi tăiasem buclele cândva frumoase.

Delphine plânsese în timp ce șuvițele cădeau pe podea.

– O să murim, nu-i așa?

Cu siguranță aveam să murim.

Mi-am concentrat atenția asupra celor doi bărbați care priveau în stradă. Se adunaseră și alții pe lângă ei.

– Ce s-a întâmplat, Gérard? Poți să vezi ceva? întrebă unul.

– Oamenii dansează. Sunt veseli! Gérard își scoase mâna printre zăbrele, făcând semn cuiva să se apropie. Ce s-a întâmplat? le strigă el unor trecători pe care nu-i puteam vedea. O femeie gesticulează ceva. Nu pot... nu... robă?

– Robespierre! strigă un prizonier.

– Robespierre! Robespierre! urlă Gérard. Făcu un semn cu degetul în jurul gâtului, apoi privi spre cei de jos. *Il est mort!* Tiranul este mort! Tiranul este mort!

Urale izbucniră în încăpere și se împrăștiară pe coridoare. Robespierre era mort?

– Asta înseamnă că vom fi eliberați? întrebă o femeie.

– Este greu de spus, răspunse cineva. Încă suntem considerați trădători.

Îi priveam absentă, nevenindu-mi a crede. Febra îmi încălzi chipul. Pleoapele îmi deveniră greoaie în timp ce epuizarea punea stăpânire pe trupul meu. Zăceam acolo fără să mă mișc.

„Te rog, Doamne. Te rog. Eliberează-mă sau lasă-mă să mor."

În dimineața următoare, ușa de la capătul coridorului se deschise, iar temnicerul intră.

– Rose Beauharnais! Ești aici, Rose Beauharnais? strigă în întuneric.

Eu? Mă voiau pe mine? Prea slăbită, prea înfrântă, nu-mi puteam găsi glasul. Am început să scâncesc. Îmi venise rândul. Eșafodul mă aștepta. În sfârșit, moartea. Mi-am odihnit capul pe podea.

– Este aici! strigă una dintre colegele mele de celulă.

Cizmele greoaie răsunau asemenea unei tobe. Vârfurile lor negre și lustruite se apropiară și se opriră înaintea chipului meu.

– Rose Beauharnais? În picioare!

Nu m-am mișcat. De-abia respiram. Puncte negre îmi începușau privirea. Sau șobolanii făceau găuri în podea, în pereți, în cizmele de lângă capul meu?

Capitolul 11

Phoenix
La Chaumière, 1794

M-am trezit în timp ce doi bărbați mă cărau între ei, ținându-mă pe după umeri. Prizonierii se adunaseră de-o parte și de alta să privească spectacolul. Chipurile lor murdare nu-mi spuneau nimic. Am încercat să scap din strânsoarea temnicerilor, dar nu am reușit să mă eliberez.

– Unde o duceți? strigă un glas familiar. *Citoyenne* Beauharnais!

– Dați-mi drumul! Isteria mea ieși la suprafață. Nu mă puteți ucide! strigam, zvârcolindu-mă în mâinile lor. Copiii mei au nevoie de mine! Dați-mi drumul! Loveam din picioare cu toată puterea, când m-am izbit de ceva tare.

– Au! Imbecilule...

Temnicerul îi aruncă gardianului o privire dușmănoasă.

– Calmează-te, *citoyenne!*

Țipetele mele străpungeau aerul. Bărbații mă eliberară, iar unul din ei mă imobiliză la perete.

– Nu mai țipa și ascultă, femeie!

Pieptul mi se înălța greoi în timp ce mă luptam să respir. Sudoarea mi se prelingea pe spate în șuvoaie, iar rochia mea, saturată, nu mai putea absorbi umezeala.

– Vei fi eliberată! spuse temnicerul.

Îl priveam cu gura căscată. Eram liberă să plec?

– Vei fi eliberată! Temnicerul mă cuprinse de umeri și mă scutură ușor. Adună-ți lucrurile!

Am privit spre un grup de prizonieri. O femeie flutură din mâini, parcă să mă alunge. „Du-te, spunea chipul ei, pleacă repede."

– Este adevărat? am bolborosit.

– Mișcă-te, altfel vei putrezi aici! urlă un gardian.

Mi-am târșâit picioarele uimită, sprijinindu-mă de brațele celorlalți prizonieri. Colegele mele de celulă, preotul, bărbați

și femei din capătul coridorului aplaudau în timp ce treceam. Băteau din picioare și din mâini, fericiți pentru norocul meu.

Șocată, nu le puteam întoarce sentimentele.

În cele din urmă, ne-am oprit la biroul central. Acolo am tușit un minut întreg înainte ca bărbații din încăpere să mă ajute să iau loc pe un scaun. Am tresărit când lemnul tare îmi atinse posteriorul osos. Odată așezată, i-am privit cu suspiciune.

Temnicerul împinse un morman de hârtii spre mine și îmi oferi o pană de scris. Am luat-o cu o mână tremurândă. Cuvintele înotau înaintea ochilor mei. Capul mă durea. Mă simțeam atât de rău! Aveam să mor oricum, chiar și eliberată.

Am afișat un zâmbet malițios. Dumnezeu își bătea joc de mine.

– Ce zi este astăzi? am întrebat, mâzgălindu-mi numele pe hârtie.

Temnicerul mă privi cu asprime.

– Suntem în unsprezece Thermidor[1], anul al doilea.

Încă foloseau calendarul acela revoluționar enervant. Am numărat lunile pe degete. August. Trecuseră doar cinci luni! Doar cinci luni, dar o viață de suferință.

– Ești liberă să pleci. Temnicerul puse sigiliul pe câteva hârtii, apoi spuse: Joseph, condu-o afară!

Gardianul mă împinse înainte.

– Am trimis vorbă familiei tale. Vor trimite o trăsură după tine. Așteaptă în față.

Mă conduse în stradă și închise ușa în urma lui.

Am mijit ochii din pricina luminii orbitoare. Nu mai văzusem soarele de luni bune. Trecătorii mergeau râzând veseli. Copiii țopăiau. Îi priveam șocată.

Un bărbat și o femeie care mergeau braț la braț îmi făcură cu mâna.

– Tocmai ai ieșit din închisoare? Ai auzit? Tiranul este mort! Suntem liberi!

[1] A unsprezecea lună a calendarului republican francez (20 iulie–18 august) (n.tr.)

Mi-am atins obrazul umed. Familia mea, copiii mei. Plânsesem atât de mult. Cum de încă mai aveam lacrimi? Exaltarea îmi înălță sufletul pentru a-l duce alături de vrăbiile care zburau pe cer. Un sunet straniu mi se strecură printre buze. Un râset? Apoi o tuse oribilă.

Am întins brațele spre cerul azuriu, cel mai frumos pe care îl văzusem vreodată. M-am învârtit de bucurie, cu capul lăsat pe spate, simțind cum aerul îmi șuiera în plămâni. Amețită în lumina strălucitoare a soarelui, în mijlocul străzii minunate.

Eram liberă.

Am coborât șchiopătând din trăsură pe aleea din fața casei. Când mi-am văzut copiii ieșind grăbiți pe ușă, inima îmi explodă de bucurie.

–*Maman!* Eugène alergă să mă ajute, urmat îndeaproape de Hortense.

–O, *maman!* Ce ți-au făcut? Groaza se citea pe chipul angelic al fiicei mele. Părul tău, spuse ea, atingând o șuviță unsuroasă. Hainele tale.

Glasul i se stinse, iar lacrimile îi inundară ochii. Ea și Eugène mă sprijiniră, câte unul pe fiecare parte.

–Șșt! Sunt aici acum, dragilor. Și mie mi-a fost dor de voi, le-am spus, apoi am început să tușesc în convulsii incontrolabile.

–Ești bolnavă. Hortense îmi șterse chipul cu batista ei.

–Voi fi bine, *mon amour.* Vom trimite după un... Tusea îmi înghiți cuvintele. Un doctor.

–Nu mai încerca să vorbești, mă sfătui Eugène. Hai să te ducem înăuntru!

Mimi apăru în pragul ușii.

–Yeyette! Cu ochii plini de lacrimi, mă îmbrățișă și mă mângâie ușor pe spate, de parcă aș fi putut să mă rup. Devenisem atât de fragilă? Haide să faci o baie. Îți găsesc niște haine curate, apoi îți torn niște ceai.

Am oftat și m-am topit în îmbrățișarea lui Mimi. O baie caldă, binefăcătoare, o ceașcă cu ceai. Acasă.

*

I-am mulțumit lui Dumnezeu pentru șansa de a-mi lua viața de la capăt, însă puritatea libertății mele avea să fie întotdeauna pătată de prețul pe care îl îndurasem – pe care îl înduraserăm cu toții. Nu puteam înțelege rostul mormanelor de cadavre în putrefacție, prețul pe care Franța îl plătise cu suflete și trupuri. Imaginile lor mă bântuiau în somn și mă asaltau de cum închideam ochii.

Îi uram pe cei care ne dezbinau țara. Bătălii la Lyon și Toulon, la granițe, între familii, între frați. Îi uram pe cei care nu dădeau doi bani pe viețile noastre. Ei nu luptau pentru libertate; luptau pentru mândrie, pentru nimic.

Părul îmi cădea din pricina malnutriției, iar durerile de cap îmi zdrobeau craniul, însă doctorul mă asigură că aveam să-mi revin. Credincios, Fortuné mă veghe săptămâni întregi.

O strângeam pe Hortense în brațe de parcă ar fi putut dispărea.

–Sunt aici, șopti ea mângâindu-mi părul. Și ia-ți laudanumul. Ar trebui să-ți alunge durerea de cap.

–Comoara mea. Vocea îmi deveni greoaie din pricina emoției. Era să-mi pierd...

–Nu vorbi despre asta. Hortense se ridică și închise draperiile de la ferestrele dormitorului meu. Suntem împreună acum, cu voia lui Dumnezeu.

Cu voia lui Dumnezeu sau printr-o întorsătură a sorții? Nu știam în care să cred.

Fanny mă vizită de îndată ce află de eliberarea mea. Se așezase pe marginea patului, îmbrăcată în indigo din cap până-n picioare, cu obrajii la fel de roșii ca întotdeauna. Vremurile se schimbaseră dacă putea să poarte iarăși culori vii.

–Am reușit să găsesc puțin zahăr, zise ea adăugând câte un cub în ceștile de ceai.

–Scumpa mea Fanny! I-am luat mâna într-a mea și i-am sărutat-o.

–Am scris Comitetului în numele tău... pentru amândoi, de fapt. Cetățeanul Tallien ți-a permis eliberarea, dar era prea târziu

pentru Alexandre, murmură ea coborându-şi privirea pe ceaşca aburindă.

Durerea îmi încleştă inima.

– Dacă ai fi văzut cât de curajos a fost, cât de bun. Vederea mi se încetoşă din pricina lacrimilor. Deveniserăm prieteni apropiaţi. Fanny îmi puse mâna pe genunchi, dar nu spuse nimic. Am suflat în lichidul fierbinte din ceaşcă, trimiţând vapori în aer, şi am întrebat-o: Cum se simte fiica ta?

– Este acasă, se reface.

– Ai trimis petiţiile mele pentru eliberarea lui Marie-Françoise şi a lui Delphine?

– Da. Delphine a fost deja eliberată, iar Marie-Françoise va ieşi din temniţă în două zile. Am primit vorbă azi-dimineaţă.

– O, Fanny! *Merci au bon Dieu.* De îndată ce mă voi înzdrăveni, îi voi scrie cetăţeanului Tallien ca să-i mulţumesc. Mulţumiri umile pentru că mi-a salvat viaţa şi a salvat vieţile prietenilor mei.

– El este unul dintre cei responsabili pentru moartea lui Robespierre. Se spune că iubita lui l-a determinat să o facă. Thérésa Carrabas. Şi ea a fost închisă la Les Carmes, să ştii. Desigur, este nevoie de o femeie ca lucrurile să fie puse în mişcare.

– Sunt recunoscătoare pentru eliberarea mea, indiferent de unde a venit imboldul, am spus zâmbind.

– Eu sunt recunoscătoare că eşti în viaţă.

La trei săptămâni după ieşirea din închisoare tusea mi se domolise, iar obrajii mi se îmbujoraseră din nou. Prietenii mă vizitau, deşi eram încă prea slăbită pentru a-i onora mai mult timp cu prezenţa mea. Într-o după-amiază, tocmai mă aşezasem în fotoliu pentru o *sieste*, când sosi un vizitator.

– Yeyette, dormi? Mimi bătu la uşă. Generalul Hoche este aici.

Inima îmi tresări. Dragul de Lazare!

– Trimite-l înăuntru! i-am spus, apoi mi-am ciupit obrajii. Slavă Domnului că mă îmbrăcasem mai elegant.

Uşa se întredeschise şi îşi făcu apariţia un Lazare zvelt, chipeş, cu o uniformă impecabilă şi centiron auriu. Deşi zâmbea,

moartea îi bântuia privirea. Îmbătrânise o viaţă întreagă în doar câteva luni.

– Lazare! Am dat pătura la o parte şi am sărit din fotoliu.

– Nu te ridica! Eşti bolnavă. Îngrijorarea îi brăzdă ochii negri.

– M-am refăcut aproape complet, i-am spus, apoi m-am aruncat în braţele sale.

Îşi puse pălăria pe biroul meu şi îmi acoperi obrajii cu săruturi blânde.

– M-am bucurat atât de mult când am auzit de eliberarea ta, i-am spus, gâfâind.

Mă duse în pat şi se aşeză lângă mine. Puternicul, blândul Lazare. De ce trebuia să fie căsătorit? O iubire pasională, genul care dura şi te devora, genul de iubire după care tânjeam, ar fi uşor de obţinut alături de el. Lazare îmi mângâie obrazul şi părul nepieptănat. M-am ghemuit la pieptul lui, ignorând nasturii reci şi medaliile ascuţite.

– Cum se simte Adelaide? l-am întrebat. Ai fost să o vezi?

O iubea şi avea să se întoarcă la ea. Un val de tristeţe mă năpădi. De ce mai conta? Nu mai era loc pentru iubire – nu pentru mine, nu în viaţa asta. Trebuia să mă mulţumesc cu găsirea unui bărbat care să mă întreţină, deşi la treizeci şi unu de ani, mă întrebam dacă avea să fie atât de uşor pe cât speram.

Lazare privi o vrabie avântându-se în zbor aproape de fereastră.

– Trebuia să te văd mai întâi pe tine. Îmi sărută vârfurile degetelor. Vreau să fiu cu tine, Rose. O iubesc. Nu o pot părăsi, dar asta nu schimbă ceea ce simt pentru tine. Prin câte am trecut...

– Ştiu că trebuie să pleci, *mon amour*. I-am mângâiat linia încruntată de pe frunte. Dar sunt fericită că eşti aici acum.

Stăteam amândoi întinşi în pat, ascultând zarva de pe stradă şi pe Fortuné lătrând la păsări. Lazare îmi mângâia braţele, gâtul, faţa. Atingerea lui îmi alina nervii.

Într-un final, rupse tăcerea.

– Ar trebui să te las să te odihneşti.

– Nu! De-abia ai venit. Te rog, stai! I-am mângâiat coapsa cu degetele, urcând uşor spre vintre.

Patima îi licări în ochi, provocându-mi o agitaţie senzuală în stomac. Îmi ridică bărbia spre el şi îmi întâlni buzele dornice.

Tremuram de dorință. Toată groaza se topea în fiecare sărut, fiecare atingere, eliberând otrava ce îmi devora sufletul. Tânjeam să mă simt din nou vie și întreagă.

Vrăjiți, ne mișcam ca o singură ființă, iubindu-ne unul pe celălalt. După aceea am stat împreună încă o oră, fără să vorbim despre timpul îngrozitor petrecut în închisoare sau despre viitorul nostru.

Am petrecut cinci săptămâni cu Lazare înainte ca el să-și preia postul de la Caen.

– Chiar trebuie să pleci atât de curând? l-am întrebat în timp ce ne plimbam printr-o grădină din apropierea apartamentului său. Mai ai o săptămână până trebuie să te prezinți la garnizoană.

– Altfel garnizoana o să vină să mă caute, replică el zâmbind.

Fusese numit comandant al Armatei de Vest, un titlu prestigios pentru un bărbat de doar douăzeci și șase de ani.

– Știi ce vreau să spun, am murmurat, mângâindu-i brațul.

– Da, *mon amour,* trebuie să plec mâine. Uniforma mea este acasă.

– La Adelaide. Durerea îmi străbătu corpul și apoi mi se ghemui în stomac. La naiba cu căsnicia lui, m-am gândit. Eugène va fi teribil de supărat, am spus cu glas tare. Te admiră atât de mult. Nu știu cum să-i dau de veste că vei pleca.

Ne plimbam pe o alee presărată cu flori violet de ochiul-boului. O briză ce purta aerul răcoros al toamnei îmi ridică părul de pe gât.

– Îi lipsește tatăl lui, spuse Lazare blând.

Am lovit cu piciorul o pietricică. Nu puteam să scap de temerile pe care le simțeam în privința lui Eugène. Se certa des cu Hortense și se lansa în critici acerbe la adresa situației din țară. Avea mintea plină de idealuri, și mă îngrijora faptul că trebuia să rămână acasă, expus luptelor de stradă și tentației răscoalelor.

– Nu știu ce să fac cu el, am oftat. Nu-mi permit să-l înscriu la școala militară. Mă tem că se va alătura huliganilor de pe străzi. Dacă l-ar fi avut aproape pe tatăl lui, măcar. Sau un model

masculin care să-l protejeze, am adăugat, aruncându-i o privire rugătoare.

– L-aș putea numi aghiotantul meu. Ar învăța foarte multe lucruri despre viața în armată.

– Ar fi fericit să te însoțească, am exclamat, aruncându-mi brațele în jurul gâtului său. Nu știu cum să îți mulțumesc.

– Consideră că acesta este un simbol al iubirii mele, spuse el, sărutându-mă pe nas.

Lazare și Eugène plecară în săptămâna următoare, promițându-mi că aveau să-mi scrie. Lazare îmi puse un plic greoi în mână. Era plin cu *assignats*[1], noua monedă revoluționară.

– Pentru chirie și pentru educația lui Hortense.

– Îți mulțumesc, dragul meu. Cu un nod în gât, l-am rugat: Ai grijă de el!

Lazare mă sărută și urcă în trăsură. Eugène îmi făcu vesel cu mâna în timp ce porneau la drum.

Am plâns întreaga după-amiază, deși știam că plecarea lor era cea mai bună soluție.

În ciuda sumei primite de la Lazare, nu îmi permiteam chiriile exorbitante din Paris, așa că m-am mutat înapoi la Croissy cu Hortense și Mimi. Cetățeana Campan, o fostă doamnă de onoare a reginei, ne invitase să locuim în casa ei și să o înscriu pe Hortense la școala sa. I-am acceptat oferta, flatată că ne primea, deși știam că și ea căuta să-și refacă viața.

Făceam toate eforturile pentru a reabilita numele lui Alexandre și a recupera proprietățile familiei noastre. Nu aveam nici o altă sursă de venit – blocada britanică împiedica primirea fondurilor din Martinica, iar averea lui Alexandre fusese confiscată după moartea sa –, așa că mă împrumutam de la prieteni ca să mă pot menține pe linia de plutire. Știam însă că în curând trebuia să găsesc o altă soluție. Un alt bărbat care să mă întrețină. Nu-mi doream nimic mai mult.

[1] Asignat – monedă fiduciară emisă în timpul Revoluției Franceze și retrasă în 1797 (n.tr.)

Mi-am înăbuşit dorul de Lazare, îndurerată că trebuia să pierd încă un bărbat. Dar nu puteam să-mi alung singurătatea ori să-mi suprim nevoia de confort. Dormeam ca să uit de durere, pierzând noţiunea orelor, a zilelor. Iarna sosi devreme, pulverizând cristale sclipitoare pe copaci şi răcind aerul care înţepa pielea dezgolită. Cu toate astea mă plimbam zilnic prin grădina care înconjura casa, aşa cum îmi prescrisese doctorul.

– Ca să îţi uşureze greutatea din piept, spusese el.

Deveneam mai puternică în timp ce luptam cu amintirile respirând viaţa din jurul meu şi împărtăşindu-mi durerea cu copacii adormiţi. Coşmarurile încetară; trupul lui Alexandre fusese înmormântat. Nu mă mai trezeam speriată de şobolani sau de vocea temnicerului. Totuşi, nu puteam înţelege rostul a tot ceea ce pierdusem. Prea puţine lucruri mai păreau importante.

Prima invitaţie sosi când iarna se apropia de sfârşit. Cetăţeanul Tallien mă invita la un bal în casa sa din Paris, La Chaumière – o sărbătoare în onoarea iubitei sale graţiate, Thérésa, supranumită *Notre-Dame de Thermidor.* Ardeam de nerăbdare să o cunosc pe eroina Republicii şi să-i mulţumesc lui Tallien pentru eliberarea mea, pentru viaţa mea. Am accept fără să stau pe gânduri.

O săptămână mai târziu am pornit spre La Chaumière. Priveam Parisul din goana trăsurii, constatând că vremea mohorâtă nu afectase voioşia locuitorilor. Parizienii se înghesuiau în braserii şi în restaurantele nou deschise, cu ferestre luminate, sau în zecile de saloane de dans însufleţite de muzică. De asemenea, am văzut încântată că teatrul meu preferat fusese redeschis.

– Îţi mulţumesc, Doamne, am şoptit. Trăiesc!

Trăsura străbătu bulevardul Champs-Elysées, apoi se îndreptă spre periferie, oprindu-se în cele din urmă în faţa unei vile mari din cărămidă. Acoperişul din paie o făcea să semene cu o fermă plină de şarm, cuibărită printre copaci pe malul Senei. Inima îmi săltă entuziasmată. Nu mai participasem de mult la o *fête.*

Un valet îmbrăcat în livrea neagră îmi luă mantaua, iar un altul mă conduse în salon. Căldura pe care nu o mai simţisem din lunile de vară mă învălui – minunata, binecuvântata căldură. În fiecare

încăpere se găseau coloane înfăşurate cu iederă, pereţi acoperiţi cu fresce şi busturi sculptate ale personalităţilor antice. O vilă republicană de inspiraţie romană. Intenţionam să adopt şi eu acel stil când aveam să mi-l permit.

Sosisem devreme, aşa că în salon se aflau doar o doamnă şi trei domni pe care nu-i recunoşteam. Mare parte din mobilier fusese înlăturat, expunând podelele lustruite din lemn. Avea să se danseze! Dumnezeule, cât de mult îmi lipsise dansul!

Am traversat încăperea până la mesele încărcate cu fructe de mango, rodie şi ananas. Am făcut ochii mari la vederea festinului. Nu mai văzusem o asemenea varietate de ani întregi. Nu-mi puteam închipui cum i se livraseră fructele lui Tallien, căci Sena îngheţase din nou. Am presupus că banii puteau cumpăra orice.

Un servitor intră cu o tavă cu şampanie şi, cu o plecăciune, mă invită să iau unul dintre paharele cu lichidul sclipitor. Mi-am zărit reflexia în pocal. Buclele îmi cădeau în valuri până la bărbie, ochii îmi licăreau în lumina lumânărilor. După toate încercările prin care trecusem, mi se păruse straniu să mă îngrijesc de înfăţişarea mea, dar, asemenea trucurilor amoroase, nu era nimic mai mult decât o unealtă pentru a obţine o poziţie socială convenabilă.

Totuşi, eram fericită – recunoscătoare, mai degrabă – să fiu aici. Să încep următoarea etapă a vieţii mele.

Nişte râsete gălăgioase îmi atraseră atenţia. Un domn pe care-l cunoşteam îmi făcu semn să mă apropii. Nu-l mai văzusem de dinainte să intru la Les Carmes.

– Cetăţeană Beauharnais! Ce surpriză să vă văd aici! Jérôme LaCourte mă sărută pe obraz. Sunteţi la fel de frumoasă ca întotdeauna.

Bietul Jérôme îşi exprimase interesul în câteva ocazii, dar înfăţişarea lui de buldog nu mă atrăgea.

– Cetăţene LaCourte, cât mă bucur să vă revăd! *Bonsoir,* cetăţeană Degrange.

O cunoscusem într-o seară, tot la braţul lui. Nu uitam niciodată un nume sau un chip.

Ea îşi ţuguie buzele în timp ce îmi studia rochia din muselină albastră, prinsă la mijloc cu o cingătoare subţire.

– Cum s-au schimbat vremurile, *citoyenne* Beauharnais.

Nepoliticoasă și pudică – asta da, combinație!

– Nimeni nu vrea să rămână captiv în trecut, i-am spus, privind peste umărul ei.

Ea își cercetă rochia din catifea și gulerul din dantelă. Drăguț, dar *fichu*-ul ieșise de mult din modă.

– Da, nimeni nu vrea să fie privit ca un trădător.

Am mijit ochii. Cum îndrăznea să presupună că eram vinovată? Nu știa nimic despre concepțiile mele, despre tot ce oferisem, despre tot ce pierdusem. Am luat o gură de șampanie pentru a-mi domoli nervii.

– Ei bine, este o ușurare că nici unul dintre noi nu se potrivește acestei descrieri, am răspuns.

Deschise uimită gura, dar nu spuse nimic.

Cetățeanul LaCourte, părând stingherit, schimbă subiectul.

– De unde îl cunoașteți pe cetățeanul Tallien?

– Un prieten comun ne-a făcut cunoștință. Îi datorez viața.

– Cu toții i-o datorăm. La fel și Thérései Carrabas și lui Paul Barras. Fără ei, poate că *La Terreur* ar fi continuat.

– Paul Barras? Membrul Convenției?

– Da, și membru al Comitetului Salvării Publice. Un om foarte influent.

– Un ticălos, în realitate, adăugă dezgustată cetățeana Degrange. Face paradă cu amantele lui de parcă ar fi un cârd de târfe.

– Puțin probabil, *citoyenne*. Sunt femei respectabile, spuse LaCourte.

– Presupun că asta depinde de ce înțelegeți prin „respectabil".

Disprețul ei îmi stârni curiozitatea. Trebuia să-l întâlnesc pe acest ticălos. Am privit în jur. Oaspeții începeau să sosească.

– Vă rog să mă scuzați, dar aș vrea să salut câțiva prieteni. Vă doresc o seară minunată!

Femeia primi vestea cu ușurare.

– Vă pot căuta mai târziu pentru un dans? întrebă LaCourte.

– Desigur, i-am răspuns, zâmbind.

*

Mă învârteam după melodia viorilor și băteam din picior în ritmul pianului. Obrajii mi se îmbujoraseră, inima îmi bubuia, iar de gâtul lucind de transpirație mi se lipiseră câteva șuvițe de păr. Însuflețită, m-am predat muzicii, eliberând toată suferința care îmi chinuia somnul, pierderea soțului meu și a atâtor prieteni și plecarea dragului de Lazare. Luni întregi de suferință și boală se topiră în strălucirea din La Chaumière.

După ce am dansat ore bune, am căutat să mă odihnesc pe un scaun de pe margine. Am băut pe nerăsuflate un pahar cu apă și mi-am scos evantaiul de la cingătoare, fluturându-l pentru a-mi răcori chipul.

Cetățeanul Tallien mă zări din capătul opus al salonului și mi se alătură.

– Mă bucur să vă văd. Mulțumesc că ați venit, spuse el, sărutându-mă pe ambii obraji.

– Cum vă poate mulțumi cineva pentru că i-ați salvat viața? am zâmbit, strângându-i mâna.

– A fost deopotrivă o datorie și o onoare. Arătați bine. Să înțeleg că v-ați refăcut?

– Am stat departe de ochii lumii, dar da, sunt bine, în sfârșit.

Muzica și râsetele creau o atmosferă de veselie generală. O femeie cu părul negru și tenul catifelat se plimba prin încăpere cu grația diafană a unei zeițe, îmbrăcată într-o rochie roșie care de-abia îi susținea decolteul. Toți o priveau cu ochii mari pe când trecea pe lângă ei.

– Ați cunoscut-o pe Thérésa? mă întrebă Tallien.

Auzisem de frumusețea ei legendară, dar nu mă așteptasem să întâlnesc o zână. Femeia radia. Nici un gest de-al ei nu rămânea neobservat în timp ce saluta mulțimea. Mi-am dorit instantaneu să devenim prietene.

– Aș fi onorată să o cunosc.

– Thérésa? strigă el.

Femeia îl atinse delicat pe tânărul cu care vorbea, parcă cerându-și scuze pentru întrerupere, apoi pluti spre noi. Tallien își strecură brațul pe după talia ei.

– *Chérie,* vreau să cunoşti pe cineva. Aveţi un trecut comun la Les Carmes. *Je te présente la Veuve de Beauharnais*[1].

– *Bonsoir.* Un zâmbet sclipitor îi lumină trăsăturile. Am auzit atât de multe despre văduva de Beauharnais, spuse ea, sărutându-mă pe ambii obraji.

Luată prin surprindere, am început să râd.

– Şi eu despre dumneavoastră, *Notre-Dame de Thermidor*[2].

– Vă rog, spuneţi-mi Thérésa.

– Iar eu sunt Rose.

– Vă rog să mă scuzaţi, doamnelor, am nişte treburi de rezolvat, zise Tallien arătând către un membru al Convenţiei. Sper că ne veţi mai vizita, cetăţeană.

– Puteţi conta pe asta, i-am răspuns.

Cetăţeanul Tallien ridică într-un mod posesiv mâna Thérései la buze.

– Draga mea, ne vedem mai târziu.

Thérésa se aplecă şi îl sărută pasional pe gură. Cineva fluieră prin zarva de voci şi muzică. Eroul şi eroina Republicii râseră înainte ca Tallien să dispară în mulţime.

Am împărtăşit cu Thérésa poveşti despre timpul petrecut în temniţă, despre foşti soţi şi despre pasiunea noastră comună pentru modă, dans şi pentru a crea noi contacte sociale. În scurt timp, aveam impresia că o cunoşteam din născare. Braţ la braţ, am mers spre minunatul aranjament de fructe confiate şi prăjituri. Nu mai văzusem atât de mult zahăr de ani întregi. Am degustat zeci de fructe, având grijă să nu le mestec prea mult. Dinţii mei sensibili începură să protesteze, totuşi, astfel că am abandonat o prună pe jumătate mâncată pe tava unui servitor.

– Fericire pură, am exclamat suspinând.

Thérésa râse de entuziasmul meu.

– Cu siguranţă eşti creolă. Să trăieşti atât de mult timp fără zahăr trebuie să fi fost un chin.

– Nici nu ştiam cât de mult mi-a lipsit.

[1] „Ţi-o prezint pe văduva de Beauharnais." (în limba franceză, în original) (n.tr.)

[2] Supranume primit de Thérésa Cabarrus deoarece întemniţarea ei în iulie 1794 l-a determinat pe amantul său, Tallien, să provoace arestarea şi executarea lui Robespierre, punând astfel capăt Terorii. (n.red.)

Am mers în biroul de lângă salon, unde ne-am aşezat pe o canapea liberă.

– Am petrecut o seară minunată alături de tine, Thérésa. Mă simt ca şi cum te-aş cunoaşte de ani întregi.

– La fel şi eu, spuse ea, strângându-mi mâna.

Am sorbit iarăşi din paharul cu vin.

– Iartă-mă pentru că menţionez un subiect atât de dificil într-o seară minunată ca asta, dar îmi bântuie neîncetat gândurile. Ca de la o femeie la alta, sunt convinsă că vei înţelege. Curiozitatea se citea pe chipul ei angelic, aşa că am urmat: Mă chinuie dezonoarea care s-a abătut asupra soţului meu. După execuţia lui, guvernul i-a confiscat conturile şi proprietăţile. Numele Beauharnais poartă un stigmat murdar, iar copiii mei şi cu mine trebuie să-i purtăm ruşinea. Am făcut o petiţie, dar sunt ignorată. Nu mai ştiu încotro să mă îndrept, cu excepţia lui Tallien. Dar el este atât de ocupat. Nu vreau să fiu insistentă şi supărătoare.

Thérésa îşi înfăşură o buclă în jurul degetului.

– Nu mai spune nimic. Mă voi asigura că va pleda cauza lui Alexandre. Prea mulţi republicani nevinovaţi au suferit. Execuţia soţului tău a fost o crimă.

Puţin ameţită de vin, mi-am aruncat braţele în jurul gâtului ei, sărutând-o.

– Nu îţi pot mulţumi îndeajuns.

Ea râse şi mă bătu uşor pe spate.

– Îmi poţi mulţumi venind la cină mâine seară.

– Mi-ar face plăcere, dar am venit din Croissy. Nu mi-am făcut planuri să rămân la Paris.

Thérésa înţelese ce voiam să spun. Ştia că nu aveam bani şi că trebuia să fac aranjamente pentru a rămâne la o prietenă.

– Vei sta aici. Şi nu încerca să mă refuzi. Insist.

Un rânjet larg mi se întinse pe faţă. Norocul meu fusese capricios până atunci, dar acesta era un început în direcţia cea bună.

Thérésa şi cu mine am devenit nedespărţite. Mergeam la baluri dansante împreună sau participam la expoziţii de artă. Când a sosit primăvara, am început să ne plimbăm peste dealuri sau să călărim împreună cu prietenii noştri, desfătându-ne

cu aerul curat, cu mirosul de iarbă și de soare. Natura nu îmi părușe niciodată atât de splendidă – un dar divin – ca în acele luni de după ieșirea din temniță. Mă minunam de renașterea ei nesfârșită și sărbătoream viața pe care înainte o socotisem de la sine înțeleasă.

În majoritatea serilor leneveam la La Chaumière. Întrucât cercul meu de prieteni influenți se lărgise, mă împrumutam de la bancheri puternici, cărora le plăceau femeile frumoase. Admiratorii Thérései erau din belșug, iar în curând, la fel și ai mei, deși rămăsesem în umbra ei. Încercam să îmi păstrez tinerețea cu creme pe care le preparam singură, măști faciale și rujuri scumpe, deși totul era doar pentru a face impresie. Dar asta trebuia să fac, să las o impresie bună.

Fiind cu zece ani mai mică decât mine, frumusețea Thérései era în floare, dar cei treizeci și unu de ani ai mei îmi amenințau poziția printre frumoasele noastre prietene.

Thérésa râdea din pricina îngrijorării mele.

– Ești elegantă și adorabilă. Bărbații se îngrămădesc să te cucerească. Nu ai observat? mă tachină ea într-o după-amiază în timp ce stăteam sub stejarul din grădină. Tallien îi dădea câte o boabă de strugure.

Îi era atât de simplu să râdă de grijile mele când era în floarea vârstei! Am mângâiat panglica argintie de pe noua mea pălărie, perfect asortată cu rochia violet. Amândouă costaseră mai mult decât îmi puteam permite, dar trebuia să mă reinventez încă o dată, altfel aveam să fiu înlocuită. M-am foit în iarbă. Gândul mă făcea să mă simt stingheră.

– Draga mea prietenă, se îngrămădesc lângă tine și pe mine mă tolerează, am contrazis-o, furând un strugure din bol.

Tallien râse.

– Rose, serios, este absurd!

– Vreau să îți cer o favoare, i-am spus. Mă temeam de acest moment pentru că deja ai fost foarte amabil cu mine, dar conștiința nu-mi dă pace.

– Te rog, te ascult.

– Mai am câțiva prieteni rămași la Les Carmes.

Mi-am plecat privirea, simțind cum mă năpădeau remușcările. Eu stăteam acolo într-o companie plăcută, bucurându-mă de mâncărurile fine și mai ales de libertate, în timp ce ei zăceau pe nedrept în închisoare. Trebuia să fac tot ce îmi stătea în putință ca să-i ajut.

Tallien observă schimbarea stării mele de spirit.

– O să fie eliberați, te asigur. Dă-mi datele lor, și va fi primul lucru de care mă voi ocupa mâine-dimineață.

Am oftat ușurată.

– Sunt oameni buni. Mă dezgustă să știu că sunt închiși fără motiv. Cum aș putea să te răsplătesc vreodată?

El stătu pentru o clipă pe gânduri.

– Poate l-ai putea întreține pe cetățeanul Belfour. Sosește în seara asta de la Berna și va dori companie.

Am înțeles imediat ce voia să spună. Nu era prima oară când întrețineam bărbați în schimbul vieții cuiva. Era un preț mic, și uneori putea fi amuzant. Prin urmare, am dat aprobator din cap.

– Desigur.

Mă delectam cu scrisorile despre progresele lui Eugène și o vizitam pe Hortense de fiecare dată când puteam. Mi-era foarte dor de ei. Cetățeana Campan mă asigura că Hortense era o elevă silitoare.

– Este foarte simpatică și are un talent extraordinar la pian, îmi spuse aceasta răsfoind catalogul. Notele lui Hortense sunt destul de mari și este activă la ore. Mi-aș dori să am mai mulți elevi ca ea.

Nu putusem să aleg o profesoară mai potrivită. *Citoyenne* Campan știa mai multe despre normele de etichetă decât oricine altcineva. Republicană sau nu, fiica mea urma să aibă manierele unei domnișoare bine-crescute. Nu voiam ca ea să sufere ca mine la o vârstă fragedă.

La fiecare vizită îi observam transformarea din copilă în femeie. Silueta îi înflorea, chipul rotund îi devenise mai uscățiv, iar zâmbetul îi era mai încrezător. Râdeam și stăteam de vorbă ca două femei mature, deși ea avea doar doisprezece ani.

– Draga mea, eşti frumoasă, i-am spus într-o zi, pe când stăteam pe canapeaua roşie din salonaş.

Hortense se fâstâci. Petele rozalii din obraji îi puneau în evidenţă ochii violet şi părul blond.

– Este datoria ta să spui asemenea lucruri, *maman,* protestă ea, trecându-şi degetele peste părul împletit.

– Poate că da, dar este adevărul. În curând vei atrage atenţia unui tânăr, dacă nu ai făcut-o deja.

– Te rog, mă faci să mă ruşinez! bombăni ea roşind şi mai tare.

– Atunci te-am crescut cum trebuie. Nu voi mai vorbi despre asta, i-am promis făcându-i cu ochiul. Am veşti bune, draga mea. *Papa* al tău a fost reabilitat!

– O, este minunat! Hortense sări de pe canapea şi mă îmbrăţişă.

– Numele nostru este din nou fără pată, am zis, mângâind-o pe spate. Mai rămâne o chestiune cu care trebuie să mă lupt. Proprietăţile i-au fost înapoiate, dar va trebui să le vând pentru a-i plăti datoriile. Şi pe ale noastre.

Hortense rămase cu gura căscată.

– Nu vom avea nici o moştenire.

– Mă tem că nu, i-am spus, luându-i mâinile într-ale mele. Dar ne-am recuperat onoarea. Şi ne avem unii pe alţii. Ce ar putea fi mai important?

– Câtă dreptate ai!

– Vrei să îmi cânţi ceva? am rugat-o, arătând spre pian.

Într-o după-amiază de duminică, citeam ultima factură primită. Trei mii de livre. Am început să-mi rod o unghie. Puteam să returnez agrafa de păr cu pietre preţioase, căci rochia avea să rămână impresionantă şi fără ea. Dar ce puteam face cu restul facturilor?

Mimi aşeză o tavă pe birou.

– Ciocolată caldă şi pâine. Ce s-a întâmplat? mă întrebă ea când mă văzu frecându-mi nervoasă faţa.

– Sunt fără speranţă în privinţa banilor, am oftat, împăturind hârtiile de pe birou.

– Toate rochiile alea, Yeyette. *Maman* a ta te-ar certa dacă te-ar vedea comportându-te atât de frivol.

I-am studiat chipul: nasul rotund şi buzele cărnoase, pomeţii ei înalţi, atât de familiari, atât de dragi mie.

– Ai dreptate. Am destule rochii pentru sezonul ăsta. Iar Thérésa mă va lăsa să le împrumut pe ale ei.

Prieteni bogaţi îmi asigurau sprijinul financiar, dar să ţin pasul cu ei nu făcea decât să mă arunce în mai multe datorii – un cerc vicios din care nu aveam scăpare. Aveam nevoie de un soţ. Dar nu voiam să mă mărit cu oricine. Am oftat. Cum rămânea cu dragostea? Eram sătulă de căutările neîncetate, de eşecurile nesfârşite. Cu siguranţă, dragostea şi căsnicia nu păreau să meargă mână în mână. Alexandre mă învăţase asta.

Într-o seară rece de floréal[1], Thérésa şi cu mine mergeam în trăsura ei violet spre o serată de la Palais-Egalité[2]. Paul Barras, actualul preşedinte al Convenţiei, ne invitase. De-abia aşteptam să-l întâlnesc. Reputaţia sa pentru petreceri scandaloase mă intriga. Speram ca această seară să nu fie o excepţie. Tema, balul victimelor, le cerea oaspeţilor să poarte panglici roşii din catifea în jurul gâtului. Supraviţuitorii închisorilor aveau locuri de onoare la mese, iar serata avea să înceapă cu un dans ce mima o decapitare.

Thérésa şi cu mine purtam amândouă rochii din mătase, roşii ca sângele, şi ne aranjaserăm părul până la umeri în bucle strânse. Nu ne acoperiserăm braţele cu mănuşi sau piepturile cu şaluri. Era mult prea amuzant să-i şocăm pe ceilalţi invitaţi.

– Cred că astea sunt minunate, zise Thérésa scoţând două diademe de aur din poşetă. Câte una pentru fiecare.

– Sunt splendide, am exclamat bătând entuziasmată din palme.

Thérésa şi-o puse pe a ei în păr. Lumina palidă se reflecta în pietrele preţioase ale tiarei.

– Ce părere ai?

[1] A opta lună a calendarului republican francez (20 aprilie–20 mai) (n.tr.)

[2] Denumire primită de Palais-Royal în timpul Revoluţiei (n.red.)

– Perfect.

– Nici un bărbat nu ne va rezista în seara asta, *mon amie,* spuse ea, trimițându-mi un sărut.

– Tallien vine mai târziu?

– Nu ştiu, răspunse ea pe un ton neutru. L-am părăsit.

Vestea mă lăsă cu gura căscată.

– Când?

– Acum trei zile. Voi înainta cererea de divorț. Bărbatul ăla m-a bătut pentru ultima oară.

– O, draga mea! Reuşind cu greu să-mi țin echilibrul în trăsura ce se legăna, m-am aşezat lângă Thérésa. Nu ştiam că era violent cu tine, i-am spus, strângându-i mâna. Eşti atât de curajoasă că pleci!

– Nu este curaj. Toată lumea divorțează.

– Nu multe femei.

– Eu nu sunt orice femeie, pufni ea.

Mi-am pus brațul peste umerii ei.

– Nu, nu eşti! Ai unde să stai?

– Cu Tallien deocamdată, zise Thérésa ştergându-şi ochii cu batista. A spus că ne va susține financiar pe micuța Rose şi pe mine până când magistratul va lua decizia.

– A fost generos din partea lui.

– Se simte vinovat, spuse ea, îndreptându-şi umerii.

– Procedezi cum trebuie.

Thérésa îşi împături batista şi o ascunse în poşetă.

– Haide să uităm că am vorbit despre asta. Vreau să mă distrez astă-seară. Să cunosc vreun străin chipeş, sau doi. Un zâmbet palid îi lumină chipul.

– Eu am pus ochii pe Paul Barras.

– *Dieu,* atunci tu eşti cea curajoasă, râse ea.

În timpul ultimei mele vizite la Palais-Egalité, ansamblul se numea Palais-Royal şi îl avea drept proprietar pe acum executatul duce de Orléans. De atunci, Barras cumpărase palatul pustiu şi îl jefuise de toate bogățiile.

– Dumnezeule, priveşte, am spus, arătând spre mesele acoperite cu dantelă albă. În centrul fiecăreia, flori roşii înconjurau

replici miniaturale ale unei ghilotine. Simțeam cum mi se ridică părul de pe brațe. Aversiunea mea față de acel instrument al morții nu avea să dispară niciodată.

– Paul adoră să se dea în spectacol, din câte se vorbeşte, zise Thérésa cu un zâmbet malițios.

– La ce te referi? am întrebat-o, frecându-mi brațele dezgolite.

– Reputația lui în dormitor este legendară.

Ne-am îndreptat braț la braț spre salonul principal.

– De-abia aştept să-l cunosc pe păcătosul Barras. L-am văzut doar de la distanță.

Servitori costumați în călăi se plimbau cu tăvi aurite, pline cu delicatese. Muzicienii cântau la harpă într-o încăpere şi la pian într-o alta. Salonul fusese transformat într-o scenă; actori plătiți îşi exersau replicile pentru piesa ce urma să fie pusă în scenă mai târziu.

Thérésa şi cu mine am luat câte un pahar cu vin.

– *Merveilleux,* am murmurat pe când intram în sala de bal.

Din tavan atârnau panglici sângerii şi violet, acoperind ringul de dans asemenea unui giulgiu funerar. Oaspeții purtau cele mai elegante haine din muselină, brocart argintiu sau dantelă neagră, toate împodobite cu şaluri roşii şi funde, pălării roşii şi mănuşi. Thérésa şi cu mine eram singurele îmbrăcate cu rochii purpurii, ceea ce ne transforma în cele mai stridente apariții ale serii, exact cum plănuiserăm.

Seara începu cu un festin cu opt feluri de mâncare. Servitorii aduseră, rând pe rând, tăvi aurite cu salate reci de legume, supe şi fripturi, dar aranjamentul mâncării îi entuziasmă cel mai mult pe oaspeți.

– Priveşte! spuse Thérésa.

Un peşte sărea prin cercuri din ceapă prăjită dintr-o mare de glazură albastră. Un domn sculptat dintr-un cartof valsa cu o doamnă cu rochia dintr-o andivă.

– *Magnifique!* Am bătut încântată din palme.

Oaspeții aplaudară fiecare exponat, până la desert: capete tăiate făcute din pandişpan. La vederea lor, un icnet colectiv răsună în salon.

Mi-am acoperit gura şi m-am holbat la îngrozitoarea creaţie. Ochii din fondant păreau atât de reali, îngroziţi şi sticloşi, la fel ca fâşiile din zahăr roşu care atârnau din guri. Repulsia mă copleşi.

Servitorii luară rapid capetele de pe mese. Am băut însetată dintr-un pahar cu apă pentru a-mi limpezi gâtul şi a spăla oribila imagine. Ultimul fel fu primit cu aplauze – platouri cu fructe confiate, îngheţate, bomboane şi jeleuri. Am gustat câteva şi apoi mi-am croit drum prin mulţime.

Mai târziu, când începu dansul, am mers în sala de bal. Cu fiecare melodie nouă, invitaţii se dezlănţuiau tot mai mult, înghiontindu-se şi rotindu-se până ameţeau.

Capul mi se învârtea de la vin şi de la fructele confiate. Simţind că rochia mi se îmbibase de transpiraţie, am pornit în căutarea unei ferestre deschise. În camera alăturată, cu un pian şi câteva rânduri de scaune libere, zeci de lumânări aprinse pâlpâiau în adierea brizei. Mulţumită că aerul rece al nopţii îmi usca sudoarea de pe tâmple, m-am aşezat pe un scaun pentru a-mi odihni picioarele obosite.

Quelle fête! Trebuia să-l găsesc pe Paul înainte să treacă seara. Poate că el avea să mă ajute să-l uit pe Lazare. O durere surdă îmi zvâcni în piept. Nu puteam să nu-mi compar toate cunoştinţele masculine cu el.

O mişcare bruscă îmi atrase atenţia. Un bărbat impunător ocupa în totalitate cadrul uşii. Poate că el mă găsise pe mine, m-am gândit.

Paul Barras păşi în încăpere. Haina lui stacojie se mula pe trupul musculos, iar o cascadă de păr negru îi curgea până la umeri. Un zâmbet sarcastic îi juca pe buze. Unii îl numeau diabolic. Acum înţelegeam de ce.

Mi-am ascuns chipul în spatele evantaiului şi i-am întâlnit ochii. O invitaţie. Fără să ezite, traversă încăperea ca un taur grăbit, cu paharul de coniac în mână. M-am ridicat să-l întâmpin.

– *Citoyenne* Beauharnais, ne întâlnim din nou, spuse el, făcând o plecăciune şi sărutându-mi mâna.

– Nu îmi amintesc ultima noastră întâlnire, i-am replicat fluturând din gene.

Mi-l aminteam perfect, deşi nu vorbiserăm. Acea întâlnire avusese loc la o petrecere cu temă tropicală de la La Chaumière. Purtasem o tunică alb-negru în dungi, amintind de pielea unei zebre, şi brăţări în formă de şarpe. Thérésa mă rugase să citesc viitorul în cărţile de tarot, ceea ce provocase râsul lui Barras, sau cel puţin aşa îmi spusese ea.

– V-am admirat frumuseţea de la distanţă. Astă-seară, m-aţi lăsat fără suflare. Fără să-mi elibereze mâna, continuă: Dacă nu aş şti adevărul, aş putea să jur că sunteţi o vrăjitoare.

– Mi se întâmplă să-mi folosesc vrăjile asupra unuia sau altuia, când se aşteaptă mai puţin, i-am spus, legănându-mi evantaiul înainte şi înapoi.

Râsul lui era gutural, vicios. Teribil de atrăgător.

– Aţi adus cărţile acelea diavoleşti cu dumneavoastră?

– Nu, dar aş fi bucuroasă să vă înving la un joc de brelan.

Barras fornăi amuzat.

– Credeţi că mă puteţi învinge? Sunt un maestru al jocurilor de cărţi. În plus, nu se cuvine să umileşti o femeie la jocuri.

Adoram provocările. Mi-am arcuit uşor spatele, împingându-mi pieptul înainte.

– Paul Barras este cuviincios cu femeile? Asta este o noutate pentru mine.

Zâmbetul lui deveni mai larg.

– Să merg să caut un pachet de cărţi?

– Aroganţa dumneavoastră trebuie să primească o lecţie.

– Câtă obrăznicie! hohoti el. Aţi vrea să pariaţi?

Planul meu de a-i capta interesul se realiza mai uşor decât îmi imaginasem.

– Un pariu face orice lucru mai interesant, i-am răspuns.

Îmi puse mâna pe braţul său şi mă conduse în birou. Un foc ardea într-un şemineu mai înalt decât partenerul meu. Câţiva domni sorbeau din coniac şi fumau ţigări în apropierea unor uşi care se deschideau spre un crâng de castani.

Barras găsi un pachet de cărţi într-un sertar şi mi-l întinse.

– Sunteţi invitata mea. Şi mi-o veţi plăti în curând. De ce nu le amestecaţi dumneavoastră?

– Rămâne de văzut.

Am luat două pahare de absint de la un servitor, după care l-am ridicat pe al meu pentru un toast.

El îl ridică pe al lui și îl ciocni ușor de marginea paharului meu.

– Pentru o femeie frumoasă!

– Pentru câștig, i-am spus, luând o gură din licoarea verde.

Am jucat două partide de *pinacle*, una de whist și una de brelan. Am pierdut o singură mână.

– Imposibil! Cum de m-ați bătut din nou? răbufni el, aruncându-și cărțile pe masă.

– Este uimitor, având în vedere că trișați, l-am tachinat. Am pus cărțile deoparte și m-am aplecat peste masă pentru a-i oferi o priveliște asupra decolteului meu. Cred că îmi sunteți dator.

Îmi plăti triplul sumei pe care pariasem.

– Îmi acordați acest dans? mă întrebă, întinzându-mi mâna.

Am zâmbit și i-am acceptat-o.

– Mi-ar face plăcere.

Ne-am îndreptat spre sala de bal. Mulți oaspeți plecaseră, dar câțiva încă se mai învârteau în ring. Thérésa stătea într-un colț îndepărtat, ascunsă de o fâșie de material; i-aș fi recunoscut silueta oriunde. Era împreună cu un domn și se sprijineau unul de celălalt de parcă ar fi fost singuri în încăpere.

– Un vals, le ceru Barras muzicienilor.

Dansul devenise popular pentru mișcările lui senzuale, permițându-i bărbatului să-și cuprindă partenera în brațe. Barras mă trase la pieptul său și îmi îndrumă galant pașii.

Am dansat pe câteva melodii. Când muzica încetă, se aplecă spre urechea mea și șopti:

– Mi-ar plăcea să-ți arăt noul mobilier din camera mea de la etaj. Fiind o femeie cu gusturi fine, sunt convins că îți va plăcea.

L-am privit în ochii lacomi. Licăreau precum onixul.

– Am un oarecare simț al stilului, am murmurat, trecându-mi un deget pe obrazul lui înspre bărbie.

El îmi luă mâna și mă conduse la etaj.

Am avut nevoie de mai multe vizite acolo ca să observ dulapul baroc și măsuța de toaletă, scaunul și masa de scris din mahon.

În acea noapte, i-am admirat așternuturile negre din satin, până când razele aurii ale soarelui se revărsară prin fereastră.

Capitolul 12

Frumusețe creolă
Palais-Egalité, 1795

Barras era bogat ca un prinț și se muta după cum îi venea cheful între numeroasele sale locuințe, de la scandalosul Palais-Egalité la Grosbois, castelul său din provincie. Deținea mai multe obiecte de lux, avea mai multă influență și aprecia viața mondenă mai mult decât orice alt bărbat pe care îl cunoscusem vreodată.

„Regele Barras, îl numeau ziarele, trădător, necinstit și hedonist."

Expunea câte o fărâmă din toate aceste trăsături, dar mie mi se părea inteligent și generos. I-am asigurat pe cârcotași de loialitatea sa față de Republică, pe care o iubea mai mult decât oricine altcineva, cu excepția soțului meu ucis.

Mă desfătam cu poveștile lui de călătorie, mai ales de cele despre India.

– Un tărâm exotic, la fel ca al tău, locuit de femei uimitoare. Și mirodeniile!

Paul era încântat de calmul meu, de accentul creol și de înclinațiile mele spre ocultism, sau cel puțin așa spunea. Dar legăturile mele sociale și talentul în așternut îi mențineau viu interesul.

– Ai redecorat dormitorul? mă întrebă, mângâind capul elefantului sculptat în mahon de lângă șemineu.

– Am vrut să reproduc atmosfera unui harem indian.

De pe baldachin atârnau pânze diafane, aurii și albastre. Perne îmbrăcate în mătăsuri sclipitoare umpleau patul. Tămâia cu parfum de iasomie înmiresma aerul.

– Uimitor, murmură el începând să-și descheie nasturii din bronz ai hainei.

– Ba asta e uimitor, i-am răspuns.

Am lăsat mantia să-mi cadă pe podea, dezvăluind un corset încrustat cu bijuterii care îmi expunea pântecele. Fusta, care mi se revărsa vaporoasă dintr-o cingătoare încrustată cu aur, îmi învăluia gleznele. Câteva crăpături în material lăsau să mi se vadă coapsele dezgolite. Mi-am legănat șoldurile cu o mișcare circulară și mi-am scuturat umerii înainte și înapoi. Clopoțeii aurii legați pe un șnur fin în jurul gleznelor scoaseră un clinchet vesel.

Paul stătea pe marginea patului, cu gura căscată de uimire.

Am interpretat un dans senzual prin dormitor, zâmbind din pricina expresiei sale lubrice. Abilitățile mele erotice îl captivau.

Mă copleșea cu bijuterii, bilete la operă, materiale indiene înflorate și cu cele mai scumpe lenjerii intime din câte existau. Nu făcuse un secret din pasiunea lui pentru piesele din dantelă, iar eu nu-l dezamăgisem. Totuși, în ciuda statutului meu de amantă oficială, Barras nu renunțase la apucăturile lui desfrânate.

– Ai grijă, draga mea, mă avertiză Thérésa într-o după-amiază, când ne plimbam prin grădina ei. Știi că Paul are și alte amante. Nu a stat singur când tu ai fost plecată.

Tocmai mă întorsesem după o vizită de două săptămâni la Croissy, unde fusesem să o văd pe Hortense.

– Nu-mi fac iluzii în privința caracterului său. Este incapabil să se dăruiască unei singure femei.

Pentru moment mă iubea, însă știam că avea să se plictisească de mine, așa că aveam să rămân iar pe cont propriu, luptându-mă pentru siguranța materială. Ochii zâmbitori ai lui Lazare îmi reveniră în minte. Sperasem ca dorul de el să-mi treacă, dar suferința era încă prezentă.

– Ar trebui să auzi ce se spune despre voi, diabolicul Barras și amanta lui pătimașă!

– Te rog, spune-mi!

Câțiva porumbei ciuguleau niște firimituri pe alee. Fără să se sperie de noi, s-au mulțumit să se retragă de o parte și de alta.

– Se pare că suntem cu toții implicați în orgii sexuale. Bărbați cu bărbați și femei cu femei. Dar, conform zvonurilor, noi două preferăm să facem amor în public.

Am izbucnit în râs. Paul și cu mine nu ne comportam întotdeauna adecvat, însă aveam un simț al decenței.

– Oamenilor le face plăcere să-i denigreze pe cei care sunt în centrul atenției. Nu ne putem abține, pur și simplu captivăm bărbații, spuse ea. Nici nu vrem să ne abținem.

M-am încruntat brusc. Speram ca Hortense și Eugène să nu fi auzit bârfele.

– Nu aș vrea ca zvonurile să ajungă la urechile copiilor mei.

– Nimeni nu ar spune asemenea lucruri unui copil. În plus, ar trebui să fie mândri că mama lor le ține companie celor mai puternici oameni din Paris.

Am oftat. M-ar fi durut să-mi dezamăgesc odraslele sau, mai rău, să le pun într-o situație stânjenitoare.

Paul era foarte generos, în ciuda apetitului său lacom pentru femei. Ca să mă surprindă, a închiriat o proprietate foarte modernă pe *rue* Chantereine, cu o situare de vis, în apropierea teatrelor. În după-amiaza în care a primit cheile, am făcut un tur al noii mele case.

– Va fi nevoie să angajezi un grădinar, un bucătar și un servitor sau doi dacă ai de gând să găzduiești o serată. Vocea baritonală a lui Barras răsuna în bucătăria pustie de la subsol. Am urcat la primul etaj și am privit pe fereastra salonului spre șopronul pentru trăsuri. Și un lacheu pentru trăsură, adăugă el.

Propria mea trăsură. *Quel luxe!*

– Nu sunt sigură că mi-i pot permite pe toți.

– Te pot ajuta, dar ar fi mai bine să-ți găsești o altă sursă de venit.

– Desigur. Îți sunt recunoscătoare pentru tot, dragule. Ridicându-mă pe vârfurile picioarelor, l-am sărutat. Nu îți pot mulțumi îndeajuns pentru că ai pus-o în legătură pe Fanny cu pictorul tău. Iar Marie-Françoise și-a găsit un loc confortabil cu suma pe care i-ai oferit-o.

– Pe tine nu te pot refuza, spuse el zâmbind. Te-ai gândit să te apuci de afaceri? Cu legăturile tale din înalta societate și cu modul în care manevrezi oamenii...

– Modul în care manevrez oamenii? am repetat, eliberându-mă din îmbrățișare. Sunt empatică, atâta tot.

– Haide, Rose. Crezi că sunt prost? Spui exact ceea ce trebuie ca să obții ce îți dorești. Iar eu sunt o victimă a șarmului tău, murmură el sărutându-mă pasional pe gură.

Îl prinsesem în plasă, dar știam că putea să se elibereze oricând voia. Neliniștea mi se ghemui în stomac, așa că am preferat să schimb subiectul.

– Ce fel de afaceri?

Cum încheiaserăm vizitarea casei, am ieșit în grădină. Soarele după-amiezii târzii arunca umbre alungite pe drum.

– Provizii militare. Paul făcuse avere vânzând provizii armatelor revoluționare. Știu câțiva domni care caută un intermediar, spuse el. Tu ai fi perfectă.

– Îmi place să negociez. O activitate comercială era exact ceea ce-mi trebuia ca să țin pasul cu facturile și să-mi permit un personal mai numeros în noua locuință.

Lacheul îmi deschise ușa trăsurii. Am încuviințat din cap, mulțumindu-i, și mi-am ocupat locul pe banchetă.

– Îți voi stabili o întâlnire. Te descurci tu după aceea, îmi zise Paul.

– Când încep?

M-am întâlnit cu cetățeanul Ouvrard și cu alți câțiva bancheri în seara următoare. Ei m-au pus în legătură cu alții, iar până la sfârșitul săptămânii am obținut primul contract. Fiind una dintre puținele femei din cercurile de afaceri, atrăsesem atenția tuturor, astfel că am câștigat mai mulți bani decât majoritatea celor implicați. Am cheltuit întreaga sumă foarte rapid. O casă nouă avea nevoie de mobilier.

Am împodobit salonul cu mătase azurie și muselină diafană, l-am mobilat cu o masă din mahon și cu harpa la care îmi doream să cânt încă de când plecasem de la Edmèe. Atenția mea la detalii crea iluzia de bogăție. În definitiv, trebuia să-mi joc rolul perfect.

În timp ce arhitectul, care își încheiase ziua de lucru, se pregătea să plece, sosi poșta. Scrisul lui Lazare ieșea în evidență de pe plic, țeapăn precum postura lui.

Mă străbătu un fior. Mirosul pielii lui Lazare, blândețea atingerii sale nu se șterseseră din mintea mea, în ciuda legăturii cu Paul. Cu fiecare scrisoare de-a lui, mă rugam să-mi spună că divorțase.

Am despăturit cu grijă hârtia.

15 messidor[1]*, anul al III-lea*

Chère *Rose,*

Ce mai faci, mon amour? *Eugène este bine. Excelează la călărie și și-a atras respectul tuturor soldaților. Ce tânăr galant și inteligent a devenit! Ar trebui să fii mândră de cât de bine l-ai crescut.*

Mi-ai lipsit în aceste ultime luni. Mă gândesc la tine de fiecare dată când mă uit la Eugène. De-abia aștept să ne revedem în iarnă, când mă voi întoarce.

Am auzit că ți-ai făcut prieteni noi în Paris. Sper că nu cedezi lăcomiei și eticii lor îndoielnice. Paul Barras este un personaj dubios.

Mă tem că firea ta dulce poate fi compromisă. Nu toată lumea îți vrea binele.

Adevărul este că îți scriu și pentru a-ți da o veste, draga mea Rose. Voiam să fii prima care află: voi fi tată! Adelaide așteaptă primul nostru copil în două luni. În sfârșit, îți pot împărtăși bucuria de a fi părinte.

Sper că ești bine. De-abia aștept să te strâng în brațe!

Je t'embrasse,

Lazare

Cuvintele lui îmi strânseră inima ca într-o menghină. Adelaide însărcinată? Desigur că urma să aibă un copil cu soția lui. O iubea. Nu avea să o părăsească niciodată pentru mine.

Mi-am rezemat capul de tocul ferestrei și am început să plâng. O epuizare subită îmi cuprinse oasele. Eram atât de sătulă de prefăcătorii! Se părea că nu aveam să găsesc niciodată

[1] A zecea lună a calendarului revoluționar francez (20 iunie–19 iulie) (n.tr.)

siguranța, libertatea financiară și dragostea care să-mi umple golul din suflet.

I-am trimis vorbă lui Eugène să se întoarcă acasă. Nu mai puteam să accept ajutorul lui Lazare sau să insist asupra unui vis care nu se putea îndeplini niciodată. Într-o săptămână mi-am înscris fiul la Academia McDermott, o prestigioasă școală militară, și, dornică să mi-l alung pe Lazare din minte, m-am lăsat pradă distracțiilor din jurul meu.

Într-o după-amiază de fructidor[1], înainte ca frunzele să înceapă să-și schimbe culoarea, Thérésa și cu mine am participat, acasă la Barras, la o expoziție de pictură a cetățeanului Isabey. Speram ca oaspeții lui Paul să cumpere câte un tablou pentru a-mi susține prietenul artist.

Mă plimbam printre minunatele *tableaux* în rochia mea galben-citron, schimbând impresii cu diverse cunoștințe. Încă nu vorbisem cu Paul, care flirta cu o brunetă drăguță când sosisem eu.

Indispoziția îmi învolbură stomacul. Invitațiile lui se răriseră în ultimele două săptămâni. Îl iubeam ca pe un prieten drag, nimic mai mult, dar mă durea să văd că renunțase atât de ușor la relația noastră. Teama mi se strecură pe șira spinării. Foarte curând aveam să fiu din nou singură, nevoită să o iau de la capăt.

Priveam un grup de domni apropiindu-se de o masă cu aperitive. Îi cunoșteam pe toți, m-am gândit abătută. Unul era un fanfaron, altul era în permanență beat. Celui de-al treilea, cred, i-ar fi plăcut să-i fiu mamă. M-am cutremurat. Nu, mulțumesc.

Am pornit în căutarea Thérései. Iluminată de razele care se revărsau prin fereastră, semăna cu un înger, rochia de un albastru palid fiind parcă o bucată desprinsă din cer. Militarul cu care vorbea, ca vrăjit, își scărpina agitat gâtul o dată la câteva secunde.

Am strâmbat din nas. Cine era? Avea părul unsuros și ciufulit, iar uniforma murdară nu-i venea foarte bine.

[1] A douăsprezecea lună a calendarului republican francez (18 august–16 septembrie) (n.tr.)

Thérésa râse la o remarcă de-a lui, apoi îi făcu semn să plece. Țâfnos, necunoscutul își târșâi picioarele spre ușă.

Ea luă un pahar cu șampanie de pe o tavă din argint și își strecură brațul sub al meu.

– Iată-te, îmi spuse, ca și cum m-ar fi căutat întreaga după-amiază.

– Cine era militarul cu care stăteai de vorbă?

– Generalul? făcu ea amuzată. M-a rugat să-i acord un dans mai târziu. Să dansez cu cretinul acela! Nu m-am putut abține să nu râd. I-am spus că am lucruri mult mai interesante de făcut. Nu a părut prea fericit, nu-i așa?

– Să-ți fie rușine, am mustrat-o, conducând-o spre un tablou pe care îl mai admirasem de două ori în seara aceea. Ai fi putut măcar să te prefaci interesată pentru a nu-i răni sentimentele.

Thérésa își dădu ochii peste cap.

– Arăta de parcă nu s-ar mai fi spălat de săptămâni întregi.

Am chicotit.

– Totuși, puteai fi mai amabilă.

– Cel puțin nu mă va mai invita și a doua oară.

– Cu siguranță că nu. Ne-am oprit înaintea unui portret de-al lui Isabey cu fiica lui, unul dintre preferatele mele, și am schimbat subiectul: Nu am vorbit cu Paul toată seara. Mă tem că este fascinat de bruneta aceea.

– Draga mea, el întotdeauna umblă după cineva. Poate că ar trebui să treci mai departe.

Am studiat rochia fetiței din tablou.

– E minunat felul în care pictează materialele. Vezi cum reflectă lumina faldurile rochiei? Arată atât de moi!

– Uimitor.

– Poate ar trebui să-mi găsesc un soț.

– Nu vorbești serios, spuse Thérésa, aplecându-se ca să examineze tabloul. Tu îți iubești libertatea.

– Nu mai știu ce iubesc.

*

Eram în vendemiar[1] și aerul rece al toamnei se făcea simțit tot mai mult, însă temperaturile scăzute nu aveau puterea de a îngheța zvonurile. Țara era în faliment, iar monarhiștii aveau de gând să ne invadeze pentru a reinstaura puterea regală. Abia ce se termina o răscoală, că izbucnea alta. Mulți dintre prietenii mei își exprimau în șoaptă speranțele privind întoarcerea monarhiei.

Trăgeam nădejde ca Barras să potolească dezordinile.

Le scriam copiilor când huruitul unei trăsuri pătrunse prin fereastra deschisă. Venise cineva? Am sărit de pe scaun și am aruncat o privire afară. Apusul soarelui revărsa o lumină de culoarea chihlimbarului peste peluză.

Trăsura lui Paul trase pe alee. Nu mă mai vizitase de săptămâni întregi. Mă cuprinseră deopotrivă ușurarea și îndoiala. Speram că nu se întâmplase nimic.

– Mimi, pune de ceai și pregătește câteva aperitive. Barras este aici.

Mimi puse jos pămătuful cu care ștergea praful.

– Ar trebui să pregătesc masa și pentru cină?

– Te anunț eu.

Cum pașii lui răsunau deja pe holul de la intrare, m-am grăbit să îl întâmpin.

– Mă bucur să te văd, *mon amie*, îmi spuse, dându-mi un sărut.

– Ai dori o ceașcă de ceai?

– Mi-ar prinde bine o țigară. Își puse pistolul și sabia pe masă cu un clinchet. Nu am dormit de zile întregi.

Ne-am așezat în salon, unde Mimi ne-a adus un platou cu prăjituri.

– Ce s-a întâmplat?

Am luat un *sablé*, însă fursecul se sfărâmă în mâna mea, căzându-mi în poală. Mi-am scuturat firimiturile de pe rochie.

Paul se năpusti asupra unei prăjituri cu ouă.

[1] Prima lună a calendarului republican francez (22 septembrie–21 octombrie) (n.tr.)

– Monarhiștii plănuiesc să răstoarne guvernul în două zile. Au încercuit Palatul Tuileries. Am însărcinat un general să rezolve problema.

– Așadar, zvonurile sunt adevărate? Vor avea loc și mai multe răscoale?

– Cred că da. Am venit să te avertizez. Părăsește Parisul! Du-te la Croissy sau la Fontainebleau. Îți voi trimite vorbă când va fi din nou sigur să te întorci, spuse el, după care aruncă o tartă întreagă în gură.

– Îl iau pe Eugène în seara asta și vom pleca la prima oră mâine-dimineață.

Văzusem sânge cât să-mi ajungă o viață întreagă.

Eugène și cu mine stăteam împreună cu Edmée și cu marchizul la Fontainebleau. Șase zile mai târziu am primit o scrisoare de la Barras.

12 vendemiar, anul al III-lea

Chère *Rose,*

Totul este bine. Convenția a supraviețuit, Republica trăiește! Am pierdut câteva sute de oameni, dar am transmis un mesaj limpede: Republica va triumfa. Te poți întoarce oricând dorești, dar aș fi onorat să fii la brațul meu în ziua de septidi[1] *ce vine, la recepția dată la Palais du Luxembourg în cinstea noului meu protejat, pe care l-am numit recent la comanda Armatei de Interior. Noi îl numim Generalul Vendemiar.*

Sper că-mi vei accepta invitația.

Je t'embrasse,

Paul.

Se petrecea o schimbare. Dacă Barras îl numise în locul său la comanda Armatei de Interior și dădea o petrecere în cinstea lui, însemna că bărbatul era într-adevăr important. Aveam să-mi

[1] A șaptea zi a decadei, care înlocuia săptămâna în calendarul republican francez (zilele erau denumite *primidi, duodi, tridi, quartidi, quintidi, sextidi, septidi, octidi, nonidi, décadi*) (n.tr.)

afișez cele mai de preț podoabe, căci, vrând să-mi asigur influența din toate părțile, eram foarte dornică să-l cunosc pe omul de încredere al lui Barras. Noul general se putea dovedi util.

Capitolul 13

Straniul general

Rue Chantereine, 1795

– Aș vrea să îți prezint pe cineva, îmi spuse Barras la recepție.

– Cine ar putea fi? l-am întrebat pe un ton inocent în timp ce ronțăiam un *petit-four* – perfecțiune delicioasă, glazurată cu zahăr.

– Generalul meu. Este puțin cam urâcios și agresiv, dar foarte hotărât. Un tip pe care ar trebui să-l cunoști. L-ai putea învăța bunele maniere.

– Bunele maniere? Dumnezeule, asta nu sună bine. Ăsta este generalul care i-a pus pe toți pe jar?

Mi-am privit rochia. Dacă nu-i atrăgea atenția generalului, atunci nu era bărbat în toată puterea cuvântului. O comandasem să semene cu o pictură de-a lui Venus, zeița romană a dragostei. Din decolteu cădeau falduri de muselină albastră, iar despicătura discretă a fustei îmi dezvăluia pielea netedă a coapsei drepte, vizibilă prin ciorapii delicați. Sandalele argintii cu barete îmi puneau în valoare gleznele, iar o coroniță delicată din flori îmi împodobea buclele. Thérésa îmi oglindea stilul, dar pe un verde pal. Câțiva oaspeți ne aplaudaseră la sosire. Am râs amândouă și am traversat ringul de dans ca două nimfe.

Barras mă conduse prin salon.

– Da, și este noul comandant al Armatei Italiei și al Armatei de Interior. Mie mi se pare... amuzant.

– Cum așa?

– Vei vedea.

Când ne-am apropiat de general, mi-am dus mâna uimită la gură. Îl aveam în fața ochilor pe același soldat murdar pe care Thérésa îl respinsese și îl batjocorise. Nu putea fi el eroul Republicii!

Uniforma îi înghițea silueta fragilă. Cizmele lui roase își pierduseră strălucirea. Părul castaniu, neîngrijit, îi atârna peste guler și arăta de parcă nu și-l mai spălase de săptămâni întregi. Cum spusese și Thérésa, se părea că generalul nu practica igiena.

L-am privit întrebător pe Barras, iar el dădu aprobator din cap. Ce bărbat dizgrațios – erou sau nu!

– *Bonsoir,* Bonaparte, spuse Barras, strângându-i mâna.

Generalul își îndreptă ușor umerii.

– Bună seara.

Vorbea cu accent italian.

– Permiteți-mi să v-o prezint pe văduva Rose de Beauharnais.

– *Citoyenne.*

Bonaparte își plecă ușor capul, strângând paharul de coniac în mână. Degetele i se înroșiră, apoi îi deveniră albe.

Am început să-mi flutur evantaiul din mătase albă.

– Domnule general, mă bucur să vă cunosc.

Generalul nu spuse nimic. Ochii lui de un albastru-cenușiu păreau reci și indiferenți precum pietrele de pavaj. Nici o urmă de căldură nu radia dinspre el, și totuși intensitatea personalității lui era distinctă și remarcabilă.

Am zâmbit pentru a alunga tensiunea.

– Ați obținut un succes uimitor, reușind să puneți capăt violenței și să aduceți la supunere gruparea de rebeli. Parisul se odihnește liniștit în această seară, știind că siguranța locuitorilor este în mâinile dumneavoastră.

– A fost uimitor. Din punct de vedere tactic, preciză el printre buzele încleștate.

Zâmbetul îmi îngheță pe buze. Neîngrijit și arogant. Ce bărbat! O asemenea combinație nu avea să-i aducă prea multă popularitate în cercurile înalte, nu pentru mult timp.

Cum generalul privea direct înainte fără să mai scoată vreo vorbă, Barras râse și îl bătu amical pe spate.

– Îmi place încrederea ta în propriile forțe.

Bonaparte nici nu zâmbi, nici nu răspunse.

Peste câteva clipe, Paul sorbi din paharul său și spuse:

– Vă rog să mă scuzați, trebuie să vorbesc cu monsieur Ouvrard.

Aveam să-l cert mai târziu pentru că mă lăsase singură cu individul acela. Mi-am dres glasul.

– Probabil că aveți niște povești uimitoare, ca soldat și erou.

– Desigur.

Ochii lui îmi studiau trupul, dar un clinchet strident – semnalul pentru cină – ne întrerupse încercarea jalnică de a purta o conversație.

I-am atins ușor brațul.

– Trebuie să mă văd cu niște prietene. Credeți că am putea vorbi mai târziu?

– În regulă, spuse el, holbându-se la mâna mea înmănușată.

– A fost o plăcere să vă cunosc, domnule general. O seară bună.

Bonaparte făcu o plecăciune și porni înspre Barras.

Eu m-am grăbit în direcția opusă. Ce ușurare că scăpasem de acel omuleț straniu!

Se vădi însă că nu era ușor să scapi de General. Ochii lui lipsiți de vlagă mă urmăriră pentru tot restul serii. După ce dansasem destul de mult, pielea îmi strălucea de sudoare, așa că am ieșit în curte pentru o gură de aer proaspăt. Câteva cupluri stăteau în grădină, îmbrățișate sau pierdute în conversații.

Mi-am trecut degetele peste suprafața rece a fântânii și am admirat talentul artistului, care făcuse ca marmura să pară fluidă. M-am privit în apă pentru a-mi vedea reflexia. Rochia îmi licărea în lumina lunii, asemenea unei fantome.

La auzul unor pași, m-am întors.

Generalul Bonaparte. Ochii îi sclipeau, duri precum diamantele în orbitele adânci, iar nasul lung îi ieșea în evidență de pe chipul osos. Mă studie din cap până în picioare, de parcă ar fi memorat fiecare detaliu.

– V-a făcut plăcere dansul astă-seară, *citoyenne* Beauharnais.

Avea totuși maniere, după toate aparențele.

– Ador să dansez. Dumneata nu?

Generalul încremeni.

– Nu particip la activități care mă fac să arăt ca un nătărău. Sunt un soldat. Dansul meu este pe câmpul de luptă.

– Ce păcat! Femeile adoră să danseze, i-am spus, zâmbindu-i frivol.

O briză rece îmi ridică părul de pe brațe.

– Într-adevăr, mormăi el, privind prin materialul subțire al rochiei mele.

– O seară minunată, am zis, ridicând privirea spre cerul luminat de stele. Când îmi luă mâna într-a lui, atingerea mă făcu să tresar. Domnule general?

– Îmi permiteți să vă ghicesc în palmă? mă întrebă el, mângâindu-mi încheietura. Mă pricep să citesc viitorul.

– Dumneata? Am început să râd. Nu aș fi ghicit niciodată. Sunteți atât de... prudent.

– Sunt din Corsica. Luăm cititul în palmă foarte în serios.

– La fel și eu. Am zâmbit, amuzată de comportamentul lui neobrăzat. Ce îmi rezervă viitorul?

El îmi trase mâna mai aproape. Respirația sa fierbinte îmi gâdila pielea în timp ce trasa liniile cu degetul mare. După câteva momente încremeni, apoi îmi eliberă mâna de parcă ar fi fost un șarpe veninos.

– Dumnezeule, ce ați văzut? l-am întrebat râzând, însă chipul lui era alb ca hârtia.

– Aa... *mi perdoni*... trebuie să plec.

Se întoarse și se îndepărtă grăbit. Fără o privire înapoi sau vreun cuvânt, dispăru în noapte.

Comportamentul Generalului mă fascina. Nu-mi puteam închipui ce îl supărase. Era palma mea, la urma urmei. Când i-am povestit lui Barras, mi-a spus că urma să mă deprind cu manierele stranii ale lui Bonaparte, poate chiar să-l plac.

Mă îndoiam de acest lucru.

Următoarea ocazie cu care l-am întâlnit pe Bonaparte a fost atunci când i-am făcut o vizită, în condițiile în care poruncise

predarea tuturor armelor neautorizate din oraş pentru a împiedica alte răzmerițe.

Eugène se înfurie.

– Nu voi preda sabia lui *papa!* Este moştenirea mea... nu am nimic altceva rămas de la el!

Îşi încleştase pumnii şi păşea agitat prin micul nostru salon. Podeaua din lemn gemea sub greutatea lui.

– Ştiu că este supărător, dragule, dar nu poți să nu te supui. M-am cutremurat închipuindu-mi-l pe fiul meu adolescent stând înaintea Comitetului Salvării Publice, aşa că am stăruit: *Trebuie.*

Durerea din ochii lui îmi străpunse inima ca un pumnal. Cât uram să îl văd suferind de dragul tatălui său!

– Dar, *maman,* tu cunoşti mulți miniştri din Comitet. Nu există nici unul care să îți datoreze vreo favoare?

Fiul meu îşi cunoştea bine mama. Mă asigurasem că alții îmi erau la fel de datori mie precum le eram eu lor. M-am mutat în dreptul ferestrei. Trecătorii se înghionteau grăbiți în vremea posomorâtă, cu ploaia scurgându-li-se de pe pălării.

– L-am rugat deja pe Barras, i-am zis. Este o chestiune peste puterile lui. Comandantul... m-am oprit la jumătatea frazei. Comandantul e Bonaparte!

– Cine este Bonaparte? întrebă Eugène, trecându-şi mâna peste teaca splendid împodobită. Nu puteai să nu fii impresionat de gravurile ei din bronz.

– Generalul care a dat ordinul. Ar putea fi convins cu imboldul potrivit. Pune-ți cea mai bună uniformă. Lustruieşte-ți cizmele. Mergem în această după-amiază.

Bonaparte stătea la biroul său. Tavanul înalt şi ferestrele imense îi micşorau şi mai mult silueta deja măruntă. Uimirea se citi pe chipul său când am închis uşa în urma noastră. Îşi scăpă pana de scris pe o hartă denumită *Statele Italiene.* Câteva cărți zăceau deschise în jurul ei şi alte hârtii îi acopereau biroul.

– Cum naiba puteți citi? l-am întrebat, privindu-l cu ochii mijiți în semiîntuneric. Nu aveți gaz pentru lămpi?

– *Citoyenne* Beauharnais! Sări în picioare, iar urechile îi deveniră la fel de roşii precum gulerul vestonului. Ce vă aduce aici?

I-am studiat noua uniformă. Ce diferență făceau hainele.

– Permiteți-mi să vi-l prezint pe fiul meu, Eugène de Beauharnais. Eugène, generalul Bonaparte.

– Încântat să vă cunosc, domnule general. Eugène salută, apoi reveni cu mâna pe sabia sa, într-un gest posesiv.

– Ce vă aduce aici într-o zi atât de mohorâtă?

Generalul trecea de la o lampă la alta, aprinzându-le în grabă. Tavanul boltit păru mai puțin cavernos de îndată ce lumina învioră atmosfera.

– Am primit nişte veşti foarte neplăcute...

– Te rog să mă scuzi, *maman,* mă întrerupse Eugène. Domnule general, îmi permiteți? Când Bonaparte încuviință din cap, fiul meu îşi îndreptă umerii şi îşi împinse pieptul înainte. Ați poruncit să predăm toate armele. Eu n-aş vrea pentru nimic în lume să vă nesocotesc ordinul, dar am venit să pledez pentru o cauză aparte. Sabia aceasta i-a aparținut tatălui meu, un Patriot şi un soldat, ca dumneavoastră. A fost închis pe nedrept şi executat pentru crime pe care nu le-a comis. Eugène trase aer în piept pentru a-şi controla emoțiile, apoi, înghițind în sec, urmă: Tot ce am... tot ce rămâne din el, din onoarea sa, este sabia aceasta. În curând voi deveni eu însumi soldat şi ar fi o mare onoare să o port. Vă rog, domnule general...

Bonaparte ridică o mână pentru a-l opri. Eugène se încruntă, pregătindu-se pentru un refuz.

– Tinere, poți păstra sabia tatălui tău.

Eugène răsuflă uşurat şi îşi înclină capul.

– Vă mulțumesc foarte mult, domnule general. Vă voi fi veşnic recunoscător.

Mândria îmi umplu pieptul. Fiul meu devenise bărbat.

Postura încordată a lui Bonaparte se relaxă. Ochii i se îmblânziră.

– Cu plăcere.

– *Chéri,* vrei să aştepți pe coridor o clipă? Aş dori să discut cu domnul general. Între patru ochi.

– Desigur, *maman*. Domnule general, spuse Eugène, punându-şi pălăria şi salutând cu palma înainte.

Când uşa se închise, am redus distanţa dintre noi până când doar colţul biroului ne mai despărţea.

– Nu vă puteţi închipui cât înseamnă sabia aceea pentru el. Sau ce înseamnă pentru mine că i-aţi permis să o păstreze. Vă mulţumesc.

Bonaparte îşi drese glasul şi îşi îndreptă postura.

– Este un tânăr plin de pasiune. Va fi un soldat bun.

– De-abia aşteaptă ziua aceea. Sper doar să fie un soldat la fel de măreţ şi să inspire la fel de multă admiraţie ca dumneavoastră.

Un zâmbet palid îi ridică colţurile buzelor.

– Poate într-o bună zi, replică el, cu un zâmbet abia schiţat.

– Presupun că ne vom vedea diseară la teatru?

Un entuziasm brusc îi lumină trăsăturile.

– De-abia aştept!

– Atunci, la revedere, domnule general.

Privirea lui mă străpunse ca un cuţit.

– La revedere.

Datorită comediei de pe afiş şi distribuţiei de excepţie – Julie Carreau şi Joseph Talmas –, teatrul era plin ochi. Mi-am scos lornieta încercând să uit de tânăra brunetă de lângă mine. Barras o invitase să ni se alăture. Nu îl mai însoţisem niciodată la un eveniment împreună cu o altă femeie, alta decât Thérésa. Gelozia mă înţepa. Era doar o chestiune de timp până când Barras avea să mă abandoneze cu totul, doar dacă nu îl părăseam eu pe el mai întâi.

M-am aplecat în faţă pentru a scăpa de parfumul de liliac care o înconjura pe rivala mea. Nu îi invidiam frumuseţea, nici măcar faptul că pusese mâna pe Barras. Tânjeam doar după tinereţea ei lipsită de griji, după nenumăratele ei opţiuni.

Dar şi eu aveam opţiunile mele. Mulţi peţitori aşteptau ziua în care aveam să plec de lângă Barras, îmi spuneam în sinea mea.

Am studiat sala înainte de ridicarea cortinei. Îi cunoşteam pe mulţi din public; cetăţeana Hamelin şi soţul ei, câţiva membri ai guvernului şi, desigur, cetăţeanul Ouvrard şi Thérésa. Am zâmbit.

Thérésa îşi recunoscuse interesul pentru chipeşul bancher doar cu o noapte înainte. Se mişca repede.

Un actor trase cortina, iar mulţimea fu redusă la tăcere. În afara lămpilor care luminau scena, restul sălii era cufundat în beznă. Generalul Bonaparte intră în loja noastră şi se aşeză lângă Barras chiar când piesa începu.

Bonaparte se aplecă înainte pentru a-mi întâlni privirea. Un zâmbet lent, superb, i se întipări pe chip, transformându-i trăsăturile.

Dieu, cât de chipeş era când zâmbea! Nu m-am putut abţine şi i-am răspuns la zâmbet.

El îşi înclină politicos capul şi îşi întoarse privirea spre scenă.

I-am aruncat ocheade furişe pe tot parcursul piesei. Nu părea genul căruia să-i placă teatrul, şi totuşi părea fascinat de scenă. Părea fascinat de tot ceea ce-i trezea admiraţia.

La final, ne-am îndreptat cu toţii spre Hôtel de Richelieu pentru cină şi dans. O gloată frenetică ne întâmpină la sosire.

– Generalul Vendemiar! strigau bărbaţii.

Bonaparte îşi umflă uşor pieptul, iar Barras îl bătu pe spate.

– Încă eşti un erou. Zâmbetul diabolic al lui Paul îi juca pe buze. Am nişte treburi de rezolvat, ne vedem mai târziu, îmi zise.

– Şi eu am treburile mele, am spus. Păstrează-mi un dans, Paul.

Le-am făcut cu mâna şi am pornit în direcţia opusă. La rândul meu, aveam câteva contracte militare de confirmat.

După două ore, curiozitatea începu să mă macine. Mă întrebam ce făceau Barras şi Bonaparte. Fuseseră nedespărţiţi în ultimele zile. Mă plimbam prin încăpere în căutarea lor, când am dat peste una dintre persoanele mele preferate – imposibil să n-o vezi în rochia din mătase verde şi peruca asortată!

– Fanny! am strigat pentru a acoperi mulţimea gălăgioasă. Nu ştiam că vei fi aici, i-am spus, sărutând-o bucuroasă.

– Îmi datorezi o vizită, replică ea îmbrăţişându-mă strâns.

– Mi-a fost dor de tine.

– Arăţi încântător, spuse ea, privindu-mi rochia cu talie înaltă. Rozul te prinde.

– Nu eu sunt cea care arată încântător în această seară. Arăți ca o zână a pădurii, vestind primăvara.

– Nu am putut rezista culorii, râse Fanny. De ce nu vii la serata mea săptămâna viitoare, înainte să sosească invitații?

– Minunat! Am multe bârfe de împărtășit.

– Vorbind de bârfe, l-ai cunoscut pe generalul despre care vorbește toată lumea? Un omuleț atât de sfrijit. Nu înțeleg ce este cu toată agitația asta în jurul lui.

M-am mutat într-o parte pentru a evita un grup de trei bărbați; doi îl susțineau pe un al treilea care se clătina, amețit de băutură, fără îndoială.

– E straniu, dar mie mi se pare destul de amabil.

– Pun pariu că așa e! chicoti Fanny malițioasă.

– Tocmai îi căutam pe Bonaparte și pe Barras. I-ai văzut?

– Nu este el? zise Fanny, făcând un semn din cap.

Bonaparte stătea în centrul camerei alăturate, înconjurat de un grup de oaspeți. I-am recunoscut pe chipeșul căpitan Junot, pe un bancher și patru femei pe care le cunoscusem la alte evenimente. Spre surprinderea mea, Bonaparte luă mâna unui domn într-a lui.

Îi citea în palmă. M-a bufnit râsul. Nu era foarte diferit de mine, la urma urmei.

– Ce este așa de amuzant? mă întrebă Fanny.

– Mă surprinde, am murmurat.

Priveam cum oamenii din jurul său râdeau. Una dintre femei veni lângă el și își puse mâna într-a lui.

– Generalul? Un zâmbet strengăresc se întipări pe chipul prietenei mele. Poate că îți va citi și ție în palmă.

– Mă întreb ce ar vedea în ea, am zis; nu era nevoie să știe că el deja îmi citise în palmă. Ne vedem săptămâna viitoare?

– Desigur, draga mea. O seară plăcută. *À tout à l'heure.*

După o îmbrățișare călduroasă, Fanny a dispărut în mulțime, iar eu m-am alăturat grupului care îl înconjura pe Bonaparte.

– Vă simțiți bine la serată, domnule general?

El ridică privirea din palma femeii, iar pe buze îi apăru din nou zâmbetul acela care îi îmblânzea trăsăturile dure.

Eliberă mâna interlocutoarei sale și spuse:

– Vă rog să mă scuzați, dar toată seara am așteptat să discut cu *citoyenne* Beauharnais. Îmi puse mâna pe brațul său. Mă însoțiți?

O mișcare curajoasă, din moment ce nu fusese invitat.

– *Bien sûr*. Pe când traversam încăperea, am remarcat: Vă place să citiți în palmă. Dar nu în a mea?

Maxilarul i se încleștă.

– Am rămas fără cuvinte în acea seară.

– Ați fugit de lângă mine! i-am adus aminte râzând. Ați văzut ceva îngrozitor în palma mea? Mi-ați trezit curiozitatea.

– Am fost luat prin surprindere de mesaj. Bonaparte trase un scaun și mă invită să iau loc. Viitorurile noastre sunt intersectate. Nu sunt sigur cum, dar liniile noastre par identice. Îmi luă mâna într-a lui și îmi trasă o linie în palmă. Aici, spuse, apoi ridică privirea, studiind-o pe a mea.

Am râs stingherită și i-am făcut semn unui chelner să-mi aducă un pahar cu vin. Viitorul meu nu putea fi legat de el, decât cel mult prin intermediul lui Barras.

– Mă luați peste picior?

– Desigur că nu, domnule general. Aș fi binecuvântată dacă drumurile noastre viitoare s-ar intersecta. Mi-am pus mâna pe brațul său. Sunteți un bărbat împlinit. Principiile dumneavoastră ne oferă tuturor inspirație.

Bonaparte se apropie până când buzele lui îmi atinseră urechea.

– Mă flatați. De ce? Sunteți cea mai dezirabilă femeie din încăpere. De-abia pot respira în prezența dumneavoastră, spuse el, studiindu-mi privirea. Vă amuz?

– Ați băut prea multă șampanie, i-am zis cu ochii pe jumătate închiși.

Se îndrăgostise de mine într-un timp atât de scurt?

Îmi sărută blând mâna, fără să piardă contactul vizual. Parcă pentru a mă poseda.

– Știu ce vreau. Întotdeauna știu ce vreau.

Simțindu-mă dintr-odată incomod, mi-am eliberat mâna din strânsoarea lui.

– Abia dacă am ciugulit ceva astăzi. Ce-ați spune să mergem în căutarea unor gustări?

– Dacă îmi permiteți să vă însoțesc, aș fi încântat.

Am flirtat cu generalul Bonaparte încă o oră, apoi m-am alăturat celor de pe ringul de dans și am uitat complet de el – până la sfârșitul serii, când îmi atrase atenția. Dorința ardea pe chipul lui.

Mi-am fluturat degetele spre el, salutându-l, și l-am lăsat să mă privească.

Barras încuraja relația mea cu Generalul.

– E înnebunit după tine. Paul se întinsese pe o canapea, răsfoind o carte. Rar îl văzusem făcându-și timp să citească. Te-ar curta. Dacă i-ai permite.

– Am de ales? Deja mă urmărește, i-am spus, sunând din clopoțel pentru a chema un servitor.

Aveam nevoie de cafea pentru o asemenea conversație. Paul făcea aluzii la despărțirea drumurilor noastre.

– Îl poți învinui? zise el, aruncându-mi un zâmbet prefăcut. Câștigă un salariu bun și este ambițios. Soția lui nu va duce lipsă de nimic, urmă Paul, răsfoind alte câteva pagini. Bonaparte are un mod straniu și pătrunzător de a înțelege natura umană. Chiar nefiresc. Dar la fel și tu, *mon amie*.

Îmi trimise un sărut.

– Ai de gând să mă măriți?

Un servitor puse o tavă pe o masă din apropiere. Am luat o ceașcă și am adăugat zahăr.

– Vreau doar să fii fericită. Și tratată bine. Barras se ridică în capul oaselor, legănându-și picioarele deasupra podelei. Te ador, Rose, dar știm amândoi că legătura noastră este puțin mai mult decât prietenie.

M-am simțit de parcă cineva m-ar fi lovit în stomac. Deci acesta era finalul. Fusesem înlocuită. Mi-am coborât privirea în podea, tăcută. Nu știam dacă puteam suporta încă o relație fără pasiune. M-am lăsat pe spate în fotoliu, epuizată, și am închis ochii.

Pasiunea lui Bonaparte mă obosea. Și totuși mă trezeam petrecând tot mai mult timp cu generalul, fascinată de magnetismul său. Privirea i se fixa pe mișcările mele și își abandona

interlocutorii în toiul conversațiilor pentru a mă săruta pe obraz sau a-mi complimenta rochia. Să îmi strângă mâinile într-ale sale într-un gest posesiv.

Ajunsesem să-l plac, în ciuda manierelor sale stranii și a observațiilor aspre, sau poate datorită lor. Mă amuza, deși nu își putea ține gura sau controla gândurile.

– Femeile au prea multă putere în orașul acesta. În țara asta! proclama el într-o seară, în timpul unei cine găzduite de Paul.

Cetățeana Hamelin, care tocmai luase o gură de vin, se înecă. Paul făcu ochii mari și câțiva comeseni rămaseră cu gura căscată, ca niște pești pe uscat. O gândire atât de provincială din partea unui corsican! Am sorbit din pahar pentru a-mi ascunde zâmbetul.

– O femeie își dorește ceva și obține acel lucru, continuă el mânuindu-și cuțitul ca pe o sabie. Spune deschis ce gândește, pune o mână grațioasă pe un braț oțelit, iar bărbatul se dă peste cap pentru a-i face pe plac. Femeile pălăvrăgesc despre aiureli și au o pasiune pentru bârfele politice, un domeniu din care nu înțeleg foarte multe.

Bonaparte înmuie o bucată de pâine în sos.

Tăcerea se așternuse asupra mesei, făcându-se auzit doar clinchetul tacâmurilor în farfurii. El nu își dădu seama că îi jignise pe toți cei prezenți.

– Insinuați că nici eu, nici o altă doamnă aici de față nu avem nimic valoros de spus, i-am replicat, neputându-mă abține să nu-l întărât. Ce gândire primitivă, domnule general!

Vârfurile urechilor i se înroșiră. I-am zâmbit mieros, apoi mi-am dus furculița cu mâncare la gură. Nervos, Bonaparte răsuci piciorul pocalului între degete.

– Opiniile dumneavoastră ar trebui împărtășite acasă, în particular. Cu soții voștri. Femeile complică situațiile și întunecă mințile bărbaților.

– Bărbații nu sunt deloc conduși de mințile lor.

Toată lumea râse, iar tenul palid al Generalului deveni rozaliu, deși nu îmi puteam da seama dacă de furie sau de rușine.

– Nu neg influența unei femei sau inteligența ei, dar mi se pare ridicol ca femeile să aibă atâta putere. Madame de Staël,

Thérésa Carrabas. Se încruntă. Nu au altă treabă decât să cauzeze probleme.

Am râs din nou.

– Nu le voi spune că ai zis asta despre ele.

Nu ar fi ieşit nimic bun dacă aş fi menţionat toţi bărbaţii pe care îi influenţasem şi sumele pe care le strânsesem din propriile afaceri. N-aş fi făcut decât să-l enervez şi mai tare. Nu conta. Eu aveam să fac ce voiam, şi viaţa mea nu-l privea pe el.

Într-o seară de iarnă, am dat o mică recepţie pentru a le ura bun venit lui Hortense şi Eugène de la şcoală. I-am îmbrăţişat plină de dragoste: Eugène arăta superb în uniforma lui modernă, iar Hortense era o frumuseţe în rochia ei din muselină albastră. O mamă suferea când era departe de copiii ei.

Nu mă zgârcisem deloc, aşa că îmi invitasem toţi prietenii apropiaţi: Thérésa şi Ouvrard, Marie-Françoise şi fiica ei, Désirée, Barras şi căpitanul Junot, Fanny şi alţi câţiva. În ultimul moment l-am invitat şi pe generalul Bonaparte.

În timp ce oaspeţii soseau, pianistul începu să cânte. Generalul Bonaparte sosi cu braţele încărcate de daruri: flori şi panglici pentru Hortense, iar pentru Eugène o carte de strategie militară.

Fiul meu se lumină la faţă când citi titlul.

– Vă mulţumesc, domnule general!

– *Merci,* spuse Hortense, strângând cutia cu funde la piept.

– Cu plăcere. Generalul se aplecă spre Hortense şi o trase de ureche.

– Au! Mâna îi zbură la ureche. Îmi cer scuze, domnule general, dar m-a durut!

El râse, un sunet ascuţit şi inconfortabil, apoi îşi strecură mâna în jachetă într-un gest agitat.

I-am aruncat lui Hortense o privire aspră. Fiica mea nu avea nici o problemă în a spune ceea ce gândea. Apoi mi-am pus mâna peste braţul lui Bonaparte.

– A fost atât de amabil din partea ta să ne aduci daruri. Ai dori un coniac?

– Da, spuse el, făcându-i cu ochiul fiicei mele.

– Sper să aveţi o seară plăcută.

Hortense încerca să fie politicoasă, deşi dispreţul îi licărea în ochi. Se întoarse pe călcâie şi merse să o caute pe Désirée.

Barras sosi câteva momente mai târziu, însoţit de Jolène, bruneta de la teatru. Văzându-i împreună, mă străbătu un sentiment de regret. L-am alungat şi am încercat să zâmbesc.

– Bine aţi venit! I-am sărutat pe ambii obraji, apoi am plecat în căutarea vinului.

Capul mi se învârtea. Nu mă pregătisem să fiu atât de tristă la vederea cuplului lor. Mă uitam în gol peste marginea paharului când am întâlnit privirea lui Bonaparte. Îl bătu uşor pe Eugène pe spate şi porni spre mine, zâmbind.

Peste o săptămână l-am invitat să mă însoţească la serata lui Fanny. Un grup de prietene de-ale ei de-abia aşteptau să-l cunoască pe protejatul lui Barras, pe noul comandant al Armatei de Interior. Fanny insistase să-l aduc.

Graţioasa mea prietenă găzdui o serată simplă, cu Bonaparte în centrul atenţiei. După cină şi dans, mulţimea se împrăştie. Ne-am înghesuit în trăsura care ne aştepta, ca să ne încălzim. Generalul stătea cât mai aproape de mine posibil.

– Nu te-am văzut toată seara, îmi spuse. Te-ai simţit bine?

El se simţise bine, fără îndoială: ochii lui albaştri licăreau în lumina palidă, iar zâmbetul îi radia. Era chipeş când era fericit şi bine îmbrăcat.

Nu m-am retras, în ciuda apropierii lui.

– Petrecerile lui Fanny sunt întotdeauna distractive. Ai fost steaua serii.

– Steaua mea nu ar putea niciodată străluci aşa de intens ca a ta, dulce Rose, murmură el aranjându-mi o buclă de pe frunte.

Mi-am acoperit gura pentru a-mi ascunde zâmbetul. Cine ştia că Bonaparte putea fi atât de sentimental?

Îmi luă mâna într-a lui şi începu s-o mângâie.

– Ai mâini atât de micuţe, de feminine şi de delicate!

Mă foiam în locul meu, îngrijorată din pricina dovezii lui de afecţiune. Mă studia atent. Nu mă mai puteam mişca, asemenea prăzii capturate. Căldura mi se împrăştie pe sub piele.

– Am ceva important de spus. Vreau doar să te... gândești la asta... să te gândești înainte să răspunzi, zise el venind mai aproape.

– Ești bine?

– Destul de bine, mă asigură el, zâmbind din nou. Draga mea... Barras nu te iubește. Ești doar o altă femeie pentru el – una de care se va descotorosi în curând, dacă nu a făcut-o deja.

Încă un comentariu câștigător din partea Generalului. Am încercat să-mi eliberez mâinile din strânsoare, însă el o înteți.

– Te rog! Lasă-mă să termin! Glasul îi deveni blând. Ceea ce vreau să spun este că ești fermecătoare. Inteligentă. Plină de grație. Nu am mai cunoscut o femeie cu o educație mai aleasă. În plus, ai... un simț al calmului și o încredere tăcută, spuse el sărutându-mi palma. Rose. Îmi rosti numele ca pe o formă de alint. Sunt îndrăgostit de tine. Mistuit! Nu pot mânca sau dormi. Visez la gâtul tău lung și minunat. Îmi mângâie peticul de piele expus la marginea gulerului înalt. La buzele tale... Le trasă conturul cu degetele. La sânii tăi. Îmi privi pieptul parcă sperând să poată vedea prin mantia mea de iarnă.

– Bonaparte! I-am lovit ușor mâna care oscila deasupra sânului meu. Nu poți fi îndrăgostit de mine!

M-am retras ca să scap de el, de vitalitatea care emana din trupul său. Să scap de pieirea mea.

– Nu mai ești tânără.

– Mulțumesc pentru că evidențiezi acest aspect, am bombănit.

Era exasperant, întotdeauna reușea să spună cele mai nepotrivite lucruri.

Îmi strânse mâna într-a lui, parcă temându-se să nu-i scape.

– Ai nevoie de un soț. Căsătorește-te cu mine! Nici un bărbat nu te poate iubi așa cum te iubesc eu. *Amore mio,* fă-mă cel mai fericit bărbat din lume și acceptă să fii soția mea.

Mă lăsă cu gura căscată. Nu mă așteptasem la asta. Admirație și dorință, poate o propunere pentru a fi amanta lui – dar o cerere în căsătorie?

Îl priveam tăcută, gândindu-mă că măritișul nu era pentru mine. Renunțasem la tot ce avusesem, și pentru ce? Nu mă alesesem cu nimic. Alexandre... am inspirat profund la amintirea lui.

„Odihnește-te în pace, prieten drag", i-am spus în gând. Mi-am ferit ochii de Bonaparte pentru a-mi ascunde emoțiile subite.

– Ești tristă, observă el, trecându-și un deget peste obrazul meu.

– Bonaparte!

– Am suficientă iubire pentru amândoi. Steaua mea este în plină ascensiune. Sunt respectat și am relații influente. Copiii tăi nu vor duce lipsă de nimic atât timp cât vei trăi. Îmi sărută din nou mâna. Și *je t'aime.*

Stăteam nemișcată, studiindu-i expresia pătimașă. Bărbatul acesta mă iubea.

– Nu trebuie să răspunzi acum, adăugă el, lăsându-se pe spate. Dar spune-mi că te vei gândi la această posibilitate.

Dintr-odată, o senzație stranie îmi încețoșă vederea. Părul de pe brațe mi se ridică. M-am cutremurat.

– Ți-e frig, draga mea? Mă cuprinse în brațele sale.

Nu-mi putea ignora intuiția. „Un străin fără avere", spusese preoteasa.

– Da, Bonaparte. Da, mă voi căsători cu tine.

Capitolul 14

Citoyenne Bonaparte
Paris, 1796

Adevărul era că mă gândeam adesea la Bonaparte – la puterea lui, la latura lui sentimentală și iubitoare de frumos. La faptul că, dintr-o privire, citea în sufletele celorlalți. Cât de diferit avea să fie de primul meu soț!

Totuși, într-o după-amiază, în timp ce stăteam în salonul meu, mă luptam cu îndoiala. Amestecam absentă un pachet de cărți.

Nu era nevoie să mă căsătoresc. Aveam propria mea influență, cu atâția prieteni în ministere. Mulți bărbați alergau după mine

și îmi puteau oferi sprijin o vreme. Dar pentru cât timp mai puteam fi dezirabilă la vârsta mea de treizeci și trei de ani? Bonaparte avea să-mi ofere siguranță, o figură paternă pentru Hortense și un mentor pentru Eugène. Statutul lui se îmbunătățea pe zi ce trecea. Dar puteam să îi rețin atenția? Ceilalți îmi scăpaseră repede printre degete.

O durere familiară îmi zvâcni în piept. Tocmai atunci se auzi ușa de la intrare.

– Unde ești, mireasa mea adorabilă? Vocea lui Bonaparte răsună în hol.

– În salon, am răspuns, punând cărțile pe masă cu un oftat.

– Vino aici!

Ignorându-i mâna întinsă, l-am întrebat:

– Cum a fost întâlnirea cu Barras?

– Mai târziu, spuse el cu fermitate, ridicându-mă în brațe.

Straturile de dantelă ale rochiei mele îl acopereau aproape cu totul. Un zâmbet fericit îi lumină chipul.

– Pune-mă jos, i-am spus râzând. O să te doară spatele.

– Soția mea va fi purtată în brațe! Va fi venerată!

Urcă scările șerpuitoare purtându-mă cu un aer triumfal.

– Nu sunt soția ta.

Bonaparte se opri la mijlocul treptelor și mă fixă cu o privire aprigă apoi își puse buzele peste ale mele. Gura mi se îmblânzi sub atingerea lui, iar dorința i se intensifică. Un val de căldură îmi inundă pântecele.

În cele din urmă ne-am desprins și am tras amândoi aer în piept.

– *Vei fi* soția mea.

Urcă și restul treptelor, mă duse în dormitor și mă așeză pe măsuța de toaletă.

– Bonaparte!

Mă reduse la tăcere cu buzele lui, sărutându-mă blând de data aceasta. După câteva clipe se opri, ținându-mă captivă cu ochii săi.

– Te iubesc.

Pantalonii îi căzură pe jos. I-am acoperit gura cu a mea în timp ce el îmi ridică rochia și lenjeria. Câteva momente mai târziu,

membrul lui tare se împinse în pielea sensibilă de pe coapsa mea, apoi pătrunse în mine. Am țipat, apoi mi-am încrucișat picioarele în jurul său.

– Ești un înger. Îmi ținea chipul în palme în timp ce mă poseda. Îngerul meu. Voi avea grijă de tine, *amore mio*. Întotdeauna. Mă strânse la pieptul său, împingând mai repede.

Mi-am abandonat temerile, îndoielile, lăsându-mă pradă căldurii lui.

Am ajuns pe culmile plăcerii aproape concomitent și ne-am strigat la unison extazul.

Viitorul meu soț se sprijini pentru o clipă de mine. Apoi m-am topit în brațele lui în timp ce mă duse în pat, unde mă ținu la pieptul său. Cât de tandru putea fi!

– Care este numele tău întreg, *mon amour?*

– Numele meu întreg? De ce?

Îmi mângâie obrazul.

– Mă dezgustă gândul că un alt bărbat te-ar putea atinge. Vreau să o posed pe adevărata Rose, cea încă neatinsă. Vei renaște sub numele de *citoyenne* Bonaparte.

– Numele meu este Marie-Josèphe Rose Tascher de la Pagerie de Beauharnais.

– Nu ești o Rose simplă. Vei fi Joséphine. Joséphine Bonaparte. Soția unui lider.

– Renăscută... Cu atâtea metamorfoze ale persoanei mele, ale rangurilor pe care le deținusem, nu mă deranja un alt nume. Un alt strat al feminității mele. De fapt, gândul mă încânta. Da, îmi place cum sună, am zis. Joséphine Bonaparte voi fi. Joséphine a *ta*.

Propria mea Joséphine.

Nu dezvăluiserăm logodna noastră nimănui în afară de Thérésa, Barras și căpitanul Junot, care era subalternul lui Bonaparte. Presupunerea mea era că Bonaparte se temea să dea vestea familiei sale, deși nu eram sigură. Nu aveam nevoie să mă laud cuiva cu statutul meu – mi se potrivea să fiu independentă –, cu atât mai puțin lui Hortense și Eugène. Dar ei nu erau atât de protejați de vești pe cât sperasem.

Într-o după-amiază, îi scriam o scrisoare dragei mele Claire, care era încă în Guadelupa, în timp ce Hortense compunea o melodie pentru un recital de la școală.

Se opri brusc din cântat și se întoarse spre mine.

– Nu plănuiești să te mariți cu el, nu-i așa?

– Cu cine, draga mea? De ce te-ai oprit din cântat? am întrebat-o, cufundându-mi pana de scris în călimară. Suna divin.

– Nu mă poți păcăli, *maman*. Te-ai tot întâlnit cu generalul Bonaparte. Toată lumea vorbește despre asta.

– Nu trebuie să fii atât de răutăcioasă, i-am replicat ștergând un strop de cerneală de pe degete, fără să o privesc în ochi. Și cine este toată lumea?

– Désirée și Eugène. Și *madame* Campan m-a întrebat dacă este adevărat.

Hortense mă privi cu o expresie dezgustată.

– Iar ei sunt toată lumea?

Am pus pana pe birou și am împăturit scrisoarea.

– Nu-mi place de el. Nu-mi pasă dacă îmi oferă daruri. M-a tras de ureche! Este brutal. Vocea i se subțiase până spre plâns, într-o văicăreală tipic adolescentină. Eugène spune că va încerca să-i ia locul lui *papa*, adăugă ea încrucișându-și brațele la piept. Ar fi un tată îngrozitor.

Mă cuprinse un val de furie.

– Nimeni nu îi va lua locul lui *papa* al tău. Este adevărat că generalul mă curtează. Și a fost foarte amabil și generos cu noi. Tu și fratele tău îl veți respecta. Ai înțeles?

Nu puteam să-i spun adevărul. Nu încă.

Hortense coborî privirea în podea și mormăi:

– *Je comprends, maman.*

– Acum, haide să auzim și restul cântecului. Până acum, este minunat, i-am spus, punând scrisoarea în plic. Aveam să fac ce credeam de cuviință pentru familia mea. Și cu asta, basta!

Împreună cu Bonaparte, îmi petreceam majoritatea serilor în compania lui Barras și a tovarășilor săi. Viitorul meu soț era încă

protejatul său, la urma urmei. Într-o seară, dezbăteau problema unei amenințări de război.

– Nu fi naiv! Bonaparte își stropi mâna cu rom în timp ce gesticula frenetic. Austriecii avansează de luni bune. *Cu succes*. Acum controlează toate frontierele estice. Așteptăm până vor invada Franța? Dacă nu suntem pregătiți, ar putea distruge armatele republicane. Ar putea să pună din nou un rege pe tron. Cât preț pui pe capul tău, Paul?

Expresia lui Barras deveni neliniștită.

– Generale...

Mi-am strecurat brațul pe sub al lui Paul.

– Ceea ce vrea să spună Bonaparte este că frontierele trebuie să fie fortificate. Nu are rost să punem Republica în pericol sau să ne asumăm riscuri. Ce rău ar putea face dacă ați trimite o armată să protejeze ceea ce am apărat până acum?

Barras privi de la mine la Bonaparte. Deveniserăm propria noastră armată.

– Dacă ești atât de îndârjit, du-te la frontiera italiană ca să evaluezi situația. Dar nu avansa fără permisiunea mea. Este clar?

Bonaparte dădu aprobator din cap, o șuviță de păr căzându-i peste ochi.

– Voi începe de îndată pregătirile.

Am zâmbit amabil.

– Vă rog să mă scuzați, domnilor, trebuie să o caut pe Thérésa.

Într-o zi capricioasă de primăvară, mă pregăteam pentru cea de-a doua mea nuntă – o ceremonie civilă care urma să aibă loc în biroul primarului, acum situat în casa unui nobil emigrat. La ora șapte seara, notarul meu, cetățeanul Calmelet, mă conduse înăuntru, unde mă așteptau martorii, Thérésa, Barras și Tallien, și cetățeanul primar.

– *Bonsoir, mes amis*, i-am salutat, rezemându-mi umbrela de peretele de lângă ușă. Teribilă vreme, nu-i așa?

O burniță insistentă începuse mai devreme, iar eu nu reușisem să scap de fiorii reci care mă făceau să tremur.

– Mizerabilă, spuse Thérésa, sărutându-mă pe ambii obraji.

– Bonaparte nu este aici, remarcă Barras, întorcându-se spre bărbatul care urma să ne căsătorească. Cetățene primar, vă aflați în posesia vreunui strop de coniac?

– Desigur.

Primarul scoase o cheie de bronz din buzunar și descuie un dulap din spatele biroului său. Luă un urcior de pe raft și turnă lichidul ruginiu în pahare.

Am stat de vorbă în timp ce îl așteptam pe mirele meu, foindu-ne stingheriți în scaune.

Trecu o oră. Nici urmă de Bonaparte.

Ploaia se prelingea pe geamuri. Lumânările pâlpâiau în sfeșnicele lor. Mă jucam cu eșarfa mea tricoloră pe când primarul turna încă un rând de coniac pentru Tallien și Barras. De data aceasta, am acceptat și eu un pahar.

Înăuntrul meu, spumegam de furie. Bonaparte trebuia să aibă o explicație plauzibilă.

După încă o oră, primarul se ridică, își îmbrăcă haina și își puse pălăria.

– Cetățeni, trebuie să plec. Vă rog să mă scuzați, spuse el, ridicându-și pălăria în direcția mea, dar este târziu și încă nu am mâncat. Îmi voi lăsa asistentul în locul meu.

Un val de căldură îmi inundă gâtul.

– Îmi cer scuze pentru întârzierea lui.

Aveam să îl cert aprig pe Bonaparte pentru că mă făcuse de rușine. Să mă implore să-l iau de bărbat și apoi să mă lase cu ochii în soare? Era absurd!

Când ceasul de pe șemineu bătu ora zece, îngrijorarea mea crescu. Doar nu se răzgândise?

Peste un sfert de oră, Tallien se ridică să plece.

– Regret, dar trebuie să mă întorc la La Chaumière. Îmi pare rău, Rose.

La rândul lor, ceilalți se pregătiră de plecare.

Deci, asta era. Bonaparte mă făcuse de râs. De-abia îmi puteam controla furia care clocotea în mine.

– Îmi pare rău că ați venit degeaba.

Thérésa își puse brațul peste umerii mei.

– De unde ai fi putut ști că nu va apărea? Oricum, ingratul acela nu te merită.

În acel moment, niște pași greoi răsunară pe coridor, iar ușa se deschise brusc. Bonaparte dădu buzna în încăpere, gâfâind.

– Sunt aici! Își trecu mâna prin părul ud și privi în jur.

– Bonaparte! Unde naiba ai fost? m-am răstit, încrucișându-mi brațele la piept. Credeam că nu mai vii. Primarul a plecat deja.

El traversă încăperea și mă strânse la piept. Haina sa leoarcă îmi udă rochia.

– Îmi pare rău că te-am lăsat să aștepți. Știi cât de ocupat am fost cu pregătirile pentru plecare.

– Mă uzi până la piele, am bombănit, împingându-mi mâinile în pieptul lui.

El îmi frecă umerii pentru a-mi alunga furia, însă nu mă înduplecă.

– Nu aș rata niciodată căsătoria noastră, draga mea.

– Pentru Dumnezeu, omule, este târziu. Hai să începem, izbucni Barras.

– Ai fi putut să ne anunți, domnule general. Thérésa fierbea de furie. Contrar părerii exaltate pe care o ai despre propria persoană, lumea nu așteaptă fiecare răsuflare de-a dumitale.

Bonaparte îi aruncă o privire care ar fi putut înghețа până și focul.

Tallien își drese glasul.

– Putem începe?

– Thérésa are dreptate, am spus. Ai fi putut trimite vorbă.

– Te rog, potolește-te, mă imploră Bonaparte încercând să-mi descleșteze brațele de pe piept. Putem să terminăm odată cu asta?

Asistentul primarului, tăcut pe parcursul întregii scene, vorbi în cele din urmă:

– Domnule general, mă tem că nu am autoritatea necesară pentru a vă căsători. Cel împuternicit să o facă a plecat.

Bonaparte îl înșfăcă de guler.

– Dacă ne-a lăsat în grija dumitale, înseamnă că ai suficientă autoritate. Ne vei căsători imediat!

– Cum doriți, îngăimă bărbatul, străduindu-se să evite privirea ucigătoare a lui Bonaparte.

Generalul îl împinse cu violență. Funcționarul subțirel se împletici, apoi își aranjă haina. Trăgând aer în piept, alese broșura corespunzătoare de pe birou și începu să citească pe un ton înfrigurat.

După câteva minute scurte, nu mai eram Rose de Beauharnais. Bonaparte mă sărută tandru.

– Mai am niște treburi de rezolvat, dar pot lucra de acasă.

– Ai de gând să lucrezi diseară? l-am întrebat, nevenindu-mi a crede.

– Trebuie, zise el sărutându-mă din nou pe frunte.

– Felicitări, spuse încordat Barras.

– Sper că vei veni în vizită săptămâna asta, adăugă Tallien.

– Desigur, și mulțumesc pentru răbdare, domnilor.

Barras și Tallien părăsiră încăperea. Thérésa mă îmbrățișă pentru o ultimă oară înainte de a-i urma.

– Sper că știi ce faci, îmi șopti la ureche.

Bonaparte cotrobăia printre haine, căutând-o pe a mea. Rămăsesem cu gura căscată. Făcusem o greșeală? Panica mi se învolbura în stomac.

– *Bonne chance, mon amie,* murmură Thérésa, apoi plecă într-un nor de parfum de levănțică.

Tocmai de noroc aveam cea mai mare nevoie, m-am gândit.

Capitolul 15

Notre Dame des victoires
Palais du Luxembourg, 1796

În dimineața următoare, Bonaparte părea mai sălbatic decât de obicei. Cearcăne violete îi brăzdau ochii palizi și își târșâia picioarele în timp ce mergea. Vestonul uniformei sale arăta teribil.

– Nu ai venit în pat, i-am spus, bătând ușor cu palma perna de lângă mine, pe canapea.

– A trebuit să finalizez niște detalii de ultim moment, zise el așezându-se greoi.

– Cât timp vei fi plecat?

Speram că avea să lipsească mai multe luni. Îl iubeam, dar afecțiunea lui era copleșitoare. Țineam la independența mea mai presus de orice.

– Nu știu precis, presupun că între șase luni și un an.

Îmi mângâie părul, răvășindu-l, apoi așternu un sărut umed pe obrazul meu.

– Mă vei ține la curent cu locurile în care te vei afla?

– *Bien sûr*. Dar mi te vei alătura în curând, spuse el ridicând din sprâncene. Nu-i așa?

Mă jucam cu ciucurele pernei de la spatele lui.

– Speram că te vei întoarce destul de repede cât să nu fiu nevoită să călătoresc.

El îmi mângâie pielea sensibilă de pe încheieturile mâinilor.

– Șase luni este o perioadă prea lungă fără soția mea.

– Vrei să te însoțesc pe front? m-am încruntat. La război?

– Vei fi în siguranță lângă mine. Jur! Mai degrabă aș muri decât să permit să ți se întâmple ceva.

Își trecu degetele peste sânii mei, apoi îi strânse de parcă ar fi ales un fruct copt. O servitoare rușinată părăsi grăbită încăperea, cu pămătuful în mână.

– Bonaparte, te rog! Nu în prezența altora.

– A plecat, comentă el cu un zâmbet răutăcios.

Se aplecă înainte și își așeză chipul în centrul decolteului meu, determinându-mă să mă retrag iritată.

– Nu pot veni înainte de sosirea verii. Nu le-am spus copiilor că ne-am căsătorit. Trebuie să găsesc o locuință. Și este încă iarnă în Alpi. Nu te poți aștepta să...

– Voi trimite un pluton să te escorteze. Mă trase lângă el pentru un sărut, apoi mă duse în dormitor.

*

Bonaparte plecase de-abia de o săptămână când începură să sosească scrisorile de la el, câte una, iar uneori câte două pe zi. Mă copleşea cu o admiraţie de-a dreptul idolatră, expunându-şi sentimentele în cuvinte bombastice. Mă asfixia cu nevoia lui de a mă poseda, chiar şi de la distanţă. Cât de bucuroasă eram să mă aflu la Paris, departe de el!

Într-o după-amiază, prietenul meu dramaturg, cetăţeanul Arnault, îşi exersa replicile cu Thérésa şi cu mine când sosi unul dintre curierii lui Bonaparte.

Bătaia puternică în uşă ne sperie, iar Arnault ridică privirea din scenariul său.

– Tocmai ajungeam la partea cea mai bună, se bosumflă Thérésa.

Un soldat dădu buzna în salon, gâfâind. O dâră de sânge uscat îi păta uniforma în zona pieptului. Cizmele îi era pline de noroi şi mirosea a grajd. Părea să fi venit direct de pe câmpul de luptă.

– Iertaţi-mă pentru întrerupere, *citoyenne* Bonaparte, spuse el scoţându-şi pălăria. Generalul a insistat să vă aduc degrabă această scrisoare. M-a instruit să vă studiez reacţia când o veţi fi citit.

– Mulţumesc, cetăţene, am replicat, luându-i scrisoarea din mâini. Îi puteţi spune lui Bonaparte că inima mi-a tresărit de bucurie şi că preţuiesc vorbele sale iubitoare. Nu era nevoie să fiu răutăcioasă cu soţul meu, deşi acesta devenise un ritual zilnic. Cetăţene, ai dori să mănânci ceva? Să faci o baie, poate?

Thérésa îşi dădu ochii peste cap. Mă mustrase pentru că eram prea amabilă cu inferiorii. Îi spusesem că nimeni nu era mai prejos decât mine, că rangurile noastre se puteau schimba într-o clipită.

– *Merci, citoyenne,* dar trebuie să plec. Domnul general mă aşteaptă degrabă. Aveţi scrisori pe care să i le duc?

– Nu astăzi.

Bărbatul se încordă vizibil. Probabil că Bonaparte îl certa zdravăn atunci când se întorcea cu mâna goală. Bietul om. Era doar un mesager.

– Aşteaptă un moment. Am urcat grăbită scările către dormitorul meu, am găsit o batistă şi am stropit-o cu parfum de liliac.

M-am întors în salon şi am înfăşurat materialul într-o bucată de pergament, pe care am legat-o cu o fundă.

– Poftim. Spune-i că vor sosi două scrisori cu următorul mesager.

Un val de uşurare îi străbătu trăsăturile.

– *Merci.* Vă doresc o zi bună, *citoyenne* Bonaparte.

Îşi puse pălăria şi plecă la fel de grăbit precum sosise.

– Ei, bine? Haide să vedem ce are de spus, mă îmboldi Arnault.

Am zâmbit şi am deschis scrisoarea pentru a o citi cu voce tare.

11 germinal[1]*, anul al IV-lea*
Cetăţeană Bonaparte,

Nu trece o singură zi în care să nu te iubesc, nici o noapte în care să nu te strâng în braţe. Nu pot bea o ceaşcă cu ceai fără să blestem ambiţia marţială care mă desparte de sufletul vieţii mele. Fie că sunt ocupat până peste cap cu treburi sau îmi conduc trupele în luptă, sau inspectez linia frontului, adorabila mea Joséphine este prezentă în mintea mea, îmi cureşte toate gândurile şi domneşte peste inima mea. Dacă ne despart apele repezi ale Ronului, asta e doar în speranţa că ne vom revedea mai curând. Dacă muncesc la miezul nopţii, o fac doar pentru a grăbi cu câteva zile sosirea iubitei mele. Într-o zi nu mă vei mai iubi; de îmi vei spune asta, atunci măcar voi şti că îmi merit nenorocirea... Adio, soţia mea, călăul meu, fericirea mea, speranţa şi sufletul vieţii mele, cea pe care o iubesc, cea de care mă tem, sursa sentimentelor care mă fac la fel de blând precum natura însăşi şi a impulsurilor din pricina cărora sunt la fel de catastrofal precum o lovitură de trăsnet.

Iartă-mă, sufletul vieţii mele! Mintea îmi este concentrată asupra unor planuri măreţe. Inima mea, complet acaparată de tine, are temeri care mă fac nefericit... Aştept să-mi scrii.

Bonaparte

[1] A şaptea lună în calendarul republican francez (21 martie–18 aprilie) (n.tr.)

*

– Este un poet, exclamă Arnault de lângă şemineu. Un individ destul de pasional, nu-i aşa?

– Poate prea intens, i-am răspuns. Nu l-a deranjat că nu-i împărtăşeam sentimentele când ne-am căsătorit.

– Ei bine, „sufletul vieţii mele", chicoti Thérésa, continuăm cu scenariul, sau ai nevoie de timp ca să aşterni pe hârtie un răspuns? Te rog, permite pasiunii să se reverse din inima ta.

– Cum aş putea să răspund la o asemenea scrisoare? am bombănit, aruncând înspre ea cu o pernă.

Deşi mă căsătorisem, am rămas parte din cercul privilegiat de prieteni şi deputaţi din jurul lui Barras. În timp ce agitaţia pe străzi se aprindea din nou, ei conspirau pentru o schimbare a conducerii la alegerile din anul următor. Pentru a păstra Republica intactă, intenţionau să plaseze cârmuirea ţării în mâinile unui Directorat alcătuit din cinci bărbaţi. În opinia mea era înţelept să alegem un singur om la conducere, pentru a-i reduce la tăcere pe susţinătorii restauraţiei. Deputaţii nu erau de acord.

Într-o seară, am tras perdeaua din dantelă şi am privit un grup de manifestanţi care pichetau *palais*-ul lui Barras.

– Sunt atât de mulţi! Şi la Tuileries, dragă. Ne trebuie o schimbare, altfel s-ar putea revolta.

Paul scoase un chibrit şi îşi aprinse ţigara. Pufăi la capătul ei până când se zări un licăr portocaliu, asemenea unui ochi furios în semiîntuneric.

– Emigranţi nenorociţi! Întoarcerea lor perturbă ordinea pe care o stabiliserăm.

– Sunt doar recunoscători să fie pe pământ francez. Nu cred că reprezintă o ameninţare pentru Republică. Nu acum. Dacă i-am face să se simtă bine-veniţi, dacă i-am integra, i-am atrage de partea noastră, micşorând riscul divizării.

Mi-am aranjat eşarfa colorată *à la Creole* cu care îmi strânsesem părul şi m-am aşezat într-un fotoliu.

El scutură scrumul într-un vas şi mă studie într-o tăcere meditativă.

– Mâine vom alege noii lideri. Am alertat poliţia. Ciuleşte urechile. Informează-mă la primul semn de răscoală.

– Nu îţi face griji, i-am zis, aplecându-mă să-i dau un sărut. Eu ascult în permanenţă, prieten drag.

Paul îmi făcu amuzat cu ochiul şi trase din nou din ţigară.

– Soţul ăla al tău a avut noroc în Italia. Parizienii jubilează datorită victoriilor sale.

– Aşa se pare. A pierdut vreo luptă până acum?

– Nu vreuna de care să ştiu. Dar se pare că pierde lupta pentru atenţia ta.

Am râs.

– Îl iubesc ca pe un prieten, ca pe un protector. Nimic mai mult. Însă are o fire cam... ei bine, dramatică. Îmi trimite câte trei scrisori pe zi! Mă întreb cum apucă să participe la bătălii. Barras izbucni în râs, îndemnându-mă să continui: Indiferent cât de des îi răspund la scrisori, mă ceartă. Am presupus că îşi va lua o amantă, ca orice alt militar.

– Dă-i puţin timp. Va lua pe altcineva în patul său. Iubirea asta disperată se va mai domoli.

– Bărbatul care distruge armata austriacă îmi scrie poezii. O juxtapunere destul de stranie, nu crezi? Uneori mă îndoiesc de sănătatea lui mintală.

Nu mi-am luat un amant – până l-am cunoscut pe locotenentul Hippolyte Charles de La Chaumière.

– Cine este bărbatul acela? am întrebat-o pe Thérésa.

Ascunsă în spatele evantaiului, îl priveam pe militarul în uniformă albastră imitându-i în batjocură pe dansatori. Se răsuci, apoi se împiedică şi căzu la podea. Toată lumea din jurul său râse.

– Husarul? Este locotenentul Charles. Nu ai auzit de el? Este destul de cunoscut, zise Thérésa arătând spre un grup de femei care îl priveau de pe marginea ringului de dans. Şi amuzant, cu siguranţă.

Locotenentul sări în picioare, se scutură şi îşi croi drum prin salon, bătându-şi uşor prietenii pe spate sau făcând cu ochiul

doamnelor. Fiecare pereche de ochi îl urmărea. În cele din urmă, se opri lângă noi şi îşi umplu paharul cu punci.

– Bună seara, doamnelor. Ochii negri îi licăreau veseli. Sunteţi uimitoare în această seară. Eu, pe de altă parte, sunt hidos. Îşi ascunse chipul cu mâna. Vă rog, priviţi în altă parte. Nu aş vrea să vă ofensez.

Un chicot îmi scăpă din gât. El zâmbi, mustaţa ridicându-i-se la colţuri.

– Aţi vrea să dansaţi?

– Nu, dacă nu mă aruncaţi la podea, i-am replicat, încercând să-mi ascund zâmbetul.

Rânjetul lui se lărgi.

– Brusc, simt nevoia de o gură de aer proaspăt. Thérésa îmi aruncă o privire cu subînţeles şi ne lăsă singuri.

– Aşadar, dansăm?

Locotenentul îmi oferi braţul său. Simţindu-i muşchii oţeliţi de sub mânecă, mi-am dorit pentru o clipă să nu fi fost măritată.

În braţele locotenentului mă simţeam încă tânără, în ciuda diferenţei de nouă ani dintre noi, plină de viaţă şi lipsită de griji... şi măcinată de un vag sentiment de vinovăţie. Bonaparte mă iubea. Oare l-ar fi distrus să afle că-l înşelam? Am ridicat din umeri. Trebuia să am grijă de viaţa mea, de independenţa mea. Ştiam că sentimentele lui nu aveau să dureze. Dragostea unui bărbat se stingea întotdeauna, iar de data aceasta nu aveam să fiu eu fraiera.

Într-o seară, la scurt timp după ce ne cunoscuserăm, locotenentul aranjă să ne întâlnim la Teatrul Feydeau.

Am trecut printre oamenii care aşteptau la coadă şi am intrat în foaier. Hippolyte întârzia. Spectacolul avea să înceapă în câteva momente. M-am ridicat pe vârful picioarelor, privind peste marea de pălării şi umeri masculini.

Unde putea fi? Poate nu-i păsa deloc de mine. Nu apăruse nici la ultima noastră întâlnire.

– Domnilor, doamnelor, vă rog să vă ocupaţi locurile, se auzi o voce pe coridor.

Tocmai când dezamăgirea ameninţa să mă copleşească, am zărit părul negru al locotenentului. Am fluturat evantaiul deasupra capului pentru a-i capta atenţia. Un zâmbet larg îi lumină chipul.

– Credeam că nu mai vii. Ne-am sărutat pe amândoi obrajii. Cât de mult m-ar fi întristat acest lucru, domnule locotenent!

– Sunt convins că ai fi adormit plângând dacă nu mi-ai fi văzut faţa urâcioasă.

– Nimeni nu mă face să râd aşa cum o faci tu!

– Şi nimeni nu te ispiteşte, *madame* Bonaparte.

Apelativul „cetăţean" devenise din ce în ce mai puţin folosit. Cu atât mai bine, toată lumea îl detesta.

– Barras şi Thérésa sunt deja la locurile lor, i-am zis, luându-l de braţ.

O blondă într-o rochie splendidă din mătase purpurie, încrustată cu diamante, îi aruncă lui Hippolyte o privire seducătoare. Am simţit un fior de gelozie. Nu vedea că era cu mine?

Hippolyte o ignoră. Se obişnuise cu femeile care roiau în jurul lui, fără îndoială.

– Mergem şi noi?

Am urcat scările spre loja noastră. Chiar când păşeam peste prag, izbucniră aplauze.

Sute de chipuri se întoarseră spre locurile noastre, holbându-se la... mine.

Am roşit, apoi m-am întors confuză spre Barras. Paul ridică din umeri. Mi-am scos lornieta din săculeţul mov cu paiete şi am privit spre scenă. Un soldat cu cizme jerpelite defila cu două steaguri pătate de sânge. Drapelele Milanului şi al Veneţiei.

– Generalul Bonaparte i-a învins pe austrieci, strigă soldatul. I-a alungat din republica vecină de la sud. Franţa îşi distruge duşmanii! Bonaparte ne eliberează!

Urale zgomotoase zdruncinară teatrul.

– Trăiască Bonaparte! Trăiască Doamna Victoriilor! răcni soldatul.

Uralele deveniră asurzitoare.

Am zâmbit şi am făcut cu mâna mulţimii, încercând să par destinsă. Soţul meu era un erou! Mă străbătu un sentiment

brusc de mândrie. La urma urmei, Bonaparte fusese o alegere potrivită.

În primăvară, scrisorile lui Bonaparte deveniră tot mai insistente. Inventam scuze ca să rămân la Paris, să amân plecarea pe front, dar el parcă înnebunise.

1 prairial[1], anul al III-lea
Cetățeană Bonaparte,

Ce artă ai deprins pentru a-mi captiva toate abilitățile, pentru a-mi absorbi tot caracterul? Devotamentul pe care mi-l inspiri, draga mea, va pieri doar odată cu mine. „A trăit pentru Joséphine", acesta va fi epitaful meu. Tânjesc să fii din nou aproape; dorul acesta mă omoară. Este o nebunie! Nu îmi pot da seama cum de mă îndepărtez din ce în ce mai mult de tine. Atât de multe regiuni și țări ne despart! Cât timp va trece până vei citi aceste rânduri, aceste enunțuri imperfecte ale unei inimi chinuite peste care tu domnești ca regină! Ah! Soție adorată! Nu îți pot spune ce soartă mă așteaptă; doar că, dacă mă va mai ține mult timp departe de tine, va deveni insuportabilă, dincolo de ceea ce poate îndura curajul. Simplul gând că Joséphine a mea s-ar putea simți rău sau ar putea fi bolnavă – mai presus de toate, nemiloasa posibilitate de a nu mă mai iubi ca odinioară, îmi rănește inima, îmi oprește sângele în vene și mă întristează și deprimă în asemenea măsură, încât îmi pierd până și curajul furiei și al disperării. Nu pot continua, preaiubito: sufletul îmi este trist, mintea împovărată, trupul epuizat. Soldații mă plictisesc. I-aș putea urî pe toți pentru că mă despart de iubirea mea.

Trimite-le dragostea mea lui Eugène și Hortense. La revedere, la revedere. Merg la culcare singur. Noapte după noapte te simt în brațele mele: este un vis atât de fericit. Dar, vai, nu ești tu.

Bonaparte

[1] A noua lună în calendarul republican francez (20 mai–18 iunie) (n.tr.)

Cum nu mai era mult până la sosirea verii, plănuiam să le spun adevărul copiilor. Trebuiau să afle despre căsătoria mea mai devreme sau mai târziu și preferam să audă vestea de la mine, așa că am profitat de excursia făcută la Grosbois într-o zi caldă de floréal. Barras mă invitase să folosesc reședința lui din provincie, deși el rămăsese în oraș.

În prima după-amiază petrecută împreună, Eugène, Hortense și cu mine am vâslit pe unul dintre iazurile de pe proprietatea lui Paul. Lumina strălucitoare a verii timpurii se așternuse pe oglinda apei într-o nuanță verde-aurie. O familie de rațe plutea alene spre malul opus. În susurul armonios al apei, Eugène împingea două vâsle lungi, deranjând pânza de nuferi.

Mă relaxam în razele calde ale soarelui în timp ce Hortense se plângea despre o nouă fată din clasa ei.

– Este atât de nepoliticoasă! Se laudă în stânga și-n dreapta cu prețul rochiilor ei. Îți poți închipui? Nimeni nu vorbește despre asemenea lucruri! se indignă ea răsucind între degete bastonul umbreluței de soare.

– Nu toată lumea a fost crescută cu maniere adecvate, *mon amour.*

Un pește sări înaintea bărcii, provocând valuri palide în apa calmă. Eugène se opri din vâslit.

– Ați văzut peștele?

– Da, am răspuns eu și Hortense la unison.

– Credeți că ar mânca pâine? întrebă Hortense.

– Poate că da.

Hortense îi dădu lui Eugène felia uscată de pâine pe care o aduseserăm să hrănim rațele. O fărâmițară și aruncară firimiturile în apă. Peștele nu ieși la suprafață, dar o mamă-rață își conduse rățușteie în direcția noastră.

Pe acest fundal bucolic am hotărât să abordez temutul subiect.

– Trebuie să vă spun ceva.

Eugène ridică privirea de la rațele care măcăneau.

– Ce s-a întâmplat?

– Nu va fi pe placul vostru, dar am luat o decizie pentru binele familiei. Hortense se încordă. Expresia lui Eugène deveni precaută. Am continuat: Am decis să... m-am căsătorit cu generalul Bonaparte.

– Ce-ai făcut? izbucni Hortense. Te-ai *căsătorit* cu el?

Rațele se împrăștiară speriate.

– Cum ai putut să te mariți cu el fără ne spui?

Eugène se ridică brusc în picioare, făcând barca să se legene violent. M-am prins cu mâinile de margini, și din greșeală am împins o vâslă în apă.

– Stai jos, Eugène! Hortense îl trase de colțul jachetei.

El se așeză și pescui vâsla din apă. Apa care se scurgea din ea îmi udă pantoful.

– Știu că nu vă place de el, dar dați-i o șansă. Bonaparte este generos și amabil. Mă întreabă de voi în aproape fiecare scrisoare pe care mi-o trimite.

– Scrisori? Nu este la Paris? se miră Hortense.

– Este în Italia, răspunse Eugène printre dinți. Am auzit un zvon la școală cum că te-ai fi măritat, dar nu l-am crezut. Nu mă gândeam că ai putea ascunde acest lucru de propriii tăi copii!

– Cum ai putut să nu ne inviți? Hortense se bosumflă.

Copleșită de regrete, am încercat să le explic:

– A fost ceva simbolic, un schimb de jurăminte și semnarea actelor la primărie. Totul s-a petrecut atât de repede! A fost târziu, într-o noapte. Vorbele mi se revărsau de pe buze într-un șuvoi necontrolat, la fel cum curgeau lacrimile din ochii lui Hortense. Îmi pare atât de rău, draga mea, am murmurat, strângându-i mâna. Știu că nu sunteți de acord, dar trebuie să aveți încredere în mine. Știu ce este mai bine pentru familia asta. Amândoi aveți nevoie de un tată. De cineva care să vă apere interesele. De cineva care să aibă grijă de mama voastră, am încheiat, încercând să zâmbesc.

– Dar el nu este aici, nu-i așa? Este în Italia, spuse Eugène. Cum poate avea grijă de noi de acolo?

– Deocamdată este în Italia. Iar eu o să plec în curând ca să-i fiu alături.

*

O săptămână mai târziu, Barras îmi semnă actele. Trebuia să merg la Bonaparte. Scrisorile soțului meu atinseseră apogeul, iar Directoratul se temea că generalul ar putea să lase baltă campania din Italia ca să vină la mine. Totuși, nu eram încă pregătită să plec. Mătușa Edmée și marchizul urmau să se căsătorească, în sfârșit, la fel și fiica lui Fanny, Marie. Nu aveam de gând să ratez nunțile, chiar dacă Bonaparte o lua razna.

Într-o după-amiază cu ploaie, le-am lăsat pe Fanny și Marie la croitoreasă și am mers la Palais du Luxembourg. Biroul lui Barras era la al treilea etaj, având vedere spre fântâna circulară din curte.

– *Bonjour*, Rose. Adică Joséphine. Barras își plecă ușor capul într-o parte, zâmbind ironic.

– Pentru tine sunt Doamna Victoriilor, l-am mustrat cu superioritate.

– Mă scuzați. Se ridică de la birou și făcu o plecăciune, stârnindu-mi un hohot de râs. Mă bucur că ai venit în vizită. Trebuie să vorbim despre locotenentul tău, spuse Paul înaintând spre mine peste covorul oriental.

– Locotenentul meu? l-am întrebat, prefăcându-mă inocentă.

– Știi foarte bine despre cine vorbesc. Barras își puse mâinile pe umerii mei. Trebuie să ai mai multă grijă în public, *mon amie!* Îl vei înfuria pe soțul tău dacă ajunge vreun zvon la el. Este deja destul de temperamental.

– Este treaba mea și a nimănui altcuiva.

Ceasul placat cu aur de pe perete bătu de patru ori.

– Ei bine, tu ești *Notre Dame des Victoires*, iar soțul tău este un erou. Toată lumea este cu ochii pe tine. Joseph Bonaparte îți studiază fiecare mișcare. Sunt convins că îi umple capul cu prostii fratelui său.

Am mers lângă fereastră și am privit afară. Aleea era mărginită de garduri vii perfect îngrijite, iar din ghiveciurile din piatră se revărsau mușcate. În pofida cerului amenințător, grădina era minunată.

– Joseph nu mă place. De-abia vorbește cu mine.

– Nu este prost. Te bănuieşte că-i trădezi fratele. Şi, să fim sinceri, corsicanii nu sunt tocmai... luminaţi. Ai fi uimită să afli lucrurile pe care Bonaparte le spune despre sexul vostru.

– Ştiu ce spune soţul meu despre femei. Dar părerile lui nu-mi micşorează influenţa.

– Este important să fie sigur pe dragostea ta. Ar fi în stare să rişte degradarea, ba chiar să dezerteze pentru a fi lângă tine. Ar putea cauza un scandal şi o criză naţională, pentru numele lui Dumnezeu! Nu poţi măcar să îi scrii?

Mi-am aruncat exasperată mâinile în aer.

– Dar îi scriu. În fiecare săptămână. Nu îmi voi petrece timpul nefăcând altceva decât scriind scrisori. Asta ar vrea el să fac. Ţin foarte mult la Bonaparte, dar el...

– Este pătimaş. Dar a adus Franţei mai multe victorii decât oricare alt general în ultimele decenii. Oamenii îl adoră. Nu ţi-l face duşman.

Priveam oamenii ce traversau grădina, îndreptându-se spre intrarea în palat cu umbrele în mâini.

– Ar trebui să pun capăt acestei situaţii.

– Da, ar trebui. Şi este timpul să porneşti spre sud. După terminarea nunţilor, pleci în Italia.

– Cum mă poţi trimite la război?

Paul îşi dădu ochii peste cap.

– I-am plătit pe căpitanul Junot şi pe locotenentul tău să te escorteze. Şi tocmai am primit vorbă că şi Joseph vă va însoţi.

– Ai aranjat toate astea fără permisiunea mea? l-am întrebat furioasă.

– Nu-l mai poţi evita pe Bonaparte. Este timpul să te comporţi ca o soţie.

În seara plecării, nici nu pusesem bine jos furculiţa pe masă, că Barras şi Thérésa mă conduseră la trăsura care mă aştepta.

– Ne vei lipsi, *chérie*. Thérésa mă sărută pe ambii obraji. Te voi vizita de îndată ce voi putea.

Mi-am şters ochii.

– Nu mi-am luat rămas-bun de la copiii mei, am îngăimat, aruncându-mi braţele în jurul taliei subţiri a Thérései. Şi îmi va fi dor de tine. Şi de Paris.

Barras scoase batista de mătase din buzunar şi îmi şterse obrajii.

– Scrie-le, mă sfătui el, sărutându-mă pe creştet. Vei fi înapoi acasă înainte să îţi dai seama.

Ţinea deschisă portiera trăsurii.

Dinăuntru, Fortuné lătră şi sări din poala locotenentului Charles pe un Joseph Bonaparte speriat.

– Dă-te de pe mine, şobolan râios!

Joseph îmi împinse câinele pe podea şi îşi scutură pantalonii cu o expresie furioasă.

– Îmi cer scuze, *monsieur* Bonaparte.

L-am luat pe Fortuné în braţe şi m-am aşezat între Hippolyte şi Junot.

Un nor de disperare mă învălui. Urma să călătoresc zile întregi cu acest bărbat mizerabil, pe o căldură sufocantă, iar la capătul drumului trebuia să încep o viaţă nouă, ca soţia lui Bonaparte. Cel puţin ţineam la el, ceea ce era mai mult decât puteam spune despre primul meu soţ.

Barras închise portiera şi ne făcu cu mâna.

– Rămas-bun, am şoptit spre fereastră în timp ce priveam Parisul rămânând în urma mea.

Capitolul 16

Şederea în Italia

Principatele italiene, 1796

Nu ne-am grăbit să ajungem la Milano, ci am făcut popasuri de o zi sau două în oraşele mai mari. Suportam greu zilele lungi de hurducăit peste terenurile pietroase şi drumurile pline de gropi. Trăsura noastră străbătu hectare de podgorii, crânguri nesfârşite

de măslini și Alpii care străpungeau cerul cu piscurile lor tăioase. Vremea se încălzi pe măsură ce înaintam spre sud.

Migrenele mă orbiră o mare parte din călătorie, iar văicărelile constante ale lui Joseph Bonaparte nu îmbunătățiră cu nimic atmosfera. Se foia, se agita și se văicărea din pricina disconfortului, deși suferința lui îmi era indiferentă. Starea lui îi indispunea și pe Hippolyte și pe Junot. Eu îmi ascundeam iritarea, spre deosebire de ei, întrucât nu voiam să-i ofer cumnatului meu un motiv pentru a mă detesta.

– Aproape am ajuns, frate, i-am zis, bătându-l ușor pe genunchi. Voi porunci să ni se pună de ceai și să ți se pregătească o baie fierbinte de îndată ce ajungem. Mai pot face și altceva pentru a-ți ușura neplăcerea?

– Nu. Se smuci de sub atingerea mea și se încruntă. Și mă voi ocupa singur de baia mea. Nu am nevoie de ajutorul tău.

Mă rugam ca restul membrilor familiei Bonaparte să fie mai agreabili.

Când, în cele din urmă, porțile palatului Serbelloni apărură la orizont, un oftat colectiv ne scăpă dintre buze. Coloanele sclipitoare din marmură albă și roz reflectau lumina palidă a apusului într-o nuanță trandafirie. Aerul mirosea a flori de citrice și a pământ uscat, pârjolit de soarele arzător al după-amiezii. Soldații și un grup de servitori stăteau drepți, așteptând sosirea noastră.

Bonaparte se descurcase bine. Totuși, nu se putea compara cu Palais du Luxembourg.

Am coborât din trăsură cu grația de care mai eram capabilă după călătoria aceea istovitoare. Hippolyte mă privi cu o expresie resemnată. Întâlnirile noastre luaseră sfârșit.

Soțul meu ieși vijelios din palat și veni grăbit spre mine, cu brațele întinse.

– Iubita mea!

Mă strânse puternic la piept; preț de o secundă, nu am putut respira.

– Bonaparte. Un râset înăbușit îmi izbucni din gât.

El se retrase pentru a mă privi.

– Cât de mult am așteptat acest moment!

Își puse un braț în jurul taliei mele, trăgându-mă din nou lângă el și sărutându-mă pasional în prezența tuturor. M-am înroșit.

– Nu trebuie să îți arăți asemenea sentimente în public, *chéri*.

Am zâmbit pentru a conferi o notă blândă reproșului și am acceptat brațul său întins, însă el îmi ignoră mustrarea.

– De ce v-a luat atât de mult să ajungeți?

– Multe drumuri erau blocate de austrieci. Fratele tău s-a simțit rău, la fel ca și mine, cu dureri constante de cap. Am fost obligați să oprim destul de des.

Fascinat, îmi mângâie brațele și își plimbă degetele peste sânii mei.

– Bonaparte!

M-am încruntat la el, apoi am privit spre ceilalți, pentru a vedea dacă observase cineva. Hippolyte se prefăcea că admiră palatul, în timp ce Joseph își coborâse ochii în pământ. Bonaparte râse și mă ridică în brațe, apoi mă învârti.

La ușa palatului, se întoarse spre ceilalți.

– Bun venit tuturor! Veți fi conduși în camerele voastre pentru odihnă. Vă aștept la petrecerea pe care o dau diseară în onoarea scumpei mele Joséphine.

Eu, pe de altă parte, n-am avut timp să mă odihnesc. În fiecare clipă mă îmbrățișa, îmi mângâia părul și mă săruta de parcă puteam să dispar. Îmi împodobi trupul cu bijuterii, mă impresionă cu picturi, cu vaze romane și cu piese de mobilier rafinate. Tot acest lux nu compensa pierderea lui Hortense și a lui Eugène sau a prietenilor și a casei mele. Cât îmi doream să fi venit și copiii cu mine! Totuși, eram straniu de fericită să îl văd.

Pentru recepție m-am îmbrăcat în alb, cu o eșarfă *à la créole* și brățări. Bonaparte insistă să port inelul antic pe care mi-l oferise într-o cutie de bijuterii tapisată cu catifea.

– Unde l-ai găsit? Mi-am legănat mâna, astfel că inelul captă lumina, punând în valoare rubinul imens.

– Un prinț i l-a trimis drept cadou noului conducător al Milanului, spuse Bonaparte în timp ce își prindea ultimul ciucure

la uniformă. Mie, adică, preciză el râzând, încântat de puterea pe care ajunsese s-o deţină.

Văzând inelul, am ales să port o pereche de cercei asortaţi, cu rubine.

– Splendid.

– Nu la fel de splendizi ca tine, zise el, sărutându-mă. Eşti pregătită?

Am dat aprobator din cap. Mai pregătită decât puteam fi vreodată.

Soţul meu mă conduse prin coridoare împânzite de servitori care se grăbeau într-un du-te-vino constant la bucătărie, cu mâinile încărcate de platouri. Cu toţii se opreau şi făceau o plecăciune la vederea stăpânului.

Atâta agitaţie pentru un bărbat care la Paris era doar un general! Am zâmbit compătimitor. Bonaparte ar fi fost de-a dreptul furios dacă mi-ar fi aflat acest gând.

Zarva de glasuri devenea mai intensă pe măsură ce ne apropiam. Salonul central era magnific, cu tavanuri boltite decorate cu mozaicuri reprezentând scenete din paradis. Sculpturile prindeau viaţă de pe soclurile lor de lângă pereţi. M-am oprit să mă uit la o statuetă ce înfăţişa un bărbat gol. Liniile muşchilor săi păreau la fel de reale ca ale mele, expresia de durere îi era sfâşietoare, iar detaliile părului învolburat erau superbe. Am întins mâna pentru a-i atinge conturul gâtului.

– Vei avea timp să le studiezi mai târziu, draga mea. Vino! Bonaparte mă trase după el prin încăpere.

Soldaţi francezi se plimbau de colo, colo în uniformă. Nobili italieni se făleau cu pantalonii lor bufanţi, cu faldurile perfecte ale mantiilor şi cu perucile lor. Femeile italiene, deşi erau la fel de adorabile precum pariziencele, purtau rochiile pompoase şi rigide la care noi renunţaserăm în urmă cu zece ani. Le compătimeam – încorsetate, luptându-se pentru fiecare suflare, cu părul pudrat şi fiecare milimetru de piele acoperit. Demodate din cap până-n picioare. Thérésa ar fi devenit isterică la vederea unui asemenea peisaj.

– Aş vrea să îi cunoşti pe ofiţerii mei, îmi spuse Bonaparte pe când traversam încăperea.

Ţinuta mea o făcu pe o invitată să se holbeze uluită. O alta îşi flutura evantaiul, parcă murind de căldură. Cât de nemanierată le păream probabil cu braţele mele dezgolite, cu decolteul adânc şi materialul vaporos!

Îmi ţineam capul sus şi zâmbeam. Eu eram soţia conducătorului lor. Aveam să port orice voiam.

Seara trecu foarte încet, căci nu găsisem nici un interlocutor demn de interes. L-am căutat pe locotenentul Charles, dar, când mi-am plimbat privirea prin salon, am găsit un singur chip cunoscut: al lui Bonaparte. Radia de mândrie şi adoraţie, fericit că ajunsesem la Milano. În rarele momente în care nu eram lângă el, femeile îi înconjurau trupul mărunt. Părea iritat de atenţia lor, întotdeauna căutându-mi privirea pentru a mă asigura de devotamentul său. Deloc necesar, dar adorabil.

Toţi îl tratau cu respect. Bonaparte le accepta elogiile de parcă s-ar fi născut pentru a conduce. Micul meu general ciudat crescuse, într-adevăr.

Când ne-am aşezat la masă pentru cină, încă nu văzusem nici urmă de Hippolyte.

– Unde sunt ceilalţi? l-am întrebat în timp ce cufundam lingura în supa onctuoasă.

– Fratele meu nu se simţea bine. Se odihneşte în camera sa. Căpitanul Junot este pe aici, pe undeva. Bonaparte înălţă gâtul pentru a-l căuta cu privirea. Te simţi jignită că fratele meu nu a putut veni?

– Deloc. A suferit destul de mult în timpul călătoriei. Mi-a părut rău pentru el.

Şi aş fi vrut să-l lovească cineva şi să-l facă să tacă.

– O merită. Dacă nu ar fi stat în compania târfelor franţuzeşti, acum nu l-ar mai arde coapsele, mormăi Bonaparte, sorbind din lingură.

Aproape că m-am înecat cu supa. Aşadar, aceea era sursa disconfortului său!

– Bonaparte! Cum poţi spune un asemenea lucru?

– Este adevărat. Dumnezeu știe ce boală a luat de la ele.

– Ș-ș-ș! Te poate auzi cineva. Nu vrei să-l umilești, i-am șoptit, mușcând dintr-o felie de pâine. Și locotenentul Charles?

Cu lingura în aer, soțul meu îmi studie chipul.

– A plecat la cartierul general de la Brescia, zise el cu o undă de suspiciune în ochi. Sperai să îl vezi în această seară?

Inima mi se opri în loc, dar nu-mi puteam trăda dezamăgirea.

– Păcat! Era interesat să cunoască o femeie milaneză. Povestea că bunica lui ar fi fost o frumusețe din Milano. Tradiție de familie sau o absurditate de genul ăsta, am mințit.

– Va avea parte de șansa lui cu destule italience, spuse Bonaparte sărutându-mă pe nas.

Bonaparte rămase la palatul Serbelloni doar două zile, apoi se întoarse pe front. În lipsa lui și a prietenilor, singurătatea mă devora. Scriam scrisori, mă plimbam prin grădinile palatului și admiram obiectele de artă pe care soțul meu le strânsese în timpul campaniilor sale militare. Pradă de război. Gândul la modul în care obținuse comorile acelea mă făcea să mă cutremur.

Într-o seară, pe când mă pregăteam pentru cină, zgomotul unor focuri de armă zgudui liniștea nopții.

M-am grăbit spre fereastră pentru a identifica sursa. Soldații și curtezanele se împrăștiaseră spre colțurile îndepărtate ale grădinii sau se ascundeau în spatele gardurilor vii.

M-am îndepărtat de geam când se auzi o altă bubuitură. Țipetele străpunseră aerul.

Mon Dieu, austriecii ajunseseră până acolo? Mi-am luat mantia și am ieșit în grabă pe coridor.

– *Madame* Bonaparte, trebuie să plecăm de îndată, îmi zise căpitanul Junot, care urca două câte două treptele din marmură. O brigadă austriacă a înconjurat orașul.

Din nou război. Corsetul cămășii îmi tăia în piele. M-am rezemat de perete pentru sprijin. Bonaparte nu era aici.

Junot își puse mâna pe umărul meu și strânse.

– *Madame?*

– Nu știu dacă mai pot să îndur atâta violență, am oftat, simțind cum pulsul mi se întețise.

– Voi avea grijă de dumneavoastră! Haideți să vă scot de aici...

– Nu, am ripostat, scuturând cu vehemență din cap. Nu pot pleca până nu primesc vorbă de la Bonaparte.

– *Madame,* insist, spuse el luându-mă de braț. Pe străzi sunt cadavre, iar primarul a fost luat ostatic. Nu pot permite să rămâneți aici.

Mi-am eliberat brațul din strânsoarea lui.

– Și dumneata ești la fel de străin în țara asta ca și mine. Nu ai nici cea mai vagă idee încotro ar trebui să mergem. Nu plec fără ordinele soțului meu.

– Nu cred că este un lucru înțelept, zise ofițerul, trecându-și exasperat mâna prin părul blond și ondulat. Dacă austriecii invadează palatul...

– Bonaparte va trimite după mine. Nu m-ar abandona niciodată.

Căpitanul Junot trimise un curier cu un mesaj către Bonaparte. Mă rugam ca emisarul să ajungă degrabă. Dacă Bonaparte nu primea vestea... Pășeam agitată de la fereastră la dulap și înapoi.

Nu. Nu trebuia să mă mai gândesc la asta. Bonaparte avea să-mi sară în ajutor.

Mi-am pus hainele de călărie și mi-am chemat servitoarea, pe Louise, să-mi împacheteze lucrurile în cufere.

Mesagerul nu se întoarse în acea noapte. Stăteam trează în pat, îmbrăcată de plecare, tresărind de fiecare dată când focurile de armă străpungeau liniștea. Fortuné era așezat lângă fereastră, mârâind.

Ceasul bătea fiecare oră fixă, dangătul lui răsunând metalic, asemenea loviturilor de tun. „Bonaparte, unde ești?“ tot întrebam în gând.

În primele ore ale dimineții am căzut într-un somn agitat. Nu după mult timp, Louise bătu la ușă.

– *Madame* Bonaparte! *Madame!*

Am deschis brusc ochii. Fortuné începu să latre și se repezi la ușă. Am aruncat pătura de pe mine.

– Ce s-a întâmplat?

– Veşti de la domnul general, *madame*. Louise îmi întinse un răvaş cu mâna tremurândă.

Paşi greoi răsunau de la etajul de mai jos. Căpitanul Junot urca în grabă treptele.

– Trebuie să plecăm de îndată la Castlenuovo pentru a ne întâlni cu Bonaparte, am spus, îndesând scrisoarea în buzunarul hainei de călărie. A trimis cei mai buni călăreţi să ne escorteze.

– Austriecii avansează, mă informă Junot. Sunteţi pregătită?

L-am luat pe Fortuné în braţe şi am pornit spre răsăritul violet.

Călătoream într-o tăcere deplină. Nimeni nu îndrăznea să dea glas propriilor temeri. Cadavre în putrefacţie umpleau străzile: dragoni francezi, austrieci, italieni. Naţionalitatea lor nu mai conta când erau morţi.

Mi-am înăbuşit un val de greaţă şi m-am concentrat asupra lui Fortuné, atingându-i zgarda din piele şi clopoţeii din argint.

„Aparţin lui *madame* Bonaparte", scria pe plăcuţa atârnată de zgardă. Mi-am ascuns chipul în blana lui. „Doamne, ajută-ne să rămânem în siguranţă, mă rugam. Lasă-mă să ajung la Bonaparte!"

Când am trecut de porţile oraşului, o ploaie de gloanţe ricoşă din pământ şi din copacii din apropiere. Am ţipat. Caii galopau într-un ritm frenetic. Trăsura se clătină, izbindu-ne de pereţii interiori. Gâfâind, am apucat centura din piele care atârna din tavan. Louise se agăţă de braţul meu şi începu să plângă.

– Şşşt, Louise! Fii calmă! Lacrimile nu ne vor ajuta acum.

– Este în regulă, doamnelor. Vom reuşi, spuse Junot cu entuziasm în ochi.

De ce iubeau bărbaţii pericolul, ameninţarea violenţei şi a distrugerii? Nu aveam să înţeleg vreodată. Am aruncat o privire pe geamul murdar. Treceam pe lângă un lac. Pe suprafaţa lui sticloasă se reflectau ulmii din jur, tufişurile şi fagii. O dâră de fum se înălţa din pădurea deasă. Pete albe se mişcau de după adăpostul copacilor, mai întâi una, apoi cu zecile, apoi şi mai multe. Fortuné sări cu lăbuţele din faţă pe marginea ferestrei şi începu să latre

la stropii mişcători. Gloanţele şuierau în timp ce petele albe se apropiau.

Soldaţii îndreptaseră armele spre trăsura noastră.

– Austrieci! Junot ne împinse pe mine şi pe Louise pe podeaua trăsurii. Rămâneţi jos!

O ploaie de gloanţe ciurui trăsura. Caii înspăimântaţi o luară la goană. Cupeul se clătină violent. Louise ţipă când fu izbită de colţul din lemn al banchetei. Marginea tăioasă îi brăzdă obrazul, pe care începu să se prelingă sângele.

– Louise! Junot îi acoperi obrazul cu batista sa.

I-am privit împreună. Aşadar, zvonurile despre idila lor erau adevărate. El îi mângâia părul în timp ce îi pansa rana. Junot îmi întâlni privirea. Ochii lui mă implorau să le păstrez secretul. Un ofiţer nu putea să aibă o relaţie cu o servitoare. Aveam să mă ocup de această chestiune mai târziu.

Ţipătul unui animal brăzdă aerul. Trăsura se înălţă în aer, iar într-o secundă ne-am izbit de pământ.

Căzuserăm unii peste alţii, aşa că nu ne puteam mişca. După un moment de strigăte şi confuzie, uşa se deschise, iar un dragon din escorta noastră vârî capul înăuntru.

– Toată lumea afară! Un cal este la pământ. Junot, avem nevoie de tine să ne ajuţi să-l deshămăm! *Madame* Bonaparte, veniţi cu mine!

Bărbatul se aplecă şi întinse mâinile. M-am agăţat de palmele lui transpirate şi i-am permis să mă ridice. Fortuné se repezi afară, după mine, în timp ce Junot o ajuta pe Louise. Stăteam sub cerul liber, privind un grup de soldaţi împingând calul mort. Restul echipajului nostru trăgea asupra austriecilor.

– Bonaparte... am îngăimat, privind îngrozită în jur. Ce...

– Mergeţi prin şanţul ăsta de-a lungul drumului, strigă dragonul, încercând să acopere şuieratul gloanţelor. Duce spre sud, la Castlenuovo. Dacă vom fi despărţiţi, folosiţi drumul pentru a vă ghida.

Am căscat ochii şocată.

– Vom merge singure?

– În trăsură sunteți o țintă sigură. Cel puțin până trecem de prima curbă, spuse el, arătând înainte.

– Nu ar trebui să așteptăm aici în timp ce voi...

Focuri de muschetă șuierau din toate direcțiile. Unul dintre oamenii noștri își duse mâinile la piept și căzu în genunchi. Gâfâi pentru un moment cumplit, apoi se prăbuși la pământ. Sângele stacojiu se prelingea în praful de sub el.

Un soldat mă protejă cu trupul său și ne ajută să coborâm în șanțul adânc de pe marginea drumului.

– Trebuie să plecați!

Cu picioarele tremurând, ne-am pus în mișcare. Fortuné o luă la fugă înaintea mea. Gloanțe șuierau pe deasupra noastră, despicând aschii din copaci și ricoșând.

Louise plângea atât de tare, încât m-am enervat.

– Fii curajoasă! Mai repede! Vino, i-am spus, trăgând-o de mână.

– D-d-da, *madame.*

Am privit înapoi și am văzut un alt soldat doborât. Trupul lui se prăbuși la pământ într-o poziție grotescă.

– Au! M-am împiedicat și am căzut cu fața înainte în șanț.

– *Madame!* țipă Louise.

Încă niște gloanțe ricoșară în jurul nostru.

Am sărit în picioare și am luat-o la fugă. Sudoarea îmi curgea pe spate sub soarele arzător al Italiei. Încă puțin și aveam să trecem de curbă, ieșind din raza vizuală a atacatorilor.

„Bonaparte, am nevoie de tine!" Aerul pe care-l inspiram cu greu îmi zgâria gâtul.

Ropotul cailor care galopau se auzi în urma noastră. Nu îndrăzneam să privesc înapoi.

– Vin, Louise. Fugi! am țipat.

Ea rămase în urma mea, încă plângând, în timp ce eu alergam spre cotitură cu respirația sacadată. Copitele tunătoare se apropiau.

Nu aveam de gând să le permit să mă doboare. „Mai repede, mai repede", mă îndemnam. Plămânii îmi ardeau.

Am țipat îngrozită când calul ajunse în spatele meu.

– *Madame* Bonaparte! strigă o voce. *Madame!*

Era glasul lui Junot.

M-am oprit brusc, gâfâind. Bărbatul descălecă, mă ajută să ies din șanț, apoi o trase și pe Louise, care mă ajunsese din urmă.

– Austriecii nu își părăsesc postul de lângă lac.

– Slavă Domnului, am spus, aplecându-mă și cuprinzându-mi pântecele cu brațele.

Convoiul nostru trecu de cotitură. Trăsura se opri pentru ca noi să putem urca, apoi goni prin provincia toscană.

Când am ajuns la Castlenuovo, vederea lui Bonaparte îmi trimise un val de emoție în gât. Soțul meu, bărbatul care mă iubea. Protectorul meu, susținătorul meu. Bărbatul pe care îl... îl iubeam.

M-am aruncat în brațele lui.

– Mi-a fost atât de teamă! Nu puteam pleca fără să primesc vorbă de la tine. Eu...

– Ș-ș-ș-t! Îmi șterse fața și mă legănă ca pe un copil. Ești în siguranță. Ai făcut ceea ce trebuia să faci, să ai încredere în soțul tău. Te voi proteja întotdeauna!

– De ce nu ai venit? l-am mustrat, cuprinsă brusc de furie.

– Nu am putut, *amore mio.* Asta este fortăreața noastră. Dacă aș fi plecat, s-ar fi dezlănțuit haosul. Ar fi fost imposibil să mă asigur că vei fi bine. Am trimis cei mai buni oameni ai mei. Vor plăti pentru teama pe care ți-au provocat-o, spuse el, sărutându-mi chipul de zeci de ori.

Junot, care rămăsese tăcut în timpul revederii noastre, își dresese glasul.

– Domnule general, am pierdut trei oameni și un cal. Nu cred că austriecii vor avansa, dar ar trebui să țineți cont de proximitatea lor.

– Mulțumesc, căpitane, zise Bonaparte, după care mă conduse înăuntru.

În următoarele luni de iarnă și primăvară am călătorit dintr-un oraș în altul. Îmi vedeam rar soțul. Venea și pleca, stând câteva zile, apoi întorcându-se la luptă, alături de soldații săi.

În cea mai mare parte a timpului, mă lăsa singură – printre nobili italieni, negustori înstăriți și curtezane, dar în realitate singură. Îmi umpleam timpul încheind contracte pentru aprovizionarea armatei. Influența mea deveni imensă, la fel și câștigurile care curgeau în valuri pentru soția unui general faimos.

Amenajam grădinile caselor mele, care se schimbau atât de repede, și mă plimbam prin ele. În fiecare oraș cumpăram daruri pentru copii și pentru *maman,* vase sau tablouri pentru Barras și Fanny și materiale pentru Thérésa. Atât de multe lucruri frumoase, atât de multe locuri minunate și nimeni cu care să le poți împărtăși.

Îmi era dor de Paris.

Am invitat prieteni din Franța, deși cea pe care îmi doream cel mai mult să o revăd nu veni niciodată; Thérésa nu voia să părăsească locul în care deținea puterea. Nici nu voia să petreacă timp în casa soțului meu. Nu îl plăcuse niciodată.

– Este un imbecil arogant, obișnuia să spună.

Îmi scria scrisori pline de scuze. Încercam să nu-i port pică din pricina alegerii ei. Dacă aș fi fost în locul său, nici eu nu eram convinsă că aș fi călătorit în Italia în toiul războiului. Dar alții, mai puțin apropiați mie, mă vizitaseră, așa că nu mă puteam abține să nu-i pun la îndoială loialitatea.

Bonaparte se dovedi a fi un soț bun; mă proteja, le asigura educația lui Hortense și Eugène și mă răsfăța cu orice doream. Când nu era pe câmpul de luptă, stăteam îmbrățișați în așternuturi. Îmi șoptea despre ambițiile lui și îmi promitea lumea. Prețuiam prietenia lui mai mult decât mă așteptasem vreodată.

Într-o dimineață stăteam pe balcon, luând micul dejun alcătuit din *croissants,* jambon și cafea. Briza zilei de primăvară mă învioră, ajutându-mă să alung ceața oboselii. Somnul mă ocolea de zile întregi. Zvonurile despre o altă invazie, despre puterea în scădere a lui Barras și răscoalele de la Paris îmi bântuiau gândurile.

– Pari obosită, remarcă Bonaparte, mușcând dintr-un *croissant.* Firimituri crocante îi căzură pe eșarfă.

– Ești plin de tact, l-am mustrat. Iar am dormit prost. Am un presentiment groaznic. Sângele mi se scurse din obraji când acel sentiment mă cuprinse din nou. Cred că ar trebui să plecăm din Milano chiar azi. Am avut un alt vis. Austriecii ne vor invada.

Bonaparte se opri din mâncat.

– Spune-mi exact ce s-a întâmplat în vis. Fiecare detaliu.

Îmi lua premonițiile în serios. I-am povestit coșmarul și i-am explicat starea mea proastă, care tot revenea.

– Cheamă servitoarele. Voi pregăti convoiul. Mă sărută pe frunte și se ridică de la masă.

Am oftat ușurată. Cât de norocoasă eram că aveam un soț care mă asculta! Într-o oră, deja galopam departe de Milano.

La două ore după ce am ajuns la Brescia, Bonaparte primi o telegramă.

– Milano a fost înconjurat de trupele austriece. Inegalabila mea Joséphine, exclamă el, sărutându-mă cu pasiune. Ești steaua mea norocoasă! Soția perfectă.

O viziune a lui Hippolyte îmi încețoșă gândurile. Vinovăția se revărsa în stomacul meu ca într-un iaz unsuros.

Perfectă, într-adevăr.

Capitolul 17

Familia Bonaparte

Mombello, Italia, 1797

În cea de-a doua zi a lunii messidor, familia soțului meu sosi la apus. Fâșii portocalii și rozalii, galbene și de culoarea lavandei brăzdau cerul. Marmura palatului licărea, iar grădinile abundau de violete și de trandafiri. Florile portocalilor își emanau mireasma delicioasă în aer, și pâlcurile de măslini împânzeau dealul. Paradisul.

Cu siguranță, familia Bonaparte avea să fie încântată de o asemenea splendoare.

Când trăsurile lor traseră pe alee, soțul meu mă ridică de la masă, unde jucam un joc de cărți.

– Au ajuns!

Am tras adânc aer în piept. Zăbovisem mult prin apartamentele noii mele familii, insistând asupra aşternuturilor din mătase şi a florilor de verbină. Bucătarii urmau să pregătească cele mai proaspete *frutti di mare,* să toarne în pahare vinuri aromate cu piersici şi maturate de razele soarelui şi să servească tarte cu migdale şi gustări cu anason. Nimic nu era prea elegant, prea extravagant pentru socrii mei. Speram ca ei să fie de acord. Mi-am împreunat mâinile pentru a le ascunde tremuratul.

– *Mamma,* strigă Bonaparte către femeia ce cobora din trăsură. Se grăbi să ajungă lângă ea şi o sărută pe ambii obraji.

– Nabulione, spuse ea, folosindu-i numele italian.

Îl îmbrățişă, după care îşi aranjă rochia din dantelă neagră. Avea postura unei călugărițe şi arăta de parcă ar fi lovit pe oricine nu i se supunea. Era straniu cum reuşea să aibă o înfățişare deopotrivă severă şi frumoasă.

– Acum este Napoléon, spuse el pe un ton sfios.

– Nu eşti francez şi nu vei fi niciodată, răspunse ea ferm. Pretenția asta este absurdă.

Bonaparte îşi plecă supus capul.

Îi priveam, nevenindu-mi a crede. Mama lui îi distrusese încrederea într-o secundă, de parcă ar fi fost un copil.

Bonaparte îşi îndreptă umerii şi îi oferi brațul său.

– *Mamma,* permite-mi să ți-o prezint pe minunata mea soție, Joséphine. *Mon amour,* îmi spuse, Letizia Bonaparte.

Ochii ei pătrunzători îmi studiau trupul. Nu îmi asumasem nici un risc şi arătam mai conservatoare şi mai precaută decât de obicei, într-o rochie din mătase trandafirie, cu mâneci scurte şi mănuşi lungi. I-am întâlnit privirea ca de la egal la egal. Fusesem studiată de sute de ori la Palatul Luxemburg şi nu numai.

– Madame Bonaparte, sunt foarte încântată să vă cunosc, i-am spus, sărutându-i obrajii.

– Ar fi trebuit să fiu invitată la nuntă, replică ea pe un ton dezaprobator, după care porni spre casă. Uite ce monstruozitate.

Văd că l-ai răsfățat pe *Napoléon* al nostru, spuse ea, evidențiindu-i numele cu dușmănie.

Înțelegeam acum de unde îşi învățase Bonaparte manierele deplorabile. M-am străduit să zâmbesc.

– Soțul meu a ales el însuşi casa. A crezut că v-ar face plăcere să vă plimbați prin livezi dimineața. Să fiți înconjurată de luxul pe care îl meritați, *madame.*

– Nici eu nu aş fi putut să o spun mai bine, draga mea. Bonaparte îmi zâmbi recunoscător pe când ceilalți se adunau în jurul nostru.

– Bună, dragul meu frate. Una dintre surorile lui îl îmbrățişă. Ce loc splendid! spuse ea cu un licăr vesel în ochii albaştri. Era cea mai frumoasă din familia lor, cu excepția mamei.

– Joséphine, ea este Pauline.

Pauline miji ochii, studiindu-mă.

– Se spune că eu sunt cea mai drăguță, zise ea. Văd că încă este adevărat. Frumoasă rochie, adăugă, zâmbind cu superioritate.

Zâmbetul îmi încremeni pe buze. Ce făcusem pentru a merita această ură instantanee? Nu era nevoie să fie atât de răutăcioasă.

– Eşti de-a dreptul minunată, am spus. Bonaparte nu a fost în stare să mi te descrie aşa cum meriți.

Replica mea o lăsă fără cuvinte.

Bonaparte mi le prezentă apoi pe Caroline, Élise şi pe cel de-a doilea frate, Louis. Lucien nu avea să ni se alăture, iar Jérôme, cel mai tânăr dintre ei, era coleg de şcoală cu Eugène. Amândoi urmau să sosească în cursul săptămânii. Un val de căldură mă străbătu la gândul că aveam să-mi revăd fiul. Timpul nu putea să treacă suficient de repede.

Ceilalți membri ai familiei Bonaparte nu erau atât de nepoliticoşi, deşi Caroline mă privea cu dispreț. Indiferent de atitudinea lor, eu zâmbeam.

– Sunt convinsă că doriți să vă odihniți după această călătorie. Vă vom conduce în camerele voastre. Dacă pot face ceva pentru ca vizita să vă fie mai plăcută, vă rog să nu ezitați să îmi cereți.

Nici măcar unul dintre ei nu-mi adresă vreun cuvânt de mulțumire.

*

În zilele următoare, insultele din partea lor deveniră tot mai frecvente. Letizia îmi făcea observații precum „Doamnele nu își arată pielea" sau „Modestia îi șade bine unei femei virtuoase".

Am încercat să o ignor, căci ea urma regulile lumii străvechi, nu pe acelea ale Revoluției noastre progresiste.

În ciuda ingratitudinii lor, am rămas o noră îndrăgostită, o soră devotată și o soție iubitoare. Generozitatea mea era considerată o expresie a firii mele răsfățate și superficiale, sau cel puțin așa am auzit-o pe Caroline spunându-i lui Bonaparte.

Într-o seară, după cină, surorile lui ținură să se asigure că le cunoșteam sentimentele față de mine, vorbind fără să se ferească.

– O răsfață. Este dezgustător. Pauline parcurse cu privirea aglomerata sală de bal, căutând parcă pe cineva. Salonul vuia de agitație. O orchestră era așezată în cel mai îndepărtat colț, iar italienii se întrețineau unii cu alții, ignorându-i pe oaspeții francezi. *La vieille* poartă alt colier cu diamante. Arată urât la gâtul ei.

M-am încordat. *La vieille!* Treizeci și patru de ani nu însemna că eram bătrână. Indignarea mi se urcă în gât, dar nu m-am mișcat. O parte din mine voia să audă și restul discuției. Am rămas acolo, studiind unul dintre tablourile mele preferate, înfățișând un peisaj rural italian.

– *La vieille,* chicoti Caroline. Ce nume perfect! Sau, mai bine, *la puta.* Am auzit că în fiecare noapte are pe altul în așternut.

Obrajii mi se aprinseră, clocotind de furie. Avusesem un singur amant de când mă căsătorisem cu fratele lor și nu-l mai văzusem de luni întregi.

– Nabuleone a avut întotdeauna gusturi proaste la femei. Nu mă surprinde că a ales cea mai mare târfă din Paris, spuse Pauline, golindu-și paharul de vin.

Vederea mi se încețoșă. De parcă mica târâtură nu se îndrăgostea de orice bărbat care îi ieșea în cale! Bonaparte o certase din pricina comportamentului desfrânat de cel puțin patru ori de când sosise acolo. Am pus paharul cu apă pe o masă și am plecat în căutarea lui Eugène, care sosise cu două seri în urmă. Înțelegeam

acum dorința disperată a lui Bonaparte de a fi iubit: provenea dintr-o familie de paraziți răutăcioși și lipsiți de maniere.

Lasă-i să se înece în propriul venin. Nu aveam de gând să investesc nici măcar o fărâmă de sentimente în ei.

Două săptămâni mai târziu am găzduit un dineu în onoarea lui Eugène și a câtorva prieteni parizieni veniți în vizită. Am luat masa pe terasă, sub un șirag de felinare albe și albastre. Copiii vânau licurici pe peluză, prinzându-i în borcane. Acele insecte luminoase nu existau în Franța și cu toții eram încântați de trupurile lor strălucitoare.

După o cină copioasă, ne-am delectat cu cedrată cu gheață. O fericire delirantă pusese stăpânire pe soldați. Armata lui Bonaparte îi învinsese în sfârșit pe austrieci, obligându-i să se predea. În curând avea să se încheie un tratat de pace. Totul părea posibil pentru Republică. În Franța ne aștepta o primire triumfală.

Deși eram încântată de întoarcerea la Paris, nu mă puteam lăsa pradă veseliei celorlalți. Fortuné, mopsul meu fidel, fusese alergat și ucis de câinele bucătarului cu o zi în urmă. Până dimineață aveam deja un nou cățeluș, dar nimic nu îmi putea șterge din minte imaginea trupului sfâșiat al lui Fortuné.

Comentariile nemiloase ale lui Caroline îmi înrăutățiră starea.

– Haide, Joséphine! Nu pot înțelege de ce ești atât de supărată. Era doar un câine. Deja ai unul nou, zise ea sorbind cu un plescăit dezgustător din gheața dulce.

– Fortuné nu merita un tratament atât de crud.

Nici eu, de altfel.

Caroline mă privi încruntată. I-am întors spatele și m-am îndreptat spre Eugène.

– Ticălos mic, bombăni el.

Un licurici aterizase în paharul său. Îl scoase și apoi râse la unul dintre comentariile lui Bonaparte.

Mi-am reamintit că aceștia erau oamenii pe care îi iubeam.

La sfârșitul serii m-am aruncat în pat plângându-mi câinele ucis și durerea pricinuită de lipsa fiicei mele și a prietenilor

şi de ura ce radia din familia soţului meu. Câteva minute mai târziu, Bonaparte închise vijelios uşa dormitorului în urma sa.

M-am ridicat speriată. Încruntarea lui se stinse când îmi observă lacrimile.

– Ce este? Ce s-a întâmplat? Se grăbi lângă mine şi mă îmbrăţişă. Urăsc să te văd plângând.

Suspinam în scobitura gâtului său cald.

– Surorile şi mama ta mă urăsc. Câinele meu a murit. Mi-e dor de Hortense.

Faptul că îi rostisem numele îmi trimise un val proaspăt de durere prin trup.

– *Amore mio,* familia mea nu te urăşte. Nu le convine că m-am căsătorit fără ştirea lor. Se descarcă pe tine, spuse el, mângâindu-mi obrajii. Pot fi foarte nepoliticoşi.

„Nepoliticoşi?" Aş fi zis mai degrabă răi. Înfuriată, m-am eliberat din îmbrăţişarea lui.

– De ce nu îmi iei apărarea?

– Nu le pot schimba părerile, orice le-aş spune.

– Nici măcar nu ai încercat. Măcar ai putea să-i faci să tacă!

Expresia lui deveni furtunoasă.

– Nu ridica vocea la mine. Sunt soţul tău!

– Ridic vocea când am chef! am strigat. Sângele îmi fierbea în vene. Îi uram familia aia oribilă.

El traversă încăperea şi îmi înşfăcă braţele.

– Nu la mine, nu îţi permit. Dacă vreodată...

Mi-am smucit braţele, eliberându-mă.

– Spui că mă iubeşti şi totuşi nu faci nimic pentru a-mi proteja onoarea.

– Aş merge până în pânzele albe pentru tine! zbieră el. Trase adânc aer în piept şi micşoră distanţa dintre noi. I-aş alunga pe toţi. Aş renunţa la tot pentru tine. Glasul i se îmblânzi. Te rog, dragostea mea! Nu fi furioasă! Îmi cunosc foarte bine familia. Fii tu însăţi, adorabilă cum eşti. Îşi vor schimba părerile cu timpul.

Auzisem asta înainte de la Edmée. Lucrurile nu sfârşiseră atât de bine.

– *Je t'aime.* Îmi sărută pleoapele, apoi obrajii.

Furia mi se stinse. De dragul lui, aveam să încerc să-i ignor. I-am permis să mă ducă în pat. În timp ce mă cuibăream sub pătură, mi-am amintit că trântise uşa când intrase.

– De ce erai furios?

– Pauline. Iritarea îi încetoşă privirea. Am prins-o întreţinând relaţii sexuale pe coridor cu Jean LeClerc. Maxilarul i se încordă. Se comportă ca o *puta.* Am insistat ca LeClerc să o ia de nevastă de îndată, pentru a salva ceea ce a mai rămas din reputaţia ei.

Nu i-am spus că reputaţia surorii sale nu putea fi salvată. Nici măcar ea însăşi nu nega zvonurile despre nenumăraţii săi parteneri. Când Caroline adusese vorba despre asta, îi râsese în faţă şi o făcuse mironosiţă.

– Ai procedat corect, i-am zis. Ar avea probleme mult mai mari dacă ar rămâne însărcinată şi fără soţ.

– Asta nu se va întâmpla. Se vor căsători săptămâna viitoare. Aici, la Mombello. Poţi ajuta cu pregătirile?

– Desigur, *chéri.*

Bonaparte se aplecă spre mine.

– Eşti un înger. Steaua mea norocoasă. Nu ştiu unde aş fi fără tine. Mă sărută din nou.

Într-un final, am organizat nu una, ci două nunţi pentru surorile Bonaparte.

Le-am îndeplinit toate dorinţele, şi totuşi nici un cuvânt de mulţumire. Răbdarea mea ajungea la limită. Eram sătulă de pretenţiile familiei Bonaparte şi ale italienilor de la curte. Uram zâmbetele false şi privirile critice.

La sfârşitul lunii, când Letizia, Élise şi Caroline îşi anunţară plecarea, aproape am plâns de uşurare. În curând urma să pornesc şi eu la drum, de îndată ce Bonaparte se asigura de intrarea în vigoare a tratatului de pace. Prima destinaţie era Veneţia – departe de restul clanului Bonaparte – şi de acolo Parisul.

În acea seară m-am întins în pat pe întuneric. Durerile de cap mă chinuiseră întreaga după-amiază.

– Joséphine? Bonaparte intră în cameră și puse lampa pe noptieră. Ai stat în pat toată ziua, remarcă el, scoțându-și cizmele lustruite.

– Am o durere cruntă de cap.

Am tras pătura, chemându-l lângă mine.

– Probabil din pricina conștiinței tale vinovate, spuse el, așezându-se într-un fotoliu cu brațele încrucișate.

– Despre ce vorbești? M-am ridicat în capul oaselor, sprijinindu-mă de o pernă.

– Știi prea bine despre ce vorbesc. Locotenentul ăla nenorocit și-a pus mâinile pe tine. Pe soția *mea!* Lovi scaunul de lângă măsuță cu piciorul.

Am înghițit în sec. Aflase despre Hippolyte.

– Care locotenent? M-am prefăcut nevinovată. Bonaparte, despre ce vorbești? Nimeni, cu excepția ta, nu a pus mâinile pe mine.

Disperarea și confuzia îi străbătură chipul. Traversă grăbit încăperea și se așeză pe marginea patului. Îmi înșfăcă părul în mâini cu prea multă forță.

– Voi executa orice bărbat îndrăznește doar să se uite în direcția ta. Ai înțeles?

M-am încordat în strânsoarea lui.

– Cine ți-a spus asemenea absurdități, dragule? l-am iscodit, mângâindu-i obrazul cu degetul. Știi că te iubesc doar pe tine.

– Joseph și Pauline.

– De-abia am dat ochii cu locotenentul anul ăsta în Italia. L-ai văzut de nenumărate ori cu iubita lui, frumoasa Carlotta. Frații tăi inventează bârfe pentru a-mi strica reputația.

Îmi eliberă părul, lăsându-l să-mi cadă peste umeri.

– Pauline are reputație de mincinoasă. Dar Joseph de ce ar inventa o poveste pentru a-i face rău propriului frate?

– Iubitule. I-am luat mâna și i-am pus-o peste inima mea. Ai văzut cum m-au tratat frații tăi. Nu crezi că m-ar fi văzut și alții cu locotenentul?

Mâna lui se închise pe sânul meu. Mă sărută cu disperare, de parcă ar fi căutat adevărul. Când ne desprinserăm din sărut, i-am spus:

– Vrea să te întoarcă împotriva mea.

– Nimeni și nimic nu mă poate întoarce împotriva ta, *amore mio.*

Capitolul 18

Înger căzut

Rue de la Victoire, Paris, 1797

Bonaparte insistă să semneze tratatul de pace înainte să plecăm spre Paris, dar temperamentul său le stârnise prea multă simpatie negociatorilor austrieci.

Am luat asupra mea sarcina de a-i calma nervii.

– Vă rog să iertați proasta dispoziție a soțului meu, i-am spus diplomatului austriac. Așteaptă vorbă de la Directorat și este nerăbdător să semneze tratatul. Îl înfurie faptul că trebuie să vă irosească timpul.

Lui Bonaparte nu-i păsa că le irosea timpul altora. După el, lucrurile fie se făceau în felul lui, fie deloc, și orice opoziție îl scotea din fire.

Am făcut semn unui servitor să toarne mai mult coniac.

– Eu îmi doresc doar să ajungem la o înțelegere pașnică, zise austriacul.

– Am încredere în abilitățile dumneavoastră de a negocia, i-am spus, punându-mi mâna pe brațul său. Cât de minunat ar fi să punem capăt dușmăniei dintre țările noastre! Să fim aliați și prieteni, *monsieur*. Bărbatul roși și își îndreptă eșarfa de la gât. Ce minunat este să văd o eșarfă adecvată, l-am lingușit. Italienii nu par să înțeleagă stilul zilelor noastre.

Roșeala din obrajii lui se înteți.

– Mă flatați, *madame,* dar câtă dreptate aveți. Italienii sunt o societate arhaică, deși mâncarea lor este divină. Își umplu furculița cu pește gătit la aburi. Ați făcut minuni cu locul acesta. Am auzit că sunteți o horticultoare extrem de talentată, zise el arătând spre vazele cu verbină și frezii.

– Îți dă un sentiment de satisfacție să le îngrijești și apoi să le vezi înflorind, i-am răspuns, ștergându-mi buzele cu un șervet. Aproape ca o prietenie. Nu sunteți de acord?

Vorbeam vrute și nevrute. În tot acest timp, Bonaparte se dădu în spectacol, expunându-și nemulțumirea față de ceilalți oficiali. Dacă nu m-aș fi bucurat de un dans cu austriacul sau nu i-aș fi împărtășit interesul pentru flori, speranțele de pace ale Republicii s-ar fi năruit.

În ciuda ajutorului meu evident, Bonaparte se bosumflă înainte de culcare.

– Femeile nu au ce căuta în politică. Ai văzut ce s-a întâmplat. L-ai transformat într-un idiot smiorcăit.

– Nu face pe nebunul, dragule, l-am dojenit. Exact pentru asta mă aflam acolo. Acum ai obținut tratatul.

M-am strecurat sub pătură, iar el sări pe pat lângă mine.

– L-ai lucrat pe degete.

– Am și eu căile mele, i-am răspuns, sărutându-l ușor pe frunte.

Rămase tăcut preț de câteva clipe, pierdut în gânduri. În timp ce stingeam lampa de lângă pat, spuse:

– Poate ar trebui să te iau mai des la dineurile oficiale. Ai putea fi un avantaj.

– Într-adevăr, aș fi.

Bonaparte mă strânse în brațe.

Aprobarea tratatului de către Directorat veni la câteva săptămâni după începerea sezonului de toamnă, deși Bonaparte își luă anumite libertăți în privința cererilor lor. El plecă spre Paris imediat, lăsându-mă în urmă pentru a păstra aparențele oficiale. Am răsuflat ușurată când am pus din nou piciorul pe pământ franțuzesc.

Nu fusesem însă pregătită pentru primirea de care am avut parte.

Priveam uimită pe fereastra trăsurii. Sute de oameni erau adunați în fiecare sat pentru a o aclama pe soția eroului lor. Torțe aprinse ne luminau drumul, iar tunurile bubuiau, anunțând trecerea convoiului nostru.

Am râs cu gura până la urechi. Popularitatea lui Bonaparte se răspândise. Cum de se întâmplase una ca asta?

– *Vive* Bonaparte! strigau cetățenii. *Notre Dame des Victoires!*

Le-am făcut cu mâna, întorcându-le salutările.

– Ai mai văzut așa ceva, Junot?

– Nu, de la parada regală a Mariei Antoaneta.

Din întuneric, căpitanul se holba cu gura căscată la mulțime.

O senzație foarte stranie, neplăcută, îmi cuprinse mâinile și picioarele.

– Dar eu nu sunt regină.

El tresări din pricina tonului meu tensionat.

– *Madame* Bonaparte, nu vă temeți! Cu siguranță, nu sunteți o regină.

Am ajuns în Paris cu două săptămâni mai târziu decât ne așteptam. În timp ce trăsura trăgea pe alee, emoțiile mă năpădiră. Din nou acasă. Am sărit din trăsură și am alergat spre intrare, însă m-am oprit uimită în fața gărzilor postate la ușă. De când aveam nevoie de gărzi?

– Yeyette! Mimi îmi ieși în întâmpinare.

Am strâns-o în brațe cu toată puterea de care eram capabilă.

– Cum se face că întotdeauna miroși a soare, Mimi?

– Mai bine să nu pierdem timpul. Generalul Bonaparte este foarte nerăbdător să te vadă. Este la Palais du Luxembourg.

– Este vina lui că am întârziat. A trebuit să oprim în fiecare oraș din pricina susținătorilor săi. Garda Națională ne-a escortat tot drumul, până la Paris, i-am spus în timp ce îmi scoteam mantia. Mi-a fost dor de tine! În Italia a fost minunat, dar am fost atât de singură! Mi-a fost dor de copii!

Mimi mă împinse spre scări.

– Hortense va ajunge aici mâine-dimineață. Acum, să mergem. Îl vei înfuria pe soțul ăla al tău.

– Temperamentul lui nu mă sperie, i-am zis, alungându-i grijile cu o simplă mișcare a mâinii. Vreau doar să fac un tur rapid al casei. De-abia aștept să văd renovările.

Mimi își dădu ochii peste cap.

– Mă bucur că nu voi fi aici. El se va...

– Nu contează, Mimi, i-am spus, intrând în salon. Mobilierul din lemn de mahon împodobea încăperea, draperiile aurii evidențiau ferestrele, iar podeaua era pardosită cu mozaicuri. Stilul clasic și diafan devenise demodat. Am urcat scările spre dormitorul meu și am deschis ușa, moment în care mi s-a tăiat răsuflarea.

– Îl ador!

O cascadă de fâșii albastre și albe erau atârnau din tavan, imitând cortul unui soldat. Câteva taburete sub formă de tobă înconjurau patul, iar o măsuță de toaletă și un șifonier erau lângă peretele opus.

O servitoare intră grăbită în dormitor, ținând trei rochii.

– *Madame,* trebuie să vă grăbiți. Pe care o veți alege?

Am făcut baie, am îmbrăcat rochia albă și mi-am pus pălăria aurie într-un timp-record și m-am grăbit să ajung la serată.

– Unde ai fost? mă întrebă poruncitor Bonaparte când dădu cu ochii de mine. Talleyrand a cheltuit o avere pentru a-ți ura bun venit. A reprogramat petrecerea de două ori!

O venă din gât începuse să-i pulseze. Mângâindu-i bărbia cu degetul, mi-am trecut brațul peste al lui.

– Ai grijă, *mon amour!* Toată lumea ne privește. Și știm amândoi că această *fête* este în cinstea ta. Am zâmbit pentru a crea impresia că ne spuneam cuvinte dulci. Am venit cât de repede am putut. Admiratorii tăi mi-au lungit călătoria mai mult decât era necesar. Francezii te adoră.

Furtuna din ochii lui se domoli.

– Mă bucur că ești acasă, oftă el sărutându-mi palmele. Îți vine să crezi asta? Dădu din cap spre salonul măreț și aglomerat.

Talleyrand comandase ghirlande veșnic verzi, clopoței, panglici roșii, sculpturi splendide din gheață, modelate după asemănarea animalelor pădurii. În camera alăturată, câteva mese lungi

erau împodobite cu fețe de masă din dantelă și tacâmuri pentru o cină protocolară.

– A făcut o treabă minunată. Îi voi spune acest lucru de îndată ce îl voi vedea. Bonaparte mă conduse la o masă cu răcoritoare și îmi oferi un pahar din cristal cu punci rozaliu. Îți dai seama că te curtează, nu-i așa? Plănuiește să te vadă numit în Directorat.

– Barras ți-a spus asta? mă întrebă el, studiindu-mi expresia.

– Nu, dar Talleyrand ți-a scris în fiecare săptămână în timpul cât am stat în Italia.

– Ești atentă la detalii.

– Întotdeauna, i-am spus, sorbind din licoarea dulce. Fermierii vor un conducător cu valori simple, republicane. Oamenii devin nerăbdători, vor să aibă parte de o schimbare.

Bonaparte cercetă rapid încăperea, precaut în privința persoanelor care puteau trage cu urechea. Se aplecă mai aproape.

– Schimbare vor avea. Acesta va fi ultimul nostru banchet pentru o vreme. Cel mai bine este să dovedim că nu ne amestecăm cu deputații corupți. Că nu suntem lacomi după putere.

– Cum spui tu, Bonaparte. I-am zâmbit.

Soțul meu se dovedi mai ambițios decât mă așteptasem.

Îi primeam pe Thérésa și pe Barras în *rue* de la Victorie sau îi vizitam acasă la ei, dar mă asiguram că rămân departe de ochii publicului. Nevroza lui Bonaparte mă îngrijora, crescând odată cu popularitatea lui.

– Directoratul plănuiește să mă asasineze. Se tem de puterea mea, îmi spuse într-o seară.

– Barras este un prieten bun. Faptul că te trimite în Anglia nu cred că se poate numi o condamnare la moarte. Îi masam umerii în timp ce el era aplecat peste birou. Urma să plece într-o săptămână ca să evalueze porturile englezești în perspectiva unei posibile invazii. Era un plan pentru a ne proteja Republica.

– Mă expediază din Paris și mă ia de lângă oamenii mei.

Bonaparte merse spre fereastră. O mulțime se aduna în fiecare dimineață pentru a-l aclama sau pentru a mă striga pe mine, „aducătoarea de noroc" a generalului.

Adevărul era că de-abia aşteptam să plece. Poate astfel urma să am parte de puţină linişte şi pace. Nu avea să stea în Anglia prea mult timp, oricum nu atât de mult cât să încep să-i simt lipsa.

– Adoraţia lor nu a trecut neobservată, spuse el. Miniştrii se zvârcolesc noaptea în pat.

Am încuviinţat din cap. Veneraţia pe care parizienii o arătau faţă de soţul meu ameninţa guvernul instabil. Nu mă puteam abţine să nu mă îngrijorez, măcar puţin, pentru viaţa lui.

– Atunci, poate că este mai bine să pleci pentru o vreme. Lasă Directoratul să le recâştige încrederea. Între timp, tu obţine cât mai multe victorii posibil. Oamenii te vor iubi mai mult.

Bonaparte întoarse spatele teancului de hârtii de pe birou şi mă trase în braţele lui.

– *Je t'aime.*

Înainte de plecarea lui, am insistat să vizităm câteva proprietăţi în afara oraşului. Mulţimea constantă de simpatizanţi mă stingherea. O casă în provincie, nu departe de Paris, putea fi soluţia perfectă.

– Paradisul nostru, i-am spus. Departe de toată lumea. Ne-am putea crea propriile surse de amuzament, am putea aduce copiii. Ne-am putea invita prietenii.

– O să căutăm împreună, dar nu mă aflu în postura de a cheltui o sumă mare.

Am vizitat câteva proprietăţi, dar am ştiut de la prima vedere care era casa pe care mi-o doream: minunata Malmaison. Terenul ei se întindea pe hectare întregi de dealuri şi râuri, câteva grădini şi o podgorie bine întreţinută. Fermierii lucrau pământul şi îşi câştigau existenţa vânzând carne, produse lactate şi cereale. Castelul avea nevoie de renovări; acoperişul necesita reparaţii, ferestrele erau murdare, la fel ca şi interiorul, plin de găinaţul porumbeilor ce îşi făcuseră cuiburi prin colţurile încăperilor.

– Este nevoie de puţină muncă, am spus, dar este perfectă. O, Bonaparte, asta este!

– Costă trei sute de mii de franci! Îşi aruncă braţele în aer, speriind porumbeii, care zburară într-un nor de pene. M-am aplecat

pentru a evita unul ce plonja spre capul meu. Încă mai am de plătit o sută treizeci de mii pentru renovările casei din Paris, continuă el. Poate într-o bună zi, dar cu siguranţă nu acum.

– Foarte bine, am zis bosumflată.

Pe drumul înapoi spre Paris, mintea mea nu stătu locului. Puteam folosi banii câştigaţi din contracte şi puteam împrumuta şi de la Barras. Aveam nevoie de propriul meu pământ, de o casă adevărată. Malmaison avea să fie a mea.

În timp ce Bonaparte călătorea, eu mi-am organizat rutina cotidiană. Îi vizitam pe Hortense şi Eugène, mă întâlneam cu Fanny şi Edmée. Contractele militare abundau datorită războiului purtat de Napoléon. Succesul lui îmi oferise încasări nelimitate, deşi nu era la curent cu afacerile mele. Reuşeam să economisesc majoritatea câştigurilor, având mereu în minte imaginea conacului Malmaison.

Într-o seară, luam cina la casa din provincie a lui Barras. După o delicioasă friptură de raţă, Barras şi cu mine am început un joc de cărţi, în timp ce Thérésa cânta la pian.

– Vreo veste despre britanici? am întrebat.

– Încă nu. Paul îşi aruncă pe masă cărţile. Bonaparte insistă că, fără îndoială, cea mai bună cale de a-i ataca este prin Egipt. Să le blocăm ruta spre India. Dar şi ruşii sunt acolo, şi am risca un război cu ei. Cea mai bună cale de a ajunge la nemernicii aceia este direct pe pământ britanic. Dar deja s-a decis.

– Ce s-a decis? l-am iscodit în timp ce strângeam cărţile, apoi le-am amestecat şi am împărţit două mâini.

– Egiptul, răspunse el, luându-şi cărţile. Când Bonaparte se va întoarce din Anglia, vor începe pregătirile pentru campania din primăvară. Eugène va fi aghiotantul său, iar fratele lui, Lucien, îi va însoţi.

Am încremenit.

– Eugène? Are şaptesprezece ani, nu poate merge la război!

Gândul că cineva putea îndrepta o armă spre el îmi opri inima în loc. Un alt gând mă făcu să oftez. Lucien avea să-l întoarcă pe Bonaparte împotriva mea.

Barras mă bătu ușor pe mână.

– *Maman,* este timpul să-ți lași fiul să fie bărbat. Bonaparte va avea grijă de el. Iar Lucien este un șarpe, însă nu poate influența sentimentele soțului tău. Napoléon te iubește irațional de mult. Aproape de nebunie, aș spune.

Un soț și un fiu la război. Teama mi se instală în oase. Ceva avea să se schimbe. Simțeam asta.

Când Bonaparte se întoarse acasă, continuă să cerceteze atent hărți și cărți de istorie, ca înainte, dar schimbase coasta britanică cu deșertul egiptean. Trebuia să îl ademenesc din biroul său în orele târzii ale nopții.

Mă așezam pe marginea mesei de lucru purtând o cămașă de noapte din dantelă.

– Când plecăm spre Egipt? l-am întrebat. Trebuie să fac aranjamentele necesare.

Nu puteam rămâne în Franța când miza era atât de importantă.

– Tu nu mergi, replică el, ridicând privirea dintr-o hartă. Cel puțin, nu de la început. Nu este sigur.

Auzindu-i răspunsul, mi-am schimbat tactica.

– Dar cum mă voi descurca fără tine?

– Soțiile nu merg la luptă, draga mea, spuse el, mângâindu-mi coapsa. Nu îți voi pune viața în pericol.

– Dar îmi vei pune fiul în pericol? Buza inferioară îmi tremură pentru un efect dramatic. În Italia ai trimis după mine.

– Acum este altceva. Va fi o călătorie dificilă pe mare și pe uscat. Nu este un loc pentru o femeie, adăugă el, trăgându-mă în poala lui. Îl voi proteja pe Eugène, dar a fost foarte bine antrenat.

– Este încântat că poate merge, i-am spus, dându-i o șuviță de păr din ochi. Dar tu nu ai nevoie de talismanul tău norocos?

– Voi lua un portret de-al tău. Va trebui să fie de ajuns pentru moment. Voi trimite după tine, promit, dacă locul va fi sigur. Îmi netezi ridurile de pe frunte. Vom fi bine, *amore mio.* Îți jur!

„Și în mrejele îngrozitorilor tăi frați." Neliniștea mi se ridică în gât. Nu puteam suporta gândul că mi-aș fi putut pierde soțul și fiul.

*

În aceeași lună, am pornit spre sud, la Toulon. În dimineața plecării, m-am alăturat lui Bonaparte și Eugène pe chei. Soarele sudic strălucea pe valurile de cobalt. O mulțime de gură-cască se îmbulzi pe străzi pentru a privi fregatele pornind în larg. Vasele de război împânzeau orizontul.

Le contemplam absentă. Câte aveau să se întoarcă cu catargele rupte? Sau poate nu aveau se întoarcă deloc? Am tras aerul sărat în piept pentru a-mi calma nervii.

Un corn răsună. Soldații urcară grăbiți la bordul navelor.

– A venit timpul. Eugène mă sărută pe obraji. Trebuie să mă lași să plec, spuse el, râzând în felul lui copilăros. Îl ținusem de braț toată dimineață. Mă voi întoarce în curând. Nu-ți face griji!

– *Je t'aime.* I-am zâmbit curajoasă pentru a masca durerea. El sări pe pasarelă, îmi făcu pentru ultima oară cu mâna și apoi dispăru printre ceilalți soldați. La revedere, fiule, am șoptit, ascunzându-mi chipul în scobitura gâtului lui Bonaparte.

– Voi avea grijă de el, spuse soțul meu mângâindu-mă pe spate.

M-am retras pentru a-i vedea chipul. Pielea lui, de obicei palidă, strălucea acum, iar hotărârea îi brăzda trăsăturile. I-am îndreptat un nasture de la haina cenușie.

– Dulcea mea Joséphine! Îmi luă mâinile într-ale lui. Deja tânjesc după ziua în care voi fi din nou în brațele tale. Te iubesc. De o mie de ori, te iubesc. Mă sărută cu pasiune în fața tuturor. Mulțimea explodă într-un cor de urale și aplauze. El zâmbi și le făcu privitorilor cu mâna, apoi declamă: Trebuie să apăr onoarea Franței.

Izbucni încă un ropot de aplauze și urale.

Durerea se ghemui înăuntrul meu la gândul că el avea să fie în pericol.

– Te rog, ai grijă! Nu aș putea suporta dacă... dacă... I-am atins buzele cu degetele.

– Nu te îngrijora! Rămâi cu bine! Scrie-mi! Mă sărută din nou.

Soțul meu neînfricat se desprinse din îmbrățișare și urcă la bord.

Am rămas la Toulon câteva zile, ca să mă bucur de aerul sărat și să amân neplăcuta călătorie până acasă. Totuși, de pe buze mi se revărsau încontinuu rugăciuni. Nu îmi puteam alunga teama.

„Da, apără-l pe Bonaparte, dar fiul meu... Doamne, salvează-mi fiul!"

La sfârșitul săptămânii am pornit spre nord, spre Plombières-les-Bains, un mic orășel în munții Vosgi, faimos pentru izvoarele sale tămăduitoare.

– Izvoarele ajută fertilitatea, spusese Bonaparte.

Nu își ascundea dorința de a avea copii. Îmi mângâia abdomenul de fiecare dată când făceam dragoste, dorindu-și să poarte un copil. Și eu îmi doream un copil. Un bebeluș ar fi alungat îndoielile rigidei lui mame și i-ar fi asigurat un moștenitor, dacă apărea această nevoie.

Doctorul Martinet, un medic renumit, îmi stabili o rutină cu săruri și elixiruri din ierburi, îmi programă regimuri de îmbăiere și exerciții pentru a-mi stimula menstruația. Îi urmam ordinele cu religiozitate.

– Menstruația mi s-a dereglat de când am fost la închisoare, mă plângeam lui *madame* Krény. Pot trece și șase luni până la următoarea. Mi se alăturase la băi pentru a-și calma durerea din glezne, iar acum își legăna picioarele într-o piscină cu apă clocotită. Speram să fi rămas însărcinată până acum, am oftat.

– Nu dispera! Încă ești la vârsta în care mai poți avea copii.

Am împrăștiat cu mâna aburul care mi se înălța spre față.

– Presupun că nu are rost să insist asupra subiectului. Acum că soțul meu este plecat.

Bonaparte îmi scrise, după cum promisese. Îmi descria pământul străvechi exact așa cum mi-l închipuisem; căldură arzătoare care făcea orizontul să strălucească precum cuprul, structuri antice măcinate de timp, furtuni nemiloase de nisip și bărbați în caftane și cu turbane pe cap. Setea chinuitoare. Îmi vorbi despre

comportamentul impresionant al lui Eugène pe câmpul de luptă și în relația cu ofițerii. Ce tânăr nobil crescusem!

După câteva victorii, Bonaparte îmi ceru să vin în Egipt. Ușurată, mi-am făcut degrabă aranjamentele pentru călătorie. În după-amiaza de dinaintea plecării, mă bucuram de niște răcoritoare împreună cu *madame* Krény și *madame* Gater, o prietenă de la băi.

– De ce nu ieșim afară? le-am întrebat, în timp ce aduceam o tavă cu prăjituri glazurate cu zahăr roz și verde. Este atât de frumos astăzi!

Mă urmară pe balcon, unde briza montană răcorea aerul înăbușitor al verii. Tocmai ne așezam, când dinspre stradă se auziră niște lătrături puternice.

– Pentru numele lui Dumnezeu, ce...?

Am privit peste balustrada din fier. Un pudel roșcat, ghemuit în poziție de atac, se pregătea să se năpustească asupra unui cocker. Stăpânii câinilor trăgeau de lese în încercarea de a-i despărți.

– Dumnezeule! Câtă agitație! *Madame* Krény veni și ea lângă balustradă.

Brusc, undeva, lemnul începu să pârâie. Ne-am privit una pe cealaltă, confuze.

– Ce naiba? exclamă madame Krény.

M-am întors tocmai când ceștile alunecară de pe masă și se sparseră. Când ultima linguriță căzu cu un clinchet, podeaua de sub picioarele mele cedă.

Țipetele noastre străpunseră aerul. Stomacul mi se încleștă din pricina senzației de cădere. Am simțit o bufnitură, am auzit o pocnitură oribilă, apoi întuneric.

O rază de lumină mă orbi.

Am gemut și am închis ochii. După un moment, am deschis unul, apoi pe al doilea, încercând să îmi concentrez privirea asupra unui punct fix. Prin ceață, un pătrat maroniu se zărea în colțul camerei. Un șifonier? Unde mă aflam?

Mi-am întors cu mare greutate capul. Limba mi se lipise de cerul gurii ca un pergament, așa că am înghițit în sec.

Amintirea îmi reveni difuză, ca un torent de apă. Căzusem două etaje și mă prăbușisem în stradă. Balconul nostru cedase!

Am gemut și mi-am mișcat brațele, câte unul, pe rând. Dureros, dar nimic rupt. Am încercat să mă ridic, dar nu îmi puteam împinge trunchiul într-o poziție verticală. Ceva furnicător îmi gâdila degetele și am încercat să îmi mișc picioarele.

Nu simțeam nici o greutate. Am încercat din nou. Nimic. Panica mă cuprinse.

– Nu-mi pot simți picioarele! am țipat cu o voce sugrumată, ca și cum nu aș fi vorbit de zile întregi. Nu îmi simt picioarele! Cineva să mă ajute!

Doctorul Martinet intră grăbit în încăpere.

– *Madame!* Calmați-vă!

– Nu-mi pot simți picioarele! am țipat din nou. Ce este în neregulă cu mine?

El își aranjă ochelarii rotunzi pe vârful nasului.

– Ați tras o căzătură zdravănă. V-ați rupt osul pelvian. Se pare că suferiți de paralizie temporară.

Un semnal de alarmă îmi bubui în tâmple asemenea unui ciocan.

– Paralizie? Oase rupte? Nu. Am scuturat din cap. Trebuie să plec. Bonaparte! Soțul meu! Va crede că l-am abandonat. Fratele lui mârșav îi va spune minciuni despre mine.

Am încercat să mă rostogolesc pe o parte, dar un icnet îmi scăpă de pe buze. Durerea începu să-mi pulseze în trunchi. Pe frunte și pe buza superioară îmi apărură broboane de sudoare. Am renunțat și mi-am îngropat fața în pernă. Nu putea fi adevărat.

– Nu încercați să vă mișcați. Veți înrăutăți situația. I-am trimis deja vorbă soțului dumneavoastră. Auzindu-l, am deschis ochii. Medicul urmă: Cu tratamentul pe care vi l-am pregătit, cred că vă veți recupera complet, dar nu veți putea călători timp de șase săptămâni. Am trimis după fiica și servitoarea dumneavoastră. Sunt pe drum dinspre Paris chiar în timp ce vorbim.

– Hortense și Mimi? am întrebat uimită.

– Da.

– Și prietenele mele? Cum...

– Sunt și ele rănite, dar nu grav. Sunteți singura care s-a ales cu un os rupt.

Laudanumul și tonicele prescrise îmi deformau judecata. Coșmarurile îmi bântuiau somnul deja sporadic. Îl vedeam pe Eugène prizonier și pe soțul meu executat în dunele deșertului. Familia Bonaparte alungându-mă din casa mea. Mă trezeam țipând noapte după noapte.

Recuperarea era lentă.

Bonaparte îmi refuză cererea de a-l însoți de îndată ce puteam merge din nou.

„Este prea periculos în starea ta", îmi zise într-o scrisoare. „Ai grijă de tine, *mon amour*, pentru când mă voi întoarce."

Vara trecu. Toamna sosi cu norii ei zgrunțuroși și amenințarea constantă a ploii. Rafalele de vânt ne zburau pălăriile și fustele și smulgeau frunzele de pe ramurile copacilor. Nu voiam să petrec iarna în munți. Îmi era dor de casă. În cele din urmă, doctorul îmi dădu permisiunea să pornesc într-acolo.

La Paris mă așteptau vești tulburătoare. Tot neamul lui Bonaparte se mutase în oraș pentru a-i influența pe membrii Consiliului[1] în numele generalului, sau cel puțin așa pretindeau ei. Lăcomia lor evidentă îi șoca pe toți cei care îi întâlneau.

– Ce grup josnic! Cretinul mi-a vorbit de parcă îi eram inferioară, se indignă Thérésa cu referire la Joseph. Un preș pe care își poate șterge picioarele. Misogin hidos!

M-am aplecat înainte în scaun.

– Șșșt! Stă chiar acolo.

Se afla la trei locuri distanță la masa noastră.

– Ai auzit ce i-a zis Pauline Bonaparte croitorului nostru? întrebă Julie Récamier din spatele evantaiului sub formă de piramidă.

– O, te rog, spune-mi! Thérésa adora bârfa la fel de mult ca mine.

[1] Între 1795 și 1799, puterea legislativă a fost asigurată în Franța de două camere, *Conseil des Anciens* și *Conseil des Cinq-Cents*. (n.red.)

– În timp ce i se luau măsurile a spus că ea este oricum cea mai frumoasă la orice eveniment, dar – Julie se aplecă și își coborî glasul – vrea să „le facă pe Joséphine și pe prietenele ei să arate ca niște târfe, ceea ce și sunt. Imaginează-ți să rostească un asemenea lucru cu voce tare! Croitorului nostru! Nemernica! Desigur că *monsieur* mi-a spus imediat.

Am rămas cu gura căscată. Pauline nu știa oare că își făcuse dușmani puternici? Femeie nesăbuită!

– Familia Bonaparte simte o ură specială față de mine, am spus. Sper ca soțul meu să le obțină posturi în Italia și să ne scape pe toți de ei.

Joseph și Louis Bonaparte formau alianțe cu cei care doreau să îmi păteze numele. Totuși, nu am spus niciodată un cuvânt răutăcios la adresa lor și chiar i-am invitat în casa mea. Socrii mei îmi refuzau invitațiile, cu excepția Letiziei, care credea în necesitatea păstrării aparențelor.

Joseph, în special, se desfăta cu vorbele sale nemiloase și încerca să își exercite puterea limitată asupra mea.

Într-o după-amiază l-am vizitat pentru a-mi lua stipendiul, așa cum decretase soțul meu. Când am intrat, Joseph părea nervos, ca și cum era gata să sară de la biroul lui și să mă lovească.

– Bună ziua, dragă frate. M-am prefăcut că nu-i observasem ostilitatea – nu aveam de gând să îi permit să mă intimideze.

El mormăi și închise cartea pe care o citea.

– Ce pot să fac pentru tine? După cum vezi, sunt foarte ocupat.

– Am venit să discut despre cheltuielile mele.

Scoase o batistă din buzunarul de la piept și își suflă nasul în ea, apoi zise:

– Îți voi repartiza o sumă lunară. Nimic mai mult.

Mi-am ascuns nemulțumirea.

– Bonaparte a spus că voi fi bine tratată, că pot cere tot ceea ce am nevoie. Sunt convinsă că îi veți îndeplini dorința.

– Sunteți frivolă cu banii, *madame*. Nu veți primi avansuri pentru petreceri fastuoase și haine extravagante. Pur și simplu, nu există bani pentru asemenea mofturi.

Fața începu să îmi ardă până când rădăcinile părului îmi gâdilară scalpul. Joseph știa prea bine că Bonaparte mi-ar fi dat și luna de pe cer. Ticălosul își cumpărase propria moșie colosală în urmă cu doar două săptămâni. Toată casa mea putea încăpea într-unul dintre dormitoarele lui.

– Nu vor fi necesare sume în plus, Joseph. Și, dacă îmi permiți să spun, mă bucur că soțul meu are un frate în care să poată avea atât de multă încredere. O dâră stacojie îi acoperi gâtul, urcându-i apoi spre urechi. Îi poți spune că sunt mulțumită cu cât mi-a alocat.

– Bun. Atunci, ne-am înțeles. Poți pleca, îmi spuse, de parcă aș fi fost o servitoare.

– Sper să te bucuri de noua ta moșie. Am auzit că luxul ei este copleșitor, i-am zis cu amabilitate. El strânse pana în mână și îmi aruncă o privire aspră. „Mă bucur că ne înțelegem, hoț lacom", mi-am zis. O zi bună, Joseph.

Din cauza familiei Bonaparte îmi doream din tot sufletul să plec din Paris. Gândul la Malmaison strălucea ca un ban de aur. Nu era nevoie să mai vizitez proprietatea: știam ce voiam.

M-am întâlnit cu Barras pentru a-mi pune planul în mișcare.

– Am reușit să strâng o sută cincizeci de mii, i-am spus.

Paul mă privi de-a dreptul surprins și începu să râdă.

– Cum de-a reușit prietena mea cea risipitoare un asemenea lucru?

– Am vândut bijuterii și vaze din Italia și am economisit câștigurile din contractele ultimelor luni. *Monsieur* Récamier mi-a împrumutat, de asemenea, o parte din bani.

– Sunt mândru de tine! zise el, bătându-mă ușor pe spate. Îți voi da restul banilor.

Am devenit mândra proprietară a casei Malmaison și a tuturor animalelor, a livezilor și a podgoriilor de pe moșie. Am plecat din oraș în momentul în care am primit cheile, dornică să încep

renovările. În prima dimineață, stăteam pe aleea cu pietriș, privind încântată fațada. Erau necesare multe reparații, dar aceasta avea să fie casa mea. Am intrat veselă pe ușă.

Am văruit camerele, am înlocuit ferestrele și am reparat acoperișul. Grădinarul plantă vreo treizeci de varietăți de flori în prima săptămână, iar arhitectul nu-și mai vedea capul de treburi. Până la sfârșitul lunii, dormitorul meu era renovat, iar în birou fuseseră instalate rafturile nesfârșite de cărți ale lui Bonaparte. De-abia așteptam ca el să îl vadă. Avea să fie încântat să-și găsească volumele șterse de praf și ordonate alfabetic. După câteva săptămâni am invitat prieteni și deputați pentru a se bucura de aerul de provincie, de lebede și de cai, de vinul din podgoriile mele.

Într-o dimineață de vară m-am trezit din pricina uguitului unui porumbel singuratic. Am întins brațul peste spațiul gol din pat. Dacă ar fi fost și Bonaparte acolo! Nu îmi răspunsese la ultimele scrisori – nici Eugène. O teamă familiară puse stăpânire pe mine. Fiul meu. Am înghițit în sec. Iar fără Bonaparte, aveam să înfrunt din nou un viitor nesigur.

– Dragii mei, unde sunteți? am șoptit în dormitorul pustiu.

Nici măcar Barras nu auzise vreo veste. Am tras adânc aer în piept. Poate că se abătuseră din drum. Nu puteam... nu voiam să iau în calcul alternativa. Nu încă. Mi-am strâns pleoapele pentru a împiedica lacrimile să curgă și m-am dat jos din pat. Trebuia să îmi ocup timpul cu ceva.

După micul dejun pe terasă, mi-am pus o pereche de mănuși de grădinărit și am cutreierat grădina cu o foarfecă pentru pomi. Îmi curățam și scuturam călcâiul de pământ, lovind pantoful de o cărămidă, când sosi un oaspete neașteptat. Un militar într-o haină azurie descălecă pe aleea cu pietriș.

I-aș fi recunoscut rânjetul neastâmpărat oriunde.

– Hippolyte! Am traversat în grabă peluza, iar el alergă spre mine. Dragul meu Hippolyte! Ce ai mai făcut?

I-am sărit în brațe, inhalându-i parfumul. O imagine a ultimei noastre întâlniri îmi incită simțurile. Mâinile acelea fine. Și buzele lui. Am alungat acel gând și sentimentul dezgustător de vinovăție.

– Mi-a fost dor de tine, spuse el, cuprinzându-mi fața în palme. Am auzit că ai fost grav rănită. Te-ai refăcut?

Eșarfa lui era de o eleganță desăvârșită, ca întotdeauna, iar ochii lui veseli dansau. Îmi lipsise.

– În mare parte, deși mă dor șoldurile când plouă. Dar hai să nu vorbim despre un subiect atât de neplăcut. Ești bine? Ce te aduce la Malmaison?

Soarele se strecura printre frunzele stejarilor, luminând o șuviță castanie din părul lui, care îi evadase de sub cascheta de husar.

– Ce mă aduce? Tu, desigur! Râse și mă luă de mână. Îmi permiți să îți văd noua locuință?

– Credeam că nu mai întrebi.

Hippolyte mă vizita adesea la Malmaison, distrându-mă cu umorul lui și cu bârfele din oraș, deși afacerile ne dominau conversațiile. Își făcuse relații în mediul militar și căuta să și le extindă. Începu să lucreze împreună cu mine pentru Compania Bodin, cel mai profitabil partener al meu.

Evitam momentele intime cu locotenentul. Rușinea mă copleșea de fiecare dată când mă gândeam să-l trădez pe Bonaparte – până într-o seară parfumată de vară, când ne plimbam prin grădină.

Luna plină își revărsa razele peste gardurile vii și lumina aleile. Mirosul ierbii ude și al trandafirilor ne învăluia, iar greierii își fredonau melodiile. Mâinile și picioarele îmi erau cuprinse de căldura plăcută a vinului și a unei cine delicioase.

Am zâmbit. O seară amețitoare, un bărbat amețitor.

Hippolyte mă trase în brațele sale sub spalierul cu trandafiri.

– Draga mea, încă am sentimente pentru tine. Am avut alte amante, dar...

– Șșșt!

Mi-am pus degetul pe buzele sale. Îi priveam chipul ascuns de umbră în timp ce el îmi trasa conturul nasului, al sprâncenelor. Pântecele mi se învolbura de dorință.

Nu era nevoie să afle nimeni despre întâlnirea noastră. Era posibil ca Bonaparte să nu se mai întoarcă deloc, și ce avea

să se aleagă de mine atunci? Singură, devastată din nou. Gândul îmi trimise un junghi de durere prin trup. Totuşi, Hippolyte era aici, cald, ademenitor, un amant priceput. Obrajii mi se aprinseră.

– La ce te gândeşti?

Hippolyte îşi plimba degetele pe gâtul meu expus. Am icnit la atingerea lui, iar el râse.

– La viitor, i-am răspuns, aproape în şoaptă.

– Ei bine, întotdeauna va exista unul.

Un zâmbet ştrengăresc îi apăru pe buze. Am râs, până când gura lui o acoperi pe a mea.

Bonaparte îmi bântuia somnul în timp ce Hippolyte era în patul meu. Îi priveam pieptul ridicându-se şi coborând în somn. Ceva era diferit. În mintea mea, încă din copilărie, căsătoria nu presupunea fidelitate. O imagine a lui *papa* lovind o sclavă peste şezut îmi răsări în minte. Totuşi, mă ofilisem din loialitate pentru Alexandre. Din nou, ajunsesem să înţeleg că visurile mele erau doar atât: o fantezie.

Totuşi, vinovăţia nu-mi dădea pace. Iar gândul că Bonaparte ar fi putut atinge o altă femeie îmi provoca greaţă.

M-am ridicat în capul oaselor şi am privit o rândunică ţopăind pe podeaua balconului, pieptul ei ruginiu umflându-se cu mândrie. Îmi răsări în minte o imagine a soţului meu; stând pe chei la Toulon, sărutându-mă posesiv în timp ce oamenii se bucurau de afecţiunea eroului lor pentru preaiubita lui soţie.

Dintr-odată am simţit un dezgust teribil. Îl iubeam pe Bonaparte din tot sufletul. Cum de putusem să fiu atât de oarbă? Vinul, prezenţa lui Hippolyte, timpul petrecut departe de soţul meu... Mi-am acoperit faţa cu mâinile. Acest lucru avea să-l distrugă. Îl puteam pierde pentru totdeauna dacă afla adevărul.

Hippolyte se întoarse spre mine. Zâmbetul îi pieri când îmi observă expresia.

– Ce s-a întâmplat?

– Sunt scârbită de mine însămi. Nu pot... pur şi simplu, nu pot... trebuie să punem capăt acestei aventuri. Îmi pare atât

de rău, i-am spus, cuprinzându-mi mijlocul cu mâinile. Nu mă simt bine.

El îmi dădu o şuviţă de păr castaniu după ureche.

– Ştiam că va veni acest moment. Sentimentul de vinovăţie. O pot vedea în ochii tăi. Îl iubeşti cu adevărat, nu-i aşa?

Un junghi de disperare mă străpunse. Nu-mi dădusem seama cât de mult îl iubeam.

– Da, îl iubesc. *Dieu*, îl iubesc, mai mult decât aş fi bănuit vreodată. Ce am făcut? Dacă mi-aş fi dat seama... Am fost atât de proastă.

Hippolyte mă îmbrăţişă cu blândeţe, observând că lacrimile îmi curgeau pe obraji.

– Nu trebuie să ştie. Nu vom mai vorbi niciodată despre asta.

– Nu trebuie să mai vii la Malmaison, i-am spus, ştergându-mi faţa cu dosul palmei. Eu... ne putem ocupa de afaceri prin scrisori sau printr-un mesager.

Tristeţea îi umplu ochii.

– Înţeleg. Sări din pat şi se îmbrăcă repede. La revedere, dulce Joséphine.

Hippolyte ieşi pe uşa casei mele pentru ultima dată.

Aventura noastră se încheiase la timp. Două săptămâni mai târziu, Thérésa mă vizită ca să mă prevină. Ne-am plimbat pe aleea din spatele casei până la grajduri. Mirosul de animale şi pământ umed umplea aerul.

– Eşti atât de slabă. Eşti bolnavă? mă întrebă Thérésa.

Mâncarea nu mă atrăsese deloc. Fusesem prea ocupată cu remuşcările ca să dorm ori să mă hrănesc. Vai, cât îmi doream să pot şterge acea faptă mârşavă!

– Sunt bine, am zis în cele din urmă.

– Îmi era dor să călăresc.

Grăjdarul ne ajută să încălecăm şi am pornit spre câmpul din spatele hambarului.

– În ultimele săptămâni am călărit în fiecare zi.

– Sunt geloasă, spuse Thérésa, mânându-şi calul. Vorbind de gelozie, ai auzit despre *madame* Delait?

– Nu. Ce s-a întâmplat?

– Soțul ei vrea să divorțeze!

– Nu! am exclamat șocată.

– Se pare că a prins-o pe Jeanette cu amantul ei. Bietul bărbat! Trebuie să fi fost o scenă teribil de stânjenitoare.

– *Monsieur* Delait era sclavul ei. Complet devotat...

M-am oprit în mijlocul gândului. Stomacul mi se încleștă. Delait îi fusese devotat soției lui, așa cum Bonaparte îmi era mie. Acum el era distrus și căuta să divorțeze.

Thérésa nu băgă de seamă pauza mea subită.

– O idolatriza. Nu cred că un bărbat ar putea fi mai îndrăgostit de soția lui. E furios.

Un junghi mă izbi ca o lovitură și mă făcu să mă aplec în șa.

– Vrei să cobori? mă întrebă Thérésa, trăgând de hățuri pentru a încetini calul.

– Nu, nu. Sunt bine. M-am redresat și am continuat să urcăm dealul.

Aveam să-i rămân fidelă lui Bonaparte, mi-am jurat în sinea mea. Indiferent de preț, indiferent de temerile mele, chiar dacă el mă alunga. *Dieu*, îl iubeam. Am clipit ca să-mi alung lacrimile.

Ne-am continuat plimbarea în tăcere pentru câteva minute.

– Zvonurile despre tine și locotenentul Charles sunt adevărate? mă întrebă Thérésa în cele din urmă.

– O, Thérésa! Am privit-o cu o expresie îndurerată. Nu mă pot ierta. Mă simt mizerabil.

– Pentru ce? Nu îl iubești pe Bonaparte și e plecat de luni întregi. Sunt sigură că și-a luat și el o amantă. Cum nu răspundeam, îmi studie chipul. Ba nu! Îl iubești!

– Mai mult decât știam. Mi-am ferit privirea, îndreptând-o spre marginea pădurii.

– Toată lumea vorbește despre vizitele locotenentului la Malmaison. Inclusiv Joseph. L-am auzit spunându-i ieri lui *madame* Hamelin.

Joseph știa? Teama mi se încolăci în stomac.

– Hippolyte a venit doar pentru afaceri, până în urmă cu câteva seri. Am smucit hățurile iepei, care mări pasul. Joseph nu are nici o dovadă.

Pielea Thérései licărea gălbuie sub pălăria cu boruri largi.

– Alde Bonaparte nu au nevoie de dovezi. Știi cum sunt ei. Le place să îți facă viața un calvar. Sper că ai terminat-o cu locotenentul, spuse ea, privindu-mă cu o expresie îngrijorată. Și mă tem că am încă o veste proastă. Compania Bodin, una dintre partenerele tale de afaceri?

Am strâns și mai tare hățurile.

– Cea mai profitabilă.

– Mă temeam de asta. Frații Bodin sunt în arest pentru că vindeau armatelor cai furați.

– *Merde!* Ești sigură?

– Da.

Cerul senin și câmpurile de trifoi se încețoșară. Trebuia să renunț de îndată la contractele cu ei.

Avertismentul Thérései sosise prea târziu. Scandalul izbucni în dimineața următoare, înainte să mă pot retrage. Fiecare ziar din Paris relata povestea și, spre groaza mea, numele îmi apărea cu litere îngroșate printre investitori. Am mototolit gazeta și am aruncat-o spre perete. Bonaparte avea să fie furios. Aveam să fiu judecată și condamnată.

Un văl de sudoare rece mi se așternu pe piele la ideea închisorii – a divorțului. Soțul meu nu avea să mă ierte pentru că-i înșelasem preaiubitele armate. Dar de unde puteam să știu că acei cai erau furați?

Am cerut sfatul unui prieten avocat, care-mi dădu asigurări cu privire la poziția mea. Aflând că aveam să scap de o sentință, chiar și de o amendă, am plâns de ușurare. Dar sentimentul nu ținu mult.

Barras mă invită la cină, la Palais du Luxembourg. Avea ceva urgent să îmi comunice, așa spunea în mesaj. Am plecat grăbită de la Malmaison.

Spre amărăciunea mea, petrecerea privată îi includea pe Joseph Bonaparte, pe soția sa și pe Caroline împreună cu soțul ei, Murat.

Mi-am petrecut întreaga seară evitându-i. După ce am hoinărit prin sala de bal, l-am încolțit pe Paul într-un ungher chiar înainte de servirea cinei.

– Ce s-a întâmplat? Nu pot îndura suspansul.

– Mai târziu. După ce pleacă frații Bonaparte. Nu pot spune nimic în prezența lor fără să devină știre de prima pagină. În plus, cina este servită. Mergem?

Mâncarea era ultimul lucru din mintea mea, dar mi-am găsit locul la masă. Aveam ghinionul de a sta lângă Caroline. Am reușit să trec de două feluri fără să îi vorbesc, dar când fu servită friptura de porc, ea se întoarse spre mine.

– Ai auzit? Buclele negre i se legănau în timp ce își tăia carnea cu cuțitul.

Am ridicat din sprâncene pentru a mima un interes politicos, deși nu îmi păsa de ceea ce auzise. Cine știa cum deformase sensul informației!

– Trupele britanice au pus stăpânire pe câteva porturi egiptene și au capturat un cargobot ce aducea corespondența în Franța. Blochează aprovizionarea lui Bonaparte. Presupun că nu ai observat că scrisorile lui au încetat. Ai fost prea ocupată cu amantul tău, spuse ea, făcând o pauză de efect. Și furând proviziile armatei.

Am scăpat furculița, care se lovi de farfuria din porțelan, atrăgând atenția tuturor comesenilor. Nu știam dacă să o pălmuiesc sau să plâng. Refuzasem să mă gândesc la motivul pentru care scrisorile încetaseră – bărbații mei erau în mare pericol.

– Vă rog să mă scuzați! I-am aruncat cumnatei mele o privire aspră. Nu am un amant, Caroline. Prietenii și miniștrii vizitează Malmaison. Atâta tot. Nu că asta ar fi privit-o pe ea, m-am gândit, după care am continuat: Și bineînțeles că am observat încetarea scrisorilor lui Bonaparte, la fel ca și ale fiului meu. Dar am fost prea îngrozită ca să mă gândesc la alternativă, i-am spus, coborând privirea pentru a-mi controla emoțiile.

Ea râse batjocoritor.

– Nu sunt morți sau capturați. Dar...

– Destul, Caroline, o întrerupse Barras.

Mâinile mi se încleștară pe marginea scaunului. Inima îmi bubuia în piept.

– Are dreptul să știe. Englezii...

– Caroline! se răsti Barras.

– ... au publicat scrisorile lui Napoléon și Eugène în ziarele lor, se grăbi ea să termine înainte să fie întreruptă din nou. Bonaparte a descoperit aventura ta. Este furios! Drept răzbunare, chiar și-a luat o amantă. Pun pariu că va cere divorțul.

Durerea mă străpunse ca un cuțit fierbinte. Bonaparte mă pedepsea pentru că îl rănisem. Era ceea ce meritam. Eu pusesem totul în pericol – *el* era totul. Am încremenit.

Toată lumea continua să mănânce pentru a-și ascunde rușinea. O asemenea informație privată nu ar fi trebuit împărtășită în timpul cinei. Caroline avea manierele unui copil.

– Nu ți-e foame? Triumful îi licărea în ochi.

– Vă rog să mă scuzați, *messieurs, mesdames*.

M-am ridicat de la masă. Oaspeții își luară rămas-bun în șoaptă în timp ce părăseam încăperea. Barras mă urmă.

– O să stau de vorbă cu el. Vom rezolva problema asta, *doucette*, spuse el, sărutându-mi mâinile. Mergi acasă! Odihnește-te și încearcă să nu-ți faci griji. Te voi vizita în câteva zile. Vom îndrepta lucrurile.

L-am sărutat pe obraz cu buzele amorțite și m-am urcat în trăsură.

Ce făcusem? Sufocată de remușcări, m-am ghemuit în colțul banchetei. Nu-mi putea închipui viața fără Bonaparte. Îi puteam ierta aventura într-o clipită dacă el ar fi putut-o ierta pe a mea. Îl iubeam. Dumnezeule, cât de mult îl iubeam!

Copacii zburau pe lângă trăsură. Trebuia să ajung la Bonaparte înaintea fraților săi. Să-l asigur de dragostea mea, să îl implor să mă ierte. Trebuia să fiu primul om pe care-l vedea la revenirea pe pământ francez.

O lună mai târziu sosi vestea. Bonaparte și Eugène debarcaseră și urma să ajungă la Paris în cursul săptămânii. Am părăsit cu scuzele de rigoare întrunirea de la La Chaumière și am pornit spre casă, unde m-am întâlnit cu Hortense. Am împachetat câteva lucruri și am plecat în grabă pentru a ieși în calea lor

Am gonit spre sud cu toată viteza, prin Burgundia, spre Lyon. De fiecare dată când trăsura noastră încetinea, îmi distrugea nervii.

– Probabil că frații lui au aflat deja. Crezi că sunt pe drum?

Am privit cerul sumbru; norii se împingeau unul în altul, luptându-se cu vântul în timp ce se apropia o furtună.

– Nu îți face griji! Te iubește, încercă Hortense să mă liniștească. Nu va crede minciunile fraților săi. Sunt convinsă.

Tăceam rușinată. Nu îndrăzneam să-i mărturisesc despre aventura mea. Să-i spun că mă folosisem de iubire pentru a-mi face un drum, iar acum nu știam care îmi era drumul.

Când Lyonul se zări la orizont, am răsuflat ușurată. Următoarea oprire avea să fie cazarma.

Norocul nu fu însă de partea mea. Bonaparte pornise spre nord mai devreme în acea dimineață, pe o altă rută. M-am prăbușit pe bancheta trăsurii în timp ce ne întorceam spre Paris, acum cu mult în urma dușmanilor mei.

– S-au întâlnit, sunt convinsă! am gemut.

– Maman, nu vei reuși decât să te alegi cu o durere de cap. Sunt convinsă că nu ai nici un motiv să te temi.

Am surâs palid.

– Omulețul acela impetuos mi-a furat inima.

Hortense zâmbi aprobator.

– Era și timpul. Este un om bun. Pentru noi toți.

Două zile mai târziu, la miezul nopții, am ajuns în fața casei din Paris. În ciuda orei târzii, câteva ferestre erau luminate. Am sărit pe alee, iar Hortense veni în urma mea.

– Bună seara, *madame* Bonaparte. Santinela postată la intrarea principală mă întâmpină. Îmi pare rău, dar nu vă pot lăsa să intrați. Ordinele domnului general.

Nu voia să mă vadă. Inima mi se prăbuși pe piatra rece de sub picioarele mele. M-am forțat să rămân calmă.

– Aceasta este casa mea. Lasă-mă să intru imediat.

Hortense stătea în spatele meu, tremurând în tăcere.

– Îmi pare rău, *madame*. Nu pot.

– Știu că este furios, dar vom rezolva situația. Doar nu ai de gând să lași două femei în frig, în toiul nopții?

Soldatul privi când la mine, când la Hortense, care își sufla aer cald în mâini pentru a se încălzi, și își plecă ușor capul.

– Nu, *madame*, răspunse el șoptit. Dar, vă avertizez, este foarte furios.

Când soldatul deschise ușa, am intrat grăbită înăuntru. Mimi mă îmbrățișă în hol și arătă spre trepte.

– A rupt două scaune. Acum aruncă toate cărțile de pe rafturi. A țipat ca un nebun că nu ai fost aici să-l întâmpini.

Am început să urc scările cu genunchii tremurând.

– *Maman!* Eugène ieși din camera lui cu brațele întinse.

– Dragul meu! L-am îmbrățișat strâns. Mă bucur atât de mult că ești teafăr. L-am sărutat pe obraji și l-am mângâiat pe spate. Și Bonaparte...

În ochii albaștri i se citi îngrijorarea.

– Este supărat. Mai mult decât îți poți închipui. Nu a vorbit despre nimic altceva de când a aflat de amantul tău. Vrea să te alunge din casă. Să o cumpere de la creditorii tăi. Și...

– Voi îndrepta lucrurile, am murmurat cu buzele tremurânde.

– Mergi la el, mă îndemnă Eugène îndreptându-se spre Hortense.

Am ezitat pentru o secundă la ușa dormitorului, apoi am ciocănit încet.

Nici un răspuns. Am încercat mânerul. Încuiat.

– Bonaparte? Sunt eu, dragostea mea. Mă bucur atât de mult că ești acasă. Am fost atâta vreme despărțiți. Descuie ușa.

Nici un răspuns. Poate că adormise. Am ciocănit din nou, mai tare.

– Bonaparte! Lasă-mă să intru. Mi-a fost dor de tine.

O bubuitură înfundată se auzi din încăpere, dar el nu răspunse.

– Tocmai ce am sosit. Respirația mi se acceleră. Am traversat Burgundia pentru a te întâlni pe drum. De-abia așteptam să te văd. Lasă-mă să intru!

Tăcerea lui era înăbușitoare.

– Frații tăi ar face orice pentru a ne despărți. Știi asta. Sunt geloși pe dragostea noastră. Sunt geloși pe puterea și pe forța ta.

Nu am nici un amant! Am făcut o greșeală! S-a terminat, am spus, simțind cum lacrimile mi se prelingeau pe obraji. Te iubesc atât de mult! Doar pe tine. Te rog, trebuie să mă crezi.

Nici un răspuns. M-am prăbușit lângă ușă. Și mai multe bubuituri se auziră din încăpere, apoi un răget.

– Cum ai putut să-mi faci una ca asta? *Tu as brisé mon coeur!* Încă o pocnitură, de sticlă spărgându-se pe podea. Mi-ai frânt inima! gemu el cu o durere nesfârșită în glas.

– Îmi pare atât de rău! Aș da orice să nu se fi întâmplat, am spus, sprijinindu-mă de ușă. Am fost proastă, slabă... Nu cunoșteam intensitatea sentimentelor mele, cât de mult însemni pentru mine... *mon amour*, te rog, deschide ușa.

Bonaparte nu dădu curs rugăminții mele.

Am plâns ore întregi. Când ceasul de pe coridor bătu ora patru, m-am ridicat în picioare, epuizată și amețită. Îmi sabotasem singura șansă la fericire. Am coborât la parter cu inima greoaie.

Hortense și Eugène stăteau la baza scării. În ochii lor se citea disperarea. Și ei ajunseseră să își iubească tatăl vitreg; Bonaparte le oferise totul.

Încă un junghi de durere mă străpunse. Egoismul meu, neglijența și nepăsarea îmi răniseră copiii. Ne răniseră pe toți. Dacă aș fi putut da timpul înapoi!

– Nu mai există nici o speranță?

Odată cu sunetul vocii lui Eugène se auzi și scârțâitul podelei. Bonaparte păși pe coridor.

Capitolul 19

Conducătoarea

Rue de la Victoire, 1799

Hortense și Eugène săriră în picioare. M-am întors pentru a-mi vedea soțul, cu inima bubuindu-mi în urechi. Chipul lui

Bonaparte era mai slab decât de obicei, iar ochii îi erau umflați. Haina cenușie de civil îi era deschisă la piept.

Coborî scările și trecu pe lângă mine.

– Fiica mea! Fiul meu! Întinse brațele. Nu vă voi părăsi. Vă iubesc ca pe copiii mei. Îl îmbrățișă întâi pe Eugène, apoi pe Hortense, care plângea în umărul lui. Gata, gata! Nu suport să-mi văd copiii plângând, zise el ștergându-i stângaci lacrimile cu mâna. Eu și mama voastră vom rezolva situația.

Picioarele îmi cedară sub sentimentul de ușurare. M-am prins de balustradă pentru a nu cădea. *Merci au bon Dieu!*

– Acum mergeți la culcare, le porunci el. Trebuie să vorbesc cu mama voastră între patru ochi.

Copiii mei ieșiră grăbiți din încăpere, fără să scoată vreun cuvânt. Bonaparte mă privi în tăcere un moment îndelungat, apoi, fără vreun avertisment, mă luă în brațe și mă duse în dormitor.

Ne-am strigat unul altuia frustrările, am implorat, am plâns și ne-am iubit înainte de a cădea epuizați în somn. Când ne-am trezit în miezul zilei, am rămas în pat, încă neîndurându-ne să ne despărțim.

– Te iubesc, i-am spus, cuprinzându-i chipul în palme. Aș prefera ca inima să-mi fie smulsă din piept decât să trăiesc fără tine.

Degetele lui se plimbau pe umărul meu dezgolit.

– Nu vor mai exista alți bărbați. Niciodată. Ai înțeles? Plănuiesc să avansez în guvernul ăsta jalnic. Nu mai putem avea certuri pe care să le oferim publicului spre dezbatere.

Mi-am pus brațele în jurul gâtului său.

– Nimeni nu te poate înlocui, iubirea mea.

– Și trebuie să pui capăt comerțului cu armata. Aproape că ne-a distrus numele.

– Trebuie să găsesc o cale de a-mi plăti datoriile. Eu...

– Le voi plăti eu. Am câștigat mai mult decât suficient din războaiele pe care le-am purtat. Îmi dezmierdă părul câteva clipe, apoi urmă: Iar femeia aceea... Închise ochii, amintindu-și de propria greșeală. Mi-am irosit timpul cu femeia aceea stupidă,

care nu era sufletul, inima mea. Mă sărută cu pasiune. Şi mie îmi pare rău.

– Nu vom mai vorbi niciodată despre asta.

Bonaparte îmi mângâie chipul cu durere în ochi.

– Cât despre locotenent...

– Nu mă voi putea ierta niciodată. Nu va mai exista un alt bărbat pentru mine.

Bonaparte mă iertă, dar ceva înăuntrul lui se frânsese. Privirea lui iubitoare nu mai zăbovea asupra mea, adoraţia lui faţă de mine scăzuse. Făceam tot ce îmi stătea în putere pentru a-l mulţumi, pentru a-i câştiga dragostea. Chiar am pus nevoile lui înaintea alor mele.

– Nu vom participa la nici o serată sau alt eveniment în următoarele săptămâni, spuse el. Voi avea nevoie de ajutorul tău... ca să-i manipulezi pe bărbaţi, să spunem aşa.

Soţul meu ambiţios ţintea să răstoarne guvernul – Directoratul format din cinci membri se năruise şi pierduse sprijinul Consiliului. Dacă lovitura era încununată de succes, Bonaparte avea să fie unul dintre cei trei consuli desemnaţi la conducerea ţării. Deocamdată, urma să comande armata.

– *Bien sûr.*

Să manipulez bărbaţi era lucrul la care mă pricepeam cel mai bine.

Am găzduit cine private pentru conspiratori la noi acasă, le-am redirecţionat furia şi i-am convins să treacă de partea soţului meu. Bonaparte era din ce în ce mai tensionat pe măsură ce zilele treceau, iar guvernul se lupta să restaureze ordinea. În cele din urmă, în dimineaţa stabilită din luna lui brumar[1], principalii complotişti se adunară în curtea noastră.

Un strat subţire de brumă acoperea lujerii florilor. Caii tropăiau şi dansau în timp ce călăreţii lor discutau entuziasmaţi. Epoleţi aurii licăreau în razele palide ale soarelui.

[1] A doua lună (22 octombrie–21 noiembrie) din calendarul republican francez folosit între 1793 şi 1806 (n.tr.)

Nu puteam sta locului. Gândul că soţul meu urma să participe la o revoltă mă neliniştea. M-am retras în casă cu un grup de soldaţi nerăbdători ca să le ofer ceai şi brioşe.

Odată cu trecerea orelor, nervozitatea bărbaţilor creştea. În cele din urmă, pe la amiază, un mesager bătu la uşa de la intrare.

Bonaparte citi degrabă misiva, apoi o aruncă în foc.

– A venit timpul!

Soldaţii strigară urale în spaţiul înghesuit. Într-o agitaţie de săbii şi pălării, cavaleriştii se grăbiră să ajungă la bidiviii lor.

Inima îmi bubuia în urechi pe când îl priveam pe Bonaparte încălecând. Am mângâiat nasul calului său pentru a ne calma pe amândoi.

– Ai grijă, iubirea mea!

Pe chipul lui se citea o hotărâre neclintită.

– Voi trimite vorbă cât de curând voi putea. Domnilor, spuse el arătând spre mine, steaua mea norocoasă! *Notre Dame des Victoires!*

Izbucni încă un rând de urale, şi o pădure de pumni flutură în aer. Bonaparte lovi aerul de deasupra capului său şi conduse mulţimea pe porţile din faţă.

Inima mi se încleştă în timp ce îl priveam dispărând.

– Noroc, am şoptit.

Avea nevoie de noroc pentru a pune în scenă un plan atât de complicat.

Timpul păru să se oprească.

După plecarea lor, îmi aranjasem rochiile şi bijuteriile şi scrisesem mai mult de zece scrisori. În tot acest timp, îmi muşcam buza inferioară, băteam cu piciorul în scaun şi mă holbam la ceasul imobil.

Vremea cinei sosi şi trecu. Încă nici o veste.

Seara, o durere surdă începu să-mi zvâcnească la baza gâtului. M-am întins pe canapea, în speranţa că bubuitul din tâmple avea să înceteze. Ploaia bătea în fereastră. Nu mai puteam suporta suspansul.

În momentul acela, de pe alee se auziră copite de cai.

M-am repezit în hol chiar când Letizia, Pauline şi Caroline dădeau buzna pe uşa de la intrare.

– Joséphine! strigă Letizia. Obrajii îi erau pătaţi de lacrimi.

– Veniţi. Mi-am pus braţul pe talia ei şi am condus-o în salon. Luaţi loc lângă şemineu şi calmaţi-vă, *madame!*

Surorile ne urmară fără nici un cuvânt. Ochii roşii ai lui Pauline îi trădau emoţiile, dar Caroline părea plictisită.

Am tras adânc aer în piept, refuzând să intru în panică,

– Ce s-a întâmplat?

– Eram la teatru, spuse ea, ştergându-şi ochii, iar piesa a fost întreruptă. Un bărbat s-a năpustit pe scenă şi a anunţat că Napoléon este mort!

Suspinele îi zguduiau trupul.

– Nu! am scuturat din cap. Nu! Nu cred, am spus, sufocându-mă. Aş fi auzit...

Plânsetele Letiziei deveniră mai intense în timp ce fiicele ei rămaseră într-o tăcere împietrită.

Mă luptam să-mi păstrez calmul.

– Sunt convinsă că este doar un zvon. Ştiţi cât de dramatici pot fi actorii. Aş fi primit vorbă dacă el... dacă...

„*Dieu*, ţine-l în viaţă pe Bonaparte!"

Cineva bătu puternic în uşă. *Monsieur* Fouché, ministrul poliţiei, intră grăbit în salon. Apa de ploaie i se scurgea din pălărie şi mantie în băltoace pe podea.

– *Madame* Bonaparte. Iertaţi-mă pentru intruziune, dar am o scrisoare de la domnul general pentru dumneavoastră.

Am lăsat aerul să-mi iasă din plămâni.

– El nu este... am îngăimat, ducându-mi mâna la inimă.

– Este teafăr, *madame*.

Am răsuflat uşurată.

– Slavă Domnului! În timp ce Letizia îşi făcea de zor semnul crucii, am continuat: Auzisem un zvon groaznic. Sosirea dumitale este oportună, i-am spus, luându-i scrisoarea din mână. Aţi dori un aperitiv, *monsieur*?

– De ce nu? Bonaparte mi-a dat instrucţiuni să aştept împreună cu dumneavoastră.

– Vă rog să vă încălziţi lângă foc. Am făcut semn unui servitor să îi ia haina, apoi am rupt sigiliul biletului. Am citit mesajul cu voce tare:

Republica este salvată! Nu te îngrijora, iubirea mea! Totul este bine. Voi veni acasă în această seară.

B.

Restul serii se derulă ca prin ceaţă. Înainte de ivirea zorilor, m-am trezit tresărind din pricina unui bubuit metalic.

– Ce...? M-am ridicat speriată din pat.

– Sunt eu. Bonaparte îşi pusese pistoalele încărcate pe noptieră, se strecură în aşternuturile din mătase şi mă cuprinse în braţele sale.

Bonaparte reuşise. Directoratul fu desfiinţat, iar soţul meu deveni unul dintre cei trei consuli. Parizienii înnebuniră de bucurie, entuziasmaţi să-l vadă în sfârşit la putere.

Toţi, cu excepţia lui Barras.

Protejatul său îl înşelase. Bonaparte forţă demisia lui Paul şi îl izolă la reşedinţa sa din provincie, excluzându-l din poziţia promisă de consul. Am fost de-a dreptul înspăimântată de trădarea lui, era o parte a complotului despre care nu ştiusem nimic. Thérésa mă informă în această privinţă.

M-am întors furioasă de la ea şi am năvălit ca o furtună pe uşa din faţă.

– Cum ai putut? Mi-ai ascuns lucrul ăsta! Este prietenul nostru!

Mi-am scos mantia din lână, aruncând-o pe spătarul unui scaun.

– A minţit pe toată lumea! izbucni Bonaparte, aruncându-şi cartea. Se ridică de la birou şi porni spre mine. A furat bani şi le-a vândut informaţii monarhiştilor! Francezii nu şi-ar pune soarta în mâinile Consulatului dacă el ar rămâne la putere. Ai auzit zvonurile. Mai multe răscoale, mai multe războaie! Asta vrei? Barras a înşelat pe toată lumea!

– Cu excepția ta, i-am spus eu pe un ton mai liniștit. Ție ți-a dat totul. La fel și mie.

Gândul la durerea lui Paul, cauzată de trădarea noastră, mă îngrozea. Dragul meu prieten mă salvase de la sărăcie și anonimat. Îi oferise lui Bonaparte un drum spre glorie și încrederea sa. Nu mi-l puteam închipui alungat ca un nelegiuit, nici nu suportam gândul că nu aveam să-l mai văd vreodată.

– Am procedat corect. Lăcomia lui ar fi dus la o revoltă și la înscăunarea altui rege.

I-am întors spatele. Cine era acest bărbat care renunța cu atâta ușurință la prietenii săi? Am urcat grăbită scările și am încuiat ușa dormitorului în urma mea.

Bonaparte se desfăta cu puterea pe care o dobândise. Se trezea fredonând în fiecare dimineață, fericit și mândru de noul său statut. Să le comande altora era un lucru firesc pentru el. Chiar și eu mă vedeam obligată să-i arăt supunere – eu, care nu mă supuneam nimănui.

„Fiul Republicii" era infailibil, iar peste o lună Consiliul l-a ales drept Prim Consul. *Premier Consul* și *Consulesse* Bonaparte, acesta era noul nostru rang, spre uimirea copiilor.

– Conducătorii Franței! exclamă Eugène. Singurul statut mai onorabil decât cel de soldat.

– Voi cunoaște cei mai renumiți muzicieni, cei mai chipeși bărbați! Și te voi ajuta cu îndatoririle tale, desigur, adăugă repede Hortense.

Se părea că entuziasmul lor era contagios. După câteva săptămâni în care i-am simțit lipsa lui Barras și m-am luptat cu rușinea mea, în cele din urmă m-am trezit așteptând cu nerăbdare lunile ce aveau să vină. Dar nu luasem în calcul schimbările dificile presupuse de titlul meu.

– Eugène va fi aghiotantul meu în lupte, dar pentru moment, trebuie să devină priceput la chestiunile guvernamentale, spuse Bonaparte. Hortense își va continua lecțiile acasă. Trebuie să se comporte precum fiica unui lider. Cel puțin până găsim un soț potrivit pentru ea.

Își lovi oul fiert cu o lingură până făcu mai multe fisuri în coajă.

Am pălit la gândul că fetița mea urma să se mărite, apoi am suspinat. Hortense avea cincisprezece ani, vârsta pe care o aveam și eu la prima mea nuntă, în urmă cu atâția ani.

– L-am trimis pe Bourienne să achite restul datoriilor tale, continuă Bonaparte.

– Nu îți pot spune cât de mult mă ușurează această povară, i-am zis, mușcând dintr-o *crudité*.

– Stăpâna Franței trebuie să fie un cetățean-model, spuse el, privind cu subînțeles la decolteul meu. Fără datorii și rochii indecente. Și fără prietene vulgare, care se comportă ca târfele și vorbesc neîntrebate. Știi la cine mă refer. La Thérésa și la celelalte femei ridicole. Zilele tale neastâmpărate au luat sfârșit.

– Doar nu te aștepți să renunț la prietenele mele! am exclamat, nevenindu-mi a crede. Nu le voi abandona! Știi că o iubesc pe Thérésa ca pe o soră.

– Știu că acest lucru te supără. Pentru asta îmi pare rău. Mângâindu-mi obrazul, adăugă: Dar ea este asociată cu Directoratul, cu lăcomia și corupția. Este un sacrificiu pe care trebuie să-l facem.

M-am retras, evitându-i atingerea.

– Sacrificiile par să fie toate ale mele! Intenționezi să mă izolezi? Nu aș fi cine sunt fără prietenii mei. Nu le pot întoarce spatele. Bonaparte...

– Vrei să pui capăt statutului meu când de-abia l-am obținut? Te gândești doar la tine, femeie!

Acuzația mă lăsă cu gura căscată.

– Cum poți să spui un asemenea lucru? Nu îmi doresc altceva decât fericirea ta, succesul nostru.

– Toți cei de rangul nostru trebuie să facă sacrificii, spuse el pe un ton mai blând. Îmi pare rău pentru pierderea ta, dar ești fermecătoare și deja destul de iubită. Îți vei face repede noi prietene. Vei vedea.

După cină, i-am scris Thérései un mesaj şi i l-am trimis în secret. A doua zi, cum n-am primit răspuns, i-am trimis încă unul şi apoi încă unul, tot mai îngrijorată.

Cea mai bună prietenă a mea nu îmi trimise înapoi nici măcar un rând.

Deja mă disprețuia? Mi-am lăsat capul să îmi cadă în mâini. Trădarea lui Barras, a cercului nostru de apropiați, ne distrusese relația. În numele guvernului, pentru iubirea față de soțul meu, îmi sacrificasem cei mai dragi prieteni.

Noua funcție a lui Bonaparte presupunea mutarea într-o casă mai potrivită pentru conducătorul Franței.

– Vom da o petrecere în ziua înscăunării noastre, spuse el, aşezându-se lângă mine pe canapea. O paradă. Francezii tânjesc după evenimente luxoase. Ce părere ai?

– O paradă ar fi minunată, dar...

– Detaşamente militare mărşăluind la unison, artileria, soldații îmbrăcați în uniformă de gală. Din alai ar face parte cei mai importanți miniştri. Şi familia, desigur, adăugă el sărutându-mă pe nas. Cumpără o rochie nouă, iubirea mea, şi pregăteşte o serată.

O servitoare bătu la uşă. Adusese o tavă încărcată cu jambon şi o sticlă de vin.

– *Merci.* Am luat tava de la ea. Sună minunat, dar unde să ne întâmpine lumea? Nu mi-ai spus încă unde vom locui.

– La Palatul Tuileries.

Aproape că am scăpat tava grea. Sticla de vin se clătină, dar Bonaparte o prinse şi o aşeză pe masa din fața lui.

– Fosta reşedință a familiei regale? Aş prefera să nu locuiesc acolo unde regina Maria Antoaneta...

Privirea lui sceptică mă făcu să tac.

– Nu vorbi despre femeia aceea ridicolă! Vei abate un blestem asupra noastră, spuse Bonaparte, luând o bucată de şuncă de pe tavă. Poți redecora palatul oricât de mult doreşti.

Să redecorez? Dacă împodobeam ferestrele masive cu mătăsuri şi acopeream pereții cu tablouri nu însemna că îi ştergeam istoria sau alungam fantomele care îi bântuiau camerele.

Nici nu pusesem piciorul în palatul acela înfiorător, şi deja îi puteam simți atmosfera sumbră.

– Vorbesc serios, Bonaparte. Sunt atât de multe castele frumoase. Trebuie să locuim acolo?

– Poporul vrea tradiție, cel puțin într-o oarecare măsură, şi toți liderii Franței dinaintea noastră au locuit acolo. Dar fii curajoasă, draga mea! Vom aduce schimbarea cu noi. O viață nouă între zidurile lui, spuse Bonaparte, turnând vin în pocale. Ai două săptămâni să-l faci locuibil.

Împreună cu Hortense şi un arhitect, am făcut un scurt tur al palatului. Am văzut doar camerele principale – nu era nevoie să văd mai mult.

Am oftat abătută. Ce sarcină monumentală mă aştepta! Hoții furaseră tot ce era de valoare, vase de bucătărie şi tacâmuri, tablouri şi mobilă. Vandalii distruseseră zidurile palatului cu caricaturi şi insulte scrise cu vopsea colorată. Urmele salvelor de tun brăzdau pereții, iar cioburile acopereau podelele ca un covor tăios.

– Vom avea nevoie de o echipă numeroasă, am spus, atingând rămăşițele prăfuite ale unei ferestre, acum împrăştiată pe podea. Şi de un miracol.

Miracolul veni, într-adevăr.

Ne-am mutat într-o zi rece de pluviôse[1]. Îmi admiram rochia în oglindă. Muselina albă *à la grecque* mi se potrivea perfect. În timp ce îmi puneam mănuşile, ropotul copitelor răsună pe alee.

– Ne-a sosit trăsura, am strigat pe coridor.

Mi-am pus mantia din blană de iepure peste umeri şi am coborât grăbită scările. Copiii mă urmară. Eugène arăta desăvârşit în haina lui albastră şi elegantă, iar Hortense strălucea, cu buclele ei blonde şi tenul ferm. Nu îmi venea să cred că aveau optsprezece şi şaisprezece ani.

Am zâmbit şi le-am făcut semn cu mâna.

– Repejor. În trăsură. De îndată ce mi-am ocupat locul, le-am spus: Sunteți amândoi superbi. V-ați acceptat noile roluri

[1] A cincea lună din calendarul republican francez (20 ianuarie–18 februarie) (n.tr.)

cu eleganță și recunoștință. O mamă nu poate fi mai mândră de atât. Le-am strâns mâinile într-ale mele.

– Iar noi suntem mândri de tine. Hortense se aplecă și mă sărută emoționată pe obraz.

– Fără lacrimi. Astăzi este o zi fericită, o mustră Eugène.

Tunurile bubuiau, unul după altul. Coloana de trăsuri dinaintea noastră începu să se miște. Convoiul nostru înainta într-o procesiune lentă de la Palais du Luxembourg către Tuileries, pe marile bulevarde. Grupuri de cetățeni se înghesuiau în spatele soldaților înșirați pe margine. Sunetul cizmelor pe pietre reverbera în aer.

Mândria crescu în pieptul meu până când am avut senzația că urma să explodez. Soțul meu era Primul Consul, conducătorul Franței! Cum ajunsesem eu aici? Făceam cu mâna femeilor care fluturau eșarfe multicolore de la balcoane, în ciuda vântului înghețat. Eșarfe multicolore ca acelea pe care le purtasem când eram mică, în căldura junglei. Am râs. Ajunsesem atât de departe!

O umbră de îndoială se abătu peste buna mea dispoziție. Oare ne puteam îndeplini sarcinile? Puteam rezista presiunii?

Napoléon venea în spatele alaiului. Mă gândeam la sentimentele sale. Cât de mândru se simțea probabil! Arăta atât de chipeș în noua lui uniformă.

Mă trezisem la timp pentru a-l vedea îmbrăcând o haină din catifea roșie, tivită cu aur. Îmi dăduse un sărut și se strecurase din casă ca un hoț odată cu primele raze ale răsăritului. Fusese ultima dimineață în micul nostru apartament încântător.

Trăsura se opri în fața palatului. Trompetele răsunară, urmate de urale asurzitoare din partea mulțimii. Le-am făcut cu mâna. *Dieu*, împânziseră strada. Câte mii de oameni ne veniseră în întâmpinare? I-am salutat din nou și am intrat înăuntru.

– Pe aici, *madame* Bonaparte! Un servitor mă conduse la o fereastră pentru a-l privi pe soțul meu sosind.

Când armăsarul lui arab se zări, mă străbătu un val de bucurie. Avea un aer regesc. Cum de mă iubea acest bărbat? Nu meritam un asemenea noroc. Am încercat să îmi controlez emoțiile; nu aveam să plâng.

Hortense îmi strânse mâna într-a ei.

– E impresionant, *maman!*

Am dat aprobator din cap, neîncrezându-mă în vocea mea.

Avea o postură rigidă, ținându-și capul sus în timp ce venea spre Tuileries. Când ajunse la trepte, descălecă. Mulțimea tăcu.

Unul câte unul, comandanții de batalion îi prezentară steagurile revoluționare. Pătate, arse de gloanțe și învechite, stindardele ne aminteau de tot ceea ce pierduserăm, de idealurile pentru care luptaserăm.

Bonaparte își scoase pălăria și salută preaiubitele noastre culori.

Vederea mi se încețoșă. Mi-am frecat ochii și am privit către politicienii adunați lângă mine. Cu toții aveau ochii în lacrimi. Atât de mare era speranța pe care și-o puneau în soțul meu. Atât de mare era speranța pe care mi-o puneam în el, în iubirea noastră.

Câteva clipe mai târziu, Bonaparte intră în palat și, radios, mă chemă lângă el.

– Doamnelor și domnilor, spuse un ministru, atrăgând atenția oaspeților, permiteți-mi să vi-i prezint pe *Premier Consul* și pe *Consulesse* Bonaparte.

Aplauzele erupseră în timp ce traversam încăperea.

Monsieur Bourienne, veșnic lingușitor, își plecă supus capul.

– Vă purtați rangul ca pe o robă din mătase, madame. Cu fluiditate, eleganță și frumusețe. Sau, și mai bine, ca o regină. Francezii debordează de bucurie că ați devenit prima doamnă.

Complimentul său mă făcu să mă încordez. De ce trebuia să mă compare cu o regină? Ochii preotesei licăriră în mintea mea. Aproape m-am împiedicat. O regină, într-adevăr.

Felicitările și mâncărurile rafinate făcură ca seara să treacă ușor. Când plecară și ultimii oaspeți, atmosfera veselă din salonul de bal dispăru. Lumânările arseseră, iar umbrele se întindeau din ungherele lor, cufundând încăperea în beznă. Noile mele draperii din mătase pluteau asemenea unor fantome, iar podelele scârțâiau sub picioare de parcă ar fi prins viață.

Inima îmi tresări în piept. Prima noastră noapte în palat, și unde era Bonaparte? Nu voiam să dorm singură, indiferent de convențiile sociale. Am străbătut grăbită coridoarele până am ajuns în apartamentul său.

– Vei dormi în dormitorul tău? l-am întrebat.

El îmi studie chipul în semiîntuneric.

– Sunt zeci de gărzi aici. Vei fi în siguranță.

– Prefer să dormim împreună, i-am spus, ghemuindu-mă la pieptul său.

Ceea ce mă înspăimânta pe mine nu putea fi alungat cu săbii sau arme. Mimi tocmai ce reușise să-mi întărească temerile mai devreme în acea seară.

– Ceva stă la pândă, spusese ea după cină.

M-am cutremurat, amintindu-mi expresia ei sumbră.

– Foarte bine, *amore mio.* Bonaparte îmi mângâie spatele cu mâinile lui aspre.

Am mers în apartamentul care-mi fusese repartizat la parter, și care aparținuse răposatei noastre regine. Un presentiment mi se strecură în oase în timp ce ne-am dezbrăcat și ne-am suit în pat. După câteva minute, lămpile se stinseră, iar sforăitul neregulat al lui Bonaparte umplu aerul. El nu se temea de morți vii după atât de multe nopți petrecute pe câmpul de luptă, dar eu eram paralizată în așternuturi, ciulind urechile, străduindu-mă să aud și cel mai slab sunet.

Oare era fâșâitul unei pânze pe podea? Un geamăt al celor uciși?

M-am ridicat și am aprins o lampă. Mi-am pus o manta pe umeri și un pachet de cărți în buzunar. Poate că una dintre slujitoarele mele era interesată de un joc sau poate Hortense, dacă mai era încă trează. În cel mai rău caz, un soldat.

Am luat lampa cu mine și am deschis ușa dormitorului.

Un zid masiv de mușchi fermi stătea în prag. Doi ochi întunecați licăreau în lumina palidă.

– Roustam, m-ai speriat! am icnit.

Garda egipteană preferată a lui Bonaparte nu pleca niciodată de lângă stăpânul său. Cât de impunător părea pe coridorul

întunecat, cu două cuțite încovoiate imense legănându-i-se de la brâu! Cu o singură mișcare, ar fi putut lua viața unui intrus într-o secundă.

– *Madame* Bonaparte, vă simțiți bine?

Am închis ușa în urma mea.

– Am pornit în căutarea unei distracții, să mai treacă timpul. Nu pot dormi în locul ăsta bântuit.

– Mulți au pierit sub acest acoperiș, lăsându-și duhurile în urmă, încuviință soldatul.

Glasul îmi deveni o șoaptă, de parcă spiritele m-ar fi putut auzi.

– Și sunt neliniștită.

Un rânjet i se întipări pe față.

– Nu vă faceți griji, *madame!* Port pandantivul împotriva deochiului și eu sunt cel care vă protejează. La ce v-ați gândit, ce fel de distracție căutați? Familia s-a dus la culcare.

– Poate o plimbare?

Sticla lămpii scoase un clinchet când se atinse de cadrul din metal. Roustam îmi privi mâna tremurândă.

– Vă simțiți în largul dumneavoastră să vă plimbați singură? Nu îl pot părăsi pe domnul general.

– Nu mă tem în coridoarele luminate, am zis pe un ton destul de nesigur.

– Sunt cincizeci de gărzi doar la acest etaj. Dacă aveți nevoie de ceva, puteți striga, iar ei vă vor ajuta imediat.

– Mulțumesc, Roustam, i-am spus, încercând să-mi calmez nervii. Nu mai puteam petrece nici un singur minut zvârcolindu-mă în pat. Doar o plimbare scurtă.

Roustam rânji din nou.

– Voi fi aici când vă veți întoarce.

Pașii mei răsunau pe coridorul pustiu. Mi-am strâns mantia în jurul trupului. Era ciudat că simțeam curenți de aer rece când cea mai apropiată fereastră era în capătul încăperii. M-am cutremurat. Nu voiam să mă gândesc la sursa lor.

M-am oprit pentru a admira vazele egiptene, tablourile și sculpturile din Italia. Obiecte din aur, tapiserii complexe, puncte

de atracție în semiîntuneric. Gărzile mă salutau dând scurt din cap în timp ce treceam dintr-o cameră în alta. Prezența lor îmi calmă neliniștea, iar nervozitatea îmi dispăru.

Într-un moment de curaj, am urcat câteva trepte spre o cameră care nu fusese încă renovată. Mirosul de praf și mucegai îmi umplu nările și mi se așeză pe limbă. Nimeni nu mai intrase acolo de ani întregi. Am ridicat lampa pentru a evalua pagubele. Resturile de mobilier acopereau podeaua. Pereții erau murdari și plini de inscripții. M-am apropiat pentru a lumina cuvintele.

Mi-am dus mâna la gură, îngrozită.

„Regele este un trădător, scria pe perete. Trăiască Republica! Libertate, Egalitate, Fraternitate."

Cineva mânjise numele regelui în propria sa casă. Nici la atâția ani după umilirea și uciderea lui, nu-mi venea a crede. Am scuturat din cap în timp ce o suflare rece mă învălui. Cutremurată, m-am întors și am văzut că fereastra cea mai apropiată era închisă.

Pielea mi se făcu de găină.

– Cu ce preț? îmi șopti o voce slabă la ureche.

M-am întors pe călcâie.

– Cine e acolo? Vocea îmi răsună în spațiul pustiu, apoi tăcere.

Semiluna licărea prin fereastra murdară.

– Orice domnie trebuie să se sfârșească.

O altă șoaptă.

– E cineva acolo?

Inima îmi bubuia în bătăi neregulate. Un corb croncăni undeva în depărtare.

Mi-am ridicat poalele cămășii în mâini și am pornit spre scări. Ajunsesem aproape la baza lor când mi-am dat seama că nu erau aceleași pe care venisem. Sau erau? Capul mi se învârtea. Respirația îmi deveni sacadată. Ce auzisem?

Mi-am pus mâna pe perete, gâfâind, și am încercat să trag aer în piept. Nu puteam, nu voiam să leșin în acest loc blestemat. Atât de multe scări și camere abandonate! Puteau trece ore întregi până să fiu găsită.

Am inspirat profund de câteva ori, înainte de observa petele maronii și lipicioase de pe degetele mele. Mi-am retras repede

mâna. Ce...? M-am aplecat și am studiat petele neregulate, maronii. Erau peste tot. Ceva împroșcase pereții.

– Sânge, rosti vocea zgrunțuroasă.

Un țipăt îmi scăpă de pe buze. Groaza mă împinse spre etaj. Unde era cealaltă scară? M-am împiedicat de ultima treaptă, luptându-mi să îmi recapăt echilibrul.

– Trădători, spuse vocea.

Am traversat grăbită camera fantomatică. Sângele îmi zvâcnea în urechi. Piciorul mi se prinse într-o margine tare.

Am icnit când m-am prăbușit la podea.

Palmele mele dădură de așchii de lemn. Lampa se sparse. Camera fu învăluită în întuneric.

M-am ridicat orbește în picioare și am pornit clătinându-mă spre cea mai apropiată ușă.

– Gărzi! am strigat cu vocea sugrumată.

O umbră de pe coridor porni spre mine.

Un țipăt ascuțit îmi ieși din gât. M-am întors pentru a alerga în direcția opusă.

– *Consulesse!* Mă strigă un glas răguşit. Ce faceți aici? V-am auzit țipând.

M-am oprit și m-am aplecat înainte, cuprinzându-mi trupul cu mâinile.

– Eu... eu...

– Este cineva acolo? Soldatul verifică încăperea în timp ce ceilalți veniră în urma lui. Ne-ați speriat zdravăn.

– Eu... eu... am vrut să fac o plimbare și m-am rătăcit. Camera asta este...

– Permiteți-mi să vă ajut. Domnul general ar fi furios dacă ar afla că erați neînsoțită.

– Mulțumesc, am îngăimat, prăbușindu-mă peste el.

Soldatul trecu surprins de pe un picior pe altul, apoi mă conduse printr-un labirint de coridoare. Nu-mi venea să cred cât de departe hoinărisem. Fiecare cameră arăta ca următoarea.

Când am ajuns în apartamentul meu, am închis repede ușa, mi -am spălat mâinile și m-am pus în pat. Bonaparte nu se mișcă atunci când m-am ghemuit lângă trupul lui cald.

Mi-am îngropat chipul în pernă. Atât de multe suflete trăiau printre noi, mi-am zis, privind în întunericul sinistru. Cum ajunsesem aici? mă întrebam pentru a zecea oară.

După vreo oră am căzut într-un somn agitat, în care fantomele cetățenilor ciopârțiți, ale regilor și ale reginelor apuse mă căutau în beznă.

Capitolul 20

Madame la Consulesse
Salonul Galben, 1802

Ajunsesem să mă obișnuiesc cu palatul sau, mai degrabă, mă forțasem să-l accept. Bonaparte îmi încălzea patul în fiecare seară, iar eu cădeam în brațele lui, epuizată după programul riguros de peste zi. Eram ocupată cu o avalanșă nesfârșită de dineuri și îndatoriri de stat, în timp ce Bonaparte participa la întâlniri după întâlniri. Între ședințe, chiar și pentru un moment, se strecura în salonul meu și mă ducea în intimitatea budoarului.

– Am nevoie de câteva momente de liniște cu micuța mea creolă, spuse închizând repede ușa.

Mi-am pus mâna pe posteriorul lui și am strâns, iar el gemu satisfăcut.

– Ce mai e nou?

– Am vești, zise el, așezându-mă pe genunchi. Nenorociții de austrieci au încălcat tratatul. Va trebui să invadez din nou provinciile italiene.

– Dar tu nu mergi pe front? l-am întrebat neîncrezătoare.

– Vor fi doar câteva săptămâni. Plec la miezul nopții, mâine. Nimeni nu trebuie să știe de absența mea până când nu voi fi deja pe drum. Am dat armatei instrucțiuni să se reunească la Toulon, dar soldații nu știu că voi fi alături de ei. Trebuie să fac asta.

– De ce nu poți trimite un alt general? Trebuie printre ei un comandant demn de încredere. Țara depinde de tine. În secunda în care vei pleca...

– Toate partidele vor conspira să mă dea jos. Mă așeză pe o pernă și sări în picioare. Tocmai de aceea am nevoie de tine aici. Talleyrand, Bourienne și Fouché vor lucra cu tine, dar nu o știu încă. Le poți spune în două zile.

Bonaparte păşea agitat, ca un tigru în căutarea prăzii.

Am strâmbat din nas. Să-i înfrunt de una singură pe dușmanii săi politici avea să fie greu, să-i înfrunt pe frații lui avea să fie un iad.

– Lasă-mă să merg cu tine.

Am traversat camera și i-am cuprins mijlocul cu brațele.

– Câmpul de luptă nu este un loc pentru o femeie. Mai ales pentru *madame la Consulesse*. Îmi cuprinse sânul și mă sărută tandru. Nu voi fi plecat prea mult timp. Dacă lucrurile nu vor merge bine la Paris, îmi voi găsi un înlocuitor și mă voi întoarce de îndată.

Mi-am sacrificat propriile dorințe și am rămas în urmă pentru a-i îndeplini ordinele politice. După câteva luni, Bonaparte obținu o nouă victorie. I-am sărbătorit venirea acasă cu o masă restrânsă, dar elegantă, în grădina de la Malmaison.

– Felicitări pentru victoria dumneavoastră, domnule Prim-Consul. *Monsieur* Bourrienne ridică paharul.

– În cinstea Republicii! spuse Bonaparte, luând o gură zdravănă de vin.

– În cinstea Republicii! Toată lumea îi urmă exemplul.

Ne-am desfătat cu homar și tarte cu căpșune proaspete. După cină, bărbații se retraseră în biroul lui Bonaparte. Cele câteva doamne prezente rămaseră în grădină, sub lumina apusului, bând șampanie.

– Am o chestiune delicată de discutat cu tine, Joséphine. Doamnelor, vă rog să ne scuzați, le spuse *madame* Krény celorlalte, apoi mă conduse spre o bancă, sub o salcie.

– Aveți vreo problemă?

– Nu, răspunse ea, punându-şi paharul pe bancă. Mă tem că vestea are legătură cu Bonaparte. Compasiunea i se citea în privire.

– Continuați, am îndemnat-o, simțind cum stomacul mi se încleştase.

– Giuseppina Brassini a călătorit împreună cu convoiul soțului tău. Se mută la Paris.

Îmi aminteam de renumita cântăreață de operă din vremea petrecută la Veneția. Mi-am alungat teama crescândă. Trebuia să existe o explicație bună.

– Lui Bonaparte îi plac mult teatrul şi muzica. Nu sunt surprinsă că a invitat-o să onoreze cu prezența ei *Opéra* noastră.

– *Madame*... nu ştiu cum să spun acest lucru... zise ea, plecând privirea. Bonaparte a luat-o de amantă.

– Sunteți... sunteți sigură? am întrebat în şoaptă. Brusc, rochia îmi era prea strâmtă şi nu puteam respira.

– O, draga mea! *Madame* Krény îşi puse brațul peste umerii mei. Nu voiam să afli întâmplător. Îmi pare atât de rău! Ştiu cât de mult îl iubeşti.

Cu ce îi greşisem? Dragostea lui pentru mine se stinsese? După toate cele prin câte trecusem împreună. Poeziile sale, cuvintele lui de iubire nu însemnau nimic. Am tras cu greutate aer în piept.

– Nu mă simt prea bine. Cred că voi merge să mă întind puțin. Vă rog să mă scuzați.

Le-am urat noapte bună celorlalte şi am plecat imediat în camera mea.

Expresia mea palidă nu-i scăpă lui Bonaparte. Mi se alătură de îndată ce oaspeții noştri fură instalați în camerele lor.

– Eşti bolnavă? Ignorându-i întrebarea, mi-am scos agrafele din păr, punându-le una câte una pe măsuța de toaletă. Mi-a fost dor de tine, spuse el. Vino să stai pe genunchii mei, draga mea!

M-am întors fulgerător de pe taburet.

– Cere-i amantei tale să îți stea în poală. Nu este departe, nu-i aşa? Sunt convinsă că o putem aduce din oraş.

Bonaparte îşi plecă privirea.

– Femeia aceea nu înseamnă nimic pentru mine.

– I-ai închiriat un apartament în Paris! Eu aş spune că înseamnă destul de mult!

Am împins periile şi obiectele pentru machiaj pe podea, iar acestea se rostogoliră în toate direcțiile cu un clinchet.

– La naiba, femeie! Trebuie să fiu singur când tu nu eşti prezentă? Este doar o distracție fizică. Nimic mai mult.

– Poate o să-mi iau şi eu un amant când vei fi plecat! am strigat, sufocată de furie.

El îmi cuprinse uşor umerii, şi degetele lui se înfipseră în carnea mea.

– A fost un alt bărbat în patul meu?

– De ce îți pasă?

Chipul i se schimonosi de mânie. Mersesem prea departe.

– Eşti doamna Franței! Nu o târfă! Soția mea nu mă va face să arăt ca un prost! strigă el, zdruncinându-mă. Dacă vrei să fii liberă, să nu mai ai nici o legătură cu mine, cu statutul tău, atunci pleacă!

L-am împins cu toată forța.

– M-ai alunga cu atâta uşurință? Ca pe toți ceilalți din viața ta?

Îmi înşfăcă brațele şi mă trase lângă el. Gura lui o acoperi pe a mea. Buzele mele se împingeau cu furie într-ale lui.

Când, în cele din urmă, ne-am desprins din sărut, m-am prăbuşit într-un fotoliu. Furia mi se dizolvă în suspine.

– Credeam că am trecut peste asta. Cum ai putut să o aduci aici?

– Nu o iubesc. Cu trăsăturile îmblânzite, îngenunche şi murmură: Jur! Nici o altă femeie nu va avea vreodată inima mea. Îmi cuprinse chipul în mâinile lui. Sau sufletul meu. Niciodată.

Lacrimile îmi curgeau pe obraji. Iubirea noastră nu era de ajuns. Tot ce eram eu, tot ce îi ofeream nu fusese niciodată de ajuns. Un nou val de durere mă străbătu.

El mă ridică şi mă duse în pat.

– Dulce Joséphine, spuse Bonaparte, dându-mi câteva şuvițe de păr de pe ochi. *Je t'aime, mon amour. Je t'aime.*

*

Dorința lui Bonaparte față de mine rămase la fel de puternică și, spre ușurarea mea, aventura cu sprintena cântăreață de operă nu dură. Femeia se bucura de admiratorii ei de sex masculin, umblau zvonurile, iar Bonaparte se debarasă de ea până la sfârșitul lunii. În ciuda plecării ei, eram neliniștită. O altă amantă avea să urmeze, doar dacă nu rămâneam însărcinată. De acest lucru eram convinsă. Bonaparte aștepta fericita veste în fiecare lună, dar nu venea. Am consultat cei mai buni doctori din Paris, am luat leacuri de la moașe și mă rugam în fiecare noapte, dorindu-mi ca pântecele meu să zămislească un copil.

Pe măsură ce se apropia Crăciunul, am umplut calendarul cu festivități și petreceri, o distragere bine-venită de la obsesia sterilității mele. Bonaparte revocase legile revoluționare ce interziceau sărbătorile religioase și luase măsuri de reinstituire a catolicismului.

– Pentru a-i calma pe fermieri și surugii. Lasă-i să își aibă religia. Au nevoie de ea, spuse el.

În Ajunul Crăciunului, mi-am strecurat capul în biroul lui pentru a-i aminti cât era ceasul. În mai puțin de o oră urma să plecăm spre operă. Nu voiam să întârziem la mult așteptatul oratoriu *Creațiunea* de Joseph Haydn.

– Iertați-mă, domnilor. Este ora opt.

Spre disperarea mea, soțul meu încă purta vestonul stacojiu de uniformă. Fouché, ministrul Poliției, stătea bățos în centrul încăperii, cu o expresie fermă pe chip. Bonaparte îmi făcu nerăbdător semn să intru.

– Bună seara, *madame*. Fouché își scoase pălăria și își puse mâna pe mânerul strălucitor al sabiei sale. Am vești îngrijorătoare. Oamenii mei au descoperit cantități mari de praf de pușcă într-un depozit din afara orașului. Bănuim că urma să fie folosit într-o tentativă de asasinat. Un complot, cel mai probabil ticluit de monarhiști.

– Sunt ticăloșii ăia de iacobini! Bonaparte pășea agitat de-a lungul unei linii invizibile de pe podea. Îi vreau pe nenorociți arestați! În seara asta! Fă orice este nevoie. Voi plăti mai mulți milițieni dacă este necesar.

Sângele mi se scurse din obraji.

– Tentativă de asasinat? Suntem în siguranță?

– Sunteți perfect în siguranță aici, *madame*. Primul-Consul Bonaparte insistă să mergeți la operă în această seară. Eu m-am opus – ar fi prudent să stați departe de ochii lumii până vom fi arestat câțiva suspecți –, dar domnia sa insistă.

– Bonaparte...

El porni furios spre ușă.

– Nu voi fi luat prizonier de către ticăloșii aceia! Zvonurile despre arestarea lor se împrăștie în timp ce vorbim. Este important ca toți cetățenii să vadă că nu mă tem de nimic. Că totul este în regulă. Vom merge la operă și cu asta am încheiat. Bonaparte îmi luă mâna într-a lui. Arăți minunat! Ceilalți sunt pregătiți?

– Aproape.

– Să mergem, spuse el, încuviințând din cap spre Fouché. Ne vom revedea după spectacol.

– Cum doriți, rosti ministrul, palid la față.

Bonaparte se schimbă și alese un șal din cașmir în completarea rochiei mele din catifea.

– Negrul se asortează cu mănușile tale.

Hortense bătu la ușă, apoi întrebă, fără să o deschidă:

– *Ești pregătită, maman?*

– Intră, draga mea.

– Îi vei fermeca pe toți bărbații cu rochia asta, zise Bonaparte, trăgând-o de ureche.

– Mulțumesc.

Hortense roși și își netezi betelia strălucitoare. Îngerul meu în mătase albă.

– Trebuie să discut cu cineva înainte de spectacol, spuse Bonaparte, aranjându-și brâul. Ne întâlnim la operă. Trăsura mă așteaptă.

– Foarte bine. Sora ta ar trebui să fie gata în orice clipă.

Nu fusesem prea încântată când Caroline îmi poruncise, și nu mă rugase, să îi cumpăr un bilet, dar îmi suprimasem iritarea și o tratasem ca pe o soră.

De îndată ce Caroline coborî, ne urcarăm în trăsură și gonirăm spre operă. În timpul călătoriei, nu reușeam să scap de un presentiment. Priveam mulțimile, căutând un chip sinistru în umbre. Cum putea Bonaparte să nu acorde atenție posibilului atentat la viața lui? Ne punea pe toți în pericol.

– Cum te simți, Caroline? Hortense îmi întrerupse gândurile.

– Ca un elefant. Burta de gravidă îi întindea materialul rochiei de nuanța safirului. Mă simt greoaie și umflată. Stomacul îmi bolboroseşte și nu pot dormi. De-abia aştept să vină pe lume copilul ăsta!

– Se va termina în curând, iar tu îți vei adora bebelușul, am zis, mângâindu-i mâna.

Caroline și-o smuci de sub atingerea mea.

– Până acum, acest copil nu a fost altceva decât o povară.

Hortense îmi aruncă o privire complice. Vorbiserăm despre Caroline adesea între patru ochi. Amândouă îl compătimeam pe bietul copil care urma să o aibă pe sora lui Bonaparte drept mamă.

În secunda următoare, trăsura noastră se opri brusc.

– Ce se...?

Caii se înălțară pe picioarele din spate, făcându-mă să mă lovesc de Caroline.

– Ai grijă! țipă ea, împingându-mă. O să mă...

O explozie izbucni cu un zgomot asurzitor. Am fost aruncată din trăsură, și totul se întunecă.

Fierbințeala sărurilor de amoniac îmi umplu nările. Am deschis ochii și am văzut expresia îngrijorată a lui Hortense. Lacheul și câteva gărzi stăteau în spatele ei.

– *Maman?* Își strecură brațul sub capul meu.

Gemând, m-am ridicat ușor în șezut. Aşchii de lemn și cioburi de sticlă erau împrăștiate pe drum. Trăsura noastră, sau ceea ce mai rămăsese din ea, zăcea într-o baltă mizerabilă. Casele din jur își pierduseră geamurile din pricina exploziei. Unele dintre ele luaseră foc.

– Ce s-a întâmplat? am întrebat, masându-mi gâtul. Hortense stătea lângă mine tăcută, tremurând. Sângele i se prelingea de pe braț, pătându-i rochia albă. Sângerezi!

– M-am tăiat la mână, îngăimă ea. Am nevoie de un bandaj.

Un soldat scoase o batistă din buzunar și îi înfășură încheietura, legând-o cu o bucată de sfoară.

– Cum... O, Dumnezeule! Caroline! Am privit disperată în jur. Copilul! Caroline!

– Este aici, *madame,* mă asigură lacheul. Pare teafără.

Soldatul se mișcă pentru a-mi arăta câțiva polițiști, câțiva privitori uimiți și o Caroline stupefiată, frecându-și burta.

– Copilul dă din picioare. Micuțului nu i-a plăcut să fie aruncat la pământ.

– Ești bine? El este...?

– Bine, spuse ea răstit.

– *Madame* Bonaparte, a avut loc o explozie, mă informă un polițist. Pregătim o altă trăsură pentru dumneavoastră. Credem că bomba îi era destinată Primului Consul.

Inima mi se opri în piept.

– El...?

– Deja ajunsese la operă când s-a petrecut explozia.

M-am sprijinit de un soldat, slăbită și ușurată. *Merci à Dieu!*

– Să vă duc înapoi la palat?

– Duceți-ne la operă. Soțul meu ne aşteaptă.

Bonaparte aştepta în loja noastră, palid și nerăbdător.

– Slavă Domnului, murmură el, strângându-mi mâna într-a lui. Mi-au spus că ești bine, dar nu puteam să-i cred până nu te vedeam cu ochii mei. Ai făcut bine că ai venit aici. Trebuie să arătăm că deținem controlul. Nu nenorociții care au făcut asta. Le voi lua capetele!

După sentimentul inițial de ușurare la vederea soțului meu, mă cuprinse furia. Decizia lui încăpățânată ne-ar fi putut ucide. Mi-am pus brațul tremurând în jurul lui Hortense. Ea zâmbi palid și își întoarse privirea spre scenă.

Trebuiau luate măsuri în privința monarhiștilor. Trebuia să existe o cale de a-i neutraliza. Dacă Bonaparte nu voia să facă cunoscută implicarea lor, eu aveam de gând să o fac. Mi-am pus lornieta în poșetă. Oricum nu o puteam folosi, căci mâinile îmi tremurau prea tare.

Poliția confirmă faptul că explozia fusese rezultatul unui complot monarhist. Bonaparte ignoră dovezile și porunci arestarea și exilarea a zeci de iacobini. În toată țara izbucniră revolte.

– Lasă-i să vorbească! *Monsieur* Talleyrand își netezi haina neagră și se așeză pe marginea unui scaun. Cine nu poate vorbi devine mai întâi apatic, apoi furios. Trebuie să îți amintesc de *la Terreur?*

– Ce propui? îl întrebă Bonaparte frecându-și bărbia.

Am ridicat privirea din misiva pe care o scriam.

– Îi voi invita în Salonul Galben. Le voi asculta cererile și le voi scrie miniștrilor în numele lor. Dacă emigranților li se va permite să se întoarcă acasă, la familiile lor, nu se vor mai opune cu atâta înverșunare noului guvern.

Mă priviră uimiți, în tăcere.

Mi-am pus pana în călimară. Uneori, bărbații nu vedeau lucrurile evidente.

– Dacă i-ai reuni cu familiile lor, asta i-ar face să se simtă recunoscători și datori față de tine.

Bonaparte îmi adoptă strategia, permițându-mi să scriu cereri de grațiere pentru cât de mulți emigranți monarhiști voiam. Zi după zi, îmi pregăteam salonul și serveam răcoritoare vizitatorilor care îmi căutau ajutorul. Nu întorceam spatele nimănui, indiferent de grad sau titlu. Nu îi puteam refuza pe cei care suferiseră, ai căror părinți sau copii fuseseră uciși, ale căror amintiri de familie fuseseră distruse sau proprietățile confiscate.

Exilații se întoarseră în Franța și, în câteva luni, foștii nobili apelau la mine în număr mare.

– M-am plictisit de aceleași povești, se plânse Hortense într-o dimineață.

Căscă și își întinse mâinile și picioarele. Insistasem ca ea să participe împreună cu mine la audiențe pentru a învăța simțul responsabilității din poziția de putere în care se afla – pentru a învăța să fie generoasă și să arate milă. În plus, nimeni nu știa când ar fi putut avea nevoie să se bazeze pe bunăvoința altcuiva.

– Toată lumea are o poveste tristă, i-am spus. Este adevărat. Dar închipuie-ți că nu ne-am putea întoarce acasă. Dacă nu am fi avut parte de mărinimia altora, am fi putut muri de foame în timpul Revoluției. Sau mai rău.

Am privit afară, spre grădini. Puieți creșteau în locul copacilor străvechi care fuseseră tăiați sau smulși din pământ în timpul răscoalelor. O familie de măcălendri țopăia pe pământul îmbibat cu apă, căutând mâncare. Cât mi-aș fi dorit să fiu la Malmaison, îngrijindu-mi grădinile! Programul meu devenise istovitor.

Fiica mea își plecă rușinată capul.

– Sunt recunoscătoare, *maman*. Și mă bucur să îi pot trata pe alții cu blândețe și amabilitate.

– Când te afli în postura de a dărui, așa să faci. Trebuie să-i ajuți pe cei aflați în nevoie.

Hortense veni lângă mine la fereastră.

– De ce riști să-l înfurii pe Bonaparte? mă întrebă ea, cutremurându-se la acel gând. Va fi furios când va afla de cei zece mii de franci. Ai fi putut dărui orfelinatului două mii, atât cât au cerut.

– Două mii este o sumă insuficientă, care de-abia le-ar ține focul aprins în șemineu. Bieții copii!

– Te-au numit Doamna Dărniciei. Ai auzit?

Numele mă făcu să râd.

– Încă o poreclă pentru soția lui Napoléon Bonaparte.

– Ești mult mai mult decât soția lui.

Am privit-o gânditoare pe Hortense. Poate că era mai înțeleaptă decât credeam. I-am ascuns o buclă blondă după ureche.

– Presupun că sunt.

Caritatea mea se extinse dincolo de emigranți, orfelinate și spitale. Fiecare membru al familiei mele mă căuta pentru sprijin financiar sau vreo favoare. I-am cerut lui Bonaparte să le ofere

titluri și să le plătească datoriile. Edmée și Fanny, François, fratele lui Alexandre, și fiecare rudă Beauharnais primi cele dorite. Unchiul Tascher se mută din Martinica împreună cu cinci veri.

Am rugat-o pe *maman* să-l însoțească. Când ultimul ei colet de scrisori sosi, m-am retras în intimitatea budoarului, nerăbdătoare să-i citesc răspunsul. Cu siguranță, acum avea să vină.

Stăteam la măsuța de toaletă, absorbită de fiecare scrisoare de-a ei. Totul părea să fie bine acasă. Îi era dor de noi. Iar în ultima misivă, refuza din nou invitația mea de a ne vizita.

Am aruncat scrisoarea în vârful grămezii. De ce nu venea? Nu-i puteam înțelege reticența. Trăia singură. Nepoții ei, fiica ei, acum *Consulesse de France*, și o viață de lux nu o puteau aduce în Franța.

M-am aruncat în pat și am lovit frustrată pernele.

Reputația generozității mele se răspândi. În scurt timp, toate cunoștințele din trecut își făcură apariția. Într-o zi caldă de vară, o singură vizită îmi puse la încercare simțul carității mai mult decât toate celelalte laolaltă.

– Iertați-mă, *madame!* O slujnică mă întrerupse în timp ce scriam o scrisoare. O femeie dorește să vă vadă.

– Cine este? am întrebat, punând jos pana de scris.

– *Madame* Laure de Longpré.

Am rămas tăcută. Laure de Longpré! Îi furase inima lui Alexandre, îi născuse un copil și îndrugase minciuni despre mine propriei mele familii. Cât tupeu să vină să își arate fața! Femeie nenorocită! Puteam să o alung, să o arunc în stradă. Bonaparte mi-ar fi aprobat cererea într-o secundă.

– *Madame?* Slujnica mă privea răbdătoare. Să o invit înăuntru?

Am început să bat cu degetele în biroul lustruit din mahon. Ce putea dori de la mine? Puteam măcar să-i ascult cererea, apoi să o refuz dacă voiam. Dar cum îmi puteam păstra cumpătul? Uram puțini oameni așa cum o uram pe ea. Am privit ușa pentru încă un moment îndelungat.

Tentația era prea mare.

M-am mutat pe o canapea înflorată și mi-am aranjat rochia din muselină albă, cu funde albastre, care fusese o alegere bună. Laure avea să mă vadă în toată splendoarea mea.

– O poți conduce înăuntru.

Laure păși în salon ținându-și capul sus. Mi-am dat instantaneu seama de ce Alexandre se îndrăgostise de ea. Avea o postură nobilă, iar frumusețea ei se potrivea gusturilor lui. I-am observat înfățișarea demodată cu satisfacție – rochia ei, din material indian cu flori rozalii, arăta ponosită, iar pălăria pe care o purta nu mai era la modă.

– *Bonjour, madame la Consulesse,* spuse ea făcând o plecăciune.

– Ia loc, i-am zis, arătând spre un fotoliu înflorat dinaintea mea. Dorești cafea sau *galettes?*

Am sunat dintr-un clopoțel argintiu de pe masă, iar un servitor apăru de îndată.

– *Madame?*

– Cafea, *s'il vous plaît.* Servitorul încuviință din cap și părăsi grăbit salonul.

O priveam cu răceală pe Laure, desfătându-mă cu stinghereala ei.

– Este un moment foarte stânjenitor, spuse ea, trecându-și degetele peste evantaiul din dantelă. Vă datorez scuze. Am fost o naivă, continuă, plecându-și privirea. Mama mea m-ar fi renegat dacă ar fi știut cum m-am purtat cu dumneavoastră.

La urma urmei, avea o inimă.

Nu am scos nici un cuvânt preț de câteva minute. Într-un final, am fluturat din mână, parcă pentru a-i alunga grijile.

– Au trecut un milion de ani.

Se lăsă tăcerea. Laure cercetă salonul cu privirea, fixându-și ochii pe covorul oriental, cu boboci de trandafiri și lujeri ondulați.

– Vă pot ajuta cu ceva, *madame* de Longpré?

– Da, *Consulesse,* răspunse ea, încetând să-și mai legene evantaiul. La moartea soțului meu, am descoperit că averea sa era o minciună. Părinții mei și-au pierdut plantația în urma revoltelor

sclavilor. Sunt săracă. Fiul meu – fiul lui Alexandre – nu a avut parte de o educație adecvată. Nu știu încotro să o apuc.

– Aveți nevoie de bani?

Ridurile de pe fruntea ei se adânciră.

– Nu am la cine altcineva să apelez. Am auzit de generozitatea dumneavoastră...

Îmi făcea plăcere să-i ajut pe cei care meritau, nu pe cei care îmi făcuseră rău în toate felurile posibile. Am privit-o în tăcere. Mi-ar fi plăcut să-i spun să caute ajutor într-o mănăstire, așa cum fusesem și eu nevoită să procedez pe vremuri.

Buzele îi tremurau. Privirea îi era fixată pe propriile mâini.

– Știu că nu vă merit amabilitatea.

Am pus ceașca de cafea pe masă. Nu puteam suporta să văd o femeie având nevoie disperată de ajutor. Vina din trecut îi aparținea în aceeași măsură lui Alexandre ca și ei, iar cu el mă împăcasem de mult.

Mi-am pus mâna pe brațul ei.

– Îmi voi chema bancherul și voi stabili o întâlnire cu dumneata săptămâna viitoare. Vei primi o sumă adecvată. Și poate o poziție militară pentru fiul dumitale.

Laure răsuflă ușurată, iar ochii i se umplură de lacrimi.

– Nu știu cum să vă mulțumesc.

– Nu pot refuza o femeie nevoiașă. Acum, te rog să mă scuzi, dar următorul oaspete a sosit.

Mă privi cu recunoștință pentru o secundă, apoi ieși grăbită din salon.

Am zâmbit. Vinovăția ei era o răsplată suficientă.

Zilele mele deveniră o rutină dictată de Bonaparte.

– Vei avea vizite până la ora patru, apoi te vei pregăti pentru cină. Ne vom întâlni la nouă în budoarul tău, doar dacă nu intervine vreo afacere oficială, desigur, spuse el. Te poți întâlni cu prietenele tale după cină. Mă aștept să fii fermecătoare.

– Îi voi fermeca, dar să nu te plângi când vor sosi facturile, l-am prevenit.

– *Monsieur* Leroy mă jefuiește, mormăi el.

– Este un croitor desăvârșit. Ai admirat toate rochiile pe care le-a făcut pentru mine.

– Nu ar arăta atât de bine pe altcineva, zâmbi el lovindu-mă ușor peste șezut.

Îi urmam programul întocmai cum îmi cerea, fără să protestez, deși zilele deveneau din ce în ce mai aglomerate. Munca epuizantă din oraș ne făcea să tânjim după liniștea de la Malmaison. Adesea, de îndată ce întâlnirile de vineri se sfârșeau, fugeam spre raiul nostru împreună cu copiii.

Într-o asemenea escapadă fericită, ne-am trezit într-o sâmbătă dimineață odată cu cântatul cocoșilor. Mirosul de frunze și fân plutea prin fereastra deschisă. Aerul rece mă făcea să tremur, așa că mi-am tras pătura sub bărbie.

– Astăzi am întâlnire cu botanistul. O să amenajez o oranjerie încălzită și niște sere. Mă gândesc și la un aviariu. Intenționam să reproduc atmosfera din Martinica în apropiere de agitația Pariului, cu flori și păsări exotice. Propriul meu pământ, casa mea. Ce părere ai? l-am întrebat.

– Orice îți face plăcere, răspunse el. Stătea întins pe spate, privind cerul vesel al dimineții. Trebuie să mă uit peste câteva documente, dar haide să fim o familie în această după-amiază.

Prin urmare, am călărit pe potecile din pădure și am jucat *tric-trac*. Bonaparte și Eugène citeau poezii cu rândul. Hortense și cu mine am cântat la harpă și la pian. Am oftat fericită după ce am terminat cina compusă din fazan fript cu păstârnac și bezele, toate ingredientele provenind de la ferma de la Malmaison.

Copiii se scuzară și se retraseră, iar eu, împreună cu Bonaparte ne-am mutat pe canapeaua din biroul lui. Stăteam întinși unul lângă altul, cu mâinile și picioarele unite sub o pătură. Vântul șuiera pe la colțurile casei.

– Se schimbă vremea, am meditat cu voce tare. Fulgi de zăpadă pluteau în rafale violente înainte de a se așeza pe iarbă și pe pervazurile ferestrelor. A venit iarna.

Mângâiam ciucurii păturii, visând la un bebeluș. Nu îndrăzneam să abordez subiectul, deși știam că îi bântuia gândurile. Trecuseră luni întregi de la ultima menstruație.

El rupse tăcerea în cele din urmă.

– Eugène este un tânăr chipeş.

– Da. Femeile îl admiră.

– Aşa cum ar trebui. Este un soldat straşnic. Inteligent, manierat, elegant. Fiul vitreg al unui conducător.

– Sunt mândră de el, am zis, trăgându-mi pătura peste braţe.

– Iar Hortense se apropie de a optsprezecea aniversare. Este timpul, *amore mio*.

Am oftat. Ştiam că această zi avea să vină.

– Are mulţi peţitori. Vocea ei dulce şi buclele blonde par să fie irezistibile.

– Este un înger. O pianistă talentată şi, pe deasupra, mai îmi şi temperează limba păcătoasă.

– Are felul ei de a inspira puritate, am spus amuzată.

– Pe cine ai alege pentru ea?

– Vreau să fie fericită.

– Aş vrea să văd măcar un membru al familiei noastre căsătorit corespunzător. Fraţii mei au făcut alegeri proaste. Glasul i se ridică cu o octavă, iar furia i se aprinse. Este o ruşine. Dacă mi-ar fi ascultat ordinele...

– Ştiu, dragul meu, am murmurat, mângâindu-i obrazul pentru a-l calma. Nu ne dorim asta pentru Hortense.

Am trecut în revistă zeci de nume, făcând speculaţii despre familiile lor şi despre felul în care s-ar fi putut integra într-a noastră. Ce părere avea Hortense despre acesta sau despre celălalt?

– Şi fratele meu Louis? întrebă Bonaparte. Ce părere ai despre el?

Nu îl plăceam deloc, deşi era cel mai puţin odios dintre fraţii săi. Totuşi, nu-mi puteam închipui cum ar fi fost să i-o dau pe singura mea fiică.

– Am nevoie de un moştenitor, şopti el.

Am roşit. Copilul pe care nu fusesem în stare să i-l ofer până în acel moment. În cele din urmă, am spus:

– Vor avea copii.

O rază de speranţă licări înăuntrul meu. Putea exista un moştenitor chiar dacă eu nu rămâneam însărcinată, dacă pruncul era, în schimb, al fiicei mele. Acest lucru mi-ar fi salvat căsnicia.

Bonaparte îmi strânse mâinile într-ale lui şi mă privi cu ochi fermi.

– Exact.

Mă luptam cu emoţiile. Hortense avea să fie disperată la gândul căsătoriei cu Louis. Uram să-mi dezamăgesc singura fiică. Când mi-am exprimat îndoielile, Bonaparte îmi dădu de înţeles că era prea târziu.

– E soluţia perfectă. Decizia este luată.

Aş fi putut să-l contrazic, dar nu am făcut-o.

În seara următoare, i-am spus lui Hortense despre logodna ei în timp ce coseam lângă foc.

– Cum poţi sugera aşa ceva? se răsti ea, aruncându-şi perna. Louis este trist şi mereu încordat! Cum poţi alege pe cineva care se preface că rămâne fără aer?

Am mers să mă aşez lângă ea.

– Este puţin straniu, dar nu e urât. Te-ar trata bine. Mă tem... draga mea... Bonaparte a decis. Este cel mai bun lucru pentru tine şi pentru familie.

Furia îi întunecă ochii de un albastru-violet.

– Nu îl iubesc!

– Iubirea va veni. Şi eu şovăiam înainte să mă mărit cu Bonaparte, iar acum nu mai există alt bărbat pentru mine.

Înfrântă, Hortense izbucni în lacrimi.

Nunta avu loc într-o zi posomorâtă de iarnă. Ne-am hotărât s-o organizăm în fosta noastră casă, de pe *rue* de la Victoire. Mimi aranjă rochia splendidă pe care *monsieur* Leroy o croise pentru Hortense. Mângâiam modelul din dantelă şi perlele cusute cu iscusinţă pe corsetul din satin alb.

Totul avea să fie bine. În cele din urmă, Hortense avea să ajungă să-l admire pe Louis.

Când începu ceremonia, Hortense coborî treptele într-o rochie albă, simplă, nu în cea spectaculoasă pe care o pregătisem pentru ea – ca un simbol al sacrificiului. Ochii îi erau umflați din pricina plânsului.

Mă străpunse un fior de durere.

– O, Hortense!

Gâtul mă durea, iar lacrimile amenințau să curgă. Ea plecă supusă capul.

– Sunt pregătită.

Renunța la tot pentru mine, pentru a-mi asigura statutul, pentru a-mi salva căsnicia și modul de trai. Nu dăduse glas acestor gânduri, dar le citeam în ochii ei.

În acea noapte am plâns amarnic în pernă pentru puritatea ei pierdută, pentru propriul meu egoism. Singura mea fiică. Ce făcusem?

Susținerea lui Bonaparte crescu în timp ce construia școli și muzee și, mai presus de orice, crea locuri de muncă. Puterea francului crescu mulțumită noilor lui legi, iar industria înflori. Când începu să circule zvonul că putea fi numit Prim-Consul pe viață, proasta dispoziție puse stăpânire pe mine, iar coșmarurile începură să-mi bântuie somnul. Deși mă bucuram de poziția mea socială, de-abia așteptam să ne retragem la Malmaison, să punem capăt obligațiilor neîncetate și amenințării constante de a fi dați jos de la putere. În plus, reînviase cea mai mare temere a mea: cum un Prim-Consul pe viață se bucura de aceleași atribuții ca un rege, Bonaparte avea nevoie de un moștenitor, iar eu nu eram capabilă să i-l ofer.

Într-o seară, la cină, îmi frecam tâmplele care zvâcneau violent.

– De-abia te-ai atins de mâncare, observă Bonaparte, înfigând furculița într-un cartof copt.

– Sunt puțin agitată. El ridică din sprâncene, confuz. Simt că este o greșeală gravă să accepți o asemenea funcție, am continuat. Să fii consul pe viață nu este cu nimic diferit de a fi rege. Mă tem că alegerea ta îi va înfuria atât pe republicani, cât

și pe monarhiști. Te rog să te gândești. I-am luat mâna și i-am pus-o peste inima mea. Eu sunt steaua ta norocoasă. Intuiția mea nu a dat niciodată greș.

Bonaparte îmi sărută mâna și străpunse un alt cartof.

– Nu depinde de mine. Consiliul va vota mâine. Le voi da oamenilor ceea ce îmi cer. Cine sunt eu să-i refuz?

Soțul meu deveni Prim-Consul pe viață, așa cum fusese prezis. Eu trăiam în agonie din pricina pântecului meu sterp. Nu mâncam și slăbeam tot mai mult în fiecare zi. Am căutat sfaturile celor mai buni doctori din Europa, dar toți mi-au spus același lucru.

– Ai suferit prea mult în timpul Revoluției. Acum, la vârsta înaintată de treizeci și opt de ani...

Mimi mă certă când m-am prăbușit în pat într-o după-amiază, epuizată și confuză.

– Ai uitat de unde vii, scumpo? Bărbații ăștia în haine simandicoase nu știu nimic despre trupul unei femei. Sau despre spiritul ei. Se așeză lângă mine pe cuvertura din catifea și mă mângâie pe spate. *Famian* este furioasă că nu-i cauți ajutorul. Se apropie luna nouă, vom face o ofrandă.

Nu-mi trecuse prin cap să contactăm spiritele lui Mimi. Atât de mult mă îndepărtasem de casă, de confortul și ritualurile magiei africane. De *maman*. Un val de dor mă sufocă. Ce n-aș fi dat să mă pot retrage din nou sub pătura din flori sălbatice a junglei, eliberată de toate constrângerile!

– Spune-mi ce trebuie să fac.

În seara cu luna nouă, am așteptat împreună cu Mimi ca palatul să se cufunde în tăcere. Ne-am strecurat afară prin bucătărie.

Un soldat ne opri pe când înaintam în liniștea nopții.

– Vom fi în grădină, aproape de marginea pădurii, i-am spus. Te rog să nu ne deranjeze nimeni.

– Aveți o oră, apoi voi veni după dumneavoastră. Domnul general mi-ar lua capul dacă ar ști că v-am pierdut din ochi.

Am urmat-o pe Mimi pe iarbă, simțind cum roua îmi uda pantofii din brocart. Lumânarea pe care o țineam în mână pâlpâia în beznă, ajutându-ne să vedem la mică distanță în jur. Am aruncat

o privire înapoi spre palat. Cât de sinistru părea în întuneric; fațada lui domina peluza asemenea unui monstru uriaș cu ochi sticloși. Cuprinsă de un fior, am mărit pasul.

Mimi, strângându-și la piept sacul, trecu pe după un castan. Neatentă, m-am împiedicat de o rădăcină.

– Ai grijă!

Ajunsă în colțul întunecat al grădinii, Mimi se aplecă să aprindă o grămadă de bușteni. Lemnul luă foc imediat și un jet de flăcări se înălță spre cerul fără lună. Focul deveni argintiu, apoi portocaliu, aruncând o strălucire stranie pe pielea cafenie a lui Mimi, care începuse să cânte în limba Ibo.

Un val de căldură îmi parcurse mâinile și picioarele. În ciuda neliniștii pe care mi-o stârnea întunericul, un sentiment de alinare puse stăpânire pe mine. Mă simțeam acasă, lângă *ma noire* și zeii ei.

Mimi arătă spre sacul pe care-l adusese.

– Ia tu un mănunchi, iar eu îl iau pe celălalt. Când am scos grămăjoarele de rămurele și ierburi uscate dinăuntru, mi-a cerut: Aprinde-le!

Am aprins rămurelele sacre și am dansat în jurul focului. Mimi aruncă o mână de ierburi uscate în flăcări. Mirosul dulceag al plantelor umplu aerul.

– Ia ăsta și fă cum îți arăt eu. Îmi întinse un săculeț din pânză plin cu salpetru.

Mi-am trecut degetul peste materialul aspru și apoi am privit flăcările.

„Doamne, te rog, ajută-mă!"

Am repetat rugăciunea lui Mimi și am aruncat pudra peste flăcări. Când mi-a mai rămas o cantitate mică, am pus-o în mijlocul vetrei. Am dat încă o dată ocol focului și apoi am aruncat pământ peste el.

– Vom repeta ritualul în noaptea cu lună plină.

Am dat aprobator din cap și am urmat-o spre casă.

Ritualul se dovedi un succes. Menstruația mi se întoarse pentru șase luni. Dar tot nu am rămas însărcinată.

– Nu este menit să fie, spuse Mimi în timp ce mă plângeam de infertilitatea mea.

– Dar trebuie! am zis posomorâtă.

În disperarea mea, am căutat sfatul lui *madame* Lenormand, o ghicitoare.

Din nou, m-am strecurat în toiul nopții afară, după ce Bonaparte adormise. Eram însoțită de *madame* Rémusat, cea mai apropiată servitoare a mea, după Mimi.

– Când domnul general va afla că ați părăsit palatul fără escortă, va clocoti de furie, spuse ea.

– Nu va afla și, în plus, avem un soldat cu noi. Și nimeni nu va recunoaște trăsura asta veche.

Mi-am ascuns mâinile în manșon pentru a-mi încălzi degetele înghețate.

– Dar nu vă temeți de bârfe? Îmi citi expresia îndârjită. Știți că nu aș spune nimănui.

Am afișat un zâmbet sinistru.

– Tu ești singura care știe, draga mea.

Când am ajuns la Palais-Egalité, *madame* Rémusat rămase în trăsură. Piața încă vuia de activitate în ciuda orei târzii. Prostituatele stăteau sprijinite în pragurile ușilor, aranjându-și cămășile decoltate și strigând trecătorii. Din taverne răsunau hohote răgușite, iar o lumină palidă se revărsa dintr-un tripou plin cu jucători care fumau. Mi-am tras gluga mantiei peste cap și m-am grăbit spre prăvălia dărăpănată ascunsă în colțul pieței. Din apropiere se simțea un miros de gofre fierbinți.

Am privit în spate. Nimeni nu părea să mă urmărească.

Am intrat direct într-un nor de fum și tămâie. Ferestrele din față erau acoperite cu mătase neagră și violetă, din tavan se legănau stele și păsări din carton colorat.

– *Bonsoir.*

O tânără mă conduse în camera din spate, unde *madame* Lenormand stătea la o măsuță și pufăia dintr-o țigaretă. Un nimb de fum plutea deasupra capului ei.

– Ah, iată-te, *madame.*

– Îmi cer scuze pentru ora târzie. Doar acum am putut scăpa.

Femeia ridică din umeri.

– Sunt trează toată noaptea. Ăsta e programul meu de lucru. Acum, vă rog să plătiți onorariul.

Întinse mâna durdulie, acoperită cu inele lipsite de lustru. I-am pus un săculeț în palmă și m-am așezat cu grijă pe scaunul ponosit.

Madame Lenormand își puse țigara în scrumieră.

– Acum, să vedem.

Își învârti palmele deasupra mâinilor mele, apoi, cu o mișcare ageră, mi le luă într-ale sale și închise ochii. I-am privit chipul rotund. În cele din urmă, strâmbă din nas și își drese glasul.

– Văd un copil pierdut.

Am tras adânc aer în piept. Aveam să rămân însărcinată doar pentru a pierde copilul? M-am luptat cu panica tot mai violentă.

Femeia îmi eliberă mâinile, dar ochii îi rămaseră închiși.

– O coroană grea. Și dușmani pregătiți să lovească. Feriți-vă!

Capul începu să mi se învârtă. Dușmani? Ai Franței sau... familia Bonaparte? Ar fi făcut orice să scape de mine.

Din gâtul ei ieși un bolborosit îngrozitor. Tuși și scuipă într-o cană plină cu lichid negru.

– Ah, da... și va exista un nou început.

Capitolul 21

Imperiul

Palais des Tuileries, 1803

În toamnă, starea de spirit mi se îmbunătăți odată cu nașterea băiețelului vioi al lui Hortense: Napoléon Louis Charles Bonaparte. Micul Napoléon lumină palatul Tuileries și îmi alungă neliniștea. Și Hortense, de asemenea, părea în toane mai bune: dragostea nemărginită pentru fiul ei îi distrăgea atenția de la cererile obositoare ale lui Louis.

Bonaparte nu se putea sătura de nepotul său. Îi gâdila burtica și îi mirosea pielea fragedă cu fiecare ocazie. Mă luptam să îmi controlez emoțiile când îl vedeam copleșindu-l cu iubire pe copilul fiicei mele. Cât de mult îmi doream să-i ofer un fiu al lui!

Într-o seară, după ce Hortense îl puse pe micuțul Napoléon în patul său, ni se alătură mie și doamnelor mele de companie pentru un joc de cărți. Bonaparte mersese de mult la culcare.

– Am devenit o pasăre de noapte, am spus, jucând un șapte de pică.

– Trebuie să vă fie greu să dormiți singură într-o cameră atât de mare. Nu îmi pot imagina una ca asta. *Mademoiselle* Fornet puse nouă de caro peste cartea mea, anunțând: Nouă ia șapte. Puse cele două cărți peste teancul ei, apoi luă o portocală glasată din fructieră.

– Camera este destul de plictisitoare, dar nu dorm singură. Bonaparte este întotdeauna aici.

– Este? Dar am văzut... adică, am auzit... nu contează. Vă rog să mă iertați. *Madame* Trique roși. Nu știu despre ce vorbesc, *madame*.

Hortense îmi observă expresia confuză și îmi aruncă o privire de avertizare. „Ignoră-le balivernele", părea să spună.

– Ei bine? Continuă, i-am cerut. Nu poți face asemenea comentarii și apoi să taci.

Toate își plecară ochii în pământ, cu excepția lui *madame* Rémusat. I-am aruncat o privire întrebătoare.

– Chiar nu ați auzit? Femeia oftă și își aruncă pe masă cărțile. Îmi pare rău că eu sunt cea care vă dă o asemenea veste.

M-am încordat, pregătindu-mă pentru ce urma. Știam ce voia să spună.

– Primul Consul a avut multe amante în aceste ultime luni. Cuvintele îi ieșiră grăbite din gură. Cum încremenisem în scaunul meu, ea urmă, plină de compasiune: Îmi pare rău, *madame*. Știu cât de mult îl iubiți. Dacă vă consolează cu ceva, pare să nu-i pese prea mult de ele și le tratează urât.

Multe amante? Mă trădase de mii de ori. Un nod mi se puse în gât. Cum putea să mă umilească astfel, în fața întregului Palat, în fața Franței?

M-am aplecat spre masă în căutarea unui punct de sprijin. Cum de nu le văzusem? Probabil că se străduise enorm să-și ascundă aventurile. Camera începu să se învârtă. Cum de ajunsesem din nou aici – orbită de iubire, vânzându-mi sufletul bărbatului pe care îl iubeam?

O mână îmi susținu brațul.

– *Madame?*

Hortense mă cuprinse pe după talie.

– Doamnelor, noapte bună. Vă rugăm să ne scuzați.

– Desigur.

Părăsiră încăperea în grabă, urându-mi toate noapte bună.

Când ușa se închise în urma lor, am izbucnit în lacrimi. Hortense nu scoase un cuvânt. Mă îmbrățișă până când lacrimile mi se uscară.

Ceva mai târziu, m-am ridicat și mi-am sărutat fiica pe obraz.

– Mulțumesc pentru că ai stat cu mine, draga mea. Mă voi retrage la culcare. Nu vom mai rosti un cuvânt despre asta.

– Cum dorești, *maman*, spuse Hortense strângându-mi mâna. Acest lucru nu este tocmai șocant, nu-i așa?

– Nu, am răspuns scurt. Nu este.

După ce ea plecă, am pornit alene spre dormitorul meu. Am fost surprinsă să-l găsesc pe Bonaparte treaz. Era vioi după o aventură târzie? Sângele începu să-mi clocotească la vederea lui.

– Ai plâns, *amore mio*. Vino aici!

– Interzici prostituția și totuși îți iei târfe! În casa noastră! Mi-am scos pantoful și l-am aruncat în perete. Femeile nu sunt altceva pentru tine decât niște instrumente pentru a-ți demonstra bărbăția? Presupun că nu sunt de ajuns pentru tine. Al doilea pantof ateriză lângă primul.

El sări dintre așternuturile roșii din satin.

– Sunt mai mult decât cinci bărbați laolaltă. Cine este mai puternic decât mine, să mă provoace!

Afirmația lui mă făcu să-mi dau ochii peste cap.

– Cum ar putea cineva să te provoace când te-ai înconjurat de sute de armate? Când orice cuvânt al tău devine lege?

Îmi înșfăcă brațele.

– Și totuși tu, o simplă femeie, îmi înfrunți furia. Mă zdruncină, legănându-mi capul înainte și înapoi. Știi că femeile alea nu înseamnă nimic pentru mine!

– Toată lumea știe despre aventurile tale! am țipat, smucindu-mă din strânsoare. M-ai umilit.

– Nu voi purta din nou discuția asta, Joséphine.

– Nu am avea conversația asta dacă ți-ai ține pantalonii pe tine. Nu mai ești un puștan. Chipul său dobândi o nuanță alarmantă de violet. Am continuat pe același ton: Dacă prind o târfă în casa mea...

– *Tu* nu îmi vei porunci *mie!* Se aplecă asupra mea clocotind de mânie, însă îl priveam în ochi ca de la egal la egal. După o secundă, își trase halatul peste cămașa de noapte și spuse: Nimeni nu se așteaptă ca un conducător să fie fidel. Iar eu *sunt* fidel – inimii mele, inimii tale!

Ieși vijelios din dormitor.

În după-amiaza următoare, *madame* Rémusat și cu mine am plecat spre Malmaison pentru a scăpa de închisoarea zidurilor palatului și de privirile compătimitoare ale doamnelor mele de companie.

Ne plimbam braț la braț prin sera mea cu portocali.

– Pot respira din nou.

Am privit razele soarelui care pătrundeau prin sticla groasă, încălzind aerul. Bobocii înfloreau în buchete aromate de stele albe. Un sistem special uda plantele în mod constant.

Am tras o ramură spre mine și i-am adulmecat parfumul. Îmi doream să mă pot ascunde printre copaci, să mă pierd printre trandafiri și gorniță, ca o pasăre cântătoare. Am oftat din adâncul sufletului.

Madame Rémusat mă bătu ușor pe umăr.

– Totul va trece, *madame*. Se va sătura de femeile acelea. Dar nu trebuie să îl contraziceți pe Primul-Consul. Îl înfuriați cu gelozia,

iar dânsul vă va îndepărta. Nu permiteți nimănui să intervină între dumneavoastră.

Cuvintele lui *madame* Rémusat mă străpunseră ca o săgeată otrăvită. Cum aș fi putut să stau tăcută în timp ce el mă sfâșia? Îi făcusem pe plac și mă supusesem tuturor ordinelor. Îi dădusem toată viața mea.

Călcam peste petalele care presărau aleea; suprafața lor, odinioară albă și fină, era acum maronie, cu marginile ofilite. Avea să mă părăsească în cele din urmă, iar eu aveam să rămân fără nimic, plutind în derivă pe o mare pustie. Mâinile începură să-mi tremure.

– Dacă se îndrăgostește? Sau dacă una dintre femeile lui rămâne însărcinată? O, Claire, l-am dezamăgit!

– Nu l-ați dezamăgit. Sunteți prietena lui, iubita lui și talismanul său norocos. În plus, a avut multe femei și nici măcar una nu a rămas însărcinată.

Am desprins o ramură care mi se agățase de rochie.

– Are nevoie doar de o dovadă că este fertil și...

– Fiți oaza sa – singura persoană care nu concurează pentru atenția sau puterea lui. Va fi tras în multe direcții dacă devine împărat.

Vorbea de săptămâni întregi despre perspectiva de a deveni împărat. Sperasem ca ideea să fie deja dată uitării.

Brusc, aerul parfumat mă sufoca, iar razele soarelui îmi ardeau pielea. Ca împărat, Bonaparte avea să călătorească des în toate provinciile stăpânite. Câte fecioare frumoase avea să cunoască în Prusia, Italia, Spania?

– De ce nu se poate ca micul Napoléon să fie numit moștenitorul său? mă întrebă *madame* Rémusat.

– Acesta era planul, dar Louis nu este de acord. Refuză să fie trecut în linia succesiunii, chiar și indirect. Am deschis ușa serei, iar o rafală de aer rece ne învălui. Nu înțeleg un bărbat care nu își dorește cele mai înalte onoruri pentru fiul său. Hortense l-a rugat, l-a implorat să se răzgândească. Iar acum, dacă Bonaparte devine împărat...

– Nu ar d... Claire tăcu brusc.

Am dat aprobator din cap.

– Da, ar divorța de mine. Poți să o spui.

– Nu ar divorța niciodată de împărăteasa sa.

Am căscat ochii mari, iar pe buze îmi apăru primul zâmbet de zile întregi.

– Nu, nu ar face-o.

Bonaparte proclamă Franța imperiu în mai, deși nu se putea hotărî dacă să fiu numită împărătească sau nu.

– Ce să facă o femeie cu un asemenea titlu? Nu este necesar, spuse el. Nu îți schimbă puterea.

– Ți-ar îmbunătăți reputația. Soția ta ar face istorie alături de tine.

– Poporul te iubește, medită el cu voce tare. Vom vedea.

Din acel moment am participat la un număr imposibil de cine oficiale și am călătorit dintr-un oraș în altul, mult prea departe de micul Napoléon, de copii, de Malmaison. Mă cuprinse o stare depresivă, înrăutățită de familia lui detestabilă.

– Plecați-vă înaintea Împăratului vostru! urlă Bonaparte din capul mesei în timpul unei celebrări în familie.

– Nu ești încă împărat, îi replică Élise, înfigându-și dinții într-o chiflă. Cu gura plină de mâncare, întrebă: Când va avea loc încoronarea?

– Élise! Nu vorbi cu gura plină, o dojeni Letizia.

– Pregătirile ar putea dura luni întregi. Mă gândeam la decembrie. Bonaparte șterse un strop de *sauce hollandaise* care îi pătase haina.

– Și care va fi noul meu titlu? întrebă poruncitoare Élise.

– Nu am de gând să dau titluri noi tuturor, răspunse Bonaparte. Joseph, Louis și Eugène vor deveni prinți de dragul descendenței. Soțiile lor vor deveni prințese. Voi, ceilalți, veți rămâne cum sunteți acum.

Inima mi se prăbuși din piept. Hotărâse. Puteam fi înlocuită. M-am concentrat pe modelul din dantelă al feței de masă pentru a-mi menține emoțiile în frâu.

– Cum ne poți condamna la anonimat? întrebă Élise, parcă nevenindu-i a crede. Pe noi, sânge din sângele tău! Ar trebui să devin prințesă!

– Cel puțin *ea* nu va fi numită împărăteasă, spuse Caroline, privindu-mă cu dispreț. La urma urmei, nu este capabilă să își îndeplinească datoria de soție, darămite îndatoririle față de imperiu.

Am rămas cu gura căscată. Vorbise de parcă nici nu aș fi fost prezentă. Înainte să pot răspunde, Bonaparte lovi cu pumnul în masă.

– Destul! Vă purtați ca o adunătură de porci lacomi. După tot ceea ce v-am dat, voi cereți mai mult! Iar soția mea nu a făcut nimic pentru a merita disprețul vostru. A fost amabilă și blândă. Îi refuzați afecțiunea de soră fără vreun motiv.

– Nabuleone, începu mama sa, ar trebui să te gândești la chestiunea moștenitorului tău...

– Ea va *fi* împărăteasa mea.

Ușurarea și recunoștința îmi învăluiră inima. Apoi iubirea. I-am zâmbit scumpului meu soț.

Urechile lui Caroline ardeau. Louis îi aruncă o privire tăioasă lui Joseph, apoi mamei lui.

Bonaparte observă schimbul de priviri.

– *Madame Mère,* cred că stați pe locul soției mele. Alteța Sa Imperială, Împărăteasa Joséphine, ar trebui să stea în capul mesei.

– Cum îndrăznești să vorbești astfel cu mama noastră? țipă Caroline.

– Fiule, capul ți-a crescut prea mare pentru trupul tău, rosti Letizia cu răceală. Mă voi muta din locul acesta când voi dori. Nu ești nici soțul, nici stăpânul meu.

– Sunt conducătorul tău! replică el, aruncându-și furculița în farfurie și ridicându-se.

Sunetul metalului izbindu-se de porțelan mă făcu să tresar.

– Idiot nerecunoscător! pufni Élise.

– Cine este ingratul aici? zbieră Bonaparte. Pleacă imediat de la masa mea! Aruncă paharul pe jos, iar cristalul se sparse în bucăți.

– Bucuroasă! Este limpede că nu sunt respectată aici! Tiranule! Élise se ridică de la masă cu atâta forță, încât paharul ei se clătină.

– Nu m-ai văzut făcând pe tiranul încă, surioară! Venele de pe gât îi zvâcneau.

– Vezi dacă îmi pasă! Iar *împărăteasa ta* poate să se ducă dracului, odată cu tine! strigă ea, ieșind furioasă din cameră.

Caroline sări în picioare și o urmă. De îndată ce plecară, *Madame Mère,* Joseph și Louis își întoarseră privirile spre mine. Eu eram singura vinovată. Fiecare problemă de familie, fiecare vină a lui Napoléon era din pricina căsătoriei cu mine, asta spuneau ochii lor.

Afișam o atitudine calmă, dar fermă. Nu aveam să le permit să mă mai intimideze. Nu puteam fi alungată, uitată și batjocorită. Aveam să-mi fac datoria față de soțul meu, nu față de ei.

Aveam să fiu împărăteasă.

Vara lăsă locul toamnei în timp ce ne pregăteam pentru încoronare. Bonaparte făcea presiuni asupra Papei, cerându-i să participe, și se părea că suveranul pontif avea să accepte. Eu mă consultam cu o echipă de valeți în privința hainelor, a mâncărurilor pentru banchet și a muzicienilor. Totul trebuia să fie perfect pentru ziua cea istorică. Seara, după zilele epuizante de pregătiri, întreg grupul studia un model al procesiunii conceput din păpuși de hârtie. Nimeni nu putea să greșească un pas ori să iasă din formație ca nu cumva să strice tot ansamblul.

În noaptea de dinaintea încoronării, zăpada acoperi grădinile cu o pudră moale. O culoare potrivită pentru noul nostru început, mi-am zis. Dar, până dimineață, covorul alb se transformă în mocirlă din pricina ploii. Când sosi timpul să pornim spre Notre-Dame, am alergat cu copiii spre trăsură pentru a nu ne uda.

Privitorii se strânseseră pe bulevarde, aruncând flori în ciuda ploii care le lovea umbrelele fragile. Mulțimi de oameni călătoriseră de departe pentru a-i aduce un omagiu soțului meu, Împăratul. Un sentiment de ușurare mă cuprinse, în ciuda stării mele de agitație.

Urma să fiu Împărăteasa Joséphine.

Am zâmbit, atât în sinea mea, cât și cetățenilor de pe străzi. Poziția mea era garantată – tot ceea ce realizasem pentru a-mi întreține familia, pe mine, avea să fie în siguranță. Bonaparte își apărase în sfârșit familia. Nu ne puteau despărți.

Când am ajuns la Notre-Dame, coaforul meu mă conduse în sacristia din spatele catedralei. Deja aplicase colorant castaniu peste firele argintii cu o seară înainte. Acum strecura diamante printre șuvițe și îmi fixă diadema din aur.

– *Voilà,* spuse *monsieur* Justin, punându-mi în față oglinda.

Părul îmi strălucea asemenea unui nimb. Obrajii îmi erau trandafirii, iar ochii îmi licăreau de entuziasm. Arătam perfect pentru o Împărăteasă.

– Este timpul pentru rochie.

Stomacul îmi tresări. Doamnele mele de companie se mișcau ca o tornadă în jurul meu, mânuind materialul, ajutându-mă să îmbrac o rochie cu talie înaltă – croită de *monsieur* Isabey – din satin alb, brodat cu fir de aur și argint și împodobită cu diamante. Un guler țeapăn din dantelă se ridica de pe umeri spre bărbie, încadrându-mi chipul.

Bonaparte, îmbrăcat în satin alb, intră în încăpere, urmat de o mulțime de servitori și de *monsieur* Leroy, care se învârtea frenetic în jurul lui.

– Familia este pregătită. Și-au ocupat cu toții locurile, mă informă el sărutându-mă cu tandrețe.

I-am strâns mâna într-a mea în timp ce lumea se aduna în biserică și umplea rândurile de bănci.

– Nu avem timp de pierdut, Alteță Imperială.

Monsieur Leroy bătu din palme, iar servitorii aduseră ultimele componente ale ținutelor noastre, mantiile din catifea stacojie, tivite cu blană de hermină și brodate cu albine aurii.

Am pășit înaintea oglinzii. Trupul meu mărunt era împodobit cu rubine și diamante și materiale splendide.

– *Amore mio,* ești minunată, îmi spuse Bonaparte cu o bucurie nesfârșită în ochi. Astăzi facem istorie.

Inima îmi tresări. Împărăteasa Franței, a întregii Europe.

– Cu împăratul inimii mele. I-am trimis un sărut pentru a nu-mi distruge rujul.

Tocmai atunci răsună o melodie marțială, semnalând începutul procesiunii.

Stomacul mi se agita de parcă albinele aurii de pe robă se strecuraseră în mine.

Am intrat în biserica răcoroasă cu pașii lenți pe care îi exersasem. Surorile Bonaparte își ocupară locul în urma mea, susținând greutatea trenei lungi.

Privitorii încremeniseră în sala imensă, luminată de razele ce pătrundeau prin vitralii și de flăcările lumânărilor.

Mi-am fixat un zâmbet pe buze și am început să număr pașii în timp ce înaintam. Câte unul, pe rând.

De îndată ce toți își ocupară locurile, papa și cardinalii săi începură o slujbă interminabilă, în timp ce eu studiam mulțimea de chipuri familiare. Miniștrii și susținătorii noștri, rudele și prietenii stăteau tăcuți, respectuoși. În cele din urmă, când papa Pius îl chemă pe Bonaparte înainte, toate privirile se îndreptară asupra preaiubitului meu soț.

Papa ridică mâinile și îl unse pe Bonaparte cu mir pe frunte.

– Fie ca spiritul Domnului și Mântuitorului nostru, Iisus Hristos, să te îndrume și să te protejeze. Te ung pe tine, Napoléon Bonaparte, Împărat al Franței și al tuturor teritoriilor sale.

Papa ridică apoi coroana de pe perna din catifea.

Cu o mișcare agilă, Bonaparte se ridică și smulse obiectul greu din aur din mâinile sfinte ale Papei.

Un icnet răsună în tăcerea bisericii.

– Împăratul Bonaparte, sunt astfel încoronat, rosti soțul meu punându-și coroana pe cap. Împăratul Franței, Împăratul Europei.

Glasul îi răsuna în vasta catedrală.

Am privit chipurile uimite și speriate din mulțime. Bonaparte nu căuta binecuvântarea nimănui. Slujba fusese doar de dragul spectacolului. Nu eram șocată de comportamentul lui, dar nimeni nu îl cunoștea așa cum îl cunoșteam eu.

Când îşi înclină capul în direcţia mea, am pornit spre altar. Oare îmi puteau auzi inima bubuind?

Mă mişcam încet, fără ezitare. Când am făcut ultimul pas, o mare greutate mă smuci din spate.

Cumnatele mele dăduseră drumul trenei. Ticăloasele voiau ca eu să cad! M-am luptat să-mi recapăt echilibrul.

Bonaparte se încruntă la ele cu o asemenea ferocitate, încât ridicară imediat trena.

Am tras adânc aer în piept. Nu aveam să mai irosesc nici un gând pe ele în această zi importantă.

Am îngenuncheat înaintea lui Dumnezeu, a congregaţiei, a Papei şi a soţului meu.

Bonaparte îmi ţinu deasupra capului coroana şi proclamă:

– Te încoronez Alteţa Imperială Joséphine Bonaparte, Împărăteasa Franţei, Împărăteasa Europei.

Apoi îmi aşeză coroana pe creştet.

M-am înclinat cu mâinile împreunate la piept, străbătută de un val de linişte şi de seninătate. Împărăteasa francezilor, împărăteasa inimii lui Bonaparte.

Îndatoririle nu mi se schimbară, deşi lărgirea curţii imperiale împovăra pe toată lumea, chiar şi pe soţul meu, care ceruse acest lucru.

– Afişarea luxului îmi dovedeşte puterea, insistă el.

Asistam la discuţii lungi şi la dezbaterea chestiunilor de stat, Bonaparte foindu-se pe tronul său tot timpul. După părerea mea, trei seturi de plecăciuni şi sărutarea inelului său însemnau cam mult, dar i-am respectat dorinţele şi, spre satisfacţia lui, le-am impus acest gest doamnelor mele de companie.

– Arătaţi minunat, *mademoiselle* Larouche.

Bonaparte îi ţinu mâna mai mult decât obişnuia, privind-o în ochi.

M-am prefăcut că nu observasem, deşi îmi venea să o alung de la curte chiar în clipa aceea. Sau să-l lovesc pe el.

Salonul meu veşnic aglomerat şi nenumăratele audienţe date de Bonaparte ne mâncau zilele. Serile noastre împreună se răriseră, întrucât soţul meu petrecea mult timp în afara Parisului.

Mă plângeam de acest aspect lui Hortense într-o după-amiază, pe când jucam *pinacle*.

– Mă simt ca şi cum nu ar fi niciodată aici, iar când este, are mintea în altă parte.

– Probabil că responsabilităţile unui împărat sunt nesfârşite. Şi epuizante pentru o împărăteasă. Hortense îşi studie cărţile şi le aranjă în ordinea ei preferată. Îmi fac griji pentru tine, *maman*. Te vei îmbolnăvi cu programul ăsta aglomerat. Depui atâtea eforturi, şi pentru ce? Admiraţia curtenilor cărora nu le pasă de nimic altceva decât de rangul lor? Ar trebui să-ţi iei un răgaz. Vino cu mine la băi. O vizită la izvoarele termale ţi-ar face bine.

Uşa se deschise brusc, şi un îngeraş cu chip rotund alergă în încăpere cu o tânără bonă pe urmele sale.

– Napoléon, *mon petit chou*, credeam că dormi! Hortense se încruntă la fiul ei.

El o ignoră şi sări pe canapea, lângă mine.

– *Grand-mère*, pot să joc şi eu? Mâinile lui dolofane îmi apucară cărţile.

Am izbucnit în râs.

– Desigur, *mon amour*. I-am sărutat obrazul rotofei şi mi-am trecut degetele prin părul lui blond. Te învăţ eu cum.

Micuţul se aşeză în poala mea fără nici o grijă şi se foi până decise că stătea comod.

– Îmi place să joc.

– Napoléon, jocul ăsta este pentru adulţi, spuse Hortense, apoi se întoarse spre bonă: Ar trebui să doarmă.

– *Oui, madame*. Îmi cer iertare, dar nu voia să stea locului şi a sărit din pat. L-am alergat pe coridoare, explică ea, făcând o plecăciune. Îmi cer iertare pentru că v-am întrerupt.

– Îngeraşul meu de trei anişori este bine-venit oricând, am spus, sărutându-l pe creştetul capului. Nu mă săturam niciodată să-l alint.

El îmi răscoli mâna de cărți, scoțându-și limba rozalie printre dinți.

Am izbucnit din nou în râs.

– Câtă concentrare pentru un băiețel!

– Un joc și apoi la culcare, decise Hortense.

Micul Napoléon o privi cu tristețe în ochii săi albaștri.

– Doar un joc, *maman?*

– Unul.

– Cum poți rezista unei asemenea fețișoare? L-am strâns din nou în brațe. Iar o vacanță ar fi divină.

Hortense și cu mine ne aflam la băi doar de o lună când *monsieur* Talleyrand, ministrul de Externe al lui Bonaparte, primi vești îngrijorătoare de pe frontul austriac. M-am întors de îndată la Paris.

Austria își unise forțele cu Rusia pentru a declara război Imperiului. Bonaparte și Eugène se pregăteau să plece pe front. Gândul de a-mi trimite din nou soțul și fiul în calea pericolului mă umplea de disperare.

– Chiar trebuie să mergeți și voi? l-am întrebat.

– Speranța oamenilor va renaște dacă își vor vedea conducătorul înfrângând dușmanul, spuse Bonaparte. Vom pleca spre Prusia în două zile. Elementul-surpriză este mai important decât proviziile sau numărul soldaților. Voi forma o alianță cu prusacii și vom dezbina forțele rusești. De data aceasta, micuța mea creolă, vei veni și tu.

Am părăsit Parisul de îndată. Regele prusac fu de acord cu planul lui Bonaparte, iar armata noastră avansă rapid. Eu am rămas în Bavaria pe post de locțiitor, întâmpinând miniștrii străini și acceptând onoruri în numele soțului meu. Pe cât de des posibil, părăseam casa străveche în care ne instalaserăm și îi vizitam pe răniții din spitale.

Vegheam asupra unui căpitan francez care zăcea nemișcat în patul său. Chipul îi era supt, buzele uscate, iar capul îi era înfășurat în bandaje murdare. Ar fi putut fi Eugène. Fierea mi se ridică în gât la acel gând oribil. Am luat o cârpă de la o infirmieră

și am înmuiat-o într-un lighean cu apă, apoi i-am șters obrajii și pieptul.

Soldatul deschise ochiul rămas neacoperit.

– Împărăteasă Joséphine? Dumnezeu să vă binecuvânteze, gemu el. I-am învins?

– Nu te forța, căpitane! Trebuie să te vindeci. Dar da, victoria este iminentă. Cu voia lui Dumnezeu.

Capul îi căzu într-o parte.

– *Grâce à bon Dieu.* Trăiască Împăratul!

Bonaparte obținuse o victorie punctuală. În seara de dinaintea semnării tratatului, Talleyrand îl avertiză să nu se precipite.

– Ai o singură șansă de a-i atrage de partea noastră. Cu susținerea Rusiei, Austriei și Prusiei, i-am putea învinge pe britanici. Fără ei, am putea fi pierduți.

– Cu familia mea la cârma Imperiului, nu vom avea nevoie de aliați, declară Bonaparte cerându-mi confirmarea din priviri.

– Familia noastră nu poate înlocui niște conducători de armate, i-am spus. Trebuie să fiu de acord cu *monsieur* Talleyrand.

Bonaparte îl ignoră pe ministrul de Externe și înființă Confederația Rinului, divizând teritoriile pe care le eliberase de sub influența austriacă. Le împărți printre membrii familiei Bonaparte și copiii mei de parcă ar fi fost niște cărți de joc.

Într-o seară, stăteam cu Bonaparte în pat, discutând următoarele mutări pentru binele familiei.

– Mi-ar plăcea să-i adopt pe Eugène și Hortense și să-i fac succesori oficiali.

M-am ridicat în capul oaselor, tresărind.

– Ar însemna atât de mult pentru ei! Și pentru mine! I-am mângâiat chipul cu buzele, sărutându-l într-o mie de locuri.

El râse de entuziasmul meu.

– Au fost cei mai buni copii pe care și i-ar putea dori un tată. Își feri privirea apoi, dându-și seama de implicația cuvintelor sale.

– Ce s-a întâmplat?

– Știi că Eugène nu poate accepta tronul? mă întrebă.

Am dat aprobator din cap.

– Dar îl voi numi vicerege al Italiei, iar Louis și Hortense vor fi regele și regina Olandei.

Bula mea de fericire se sparse. Aveau să fie atât de departe de Paris, împreună cu nepoții mei! Mi-am coborât privirea asupra mâinilor.

El îmi ridică bărbia și mă privi în ochi.

– Tot îi vei putea vedea.

Tristețea mă copleșise. Cât de des puteam călători în Italia sau Olanda cu toate întâlnirile și programul meu? Părea imposibil.

– Mai am o veste. Principele elector al Bavariei a fost de acord ca Eugène să o ia de soție pe prințesa Augusta.

Vestea mă lăsă cu gura căscată. Eugène, gata să se însoare!

– Când? S-au cunoscut?

– Nu, dar nu îți face griji, iubirea mea, Augusta este frumoasă și blândă. Eugène va fi înnebunit după ea. El ni se va alătura mâine și se vor căsători în ziua următoare.

În momentul în care l-am văzut pe Eugène împreună cu prințesa Augusta, am știut că se îndrăgostise de frumusețea blondă, iar ea părea să-i împărtășească sentimentele. Nu puteau să se potrivească mai mult de atât.

– Sunt îndrăgostit, îmi spuse Eugène la nici trei săptămâni după nunta sa. Augusta este cea mai minunată femeie din lume.

Un licăr îi strălucea în ochi, părul îi era ciufulit, iar obrajii rozalii. Da, fiul meu era îndrăgostit.

– Sunt atât de fericită pentru tine, i-am spus, îmbrățișându-l.

Un rânjet molipsitor i se întipări pe chip.

– Mă dor obrajii de la cât zâmbesc. Nu mai gândesc limpede! Râse. Nu vreau să trăiesc nici măcar o singură zi fără ea.

– Nu va fi nevoie. I-am zâmbit, încântată că măcar pentru unul din copiii mei găsisem perechea perfectă.

Bonaparte și cu mine ne-am întors la Paris pentru un sezon, înainte ca Rusia să mărșăluiască spre granițele Confederației Rinului. Exact cum îl avertizase Talleyrand. Soțul meu plecă degrabă în Polonia. Eu am rămas pentru a mă asigura că moralul

capitalei se menținea la cote înalte, deși teama mă rodea din mai multe motive.

Auzisem că femeile poloneze erau frumoase.

Lunile trecură. Programul meu se desfășura după aceleași reguli stricte. Corespondența de la Bonaparte venea tot mai rar. Epuizată și stresată, am căutat refugiu la Malmaison, printre plantele și pădurile mele, departe de intrigile de la curte.

Într-o după-amiază, mă plimbam printre magnoliile violet când un mesager intră pe alee. Sări de pe cal gâfâind și scoase un teanc de scrisori din geantă.

Graba lui îmi trimise un fior pe șira spinării.

– Ce s-a întâmplat, *monsieur*? Este vorba despre Împărat?

– Am scrisori de la Alteța Sa Imperială și de la regele Louis al Olandei.

I-am smuls scrisorile din mână și am mers în grădină, unde m-am așezat pe o bancă, la umbra unui cireș. Louis, soțul lui Hortense, îmi scrisese. Am rupt plicul cu mâini tremurânde și am parcurs rapid caligrafia ondulată. Micul Napoléon, veselul și chipeșul meu nepot, era bolnav de febră și avea și urticarie. Louis nu o putea calma pe Hortense.

Teama puse stăpânire pe mine. Trebuia să plec de îndată. Fiica mea avea nevoie de mama sa.

Am deschis apoi scrisoarea lui Bonaparte. El știa de boala micului Napoléon? De când suferea micuțul meu adorabil? Bonaparte îmi ceruse să stau la Paris în ciuda chinului prin care trecea nepotul?

Am intrat grăbită în casă. Bonaparte era nebun? Nu aveam de gând să-mi abandonez fiica la nevoie. Datoria mea era întâi față de copiii mei, nu față de curtea lui ridicolă.

– Pregătiți trăsura! am strigat. Plec într-o oră!

O servitoare alergă să le transmită lacheilor ordinul.

Din goana trăsurii, priveam absentă peisajul și mă rugam: „Doamne, fă ca nepotul meu să se vindece. Te implor, lasă-l să trăiască."

Capitolul 22

Zvonuri
Palais des Tuileries, 1807

Ajunsesem prea târziu.

Micul Napoléon murise în orele matinale ale dimineții, în brațele lui Hortense. Când am sosit, mi-am găsit fiica ghemuită într-un colț în camera fiului ei. Se legăna înainte și înapoi, îmbrățișând o jucărie de-a lui. Părul i se desprinsese, formând un nimb ondulat în jurul capului. Rochia ei arăta de parcă fusese făcută ghem.

Durerea mă izbi în plin.

– Hortense!

Ochii ei pustii îi întâlniră pe ai mei pentru o secundă, apoi se îndepărtară din nou.

Am strâns-o în brațe, mângâindu-i tenul palid.

– O, draga mea! Îi legănam trupul slăbit. Draga mea.

Ea nu spuse nimic. Suspinele mele umpleau tăcerea.

Timp de câteva zile, Hortense tremură violent sau zăcu inertă în patul ei, dar nu plângea, nu scotea nici măcar un sunet.

Am trimis după un doctor.

– Este în șoc, spuse el, închizându-și geanta. Își coborî glasul pentru ca Hortense să nu-l audă. Este foarte greu să pierzi un copil, Alteță. Ar face bine să...

– Greu? țipă o voce ascuțită. Este greu?

Hortense sări din pat. Boneta de noapte, din dantelă, îi zbură pe podea. Pete violet îi încercuiau ochii frenetici. Arăta de parcă ar fi fost bătută.

– Hortense!

M-am grăbit să ajung lângă ea.

– Napoléon! Băiețelul meu! Dumnezeu l-a lăsat să moară! Mi-a luat băiețelul!

Se repezi în salon, cămașa de noapte fluturând în urma ei.

Mă simțeam de parcă cineva m-ar fi înjunghiat cu un cuțit. Lacrimile începură să îmi curgă în timp ce alergam după ea.

– Nu îți va face nici un bine să te agiți, o avertiză doctorul.

Hortense se întoarse să urle la el, dar se împiedică de colțul unui covor roșu. Se prăbuși la podea gâfâind, apoi răcni, scoțând un sunet inuman. Țipetele și strigătele ieșeau iar și iar din gâtul ei, de parcă ar fi fost torturată.

I-am tras trupul tremurând pe genunchi și mi-am pus brațele în jurul ei. Nu mi se împotrivi. După câteva minute, țipetele se reduseră la suspine.

– Vreau să mor! Nu pot să fac asta. Nu pot... *Maman*, fă să se oprească. Nu pot... durerea... băiețelul meu!

Am strâns-o la piept, legănând-o ore întregi.

Cum de putuse Dumnezeu să i-l ia? Cum putea ea să meargă mai departe? O mamă nu-și putea reveni după pierderea unui copil.

Hortense era de neconsolat. Refuza să mănânce. Pielea îi atârna pe oase. Ochii îi ieșeau din orbite și începusem să mă tem pentru viața ei. I-am oferit lui Dumnezeu viața mea în schimb, mă rugam, îl imploram să o vindece.

Hortense putea trece peste asta. Avea să treacă peste asta. Trebuia.

Spre surprinderea mea, Louis rămase alături de ea. Era iubitor, răbdător și blând. O ducea în grădină în fiecare dimineață, îi citea și o legăna în brațele sale. I-am scris lui Bonaparte din Olanda. Pretindea că este devastat de moartea micului Napoléon, dar nu veni în vizită. Eu mă simțeam mizerabil, marcată deopotrivă de pierderea nepotului meu și de durerea fiicei mele suferinde.

Și eram furioasă pe soțul meu absent.

Bonaparte își abandonase fratele, fiica și soția în vremuri de doliu. Nu-l mai cunoșteam pe bărbatul cu care mă căsătorisem. El, căruia i se dăruise tot, îi abandonase pe cei care îl iubeau.

– Mă simt neputincioasă, Louis. Ce vom face? l-am întrebat într-o după-amiază, în timp ce Hortense dormea.

– Poate o călătorie ar ajuta-o, sugeră el.

– Da. Poate la casa voastră din provincie, de lângă Bruxelles? Îl voi invita şi pe Eugène să vină să-şi petreacă vara acolo. Hortense îl adoră.

Eugène părăsi de îndată Italia pentru a-şi consola sora iubită. Când sosi, Hortense se aruncă în braţele lui.

– S-a dus, Eugène. Lacrimile îi curgeau pe obrajii supţi.

– Hortense, o mângâie el pe spate. Draga mea soră, îmi pare atât de rău!

Pe măsură ce treceau zilele, se vădi că Hortense răspundea bine la iubirea fratelui său.

– Trebuie să mănânci, draga mea, îi spunea el. Doar o bucată de pâine cu gem.

Ea ciuguli timid la început, apoi mâncă întreaga felie.

Eugène îi sărută mâna şi zâmbi.

– Bravo, fetiţo! Trebuie să-ţi recapeţi puterile.

Zi după zi, Eugène îi citea lui Hortense, se plimba cu ea prin grădini şi stătea lângă ea la pian. Fiica mea nu râdea şi nu zâmbea, dar vălul morţii se ridică de pe trăsăturile ei. Îşi revărsa durerea în melodii superbe, care răsunau în palat zi şi noapte.

Încetul cu încetul, începu să se vindece.

La sfârşitul verii m-am întors la Paris, smulgându-i lui Hortense promisiunea că avea să mă viziteze înainte de sărbători. La două zile după sosire, am primit o scrisoare din Martinica.

Maman murise în somn.

Durerea se abătu asupra mea ca o mantie de plumb. Nu fusesem acolo să-mi conduc mama pe ultimul drum, să îmi iau rămas-bun. M-am prăbuşit într-un abis de disperare. Familia mea pierise. Nu mai aveam nici eu mult până să mă duc după ei. Pielea avea să mi usuce, mintea să îşi piardă agilitatea. Ce fel de viaţă dusesem?

Fericirea părea iluzorie. Mă lăsam purtată de la o îndatorire la alta, ghidată de aberaţiile politice. Aşteptam, deşi nu eram sigură ce. Întoarcerea lui Bonaparte? Ridicarea vălului întunecat. Puterea de a înţelege.

Bonaparte mă mustră pentru suferinţa mea.

– Scrisorile îţi sunt pătate cu lacrimi. Te laşi în voia durerii. Fii puternică! Imperiul necesită îndrumarea ta.

Mâhnită de asprimea lui, am încetat să-i mai scriu.

Vizita lui Hortense mă scoase din depresie. Fiica mea plănuia să rămână la Paris câteva luni – Louis nu-i mai cerea să stea în palatul lor, izolată de familie şi de prieteni.

După cină, în prima seară, ne-am retras singure în apartamentul meu.

– Am o veste pentru tine, spuse ea aşezându-se într-un fotoliu. Un zâmbet i se aşternu pe buze, primul pe care îl văzusem de luni întregi. Mângâindu-şi pântecele, mă anunţă: Sunt însărcinată!

– O, Hortense! Mi-am aruncat braţele în jurul ei. Sunt atât de fericită!

– Amândouă aveam nevoie de veşti bune, zise ea, sărutându-mi mâinile. Iar tu cum te simţi, *maman*?

M-am încruntat.

– Nu îţi face griji pentru mine! Sunt bine.

– Am auzit zvonurile. Alde Bonaparte îi trimit amante Alteţei sale.

– Aşa mi-au spus şi prietenele mele, am zis, străduindu-mă să-mi păstrez cumpătul. Vor să-l ajute să demonstreze că e fertil.

Hortense rămase tăcută un moment. Ştia că familia soţului meu încerca să-mi submineze poziţia.

– El se întoarce mâine.

Dintr-odată se auzi o bătaie în uşă.

– *Entrez.*

O servitoare intră şi făcu o reverenţă.

– Împărătească Joséphine, şeful poliţiei doreşte să vă vorbească în particular.

– A! Uitasem! Trebuie să discutăm detalii de securitate despre întoarcerea lui Bonaparte. Hortense, îmi permiţi, draga mea?

– Desigur.

Se ridică să plece în timp ce ofiţerul Fouché păşi în salon îmbrăcat în obişnuita lui uniformă neagră, împodobită cu revere

aurii. Chipul lui semăna cu al unei vulpi cu ochi migdalați, pomeți înalți și nas ascuțit.

– Alteță. Făcu o plecăciune, apoi își aranjă centura roșie. Am o chestiune delicată de discutat cu dumneavoastră. Își împreună mâinile la spate, într-un gest agitat.

– Vom urma protocolul heraldic obișnuit? l-am întrebat, luând o cireașă confiată din fructieră.

– Da, răspunse el, coborând privirea în podea.

– Ce s-a întâmplat, Fouché?

Am încetat să mai mestec.

– Este foarte jenant, astfel că voi trece direct la subiect. Își drese glasul. Împăratul are un copil nelegitim.

Aproape că m-am înecat cu cireașa. Am scos-o din gură pe un șervet și l-am scrutat, nevenindu-mi a crede.

– Alteță? spuse el.

– Unde doriți să ajungeți, *monsieur?* L-am fixat cu o privire rece și încruntată.

– Este bine știut cât de mult vă iubește Împăratul, dar are nevoie de un moștenitor.

– Îmi spuneți asta din cruzime?

– Împărătească... Alteță... Cum să vă spun? Se opri. Este de datoria dumneavoastră, ca soție iubitoare, ca mamă a Franței, să înaintați divorț. Sunteți iubită, dar țara are nevoie de un moștenitor. Evitați o scenă penibilă. Faceți primul pas și divorțați dumneavoastră. Dacă îl iubiți, veți face ceea ce este drept, ceea ce se așteaptă de la dumneavoastră.

– Cum îndrăzniți? Gâtul îmi ardea. Acest lucru nu vă privește! Plecați imediat!

Tonul meu alertă gărzile. Într-o secundă, dădură buzna prin ușile duble.

– Alteța voastră? spuse un soldat, având arma pregătită.

– *Monsieur* Fouché tocmai pleca, am zis, arătând spre ușă.

– Sper să îl puteți convinge pe Împărat de contrariul. Sunt mulți Bonaparte care așteaptă să-i succeadă la tron. Făcu o plecăciune și, înainte să plece, adăugă: Vă urez mult noroc, Alteță!

Un soldat închise ușa în urma lui.

Am plâns ore întregi, până când pereții deveniră ca o închisoare. Un copil! Sterilitatea era vina mea, iar ei o dovediseră, în sfârșit.

În ciuda orei târzii și a zăpezii, am chemat o trăsură.

Priveam afară, în noaptea neagră, în timp ce trăsura străbătea în goană mocirla. Câte un cetățean se mai zărea pe ici-colo, ducând provizii sau legături de surcele în toiul nopții. Ferestrele brutăriilor și ale tavernelor licăreau, revărsându-și lumina în stradă. Toate celelalte fațade erau întunecate și tăcute.

În apropiere de grădina Luxembourg, i-am poruncit vizitiului să oprească. O plimbare avea să mă ajute să-mi limpezesc mintea.

– Nu vă sfătuiesc, pe zăpada asta, Alteță, spuse soldatul care mă escorta.

– Nu ți-am cerut părerea. Mă poți însoți... de la distanță.

Bulgări de zăpadă se scurgeau de pe ramurile perilor și castanilor adormiți. Pășeam prin băltoace, udându-mi ghetele și târându-mi fusta după mine.

Bonaparte urma să aibă un copil cu o altă femeie. Avea să se însoare cu ea? Mă străbătu un val de dezgust. Nu aveam de gând să abdic. Furia îmi crescu. Cum îndrăznea să-i ceară lui Fouché să spună un asemenea lucru? Nu putea să mă privească el însuși în ochi?

Pe când împroșcam zăpada topită cu ghetele, am zărit trei cetățeni mergând grăbiți pe o alee din apropiere. Mi-am tras gluga peste cap pentru a evita să fiu recunoscută, dar era prea târziu.

– Împărătească Joséphine! Un bărbat căzu în genunchi, iar ceilalți îl urmară. Ați salvat-o pe fiica noastră suferindă, Alteță. Vă sunt veșnic recunoscător!

– Trăiască Împărăteasa Bonaparte! spuse altul, plecându-și capul.

– Dumnezeu să vă binecuvânteze, domnilor! Le-am făcut cu mâna înainte să mă întorc spre gărzile mele.

Cum aș fi putut să-mi abandonez poporul?

*

Bonaparte se întoarse singur, fără amantă. Aproape că am leşinat de uşurare, deşi începusem să strâng bani în secret. Peste trei luni se pregătea din nou să plece, pentru a se ocupa de revoltele din Spania. De data aceasta, insistă să-l însoţesc.

– Pentru a-i fermeca pe diplomaţi, aşa cum faci tu. Fratele meu a provocat un dezastru acolo şi ne ameninţă alianţa. Spaniolii îl urăsc pe Lucien.

Am plecat bucuroasă; rolul meu era neprețuit.

Bonaparte îi ura pe spanioli mai mult decât pe austrieci, dacă era posibil, şi la întâlnirile cu ei se purta ca un copil răzgâiat şi nervos. I-am îmblânzit cât de mult am putut comportamentul şi am ajutat la cimentarea alianţei.

În ultima săptămână în Spania, l-am încurajat să îşi ia o vacanţă.

– Trebuie să ne odihnim. Să ne jucăm şi să facem dragoste. Să ne bucurăm de mare înainte de a ne întoarce la îndatoririle din Paris.

– Este o idee bună, *amore mio.* Vom sta câteva zile. Bonaparte îşi trecu mâna prin părul meu în timp ce stăteam la măsuţa de toaletă, ungându-mi faţa cu cremă. De ce nu mergi să te plimbi pe plajă? Ia puţin aer proaspăt. Vin şi eu de îndată ce termin cu întâlnirea.

– Să nu întârzii prea mult, i-am spus, trimiţându-i un sărut.

În drum spre plajă, mi-am dat seama cât de dor îmi fusese de mare. Cât de mult îmi lipsiseră oceanul, mirosul valurilor, nisipul cald sub tălpi, părul legănându-se în vânt! *Acasă.* O durere apăsătoare mi se răspândi în piept. Ce dor îmi era de casă, de *maman!* Ochii mi se umeziră la amintirea chipului ei. Unele răni nu se vindecau niciodată, indiferent cât de mult timp trecea.

Când trăsura se opri, am sărit din ea şi am pornit în lungul ţărmului, cu umbrela în mână. Valuri albastre străluceau sub razele soarelui. Mirosul algelor umplea aerul, iar nisipul de culoarea spicelor de grâu se întindea până la contopirea munţilor cu marea. Un pescar singuratic smucea uşor undiţa pentru a-şi atrage prada.

Îi invidiam viaţa simplă, cu scopuri clare.

Mi-am legat pălăria de pai sub bărbie şi m-am aşezat pe nisip. Pierdută printre gânduri, nu l-am observat pe Bonaparte, desculţ, grăbindu-se spre mine. Ţopăia, aruncând nisip în aer. Am râs şi ne-am rostogolit pe plajă, o harababură de mâini, picioare şi muselină. Umbrela mea roz de soare îmi scăpă din mână şi fu aruncată de vânt în valuri.

– Umbrela!

– Vom cumpăra alta. Bonaparte se aşeză peste trupul meu şi îşi plimbă degetele pe fruntea mea, trasându-mi conturul sprâncenelor şi al pomeţilor. Mă privea de parcă ar fi căutat un răspuns.

M-am concentrat pe iubirea din ochii lui. În această zi perfectă, nu avea să existe teamă sau gelozie.

Îşi îngropă chipul în pielea fină a gâtului meu.

– Draga mea, mi-ai lipsit. Am nevoie de tine lângă mine. Întotdeauna.

I-am ridicat fruntea şi l-am sărutat de parcă lumea avea să se sfârşească.

Am petrecut şase luni fericite împreună. Bonaparte era grijuliu şi tandru. Dormea în fiecare noapte în braţele mele, aşa cum obişnuia. Eram fericiţi – până când a fost chemat din nou pentru o altă campanie. Am apelat la *madame* Rémusat să îmi raporteze fiecare zvon, deşi deveneau din ce în ce mai răutăcioase.

– Se spune că plănuieşte un divorţ şi o căsătorie în acelaşi timp, mă informă ea. Şi-a ales o mireasă cu ajutorul ţarului Alexandru şi al fraţilor săi.

Amestecul de îndoială, disperare şi repulsie deveni familiar şi epuizant. Nu mai ştiam cine eram, unde îmi era locul. Nu mă puteam regăsi printre sutele de străini de la curte, nu mai suportam competiţia neîncetată nici măcar când eram singură în camera mea. Abandonându-mă în voia sorţii, pluteam prin zilele mohorâte. Preţul faptului că eram Împărăteasa Joséphine, soţia lui Bonaparte, îmi apăsa cumplit sufletul. Ceva trebuia să se schimbe.

*

Bonaparte se întoarse din campanie cu cea mai proastă dispoziție la care fusesem vreodată martoră. Se purta de parcă un demon pusese stăpânire pe el.

Dădu furios buzna în salonul meu.

– Ce faci? Te aşteptam la ora două. Este şi un sfert. Traversă furios camera. Dumneata, *madame,* vei pleca imediat, răcni el ridicând-o în picioare pe directoarea Societății Mamelor Caritabile.

Femeia păli şi îşi îndreptă pălăria.

– Iertați-mă, Alteță. Nu ştiam...

– Pleacă! zbieră el, iar ea țâşni spre uşă.

– Bonaparte, am început eu, în numele lui Dumnezeu, ce te-a...

– Când îți spun să faci ceva, faci! Sunt stăpânul tău! Mi te supui! Păşea furios, spărgându-mi bibelourile din sticlă. Înjura şi lovea mobilierul. M-am ridicat şi m-am dus după canapea, aşteptând ca furtuna să treacă. După câteva momente, se opri şi privi în jur, apoi spre mine. Chipul furios i se posomorî şi se aruncă într-un scaun. Ce-am făcut? Îmi pare rău! Atât de rău, iubirea mea. Îşi ascunse chipul în palme.

Am mers în spatele său şi mi-am pus mâinile pe umerii lui.

– Orice ar fi, *mon amour*, vom trece şi peste asta. Îi vom face față şi vom merge mai departe. Eşti obosit şi foarte solicitat. De ce nu te odihneşti? Voi trimite o tavă cu ceai şi coniac în camera noastră.

Mă trase pe genunchii săi şi mă sărută cu disperare.

– Te voi iubi întotdeauna!

Vinovăția îi licărea în ochi.

– Şi eu pe tine!

Mi-am alungat teama. Îi observasem tonul disperat.

Timp de două săptămâni, când mă mustra şi mă denigra, când se răzgândea şi mă implora să-l iert. Îi înduram cu greu schimbările bruşte de comportament, iar teama mi se accentua cu fiecare zi.

Într-o seară, în timpul unei cine în familie, îmi dădeam silința să-i ignor starea agitată.

– Joséphine, nu ar trebui să stai acolo, spuse Bonaparte, bând vin de Bordeaux dintr-un pocal. Nu eşti stăpâna acestei mese.

Frații lui îl priviră încântați. Le făcea plăcere să-l vadă vărsându-şi furia asupra mea.

– Întotdeauna stau aici.

– Aşază-te în altă parte. Acum, îmi ordonă el aruncând pe masă o bucată de pâine.

Chiar trebuia să facă o scenă în fața rudelor lui? Îmi doream să le şterg expresiile încrezute de pe fețe.

– Foarte bine.

Am pus jos furculița şi m-am mutat pe un alt scaun. Un servitor îmi aduse o farfurie cu mâncare, însă apetitul îmi dispăruse. Am luat o gură de vin.

– De ce porți rochia asta hidoasă la cină? Nu ai găsit nimic frumos de purtat?

– Am comandat rochia asta pentru tine, Alteță. Este mătase albastră franțuzească, preferata ta. Credeam că vei fi încântat.

– O urăsc. Nu te avantajează deloc.

Stomacul mi se încordă, dar am afişat un zâmbet vesel.

– Atunci, o voi da săracilor.

– Ai dat destule deja. Nu faci altceva decât să-mi cheltui banii. În stilul ăsta, vei falimenta Imperiul.

Caroline chicoti.

Furia îmi clocotea pe sub piele, făcându-mă să roşesc. L-am privit în ochi.

– Orice imperiu are un sfârşit. Al tău ar putea la fel de bine să rămână în istorie pentru că şi-a dat totul cetățenilor săi, am zis, luând încă o gură de vin.

Joseph, strâmbându-se, înşfăcă o bucată de friptură. Scena îi făcea prea multă plăcere pentru gustul meu.

– De ce nu îți găseşti alt bărbat care să-ți întrețină obiceiurile cheltuitoare? se interesă Bonaparte.

Sângele mi se scurse din obraji. Iată amenințarea căreia dorise să-i dea glas încă de când se întorsese!

Mi-am împăturit şervetul şi l-am aruncat în farfurie.

– Eu am terminat. Poftă bună tuturor.

Am ieşit foarte grăbită din încăpere pentru a evita ca ei să mă vadă plângând. Nici nu închisesem bine uşa, când Bonaparte mă urmă.

Vederea lui îmi alimentă furia.

– Ce naiba te-a apucat? M-ai umilit în fața familiei tale! Cum ai cutezat să-mi vorbești astfel? Nu am făcut decât ceea ce mi-ai cerut!

Pieptul îmi ardea, gâfâiam, iar lacrimi fierbinți îmi curgeau pe obraji.

El își plecă rușinat privirea. Când ridică din nou capul, și obrajii lui erau scăldați de lacrimi.

– Trebuie să îți spun ceva. Se așeză pe canapea și își trecu o mână prin păr.

– Continuă, l-am îndemnat, așezându-mă lângă el.

– M-am gândit foarte mult la asta. Glasul i se sparse. Pentru țară. Pentru Imperiu... trebuie... nu este ceva ce vreau să fac, dar nu am de ales. Cuvintele lui se rostogoleau lent ca niște pietre, ca într-un vis. Îmi pare atât de rău, *amore mio!* M-am purtat groaznic cu tine în ultimele săptămâni, încercând să-mi justific vina. Nu ai meritat nici un moment comportamentul meu oribil, murmură el sărutându-mi mâna.

Simțeam că încep să mă destram.

– Napoléon...

– Nici măcar nu pot să o spun... cum pot să spun asta? Gemu și își puse capul în poala mea.

Trecu o eternitate. Stăteam încordată în tăcere, prea amorțită să vorbesc sau să mă mișc.

În cele din urmă, se ridică și îmi mângâie fața.

– Draga mea... trebuie să divorțăm. Îmi pare atât de rău! Îmi dezmierda părul și spatele. Te iubesc. Nu vreau să fac asta!

Furia mi se reaprinse.

– Nu vrei să faci asta? M-am ridicat în picioare. Atunci, de ce să o faci?

– Tu vei fi întotdeauna preaiubita mea Joséphine. Se întinse spre mine.

– Nu mă atinge!

Nu aveam de gând să las durerea să se vadă. Era tot ce îmi mai rămăsese.

– Te rog, putem să vorbim despre asta? Te iubesc. Întotdeauna te voi...

– Te rog, lasă-mă singură!

– Joséphine...

– Pleacă!

Merse spre ușă, dar în prag se opri.

– Am nevoie de un moștenitor. Un împărat nu are de ales.

Lacrimile îmi încețoșau vederea.

– Un om are întotdeauna de ales, iar un împărat mai mult decât oricine.

Trânti ușa în urma sa.

Cuprinsă de furie, am sfâșiat așternuturile, am rupt sertarele măsuței de toaletă și le-am răsturnat conținutul pe podea. Am aruncat pernele în capătul camerei și tăblițele de scris în foc. Le-am privit arzând și transformându-se în cenușă, în nimic.

Cum putea să mă abandoneze? Îi făcusem pe plac, îi dădusem totul! Îmi alungasem prietenii, îmi vândusem fiica fratelui său oribil! Îmi trimisesem fiul în războaiele sale!

Îl salvasem de el însuși.

Mi-am îmbibat perna cu amărăciune. Am plâns pentru timpul petrecut împreună și pentru cel cât am stat despărțiți, pentru eșecurile lui și pentru ale mele, pentru pierderea coroanei și a poporului meu.

Pentru prima oară de când mă știam, am plâns pentru pierderea sinelui meu.

Capitolul 23

Pragul

Palais des Tuileries, 1810

Divorțul avu loc patru săptămâni mai târziu – un eveniment public desfășurat în sala tronului din palatul Tuileries. Participară toți curtenii, purtând ținute de gală, argintii și aurii. În lumina

sutelor de lumânări, muzicanții cântau de parcă era o sărbătoare; asta și era, celebrarea sfârșitului meu.

În ciuda aglomerației, toată lumea tăcea, cu excepția membrilor familiei Bonaparte, care se felicitau și se băteau unii pe alții pe spate. Câștigaseră. În curând, după atâtea eforturi, aveau să scape de *La Beauharnais*. Doar Louis rămase prietenos. Împărtășisem durerea lui Hortense, iar el nu uitase asta. Nici eu. Când privirile ni se întâlniră, el și-o feri grăbit pe a lui.

În pofida aerului lor triumfător, îmi țineam capul sus. Refuzam să plâng în fața curtenilor care se holbau cu gura căscată, în fața urâcioaselor mele rude prin alianță. Eugène stătea încordat în stânga mea, iar Hortense în dreapta, ținându-mă de mână.

Cât de mult îmi doream să se termine totul.

– Să începem, spuse magistratul.

Citi termenii divorțului. Bonaparte urma să-mi plătească datoriile și să-mi acorde o sumă anuală generoasă. Aveam să-mi păstrez titlul și, mai important, Malmaison. Dar nu puteam locui în Paris, ca nu cumva admiratorii mei să refuze să o accepte pe noua împărătească. Acel gând mă bucura. Poate că poporului meu nu avea să-i placă noua soție a lui Bonaparte.

– Hortense și Eugène Bonaparte își vor păstra titlurile și proprietățile, conchise magistratul. Iar acum, declarațiile de divorț.

Bonaparte și-o citi întâi pe a sa cu voce răsunătoare.

– A fost o soție supusă, respectuoasă și o mamă iubitoare, o patriotă fără seamăn. Nu am decât cuvinte de mulțumire la adresa iubitei mele soții, care mi-a stat alături treisprezece ani. Nu vei fi uitată, dragă prietenă!

Nu putea fi real. Divorțam în ciuda dragostei noastre.

Magistratul încuviință din cap în direcția mea.

– Alteța voastră.

Am despăturit biletul umed pe care îl ținusem în mână.

– Cu permisiunea dragului meu soț, ofer cea mai mare dovadă de iubire, a devotamentului meu... M-am oprit. Eu... vocea îmi tremura.

Eugène își strecură mâna pe talia mea, iar Hortense îmi strânse mâna într-a ei.

Caroline râse.

Nu aveam de gând să le ofer lupilor plăcerea de a mă vedea plângând. Nu astăzi. Am tras aer în piept și i-am dat discursul meu unui consilier, care îl citi ferm, fără emoții.

Bonaparte se ridică.

– Declar divorțul nostru oficial.

Își șterse ochii, durerea fiindu-i evidentă.

Mâinile și picioarele îmi amorțiră. Se terminase. Eram divorțată, detronată și alungată – dar, pe de altă parte, eram liberă.

În timp ce mă pregăteam să plec, însoțită de copiii mei, fiul meu, un erou de război care văzuse sângele țâșnind din rănile dușmanilor și fusese martor la atâtea tragedii, leșină.

Un murmur se auzi din mulțime.

– Eugène! Mi-am strecurat brațul sub capul lui.

– Ce bufon, se răți Caroline. Ăștia trebuie să facă mereu o scenă.

Toată furia, durerea și repulsia pe care le ținusem în frâu în decursul atâtor ani ieșiră la suprafață. Le-am eliberat într-o privire plină de ură. Caroline închise gura și își feri ochii.

– Tăceți! porunci Bonaparte. Cu toții! Alergă spre Eugène și îngenunche lângă el.

Nimeni nu îndrăznea să vorbească sau să respire, măcar.

Un servitor aduse grăbit un flacon cu săruri, iar Bonaparte îl ținu sub nasul lui Eugène și îl bătu ușor pe obraz.

– Dragul meu băiat!

Eugène deschise încet ochii, care se umplură de durere și apoi de rușine, când își dădu seama ce se petrecuse.

– Haide să facem o plimbare, spuse Bonaparte, ajutându-l să se ridice.

Eugène își frecă ușor capul.

– Nu pot, Alteța voastră Imperială. Trebuie să plec. *Maman?* Eugène îmi întâlni privirea. Mă voi întoarce mâine-dimineață ca să te escortez spre casă.

Chipul lui Bonaparte se schimonosi de durere.

Nu mai eram acasă – nu fusesem niciodată. Malmaison. Un suspin îmi invadă gâtul în timp ce înaintam amorțită spre ușă.

M-am oprit pentru a-l privi pentru o ultimă oară pe Bonaparte, pentru a-i memora trăsăturile. Marea mea iubire, marea mea suferință. Lacrimile îi curgeau pe chipul trist. M-am întors, lăsându-l singur în mijlocul curții sale opulente, înconjurat de toți și de nimeni în același timp.

În ultima mea seară la Tuileries, servitorii intrau și ieșeau din apartamentul meu, pregătindu-mi lucrurile, lăsând tăvi cu mâncare și interesându-se de nevoile mele. Am păşit agitată de colo, colo până când nu am mai putut suporta. Mi-am pus mantia pe umeri și am cutreierat coridoarele bântuite, apoi grădina pentru ultima oară.

Mi-am întors chipul către lună. În sfârşit, eram făuritoarea propriei mele sorți, unica stăpână peste Malmaison, peste propriul meu pământ. Pământul pe care îl salvasem de la ruină și îl făcusem al meu. Îmi dădusem toată silința pentru Bonaparte, dar nu aveam de gând să mă mai sacrific nici un moment. Depinsesem prea mult de alții ca să-mi umple golul din viață.

Aerul rece al nopții îmi înțepa degetele și brațele dezgolite, dar nu tremuram. Mă simțeam straniu de vie. Mi-am umplut plămânii cu aerul purificator și am privit stelele eterne licărind pe boltă.

Cuvintele bătrânei vrăjitoare îmi răsunau în minte.

– Mai mult decât o regină.

Și asta eram: fiică și mamă, stăpâna Franței. O femeie muncind din greu pentru ceea ce era drept, trudindu-se să-și îndeplinească rolul și îndatoririle. Rezumatul vieții mele. Bucurie și durere, reușite și eșecuri și o mulțime de vieți pe care le înrâurisem.

Acum aveam să-mi creez un destin, o viață și o fericire, fără aşteptări sau teamă.

Am pornit spre palat. Când m-am întors în camera mea, am găsit un bilet care fusese strecurat pe sub ușă. Am tras adânc aer în piept și l-am despăturit. Scrisul era cel bine cunoscut.

Nu voi fi aici când vei pleca de dimineață.
Adio, dulce Joséphine!

Bonaparte

*

Nici măcar nu avea de gând să îşi ia rămas-bun cum se cuvenea. Am aruncat biletul pe jos și m-am prăbușit în pat pentru ultimele ore în casa regilor, în casa durerii.

Când razele argintii ale zorilor se revărsară prin ferestre, m-am ridicat și mi-am spălat fața cu apă. M-am îmbrăcat încet, fără ajutorul doamnelor de companie, fără ajutorul nimănui, apoi am mers la fereastră. Ploaia curgea în torente și inunda peluza. Servitorii îmi încărcau lucrurile într-un convoi de trăsuri, ignorând potopul. Am oftat și am deschis ușa budoarului meu pentru ultima dată.

În timp ce mergeam spre coridorul principal, un soldat mă opri.

– Alteța voastră, iertați-mi impertinența, dar este un naiv. Îşi alungă talismanul. Pe singura femeie care îl iubeşte. Iertați-mă, dar este adevărat. Vă urez mult noroc, *madame!*

– Mulțumesc, *monsieur,* i-am spus cu blândețe.

M-am alăturat lui Hortense, Eugène și Mimi în holul principal. Familia mea.

– Ești gata, maman? întrebă Eugène.

Am dat aprobator din cap. Chiar atunci, o servitoare se apropie în culmea agitației.

– Alteță, încă mai avem de împachetat zece dulapuri de rochii. Le pot trimite mai târziu în această după-amiază?

– Donează-le la Panthémont și la celelalte mănăstiri. Sunt convinsă că doamnele vor fi încântate să le primească.

– Dar, Alteță, sunt neprețuite...

– Am mai mult decât suficiente.

Femeia făcu ochii mari.

– Cum doriți, *madame.* Făcu o plecăciune și plecă grăbită.

Am alergat prin ploaie și ne-am urcat în trăsură.

Mi-am ținut răsuflarea în timp ce ne îndepărtam de impunătorul palat cenușiu – casa și închisoarea mea pentru mai bine de un deceniu. Întotdeauna îi urâsem camerele reci și atmosfera apăsătoare, rivalitatea de la curte, zilele epuizante. Îmi sufocase dragostea și aproape că mă sufocase și pe mine.

Hortense îşi lăsă capul pe umărul meu. Eugène îmi strânse mâna într-a sa. Pe când ieşeam pe porţile palatului, numeroşi parizieni ne întâmpinară.

– Trăiască Împărăteasa Joséphine! strigau ei.

– Te iubim, Doamna noastră a Dărniciei!

Le făceam cu mâna în timp ce înaintam pe bulevarde. Lacrimile care-mi curgeau pe obraji se uscară în cele din urmă, iar speranţa îmi încolţi în piept. Pentru prima dată, nu aveam nici o barieră, nu trebuia să mă ridic la înălţimea nimănui şi nici nu aveam nevoie de aprobarea cuiva. Viaţa mea îmi aparţinea cu totul. Bonaparte îmi asigurase o stabilitate financiară, iar eu îmi puteam asigura restul. Puteam trăi în pace.

Când am ajuns pe aleea de la Malmaison – alinarea mea, pământul pe care îl iubeam – mi-am contemplat grădinile care zăceau părăginite în ploaia rece. Aveau să înflorească din nou sub soarele primăverii.

Mi-am privit copiii şi servitoarea preferată. Recunoştinţa îmi umplu inima. Aveam tot ce mi-aş fi putut dori vreodată.

În aceeaşi colecţie
au apărut:

Johanna Lindsey
Când inima dictează

Stephanie Laurens
Patimile iubirii

Victoria Alexander
Micile minciuni ale dragostei

Julie Garwood
Mireasa îndărătnică

Elizabeth Hoyt
Înger şi demon

Julie Garwood
O nuntă de vis

Stephanie Laurens
Pasiunile inimii

Stephanie Laurens
Prizoniera dragostei

Victoria Alexander
Căile nebănuite ale iubirii

Christina Dodd
Dragoste şi abandon

Julie Garwood
Secretele unei doamne

Christina Dodd
Logodnă în înalta societate